

LLYFR Y 3478.e
4

S A L M A U,

Wedi eu Cyfieithu,

A'U CYFANSODDI Ar Fesur CERDD, yn GYMRAEG.

Trwy Waith

EDMUND PRYS,

Arch-diacon Meirionnydd.

*Does neb yn eich plith mewm adfyd? gweddied. Does neb yn esmwyth
arno? caned salmau.* IAGO V. 13.

Preswylied gair Crist ynoch yn belaeth ym mhob doetbineb; gan ddysgu
a rhybuddio bawb eich gilydd mewm salmau, a hymnau, ac odlau
ysprydol, gan ganu trwy ras yn eich calonnau i'r Arglwydd.
COL. iii. 16.

LLUNDAIN:

Printiedig gan Tomas Basnett, Printiwr i Ardderchocaf Fawrhydi'r
Brenhin; a chan Wrthddrychiaid Rhobert Basnett.

M.DCC.LII.

TR I pherb a wnaeth, na chyfeithwyd y Salmuu bendigaid ar yr un o'r Pedwar Meifur a buagam.

Un yw, Am na allwn ryfugu clynnia'r Ijgrydwr Sandhaidd ar Ffjur cyn gaethed; rhag i ni, arwth geitho cadw'r Mefurak, gollis Deall yr Ijpyrd, ac fellyr pecbu'n erbyn Duw, er mwya buddloni Du.

Yn ail, Yn ail Gair Dduw i'w ganu mecen Cymru aledfa fawd a lawer yng Nghymru i fel iau
Dduw yn un Llais, un Ffdderol, un Galon: yr byn a allant ei wneud wrth ar y Mefur gwasel bus,
ac ni allai ond un ganu Cywydd neu Awdur.

Ta drydydd, Pob Plant, Gweinidigion, a Phobl annysgedig, a ddysgant Bennill a Garol, lle allai ond Tigelbaig ddysgu Cywydd, neu Gerdd gysarmydd arall. Ac o aches bod yn berol i bob Cristian wybod Ewyllys Duw, a'l foliannu of; mi a ymadawais â'r Gelsyddyd, trwy bod pawb yn rhwymedig i wario ei Dalent at y goren. Hefyd, nid ywf f'n eiddo mo'r Meistr esfyrwylbwrn yn gywir ym mhbod man, am nad oes dim yn ein Hiaith ni mewyn Syngyr i sefniad nac i odli â DUW. Am bynnar, i roi iddo ef ei rugar a pioedd a Gorol, mi a'n rhwys anwylwyr Ddibtbongau traill i gyfarfach â'r Gair bronwyr, yn nesaf og y meddron.

11. iii. 109

WIKIQUAIA

ALL 300LM

LLYFR Y SALMAU.

S A L M . I.

Yawl ni rodia, dedwydd yw,
yn ol drwg yfryw gyngor:
Ni saif ar ffordd trofeddwyr ffot,
nid eiste 'n 'stot y gvatwar.
Ond ei holl serch ef sydd yn rhwydd
ar deddfi yr Arglwydd uched:
Ac ei ddeddfi shydd, ddydd a nos,
yn ddiwrdd ei fytyrdd.

Ei fydd fel pren plan ar lan dol,
dwg ffrwyth amserol arno:
I chriñ i ddalen, a'i holl waith
a hwydd 'n berffath iddo.
Nid fel fydd y drwg di-rus,
ond fel yr us ar gorwnt;
I hwn o'r tir a'i chwyt, a'i chwyl,
anwadol fydd ei helynt.

Am hyn y drwg ni saif mewn barn
o flaen y cadarn uniau;
Ia'r pechaduriaid mawr eu bár
yngynsulleidfa 'r cyflawn.
Canys yr Arglwydd Dduw, fel hyn,
a ewyn ffyrdd gwirioniaid:
Ac ei ad byth i barchu
mo hwybrau pechaduriaid.

S A L M . II.

Daham y terfyg gwyr y byd?
a pha'm y cyfyd rhodres?
a'n y mae 'r bobloedd yn cyd-wau
yn eu bwriadau dîtes?
Codi y mae brenhinoedd byd,
a'u bryd yn gyd-gynghorol:
I herbyn Duw a'i Grist (ein plaid)
y mae pennaethiaid bydol.
Dryllwn eu chwytiau, meddant hwy;
ni uwawn ni mwy wffudd-dod:
Ac ymaith taftwn eo-trom iau,
ni chât yn frau mo'n gorvod.
Ond Duw'r hwn sydd uwch wybrol len,
a chwardd am bén ou geiriau:
I Arglwydd nef a wêl eu bár,
ei a'u gvatwar hwythau.

Yna y dywaid yn ei lid,
a hyn fydd rhŷ budi iddyn':
I'ciriau ef y cyfyd braw,
a'i ddig a ddaw yn ôdychrynn.
Gofodai innau (meddai ef)
i llaw gref yn dragwydd,
y Mrenhin i, yn Llywydd ilion,
ar fandiaid Seion fynnyd.
Dyma'r ddeddf a d'd-wedai yn rhwydd,
hon gan yr Arglwydd clywais:
I yw i'r Mab (o m perffaith ryw)
a heddyw y th genhedaeth.
Gofyn im', a mi it' a'i thydd
holl wledydd i'w 'tisefedd:
cenhedlaethau dros y byd
i gyd a gal' meddianu.

Ti a'u brif hwynt, yn dy farn,
i gwiallen i'lanu i'ayach:
I a' maluri, hwythau an',
mor fan a' lleslri priiddach.
Am hyn yn awr, frenhinoedd coeth,
byddieth a doeth a synhwyrol
farnwyr, cym'r wch pdyig,
I ddyig, terfyg i'adol.

21 Gwas 'naethwch chwi yr Arglwydd nef,
ac ofnawch ef drwy oglud:
A byddwch lawen yn Nuw eu,
etio trwy grynu hefyd.
22 Culenwch y Mab, rhag ei ddig,
a'ch bwrrw yn ffyrnig helbio:
A gwŷn eu byd pob calon lân
a ymddiriedan, yndido.

S A L M . III.

O Arglwydd, amled ydyw'r gwyr
y sydd drallodwyr imi?
A llawer iawn i'm herbyn fydd
o ddydd i ddydd yn codi.
3 D'wedai lawer o'r gwyrthgyrch blaidd,
yn drwm am f' enaid efoes:
Nid ces iddo yn ei Dduw ior
chwaith mawr ystôr o'i einioes.

3 Tithau, O Arglwydd, ym mhob man,
ydyw ym danan ym:

Fy ngogoniant wyt; tu a'r nen

y codi 'mhen i fynd.

4 Ar Dduw yr Arglwydd a'm holl his
y gelwais yn dosbarraidd:
Ac ei a'm clybu i ar frys
o'i uchel freinlys sanctaidd.

5 Mi orweddais, ac a gy'gais,
ac mi a godais gwedi:

Canys yr Arglwydd oedd i'm dal,
i'm cynnal, ac i'm codi.

6 Nid ofnaf fi, o'r achos hwn,
mo fyrdiawn sydd yn barod,
O bobloedd, o'm hamgylch yn dyn,
i'm herbyn wedi dyfod.

7 Cyfod ti, Arglwydd, achub fi,
drwy gofpi fy ngelynion:
T'rewaiast yr èn, torraist eu daint,
er maint yr annwedioliol.

8 I'r Arglwydd byth (o achos hyn)
y perthyn iachawdwriaeth:
Ac ar ei bobl y disgyn gwyltis
ei fendifth yn dra helath.

S A L M . IV.

DUW fy nghyflawnder, clywaist fi,
i'm cyni pan y'th clywais:
Knyddheist fi, dod im' un wedd
drugaredd; clyw sy oerlaes.

2 O feibion dynion, hyd ba hyd
y trwch, trwy gyd ymgabedd,
Fy m March yn warth? a hydny sydd
drwy gelwydd a thrwy wagedd.

3 Gwybyddwch ethol o Dduw Cun
iddo i hun y duwiolaef:

A phan alwyf arno yn hy,
efse a wregyd arnaf.

4 Ofnawch, a thewch, ac ha'p hechwch,
meddyliwch ar eich gwely:

5 Aberthwch, gobethiwr Dduw Ner,
rhodd cyflawnder yw hydny.

6 Pwy (medd llaweroedd) y pryd hyn,
a ddengys yn' ddaioni?

7 O Arglwydd, dyrcha d' wyneb-pryd,
daw digon iechydjini.

8 Rhôist i'n calon lawenydd mwy
(a hydny trwy dy fendifth)

Nag a fyddai gan rai yn trin
amlder o'u gwin a'u gwenith.

S A L M I V, V, VI, VII.

8 Mi orweddaf ac a hunaf,
a hynny fydd mewn heddwch;
Can's ti, Arglywydd, a' th unig air,
a bair im' ddiogelwch.

Can's clybu yr Arglywydd fy llais,
pan lefais am drugaredd.
9 Yr Arglywydd clybut ef fy arch;
rhof finnau barch a moliant:
Fe dderbyn fy ngwedd, a'm gwacedd;
am hyn yr haedd ogoniant.

S A L M V.

A Rglwydd, clyw 'ngwedi yn ddiball,
1 Duw, deall fy ynyfodod:
2 Erglyw fy llais a'm gweddi flin,
fy Nuw, a'm Brenhin hyglod.
3 Yn fore gwando si, fy Naf,
yn fore galwaf arnada;
4 Can's nad wyd Dduw i garu drwg,
ni thrig i'th olwg anfad,
5 Ni saif ynsyfodion yn dy flaen,
na'r rhai a wnaen' awgiredd:
Y rhai hyn sydd gennyt yn 'gas,
sef difas it' bob gwacedd.
6 Y rhai a dd'wedant ffug a hud,
a phob gwyr gwaedlyd creulon,
Ti a'u tynni hwynt-hwy o'r gwtaidd,
fel ffiadd annuwiolion.
7 Dof finnau tu a'th dŷ mewn hedd,
am dy drugaredd galwaf,
Trwy ofn, a pharch, a goglad dwys,
i'th sanctaidd eglwys treiglas.
8 I'r gyflawnder arwain si, Nery,
rag blinder a chafineb;
Duw, gwna dy ffordd, rhag ofn eu brad,
yn waftad rhag fy wyneb.
9 Can's i'w genau nid oes dim lawn;
mae llygredd llawn i'w cewidod:
Eu gyddfa fel ceulannau bedd,
a gwagedd ar eu tafod.
10 Distrisia hwynt i'w camwedd, Ion,
o'u holl gynghorion swympant:
Hwnt â hwy, a'u holl ddrigonia;
i'th erbyn di'r yrhafant.
11 A'r rhai a'mddiried yn o'i ti,
am it' gyngodi drostynt,
Llawenhant; a phob rhai a'th gâr,
cei fawl yn llafar ganthym.
12 Can's ti (Arglywydd) anfon i'w lîth
dy fendifth ar y cyfon:
A'th gywir serch, fel tarian gref,
rhoi drosto ef yn gortu.

10 Fe w'r adwyddir, fe dralledir,
yn ddir fy holl elynion:
Ac fo'u dychweler, drwy fesl glwth,
hwynt yn ddisymmwth ddigon.

S A L M V I I.

O Achub si, fy Nuw, fy Ner;
can's mae fy hyder ynod:

Rhag fy erlidwyr gwarded h;
can's mae o'r rheini ermod.

2 Rhag llarpio f' enaid fel y llew,
heb un dyn glew a'm gweryd:

A'm rhwyo i yn ddiylliau man;
fal dyna amcan gwacedd.

3 O Arglywydd Dduw, os gwnaethum hyn,
os drwg y'f y nywlaw,

4 Na thrwy ymddyried, dwyll i neb,
pe bawn wrthiwyneb iddaw;

5 I erlid f' oes y gelyn doed,
dalied, a rhoed si'n ifaf.

A fathred f' urddas yn y llwch,
drwy'r diystyrwch eithaf.

6 Cyfod, O Dduw, cyfod i'th ddig,
a goftwng big pob gelyn:

A defro drofot yn y farn;
sef cadarn yw d'ordhymyn.

7 Pan ddringych, yr holl bobl yn llu
a ddaw o'th ddeutu attad:

Duw, dychwel i'th farn er eu mwys,
a gwando'n cwyn yn waftad.

8 Duw, dyro i'r bobl y farn dau,
a barn di finnau, Arglywydd:

Ac fel yr haeddais, dod farm iawn,
yn ol fy llawn berfeithrwydd.

9 Derfid anwired y rhai drwg;
gwana'n amlwg ffordd y cyfion:

Can's union wyd, a chraff, Dduw cu,
yn chwilio deutu'r galon.

10 Ac am fod Duw yn cansod hyn,
Duw yw f' ymddyfyn innau:

Duw sydd Iachawdwr i bob rhai
sydd lân ddfai'u calonau.

11 Felly mae Duw byth ar yr iawn,
a Duw yw'r cyflawn Farnydd:

Wrth yr annuwiol ar bob tro
mae Duw yn digio beunydd.

12 Ac oni thry'r annuwiol cas,
fo lisa'i loywlas gleddau:

Ar annel y mae bwa'r Ion,
a'i barod lymion faethau.

13 Sef arfau angau at y nod
y maent yn barod ddigon:

Ac ni faetha ef ergyd byr
at yr erlidwyr poethion.

14 Wele hanes y gelyn drwg,
ese a'mddwg ar draffau:

O chwydd ar gamwedd, beichiog sydd,
ar gelwydd yr esgora.

15 Cloddiodd ef bwll hyd eigion llawr,
o fwriad mawr i'r truan:

Ac ef a syrthiodd ymron bawdd,
i'r dyfn i'w glawdd ei hûnan.

16 Ei holl anwired ar ei ben,
o uchder nen, a ddisgyr:

A Duw a ddymchwel, yr un wedd,
ei gamwedd ar ei goryn.

S A L M VI.

O Arglywydd, na cherydd a
ym mhœthni dy gynndaredd:

Ac na chosfa'i yn dy lid,
oblegid fy anwired.

2 O Arglywydd, dy drugaredd dod,
wyf lesg mewn nychdod rhybrudd:

O Arglywydd, ty'r d, iachâ si'n chwyrn,
mae f' esgyrnli mewn cyfudd.

3 A'm henaid i o'r llesgodd hyn,
y sydd mewns dychryn i'geler:

Tithau, O Arglywydd, pa ryw hŷd
'rhoi arnaf ddybyrdy brudd-der.

4 Duw, gwared f' enaid, dychwel di,
iachâ si'n a'th drugaredd:

5 Nid oes yn angau gof na hawl;
a phwy a'th fawl o'r pridd-fedd?

6 Diffygiais gan ochain bob nos,
mewn gwal anniddos fodfa:

'Rwy'n gwlychi, drwy y cyfudd mawr,
a'm dagrwy fy ngorweddfa.

7 O ddig i'm cas a goddef drwg,
fy ngolwg sy'n tywyllu:

A chan y dwfr a red yn rhaff,
ynt anghraff, ac yn pylu:

8 Pob un a wnelo, aed ym mhell,
na dicell nac anwired:

S A L M VII, VIII, IX, X.

I'm Hargiwydd Dduw rhof finnau glod,
cif ganfod ei gyflawnder:
A chanmolaf ei enw yn rhwydd,
yr Arglwydd o'r uchelder.

S A L M VIII.

O Arglwydd, ein Ior ni a'n nerth,
mor brydferth wyd drwy 'r holl-syd!
Dy enw a'th barch a roist uwch ben
daear ac wybren hefyd.
Peraist it' nerth o enau plant,
a rhai a fughnant beunydd,
Rhag d' elynion : tawed, am hlyn,
y gelyn a'r dialydd.

5 Wrth edrych ar y nefoedd faith,
a gweled gwaith dy fysedd,
Y lloer, y fer, a threfn y rhod,
a'u golof mor gyfannedd;
4 Pa beth yw dŷn, it' i'w goffhau,
o ddoniau ac anwyl-fraint?
Apheth yw mab dŷn, yr un wedd,
lle rhoi ymgeledd cymaint?

5 Ti wnaethoedd dŷn, o faint a phris,
ychydig is angylion:
Mewn mawr ogoniant, parch, a nerth,
rhoist arno brydferth goron.
6 Ar waith dy ddyllaw is y nef
y gwnaethost of yn bennaeth:
Can ofod pob peth dan ei draed,
iddo y gwnaeth llywodraeth:

7 Defaid, gwartheg, a holl ddâ maes,
a'r adar llaes eu hefyd:
Ehaidiau nef, a'r pyg o'r don,
sy'n tramwy 'r eigion erchyll.
8 O Arglwydd, ein Ior ni a'n nerth,
mor brydferth wyd drwy 'r holl-syd!
Dy enw a'th barch a roist uwch ben
daear ac wybren hefyd.

S A L M IX.

C Llodforaf fi fy Arglwydd Ior,
o'm calon, ac yn hollawl:
Ei ryfeddodau rhof ar led,
ac mae'n ddyled eu canmawl.
2 Byddaf fi lawen yn dy glod;
ac ynod gwnaethodaf:
I'r enw (O Dduw) y canaf glod;
wyd hynod, y Goruchaf.

3 Tra y dychwelir drawn' eu hol
fy holl elynol luoedd:
Llithrant o'th flaen, difethir hwy,
ni ddon' hwy mwy i'w lleoedd.
4 Can's rhoist fy marn yn fatter day,
gwnaethost eisteddfa union:
Eisteddaist ar y gwr, yn fflwr
tydi yw'r Barnwr cython.

5 Cerydaiast a difyrwiaist di
y cenhedlaethi cyndyn:
Dwreiddiaist ynyd yn y bôn,
ni bydd byth son am dany'n.
6 Difyrwiaist dithau (elyn glas)
do lawer dinas hyfryd:
Darfu dy nerth byth, darfu hyn,
a'r cof o honyn' hefyd.

7 Ond yr Arglwydd i'w nerth a sydd,
ac yn dragwydd pery;
A pharod sydd ei fainge i farn,
a chadarn ydyw hynny.
8 Can's efe a farna y byd,
a'r bobl i gyd sydd ynddo,
Trwy gyflawnder, heb ofni neb,
a thrwy uniondeb rhagddo.
9 Gwna'r Arglwydd hefyd hyn wrth raid,
treciniaid fo'u hymddiffyn:

Noddfa a fydd i'r uchel 'n mewn pryd,
pan fo caledsyd arnyn.

10 A phawb a'th edwyn, rhon' eu cred
a'u holl ymddiried arnaf:
Can's ni adewaist (Arglwydd) neb
a geifio 'i wynab attad.

11 Molwch chwi'r Arglwydd, yr hwn sydd
yn fanetiaid fynydd Seion:

A d'wedwch i'r bobl fal yr oedd
ei holl weithreodedd mawrion.

12 Pan chwilio ef am waed neu drais,
fe gofia lais y truain:
Pan eisteddo arfainge y frawd,
fe glyw y tlawd yn germain.

13 Dy nawdd, Arglwydd, dydi im' sydd
ddyrrachydd o byrth angau:

A gwel fy millder gan fy nghas,
y sydd o'm cwmpas innan.

14 Fel y mynegwyd dy holl wyrth,
a hyn ym mhyrth merch Seion:
Ac fel y bwyl lawen a ffaeth
i'th iachawdwriath dirion.

15 Y cenhedloedd 'cloddiasent ffos,
lle'i fuddent, agos boddi:

I'n rali lle cuddiasant rwyd,
eu traed a faglwyd ynddi.

16 Yr Arglwydd nef fal hyn yn wir
adwaenir wrth ei farhau:
A'r annuwiol a wnaethai'r rhwyd,
yn hon y daliwyd yntau.

17 Yr annuwiol i'uffern aed,
ac yno gwnaeth ei wely:

A'r rhai olyngant Dduw dros gof,
bydd yno tyth eu lletty.

18 Can's byth y gwirion a'r dŷn tlawd,
hyd ddydd brawd ni's anghofir:
Y gweinid a'r truciniad, hwy,
eu gobaith mwy ni chollir.

19 O cyfod, Arglwydd, yn dy wŷn,
na ad i ddyrn mo th oriod:

Barna'r cenhedloedd gar dy frod,
a'th farn yn union golof.

20 Gyr arnynt, Arglwydd, o'n dy rym,
yn aychlwm i'th elynion:
Fel y gwybyddont, po baint mwy,
nad ydnt hwy ond dynion.

S A L M X.

O Arglwydd, pa'm y sefi di
oddiwrthym ni cyn bellied?
Pa'm yr ymguddi di a'th rym,
pan ydym mewn caethiwed?

2 Y dragrai sydd yn blino'r tlawd,
gan drallawd, a chan falchder:
Yn y dicheillion a wnaethai'n,
hwynt hwy eu hunain dalier.

3 Hoff gan ddyn drwg ei chwant ei hun,
pawb yn gytûn a'i beched:

Bendithio mael ydyw eu iwydd,
a'r Arglwydd faenat i'w wrthod:

4 Yr annuwiol ni chais Dduw Neri
(mae ef i'w falchder cyfuweb):
Ni chred ef, ac ni feddwl fod
un fath awdurdod gorwch.

5 Am fod ei ffyrdd mewn llywyddiant hir,
ni wel mo'th wrir gyfammod:

Bydd dordyn wrth elynion mân,
fel chwythu tan mewn forod.

6 Fe dd'wedodd hyn a'i feddwl syth,
Ni ddigwydd byth-im' adfyd:
Ni'm symudir o oes i oes,
ni chaf na gloses na dtygfyd.

S A L M X, XI, XII, XIII, XIV.

7 Yn ddichellgar, yn dwyligariawn,
a'i fasn yn llawn meddithion :
Tan ei datod y mae camwedd,
a thraws anwiredd creulon.
8 Mewn cilfachydd y disgwyl fan
i ladd y truan gwirion :
Ac ar y tlawd a llygad llym
yn dangoes grym ei galon.

9 Fe orwedd fel y llew i'w fflau,
i fwrw ei saglau trawfion :
Y gwan a'r tlawd dyn i'w rwyd,
ac yno daliwyd' gwirion.
10 Fe duchan, fe a' mgrymma 'i hun,
fel un ar farw o wendid :
Ac ef yn gryf, a fel yn wael,
ar wan i gael ei ergyd.

11 Yn ei galon d'wedodd am Dduw,
nad ydyw yn gofiau :
Cuddiodd ei wyneb, ac ni wîl
pa beth a wnel creudur.
12 Cyfod, Arglywyd, dyrcha dy law,
dy fod i'n cofiaw dangoes :
Ac nac anghofia, pan fo rhaid,
dy weiniad a' th werinos.

13 Paham y cablant hwy wir Dduw,
yr anwir annuwl lledffrom ?
Pa'm y meddyliant arnat ti,
nad ymofyni 'm danom ?
14 Gwelaist hyn ; can's canfyddi drais,
a chospi falaïs anfad ;
Tydi yw gobaith tlawd, a'i borth,
a chymmorth yr ymddifad.

15 Tor ymaith yr annuwiol tym
yn gyffym, a'r maleisus :
Cais allan eu hanwiredh hwy,
ni chai di mwy 'n ddrygionus.
16 Yr Arglywyd sydd yn Frenhin byth,
ef yw 'r gwehelyth Lywydd :
Diftrywiwyd pob cenhedlaeth gref
o'i dir ef yn dragywydd.

17 Duw, gweddi'r gwan a glywaist di,
ac a gyfuri 'r galon ;
Tro eilwaith attom y ghusl dau,
a chlyw weddau ffyddlon.
18 Troi yr ymddifad y rhoi farn,
a'r gwan sydd cadarn bellach :
Megis na's gall dasarol ddyn
mo'r pwylo arny'n mwyach.

S A L M XI.

CRedaf i'r Arglywyd yn ddi-nam :
C paham y d'wedwch weithian
Wrth f'naid, Hwnt, a hed i' th'frym,
fel wrth aderyn bychan ?
2 Wele 'r annuwiol a'u bwâu,
a'u caswell faethau'n barod,
Am wirioniaid yn llechu'n fain,
i faethu'r rhoi'n o gysgod.

3 Y seifain oll i tygredd aeth :
ond beth a wnaeth y gwirion ?
Mac 'r Arglywyd yn ei ddinas gref,
fe weryd ef y cyfion.
4 Yr Arglywyd o'i orseddfa fry
at y tlawd try ei olwg :
Gweithredoedd holl hiliogacth dŷn
i'w lygaid yd yn amlwg.

5 Mae'r Arglywyd o'r naturiaeth hon,
prawf gyfion er ymgeledd :
Ond cas yw gan ei enaif fo
ddyn drwg a hoffo wagedd.
6 Ar bechaduriaid marwor tân
a brwmstan a ddaw'n gawod,

A gwînt tymheflog uchel iawn ;
fel dyna lawn wiaiennod.

7 Can's cyfion ydyw 'r Arglywyd Ner,
cyflawnnder mae'n ei garu :
A'i wyneb at yr union try,
a hyunny i'w ymg ledyd.

S A L M XII.

OAchub bellach, Arglywyd cu,
fe ddarfu 'r trugariogion :
A'r holl wirionedd ar bali aeth
o blith hiliogaeth dynion.
8 A gwefus gweniaith d'wedant ffug,
er twyll a hug i'r eiddyd :
A chalon ddybyllg, yr un wedd,
y cair oiferedd ganddyd.

9 Yr Arglywyd torred, o'i farn faith,
wefusau 'r gweniaith diles :
A'r holl dafodau ffrofus iawn
a fyddo llawn o rodres.
10 Gallwn orfod o nerth tafod,
dwy wefus y fydd eiddom :
Fal hyn y d'wedant hwy yn rhwydd,
A phwy fydd Arglywyd arnom ?

11 Yntau ein Duw a dd'wedodd hyn,
Rhag lletlu 'r gwaelddyn codaf :
Y dyn gofis, tlawd, a'r caeth,
mewn iechydwríaeth dodaf.
12 Pur iawn yw geiriau 'r Arglywyd nef,
a'i 'ddewid ef sydd berffaith,
Fel arian o ffwrn, drwy aml dro,
wed'i goeth buro seithwaith.

13 Ti, Arglywyd, yn ol dy air di,
a'i cedwi mewn hyfrydwch.
Byth rhag y ddiwg genhedaeth hon,
dy weision i gael heddwch.
14 Pan ddyrcha'er y trawfion blin,
da ganddyn' drin anwiredd :
Felly daw dynion o bob part
i fwyfwy gwarth o'r diwedd.

S A L M XIII.

PA hŷd, fy Arglywyd, Dduw dîlŷth ?
a'i byth yr wyf mewn anghof ?
Pa guddio 'r wyd (O Dduw) pa hŷd,
dy lân wyneb-pryd rhagof ?
15 Pa hŷd y rhed meddyliau tro
bob awr i flino 'nghalon ?
Pa hŷd y goddefaf y dir,
dra codir fy nghafeion ?

16 O Arglywyd, edrych arnaf fi,
a chiyw ty ngwedi ffyddlon :
Agor fy llygaid, rhag eu cau
ynglysgia angau ddiglion.
17 Pe llithrwn ddiam (rhag maint yw'r llied)
fo dd'wedid fy ngorchfygu :
A llawen fyddai fy holl gas ;
dal fi o'th ras i fynu.

18 Minnau'n dy nawdd a rois fy ffydd,
a'm holl lawenydd eithaf :
Canaf I'm Duw a'm helpiodd i ;
gwnaf gerddi i'r Goruchaf.

S A L M XIV.

FEd'wedai 'r ynsyd nad oes Duw,
ac felly byw drwy goegni :
Ymlygru'n ffiaidd, ni chais gel ;
nid oes a wnel ddaioni.

20 O'r nef yr edrychedd yr ion
ar holl drigolion daear,
A roddai neb ei goel ar Dduw,
a chefnio byw'n ddeallgar.

S A L M XIV, XV, XVI, XVII.

Fe giliodd pawb at lygredd byd,
ymdroent i gyd mewn brynti :
nid oes un a wael 'well nā hyn,
nac un a s yn ddaioni.
4 Eu gwddf sy fodd agored cau ;
maent à thafodau 'frywgar :
A gwenwyn lindys sy'n parhau
dan eu gwefusau twyllgar.
5 A'u genau llawn (fel gwenwyn llinh)
o felldith, ac o fultedd :
Ac anian eugud yw eu traed
i dwyall gwaeid a dialedd.
6 Diffrw ac anhaf sy'n eu ffyrdd ;
ni 'dwaenant brif ffyrdd heddwch :
nid oes ofn Duw'n eu golwg hwy i
ni cheifiant mwy 'diseirwch.
7 Pa'm ? oai wyddant hwy eu bod
drwy bechod, y modd yma,
Yn i'f ymhlol, 'a'u cildroi,
un wedi à chnoi y bara ?
8 Gweddio 'r Arglywydd hwy ni wnant ;
yn hyn dychrynant luoddi :
Am fod Duw'n dala gyd à'r iawn,
yn un à'r cynawn bobloedd.
9 Gw'r adwyddedch gynt gyngor y tlawd,
fal i gynewch drafalawd etto :
Am i'r tlawd greda y doe llwydd
oddiwrth yr Arglywydd iddo.
10 Pwy a all roi i Israël,
o Seion uchel, iechyd ?
Pwy end ein Duw ? yr hyn pan wnel,
bydd lago ac i'r el hyfryd.

S A L M XV.

D Ywaid i mi, pa ddyn a drig
i' th lys barchedig, Arglywydd ?
A phwy a erys ac a fydd
ym mynydd dy fancefeiddrywydd ?
1 Yr hwn a rodia'n berffaith dda,
yr hwn a wna gyflawnder :
A'r hwn a draetha o'i galon wir,
a drig ar dir uchelder.
2 Yr hwn ni ddywaid, ac ni wna,
ddim ond o'r da bwygilydd :
Ac ni chynnwys y rhai a ron'
i'w cymddydogion g'wilydd.
4 Yr hwn sydd isel yn ei tryd,
yn caru i gyd grifft'ngion :
Yr hwn sy'n ofni 'r Arglywydd Dduw,
ac sydd yn byw yn ffyddlon.
Yr hwn ni thyngh ddim ond y gwir,
er dir neu niweid iddo :
5 Ac ni ro ei arian yn lloq,
er dwyn cymddydog dano.
Na gwobr, na rhodd, yr hwn ni s yn,
er dal yn erbyn gwinion.
A wneolo hyn, ni lithra syth,
fe gaiff y ddilys goron.

S A L M XVI.

CADW fi, Dduw ; can's rhois fy mhwy
a'm coel yn dradwys arnaf :
2 Fy Arglywydd wyl, mae dan fy mron
y gyffes hon yn waftad.
Nad lles it' yw, na'm dâ, na'm rhin ;
3 ond i drin saint deaerol :
I leu'r rhai'n fy 'wyllys yw,
y rhai sy'n byw'n rhinweddol.
4 I'r rhai a redant at dduw gau,
y daw gofiaidau anheler :
Eu diod offrwm o waed, ni
ffrymmat n un amser ;

5 Ni henwaf chwaith, Yr Arglywydd yw
fy modd i fyw, a'm phiol :
A thydi, Jor, sy'n roi mi ran
a chyfran yn ddigonol.
6 A thrwy Dduw syrthiodd i mi ran
o fewn y fan hyfrydol :
Digwyddodd imi, er fy maeath,
yr eisteddiaeth lanaf.
7 Bendithiaf finnau Dduw fy Ior,
hwn a roes gyngor ym :
F'arenau hfyd, ddydd a nos,
sydd im yn dangos hynny.
8 Rhois fy Ner (bob awr) gar fy mron ;
o'r achos hon ni lithraf :
Can's mae ef ar fy nebau law ;
yma na thrw ni syllaf.
9 O herwydd hyn, llawn a llon
yw fy nghalon : ac eilwaith,
Hyfryd yw fy anharch a di-ddig,
a'm cnaud a drig mewn gobaith.
10 Can's yn usfern ni edi di
mo'm henaid i, i aros :
Na'th anwyl Sanct (drwy naws y bedd)
i weled llygredd ceuffos.
11 Dangof i'm lwyby i fyw'n iawn ;
dy, fro'n yw'r llawn llawenydd :
Can's yn dy nerth, nid yn y llwch,
mae digrifwch tragedwydd.

S A L M XVII.

O Clyw gyflawnder, Arglywydd maf,
y llyfr ty nad i' th grybwyl :
Clust ymwrando à't weddi faw,
sydd o wefusau didwyll.
12 Difgwylia 'marn oddiwrthyt ti ;
can i da y gweili'r union :
Profaist a gwyddost ganol nos
mor ddiddos ydyw 'nghalon.

3 Pan chwiliaift fi (da yw dy gof)
ni chefaist ynof gamwedd :
Fy myfyr maf, na'm meddwl llaes,
na ddoeo i faes o'm dannedd.
4 I ochel cydwraith dynion drwg,
drwy d'air a' th amlwg gyngor,
Ffordd y dŷn trawsgryf haerlwg llym,
fe ddysgwyd ym ei hepgor.
5 Ond yn dy union lwybrau di,
Dduw, cynnal fi yn waftad :
Rhag llithro allan o'th iawn hwy,
Dduw, difgwyli fy ngherddedias.
6 Galw yr wyl arnaf, am dy fod
yn Dduw parod i wrando :
Gofiwng dy glust, a chlyw yn rhodd
fy holl ymadrodd etto.

7 Cyfranna dy ddaionion rad
(ti'r hwn wyt Geidwad ffyddlon)
I'r rhai sy'n ymroi dan dy law,
rhag broch a braw y trawfion.
8 Cadw fi'n anwyl rhag eu twyll,
fel anwyl ganwyll llygad :
Ynghyfod dy adenyydd di
O cadw fi yn waftad :

9 Rhag yr annuwiol a'u mawr bwys,
a rhag fy nghyfrwys elyn,
Y rhai a galw ymnaid i,
gan godi yn fy erbyn.
10 Maent hwy mor dordyn ac mor fras,
ac yn rhî gas eu geiriau :
Ac yn rhoi allan ffrof ar led,
gan falched eu parablau.

11 Maent hwy yn amgylchu yn flin
lle yr ym ni'n oynniwer,
A 4

S A L M . X V I I .

Ac a'u golygon tu a'r hawr,
mewn gwyl a thramawr hyder.
12 Maent hwy fel llew, dan godi gwrych,
a fai'n chwennych ysglyfaeth:
Neu fel llew isango (er ei les)
a geifiai loches hydeth.
13 Cyfod, Arglywydd, o'i flaen ef iaf;
dy help a gaf i'm henaid:
A tharo i lawr a th' gladdys noeth
yr enwir ffiambeth tanbaid.
14 Rhag gwyr dy law, rhag gwyr y byd,
fy a'u rhan i gyd oddiyma,
Can lenwi boliau, a rhoi i'w plant
i'n fawr eu chwant a'u traha.
15 Minnau mewn myfyr, fel mewn hûn,
a welaf lun d'wynnebryd:
A phan ddihunwyd o'r hûn hon,
y byddaf ddigon hyfryd.

S A L M . X V I I I .

O Ior fy ngrym, caraf dû'n fawr,
fy nghreiglawn, twr f'ymwared:
2 Fy Naf, fy nerth, fy nawdd, fy Nuw,
hwn yw fy holl ymddiried.
3 Pan alwyf ar fy Ior hynod,
i'r hwn mae clog yn gyfion:
Yna y'm cedwir yn ddiau
rhag drygau fy nghafion.
4 Gofidion angau, o bob tu,
oedd ym cyrchi 'm herbyn:
A llifodd aphonydd y fall
yn ddibol, er fy nychrynn.
5 Pan ydoedd fwyaf ofn y bedd,
a gwaedlyd ddiweddf, arnas,
Ag arfau angau o bob tu,
a'm cas yn nefu attaf:
6 Yna y gelwais ar fy Ner,
ef o'r uchelder clywodd:
A'm gwaedd a ddaeth hyd gar ei fron,
a thirion y croesawodd.
7 Pan ddigodd Duw, daeth daear-grynn,
a fail pob bryn a figlodd:
A chyffro drwy'r wlad ar ei hŷd,
a'r holl syd a gynhyrfodd.
8 O'i enau tân, o'i ffreenau tarth,
yn 'nnynt pob parth wybren:
9 A chan gymmlau an i draed,
du y gwnaed y fflurafan.
10 Ac fal yr oedd ein Ior fel hyn
uwch cerubyn yn hedeg:
Ac uwch law adenyyd y gwynt
mewn nefol helyn hoywedd.
11 Mewn dyfroedd, a chymylau fry,
mae i wely, heb ei weled:
12 Ac yn eu gyrru'n genlllys mân,
a marwor tân, i wared.
13 Gyrrodd daranau, dyna i' lef,
gyrrodd o'r nef genhadon:
14 Cenlyig, marwor tân, mellt yn gwau;
fal dyna i saethau poethion.
15 Distriwyd dy gas: felly gynt
gan chwylthiad gwynt o'r enau,
Gwasgerait di y moroedd mawr;
gvelwyd y llawn yn olau.
16 Felly gwnaeth Duw a mi'r un modd;
anfonodd o'r uchelder,
Ac a'm tynnodd o'r lle yr oedd
i'm hamgylch ddyfroedd lawer.
17 Fe a'm gwareddodd Duw, fal hyn,
oddiwrth fy ngelyn cadarn:
Yn rhedrwm imi, am ei fod,
thot finnau glod hyd ddyddiarn.

18 Safent o'm blaen, ni chwirni ffotid i'r dd,
tra sum yn nydd fyngofid:
Ond yr Arglywydd ef, oedd i'm dal,
a'm cynnal yn fy ngwendid.
19 Fy Naf ei hun a'm rhoes ym rhwydd,
fe iu Waredydd ymy:
Ac o dra ferch i mi y gwnaeth,
na bawn i gaeth ond hynny.
20 Yr Arglywydd a'm gobrwyd a'n ol,
fy ngwaftadol gyflawnder:
Ac yn ol glendid fy nwy law,
tâl im' a ddaw mewn amser.
21 Can's ceifiais ffyrdd fy Arglywydd Ner,
ni wneuthum hyder ormod,
Na dim 'fgerbyr erbyn fy Nuw;
gochelais gyfryw bechod.
22 Can's ei ddeddfau maent ger fy mron,
a'i hollawg gyfion farnau:
Ac ni rois heibio 'r un or rhai'n,
hwy ynt fy nghoelfain innau.
23 Bûm berfaith hefyd o'i flaen, ag
ymgedwais rhag byw'n rhuddwr:
24 A'r Arglywydd gobrwyd si'n llawn,
yr hyn iu'n lawn i'w olwg.
25 I'r trugarg, trugaredd rhoi;
i'r perffaith, troi berfeithrwydd:
26 A'r gîan gwnei lendifid, ac i'r tyn
y byddi gyndyn, Arglywydd.
27 Can's mawr yw dy drugaredd di,
gwaredi'r truan tavel:
Ac a ostyng gar dy fron
rai a golygon uchel.
28 Ti a oleui 'nghanwylli;
am hynny ti a gataf:
Tydi a droi fy nos yn ddydd,
a'm tywyl fydd gelenau.
29 Oblegyd ynot ti, fy Naf,
y torraf trwy y fyddin:
Ie'n fy Nuw y neidid'n llwyd,
be tros y fagwyr feinin.
30 Ys perffaith ydyw ffôrdd Duw nef,
a'i air ef fydd buredig:
Ac i bob dŷn ynddo a gred,
mae'n fwclod bendigedig.
31 Can's pwy fydd Dduw? d'wedwch yn rhwydd
pwy ond yr Arglywydd nefol?
A phwy fydd graig onid ein Duw?
sef, disgl yw'n dragwyddol.
32 Duw a'm gwregyfodd i'w nerth,
a rhoes im' bryderth lwybrau:
33 Fe roes fy nhiaed ar hy-lwybr da,
gorsefddi'r uchel fannau.
34 Efe sy'n dysgu rhyfel ym',
gan roi grym i'm pawenau:
Fel y torri bwa o dduar
yn brysur rhwng fy mreichiau.
35 Daeth o'r ddaioni hym i gyd,
rhoi darian iechyd ymy:
A' th law ddeau yr wyd i'm dwyn,
o'r fwynder yr wy'n tyfu.
36 Ehengaist imi lwybrau teg,
i redeg buan gamrau:
Nid oes ynof un cymmal gwan,
ni weigan fy mynyglau.
37 Erlidias i fy nghas yn llym,
a daethym i'w goddiwedd:
Ac ni throis un cam i'm hol mwy
nes eu bod hwy'n gelanedd.
38 Gwnaethum arnynt archolion hyll,
fel sefyl na's gallasant:
Ond, trwy ammarch i'w eis a'u gwaed,
i lawr dan draed syrthiasant.

S A L M X V I I I , X I X , X X , X X I .

39 Gwregysaift fi a gwregys nerth,
 at wres ac an-gerth rhytel :
 A'r rhai a ddaeth i'm herbyn i,
 a gwmpaift di'n a ddogef.
 40 Fal hyn y gwnaethoft imi gau,
 ar wrau fy ngelynion :
 A'm holl gas a ddisfethais i,
 rhois hwyt i weiddi digon.
 41 Ac er gweiddi drwy gydol dydd,
 ni ddoe achubyd attyn :
 Er galw'r Arglywydd, ni ddoe neb,
 a raddai ateb iddynt.
 42 Maluriais hwy fel llwch mewn gwyt,
 fel dyna helynt efrwyd :
 Ac mi a'u fethrais hwyt yn ffom,
 fel pridd neu dom heolydd.
 43 Gwaredaift fi o law ly nghas,
 rhoist bawb o'm cwmpas danaf :
 Dot rhai ni welsent fi erioed,
 a llaw a throed hyd attaf.
 44 Addaw ufudd-dod, ond fo galid,
 gan blant efroniaid gehwydd :
 45 A phlant efroniaid twyll a wnat,
 ond crynant i'w stafelydd.
 46 Eithr byw yw'r Arglywydd ar fy mhlaid,
 fy nghraig fendifaid hefyd :
 Dyrchafer Duw, ynddo ef trig
 fy nerth, a'm hunig iechyd.
 47 Ffynhonnell tra fo a'i nerth i'm dal,
 rhoi dial hawdd y gallaf :
 A'r holi poploedd i can's esd
 sydd yn eu t'wyo attaf.
 48 Ffyngharedaift, a'm dyrchafsydd,
 o chyhyd rhai i'm herbyn,
 Wyt ti, O Dduw : a'm dug ar gais
 rhag dwyg a thrais y gelyn.
 49 Am hyn cammelas di yn rhwydd,
 O Arglywydd, Dduw y lluoedd :
 Canaf dy glod, a hyn fydd dysg,
 ym myig yr holl genhedioedd.
 50 Duw sydd yn gwneuthur (o i fawr rad)
 fawrhâd i ffenhin Dafydd :
 Ac i'w Enneiniog ei wellâd,
 ac i'w had yn dragwydd.

S A L M X I X .

D Atgan y nefoedd fawredd Duw,
 yr unrhyw gwna'r ffurfaen :
 1 Y dydd i ddydd, a'r nos i nos,
 sy'n dangos cwrs yr wybren.
 2 Er nad oes ganddynt air nac iaih,
 da 'dwyaid gwaith Duw Lywydd :
 Diau nad oes na mor, na thir,
 na chlywir eu lleferydd.
 4 Aeth eu fain hwy drwy yr holl fyd,
 a'u geriau hyd eithafodd :
 Yr haul teg a'i gwmpas sydd bell,
 a'i babbell yn y nefoedd.
 5 O'r hon y cyfyd ef yn rhod,
 fel priod o'i orweddia :
 Iw gwrs cyrch, drwy lawenydd mawr,
 fel cawr yn rhedeg gyrfa.
 6 O eithaf hyd eithafodd nef
 y mae ef a'i amgylchiad :
 Ac ni all dim (lle rhwydd ei dro)
 ymguddio o'i oleuad.
 7 Dyg yr Arglywydd sydd berfffaith ddawn,
 a dry i'r iawn yr enaid :
 Felly rhwyd ei wir dyffiolaeth
 wybodaeth i'r ffyddioniaid.
 8 Diddaif Duw Ior ydyne union,
 llawenant galon ddiadrwg ;

A'i orchymyn sydd bur ddau,
 a rydd olau i'r golwg.
 9 Ofn yr Arglywydd sydd lân, a byth
 y pery'r ddiilith hyfryd :
 Barnau'r Arglywydd ynt yn wir llawn
 i gyd, a chyflawn hefyd.

10 Mwy deifydiedig ynt nag aur,
 ie na choeth-aur lawer :
 Melyfach hefyd ynt nâ'r mcl,
 fel dagrau ter-fel tyner.
 11 Can's ynddynt dygir fi, dy was,
 ar addas, a'r unionder :
 A'r holl gam fy o'u cadw nhwy,
 felly ceir gobrwy lawer.
 12 Er hynny i gyd, pwy a all
 iawn ddeall ei gamweddau ?
 O gwna fi'n lân (a bydd ddiddig)
 o'm holl guddiedig febau.
 13 Duw attal febau rhyfyl, chwant,
 na thyfart ar fy ngwarthaf :
 Yno byddaf wedi 'nglanhau
 o'm holl bechodaun mwyaf.
 14 O Arglywydd, fy Mhrynnwr a'm nerth,
 bydded yn brydferth gennyd.
 Fy 'madrodd pan ddêl gar dy fron,
 a'm myfyr calon hefyd.

S A L M X X .

G Wrandoed di yr Arglywydd Ner,
 pan ddêl cyfyngder arnaf :
 Enw Duw Jacob, ein Duw ni,
 a'th gadwo di yn waftad.
 2 O'i gyflegr rhoed it' help a'nerth,
 a braich o brydferth Seion :
 3 Cofied dy offrwm poeth a'th rodd,
 bo'r rhai'n wrth foddi ei galon.
 4 Rhoed iti, wrth dy foddy dy hun,
 dy ddymun a'th adduned :
 Dy fwriad iach a'th arfaeth tau,
 a'th weddau gwrandoed.
 5 Yn enw ein Duw gorfoeddwn
 yn hŷ, a chodwn fâner :
 A'th ddeifyfiadau gwnaed yn rhwydd
 yr Arglywydd o'r uchelder.

6 Yr Arglywydd gweryd (felly gwn)
 o'i gyflegr drwn ei 'Nêiniog :
 Gwrendy ei arch, gyr iddo rym,
 yn gydiym ac yn gefnog.
 7 Rhai ar gerbydau rhent eu pwys,
 rhai ar feirch ddwys ymddiried :
 Minnau ar enw'r Arglywydd Dduw,
 mai hwnnw yw'n ymwared.
 8 Hwy a'mroisant, a syrthiasant
 yn eu nerth eisoes yno :
 Cofadom a safafom ni,
 O Dduw, a thi i'n llwyddo.
 9 Cadw ni, Arglywydd, a'th law gref :
 bced Brenhin y nef drofom :
 Gwrandawed hwnnw arnom ni,
 a'n gweddi pan y llefom.

S A L M X X I .

O Arglywydd, yn dy nerth a'th rin
 mae'r Brenhin mewn llawenydd,
 Ac yn dy iechyd, yr un wedd,
 mae ei orfoedd beunydd.
 2 Holl ddeifyfiad ei galon lân
 iddo yn gyfan dodaist :
 Cael pob dymuniad wrth ei foddy,
 ac o un rhodd ni phallaist.
 3 Can's da'r achubait ei flaen
 a doniau nef yn gyntaf ;

SALM XXI, XXII.

Ac ar ei ben (ddaiouion Ion)
rhoiſt goron aur o'r puraf.
4 Ef a oſynodd gennyd oes,
a rhoddaiſt hiroes iddo :
5 hon dy rodd dros byth y bydd,
nid a'n dragwyd idd licibio.

5 I'th ischawdwriaeth y mae 'n byw,
a mawr yw ei ogemant :
6 Gosodaiſt arno barch a nerth,
a phrydferth yw ei lwyddiant.
6 Rhoiſt dy fendifithion uwch pob tawl,
yn rhodd dragwyddawl iddo :
7 llewyrch d' wyneb byth a sydd
yn fawr lawenydd arno.

7 Am fod y Brenhin yn rhoi 'i gred
a'i addiſried yn yr Arglywyd :
8 Dan nawdd y Goruchaf tra fo,
gwn na ddaw iddo dramgydd.
8 A thydi, Arglywyd, a thi law lân,
cei alian dy elynion :
Rhag dy ddoheulaw (er a wnat)
ni diangant dy galcior.

9 Di a'u goſodi 'n nydd dy ddig,
fel ffrwneſt ffyrnig danliydi :
Yr Arglywyd i'w lid a'u difa,
a' tan a'u hyfa a enbyd,
ro Diwreiddi di eu ffrwneſt o'r tir,
a'u had yn wir ni thycian :
11 Am fwirndu it' ddrwg alien,
heb ddwyn i ben mo'u hanacan.

12 Ti a'u goſodi hwy 'r naill du,
a thi a'th lu i'w herbyn :
Ac a leſeli dy fwâu
at eu hwynebato cyndyb.
13 Ymddyrrcha dithau, i' Arglywyd Gun,
i'th nerth dy hua a'th erid :
Nisbau a ganwn, o'n rhan ni,
i soli dy gadernid.

SALM XXII.

D Angos, fy Nuw, fy Nuw a'm grym,
ba achos y'm gadewaſt :
Fei wyd o'm hiechyd, ac o'nâd
fy mloeddiad ; llwyr y'm pallaſt.
2 Fy Nuw, rwy 'n llefain, tithau heb
roi im' mor ateb etto :
Rob dydd a nos mae 'nghri 'n edd iſſael,
a heb gael mo'm dybuddo.

3 A thi wyd sancti, sancti i barhâu,
lle daw gweſdian 'n waſtad :
A hell d'y Iſrael, a'u cled,
a'u pwys a'u hyſtod, atad.
4 Ynet gobeithiai 'n tadau ni,
a thyd oedd eu bwced :
Ymddiried ynot, Arglywyd hael,
ac fel caeſ ymwared.

5 Llefafant daw ymddiried gynt ;
da fuoſt iddynt, Arglywyd :
Eu hachub hwynt a wnaethoſt di,
rhag cyni, a rhag gw'radwydd.
6 A'm rhifir innau megiſ prys,
nid fel gŵr cryf ei afrod :
Fel dirmyg dynion, a gwarth gwaels;
a thybiant gael eu hyſtod.

7 Pawb a'm gweſent, a'm gwaſtorent,
ac a'm mun-gaſment hefyd :
Yigwyd eu pennau yn dra hŷ,
a chwedi hynny d'wedyd,
8 Ar yr Arglywyd rhos bwys a chred,
doed of i'w waſed allan :
Os myn ei ollwng ef a'r led,
cymmered iddo a hunan.

9 Duw, tymnaſt fi o groth fy mam,
rhoiſt ynof ddinam obaith,
Pan oeddwn i yn fugo hon,
ac o'i dwy fron a'm harchwaith.
10 Arnat ti bwriwyd fi o'r bru,
arnat ti bu fy 'mddried :
Fy Nuw wyt ti o groth fy mam ;
fyddiaſiſ it' am yn ngwared.

11 Oddiwrthyf fi yn bell na ddos,
tra fo yn agos flinder ;
I'm cymmorth i, gan nad oes neb
a drotho 'i wyneb tyner.
12 Buſtch lawer, a chryfion iawn,
daethant yn llawn i'm gogylch :
A theirw Basan, o bob part,
yn codi tarth o'm hamgylch.

13 Egorant arnaf enau rhwth,
i'm bygwyd, fel y llewyr,
A faent yn rhuo eisfau maeth,
o raib ysglyfaeth barod.
14 Fel dwiſ rwyſ fi 'n diferu 'n chwyrn,
a'm hesgyrn, figla'r rheini :
Fy nghalon o'm mewn darfu 'n llwyr,
fel cwyr a fai yn toddi.

15 Fel prijdeleſtr mae fy nerth mor fwrth,
ynglyn wrth fy ngorchfaſſau
Mae fy nhaſod : yr wyf mor drwch,
fy nghyfle yw llwch anau.
16 Can's cwn clychafant fi, fy Ner,
a chadfa 'fgeſor ddifaiſath :
Cloddiſant fy nwy law a'm traed,
ac felly gwnaef fy artaith.

17 A rhiso fy holl eſgynn i,
gan guſi, hawdd y gallat :
Maent hwythau 'n gweleſt hynny 'n wych,
bob tro yn edrych arnaf.
18 Rhyngthynt i'w myid y dillad maw
yn rhannau dōſparthalant :
A hefyd ar fy mhrif-wig i
coelbrenni a fwriſant.

19 Tithau, fy nerth, a'm Harglywydd da,
nac ymbellia oddiwrthyf :
O bryfia, tydi yw fy mhorth ;
a thy'r d' a chymmorth ymy.
20 O ty'r d', ac achub yr oes fau
rhag oſn y cleddau ffyrnig :
A gwared o feddiant y ci
fy enaid i, fy'n unig.

21 Ymddiffyn fi rhag y llaw glwth ;
dwg o'i ſafn rhwth fy enaid :
Achub, a gwrando fi yn chwyrn,
rhag cyrn yr unicorniaid.
22 Mynegeſ finnau d'enw yn bur
i'm brodyr yn yr orfeſſed :
Lle mwya'r gynnuleidfa lân,
dy glod a wra 'n gyfannedd.

23 Had Iago ac Iſrael, chwychwi
rhai ych yn oſni'r Arglywyd,
Dwy oſn y rhowch iddo foliant,
a rhowch ogoſiant ebrwydd.
24 Can's ni'ch llyfodd, ni'ch dirmygodd,
ni chuddiodi ei wynebpryd :
Eithr gwrandawodd weddi y gwan,
a'i duchan yn ei adfyd.

25 Honot ti bydd, ac i ti gwedd
mewn aml orfeſſed y moliant :
I Dduw rhof f' addunedau 'n llon,
gar bron y rhai a'i hoſnat :
26 Diwellir y tlodion : a'r rhai
a geitiai at yr Arglywyd,
A'i molant ef, fe gaſſ (gwir yw)
eich enaid ſyw'n dragwydd.

S A L M XXII, XXIII, XXIV, XXV.

17 Trigolion byd a drent yn rhwydd
at yr Arglywydd, pan gofiant;
A holl djiwydmas, i ddæsar hon
dant gar ei fron, ymgrymiant.
18 Can's yr Arglywydd biau'r deyrnas,
a holl gwmpas y bydoedd;
Ac uwch eu llaw, ef unig sydd
ben Llywydd y cenhedloedd.
19 Y cyoethogion a fwyttaint,
adolant yn eu gwynfyd:
Rhai i ant i'r llwch gar ei fron,
a rhai, braint meirwon befyd.
20 Y rhai'n oll a'u had, yn un fryd,
gwnant iddo gyd wafanaeth:
A'r rhai'n i'r Arglywydd, drwy'r holl dir,
a nifir yn genhedaeth.

21 Dont, dangofant ei unionedeb,
y rhai sydd heb eu geni:
Hyn a addawodd, ef a'u gwnaeth,
hynny a ddaeth o ddifn.

S A L M XXIII.

22 Yr Arglywydd yw fy Mugail clau,
ni ad byth eisiau arnai:
23 Mi gaf orwedd mewn porfa fras
ar lan dwfr gloywlas araf.
24 Fe goledd f' enaid, ac a'm dwg
'rhŷd llwybrau dioddrwg, cyhon:
Er mwyn ei Enw mawr diliys,
fe m tywys ar yr union.
25 Pe rhodlun (nid ofiwn am hyn)
yn nyffrym cyfgedd angau,
Wyd gyd â mi, a'th nerth, a'th ffôn:
ond tirion ydyw'r arfau?
26 Gofodaist fy mwrdd i yn fras,
lle'r oedd fy nghas yn gweled:
Olew i'm pen, a chwppan llawn;
daioniau iawn fu'r weithred.
27 O'r nawedd y daw y doniau hyn
i'm canlyn byth yn hylwydd:
A minnau a brefwyliaf byth
a'm nîth yn nhŷ yr Arglywydd.

S A L M XXIV.

28 Yr Arglywydd piau'r ddæsar lawr,
a'i Hawnder mawr sy'n ciddo:
Yr Arglywydd biau yr holl fyd,
a' bobl i gyd sydd ynddo.
29 Can's fe roes ei fail hi a'i gwedd
yn rhysedd uwch y moroedd:
Ac a'i gofododd hi yn lân,
yn drigfan uwch llif-ddyfroedd.
30 Er hyn, pwyl a ddringa yn hŷ
i gyfleger i'r Arglywydd?
A phyw a saif a theilwng wedd
yn gorsedd ei sancteiddrwydd?
31 Dŷn â llaw lân, a meddwâl da,
ac yn ddirdraha'i enaid:
Diorwag, ac ni roes un tro
er twyllo'i gyfneiseiflaid.
32 Gan yr Arglywydd y caiff hwn wîth
ei ralawn fendiff helaeth:
A chyflawdwr i bob cyfryw
gan Dduw yr iachawdwriaeth.
33 Hon sy gan Dduw n'genhedaeth gref,
a'i ceifiant ef yn effro:
A reiant d'wyneb, dyma'u maeth,
a gwir genhedaeth Iago.
34 Dyrchefwch chwi, byrth, eich pennau,
a chwithau dderau bythol:
Can's Brenhin mawr daw i'ch mewn chwi,
ei pen bri gogoneiddol.

35 Pwy yw'r Brenhin hwn gogoneidd?
Arglywydd rhysedd ei aliu:
Yr Arglywydd yw, cyhon ei farn,
a chadarn i ryfelu.
36 Dyrchefwch chwi, byrth, eich pennau,
ehengwch dderau bythol:
Can's Brenhin mawr daw i'ch mewn chwi,
Brenhin o fri gogonol.
37 Pwy, meddwch, ydyw'r Brenhin hwn,
a gofawn ei ogoiant?
Ior y lluoedd yw, Brenhin hedd,
a gogoneidd, a ffyniant.

S A L M XXV.

38 F' Arglywydd, dyrchefais f' enaid i
hyd attad ti yn union.
39 A Ffynw, sy ngobaith, gwarth ni cha'z
na lawenhâ 'ngelyniws.
40 Sawl a obeithiant ynot ti,
y rhai'ni ni w'r adwyddir:
Gwarth i'r rhai a wael am i han
ryw dwyli neu gam yn ddilir.
41 Arglywydd, dangos im' dy ffôrdd ddi,
a phar i mi ei deall:
Dyfig, ac arwain fi yr un wedd
yn dirionedd dihali.
42 Can's tydi ydwyd Dduw sy maseth,
a'm hiachawdwriaeth unig:
Dy ddifgwyd yr wylf 'rhŷd y dydd,
a hynny sydd i'm diddig.
43 O cofia dy navidd a' th fwrch di,
a' th fawr dosturi, Arglywydd:
Cofia fod ynot ti eriôd
lawn ddiôd drugarowgrwydd.
44 Na chofia yr anwiredd man,
na llwybrau fy ieuengelyd:
Ond, Arglywydd, cofia fy nghur i,
er dy ddaioni hyfryd.
45 Yr Arglywydd sydd union a da,
a'i ffyrdd im' noddiau ydynt:
Fe arwain (fel y mae yn rhaid)
y pechaduriad ynddynt.
46 Fe ddyig ei llwybrau mewn barn lawn
i'r rhai ufuddiann yngig:
Hyddysg yw ei ffyrdd i bob rhai
a fyddai oftyngedig.
47 I'r fawr a gadw a ddeddian 'r Ion,
a'i union dystiolaethau,
Gwinionedd a thrugaredd sydd
ei lywydd yn ei llwybrau.
48 Er mwyn dy enw (O Arglywydd maw)
Duw maddau sy anwiredd:
Can's fy nhrofediad i mawr yw;
mwyl ydyw dy drugaredd.
49 Mae, pa ryw wr, yn ein myf ni,
sydd yn pur ofni 'r Arglywydd?
Fe ddengys y ffôrdd iddo fo,
hon a ddewlio'n ebrwydd.
50 O hyn y caiff fy enaid cu
le i lettyu'n eiswynhys:
A'r holl ddæsar hon, a'i gwellâd,
a gânt ei had a'i dylwyth.
51 Bi holl ddirgelwch a ddyig fo
i'r fawr a ofno 'r Arglywydd:
Ac o'i holl gyfanneddum gân
ef e'i gwna 'n gyfarwydd.
52 Tueddu 'r wylf, fy Arglywydd mad,
yn waftad a'm golyged:
Can's ef yn unig (yn ddioced)
rhydd iau droed yn rhydion.
53 Tro attaf, dod im' nawdd diddig;
can's unig wylf, a rhydawd.

S A L M I X X V , I X X V I , I X X V I I , I X X V I I I .

27 Gofidiau higlafon ynt ar fed,
Duw, gwared fi o'm nycthdawd.
28 Duw, gweil fy m'hinder a'm peen fawys,
a madde'n awr fy mhechod.
29 Gwel syngulynion, a'mhiant,
ac a'm casant yn ormod.
30 Cadw f' enaid, ac achub fi,
na wneolo'r rheini, m'w radwydd:
Rhois fy mhwys arnat o, fy Naf,
a rhodiad mewn perfficitrwydd:
31 Cadw fy i'monod o math,
can's rhois fy ngobaith ynod:
32 Duw, cadw di, holl Israelf,
gwared, a gweil ei draffod.

S A L M I X X V I .

BARN f' (O Dduw) a chlyw sy hais;
Mi rodiai mewn perfficitrwydd:
Ac ni lithraf, am im' roi anhwys
yn llawneddwys ar yr Arglwydd.
2 Prawf di fy m'hedd, Arglwydd da,
a hola ddull fy mywyd:
A manwl chwiliau galon fan,
a phrawf f' arenau heryd.
3 O flaen fy llygaid, wyl ar led
yn gweled dy drugaredd:
Gwnaeth dal ar hynny ar bob tro,
im' radio i'th wrigoneidd.
4 Nid cyd-eistedd gyd a gwagedd,
neu goegwyr yn llawn malais:
5 Cas gennfyd bob annuwiol rith,
ac yn eu plith ni 'reddais.
6 Mi olchaf fy nwy law yn lân;
can's felly byddan, f' Arglwydd:
Ac a dueddaf tu a' thgor,
ac allor dy fanceitdrwydd.
7 Y modd hyn tei'hng yw i mi,
luofigi dy foliant:
Sef, addas i mi fod yn lân,
i ddatgan dy ogeniant.
8 Arglwydd, cerasi drigfan dy dý,
lle'r ery' dy anrhwydded:
9 N'ad f' enaid i a'm hoes, ynghyd
a'r gwaedlyd, llawn anwedd.
10 Eu dwylaw hwynt sy 'ngeler iawn,
y maent yn llawn maleithau.
A dehau law yr holl rai hyn
fy'n arfer derbyn gwobrau.
11 Minnau'n ddiniweid (felly gweddu)
ac mewn gwirionedd rhodiat:
Gwared fi drwy dy ymgleded,
cymmet drugaredd arna.
12 Fe saif fy nhroed, i ar y iawn,
ni syf o'r uniau'n droedfodd:
Mi a' th glodspraf, Arglwydd da,
lle byddo mwy a'r orsedd.

S A L M I X X V I I .

YR Arglwydd yw fy ngoleu 'gyd,
a'm hiechyd: rhag pwy'r oes: am hyn,
Yr Arglwydd yw nerth f' oes: am hyn,
rhag pwy doe ddychryn arna?
3 Pan ddaeth rai anfad, sef fy nghas,
o'm cwmpas er fy llyngus,
Llithrafant, a chwympasant hwy,
ni ddaethant mwy, fynu.
3 Ni ddoe oes ar fy nghanol gu,
pe cyrechaf iu i'm berbyn:
Neu per codai gâd y modd hwn,
mi ni wan-fyddiwn ronynt.
4 Un arch a erllais ar Dduw Naf,
a hynny a archaf etto:
Cael dyfod i dy'r Arglwydd glân,
a bed a'm trigfan ynddo.

I gael ymweled a'i deni deg,
a hydryd osteg ynddi,
Holl ddyddiau i' finnies: sef wyl gaeth
o fawr hiraeth am dani.
5 Can's y dyddi drwg so'm cudd efe
i'w babbol neu ddiigolfa:
I w breswylsod, fel mewn craig gref,
casg gantho ef orphwysfa.
6 Bellach se'm codir uwch synglas,
sydd mewn galanas ymy:
Aberthaf, caraf, mola'r ion,
yn ffyddlon byth am hynny.
7 Gwrando arnaf, fy Arglwydd byw,
brysia a chlyw fy oernad:
Trugarhâ wrthys, gweil fy nghlwyf,
y pryd y galwyd arnaf.
8 Fel hyn mac 'nghalon o'm mewn i
yn holi ac yn ateb:
Ceiswch fy wynab ar bob tro;
fy Nuw, rw'y'n ceisio d'wyneb.
9 Na chudd d'wyneb, na lys dy was;
fy mhorh a'm hurredus fuost:
Duw fy iechyd, ha wrthod fi;
O paid a forni'n rhodfost.
10 O gwrythyd fi fy nhad a'm mam,
a'm dinam gyfnefesiaid:
Gweddia'r Arglwydd; ef, er hyn,
o'i ras, a dderbyn f' enaid.
11 Duw, dysg'i mi dy ffodd yn rhwydd,
o herwydd fy ngelynnion:
Ac arwain fi, o'th nawddol rad,
yn waftad ar y union.
12 Ac na ddyro fi, er dy ras,
wrth fodd yr atcas elyn:
Can's ceisiodd fy nghaleion maw
dystion gau yn fy erbyn.
13 Oni ba greed honof fi,
bûm wrth frôn torri 'nghalon,
Y cawn i weled da Duw'n thad
o fewn gwlad y rhai bywion.
14 Disgwyl di ar yr Arglwydd da,
ymwrola dy galon:
Ef a rydd nerth i'th galon di,
os iddo credi'n ffyddlon.

S A L M I X X V I I I .

Attad (Ioh fy nerth) y rhof lef;
Duw nef, na fydd di fyddar:
Os tewi, rhag sy myn'd mor drift,
a bod mewn cift dan ddaear.
2 O Arglwydd, eryglwyd fy llais i,
a derbyn weddi bruddaidd:
Pan godwyf fy nwy law o bell,
Duw, tu a' th gafell sanctaidd.
3 Ac na ddarostwng fi, fy Ior,
dan ddwyl o'r annuwiolion:
Y rhai sy'n arwain minnau mel,
a rhyfel yn eu calon.
4 Yn ol bwriad eu calon gau,
a'r twyll ddyfeisiau eiddyn,
Yn ol eu drwg weithredoedd hwy,
Duw, tâl eu gobrwy iddynt.
5 Am na 'fryriant weithredoedd Duw,
ef a wna ddiistrwy arnynt:
Am na welent ei wyrth a'i rad,
ni wna adeilad honyn.
6 Bendigaid syddo'r Arglwydd nef,
fe glybu lef fy ngweiddi:
7 Yr Arglwydd yw fy nerth, a'm rhan,
a'm tarian, a'm daioni.
Ymddiriedais iddo am borth,
a chefas gymmorth ganedd:

S A L M . X X V I I I . X X I X . X X V . X X I .

Minnau o'm calon, drwy fawr chwystant.
a ganaf foliant iddo.
1 Yr Arglwydd sydd nerth i bob rhai
a ymddiriedai 'n hylyn;
A' Enneiniog ef a fydd maeth
ac iachawdwriaeth iddyn.
9 Gwared dy bobl dy hun yn dda,
bendithia d'etifeddiaeth:
Bwyd, cysod hwy; am ben hyn
dod iddyn' drag wyddol-faeth.

O'rh daion i dodaif, Dduw. **N**erth i bob rhai
fail crysider yn fy mynydd.
7 Cuddiailt dy wnedd enyddiwr
a blinder mawr a gefais.
8 Arnad (O Arglwydd) drwy iefddir
fy Arglwydd, i'r ymbiliad.

9 Pa fudd (O Dduw) sydd yn fy gwasedd,
pan fywyd dan draed yn gorweddol i bent y gair.
A phwy a gân it' yn y llawr
dy glod a th fawr wirionedd?
10 Clyw fi, Arglwydd, a thugartai
dod gymorth m i'm bywyd:
11 Canys yn rhad y tryst fy mair,
a'm galar, yn llawenfyd.
Am iti ddatod fy sach grwy
rhoiost wregys o lawenydd?
12 Molas, a chanaf a'm i safod
i'm Hargiwydd glod dragwydd.

S A L M . X X I .

RHowch i'r Arglwydd, a rhwbed yn chwym, A
chiwi blant y codynn, foliant i'r dduwolbwr
Cydnaibbwch ei barch, a'i nerth,
mor brydferth, a'i llogeant. J A 2
1 Rhoddwch i enw yr Arglwydd glod,
heb orod mwyn mo'ch cymhell;
Addolwch Arglwydd yr holl fydd,
mor hyfryd yw ei babbell!

3 Llais yr Arglwydd sydd uwch dyfroedd,
Duw cryf pair floedd, y daran
Uwch dyfroedd lawer mae ei drun;
nid yw ei fwn ef fychan.
4 Llais yr Arglwydd, pan fyddo llym,
a ddengys rym a chyffro:
A llais yr Arglwydd a fydd dwyys,
fel y bo eymawys ganthau.

5 Llais yr Arglwydd a dyr yn fawr,
y cedrwydd hirlan union:
Yr Arglwydd a dyr yn us-wydd,
y cedrwydd o Libanon.

6 Fel llwdu unicorn, neu lo lion,
fe wna i Libanon lamau,
7 A Sirion oll: llais ein lor glan,
a wna'i ffiam dian wasguru.

8 Llais yr Arglwydd, drwy ddyrys llyn,
a godai ddychryd ères:

Yr Arglwydd a wna ddychrym ffwch,
drwy holl aniall Cades.

9 Llais yr Arglwydd a piau'r glod,
pair i'r ewigod lydus:

Dynoetha goed; i'w deml, iawn yw
i bob rhwy ei foliannu.

10 Yr Arglwydd gynt yn bennaeedd oedd
ar y llii-ddy/roedd cethin:
Yr Arglwydd fu, ef etto fydd,
ac byth a fydd, yn Frenhin.

11 Yr Arglwydd a rydd i'w bobl nerth,
drwy brydierth y ganneddwch:

Yr Arglwydd rydd ei bobl ym mhilith,
ei fenthid, a hir heddwch.

S A L M . X X .

FArglwydd, mi a th fawrygaf di;
can's myfi a ddychrebasai:
A m gelynion i yn llawn
uwch law fy mhen ni pheraist.

12 Ff Nuw, pan lefais arnat ti,
y rhoddaif i mi iechyd:

3 Cedwaiast fy enaid rhag y bedd,
a rhag diwedw anhyfryd.

4 Cenwch i'r Ion, chiwi ei hoff saint,
a maint yw gwyrthiaw'r Arglwydd:

A chlodforwch ei gar ei fron,
drwy gofion o'i sancteiddwrwydd.

5 Ennyd fechan y fai 'n ei ddis,
a gael ei fod trig bywyd:

Heno brydnawn wylosain sydd,
y bore ddydd daw iechyd.

6 Dywedais, yn fy llwyddiant hir,
Ni'm syfir yn dragwydd.

O'rh daion i dodaif, Dduw. **N**erth i bob rhai
fail crysider yn fy mynydd.

7 Cuddiailt dy wnedd enyddiwr
a blinder mawr a gefais.

8 Arnad (O Arglwydd) drwy iefddir
fy Arglwydd, i'r ymbiliad.

9 Pa fudd (O Dduw) sydd yn fy gwasedd,
pan fywyd dan draed yn gorweddol i bent y gair.

A phwy a gân it' yn y llawr
dy glod a th fawr wirionedd?

10 Clyw fi, Arglwydd, a thugartai
dod gymorth m i'm bywyd:

11 Canys yn rhad y tryst fy mair,
a'm galar, yn llawenfyd.

Am iti ddatod fy sach grwy
rhoiost wregys o lawenydd?

12 Molas, a chanaf a'm i safod
i'm Hargiwydd glod dragwydd.

S A L M . X X I .

M a' mddiriedais ynot, Nod, dduw dimmib
fel na m gwadwydd bythoedd.

Duw, o'rh gyflawnder, gwaredd, i'w iebu
a chlyw fy nghri hyd nefodd, iebolai a'i gair.

2 Gogwydd dy glustatws anffur i'w iebolai a'i gair,
o'rh nefol lys i'w ardded, i'w iebolai a'i gair.

A bydd im' yn graig gadarn fawr, bethol i'w iebolai a'i gair.

3 Sef fy nghraig wyt, a'm casell cryf, i'w iebolai a'i gair
wyl fannau hyf o'rh fawryd, i'w iebolai a'i gair.

Er mwyn dy enw tywys hysbys, i'w iebolai a'i gair
ac arwain i drugaredd.

4 A thyn fy fi o'r rhwyd i'w iebolai a'i gair
a roisian' er fy magli, i'w iebolai a'i gair
Can's fy holl nerth sydd yng nes, i'w iebolai a'i gair
da gelli fy ngwaredd.

5 Dodaf fy ypryd yn dy daw,
ac af ger llaw i orwedd:

Da y gwaredaif fy i'w iebolai a'i gair
(O Arglwydd Dduw i'w gwinnebedd).

6 Llwyd y cafeis yn neb a fag
i'w galon orwag a fywyd.

7 Ac mi ofodaif yn llwyr faith
fy ngoabaith yd i'r Arglwydd.

8 Mi a' mhyfryd ynot tŷ,
canfusioñi mewn amser:

Ac adnabuoñi, wrth fy rhaid,
fy enaid mewn cyfyngder.

9 Llauen fyddaf, fannau am hyd:
i'm gelyn ni'm gwarcheint:

Eithr fy nhraed i, yn eang rydd,
da beunydd y felydais.

10 O dangos dy drugaredd, Dduw;
can's cyfyng ydyw amaf:

Fy llygaid, fy enaid, am bol sydd
yn dioddef cystud a waelas.

11 Ff mywyd im' gwir aifid oedd
fy holl flynyddoedd blinion:

Fy nerth a ballodd o'm drwg cyn,
a'm hesgrym ydynt bydeon.

12 A gwatwor i'm gelynion wyt;
fy nghyd-blwyf a'm gwatworeint.

Fy holl gymdogion, a phob dyn,
gan ddychrym a'm gochelent.

13 Fe a'm gollyngwyd i dros go,
fal marw a fo egleulus:

A hawdd yw hegor y llefr twn,
o byddai hwn drwg-flas.

14 Can's clywais organ llawer dian
o'm deutu, dychrym orloes:

Hwy a' mgyngihorent ar bob tuwys,
bwriadent ddwyn fy cinoed.

S A L M XXXI, XXXII, XXXIII.

24 Ond yn fy ngweddith (Arglwydd byw)

y d'wediad, fy Nuw ydwyd :

25 Y mae f' amferoedd ar dy law, a
nid oes na braw nac arwyd.

Tyred, a gwared fi dy was

oddiwrth fy nghas a'm herlid :

26 A dangoedd d'wyneddim o'th rad,
rhag brad y rhai fy'm bymlid.

27 O Arglwydd, na w'r radwydder fi,
a rois fy ngweddith arwyd :

Ond i'r annwylheti gwarch a wedd,
yn fud i'r bedd o lygriad.

28 Cau gelwyddog wefusau 'rhai'n
y fydd yn darstain craiddar,

29 O ddiyfyrwch, a thor tyn,
yn erbyn y cyflawniwr.

30 O mor fawr yw dy rad di-drai,
a roif i'r rhai a'r ofant !

Cai o flaen meibion dynion glod,
ac yn ymddiriedant.

31 Oddiwrth syth felchion (o'th haen di)
y cuddi llwynt yn ddiigel :

Cuddi yn dda i'r babbell dau,
rhag sen tafodau uchel.

32 Mi a fendifigaf Dduw yn hawdd ;
dangosawdd im' ei gariad :

A gwaeth ryfodod dros ei was,
mewn cadarn ddnas gaead.

33 Ofnais i gyn, o'm gobaith drwg,
fy nhro o th olwg allan :

34 Bithyr pan lefais arnat ti,
y clywaith fi yn fuan.

35 O cerwch Dduw, ei holl faintef ;
da y clyw lef ffyddloniaid :

Ac et a dâl yn helaeth iawn
i'r beilch anghywstwr tanbad.

36 Cymmerwch gyfar yn Nuw Ion,
ef a rydd galon ynoch :

Ac os gofeithiwr ynddo ef,
ei law yn gref bydd drofoch.

S A L M XXXII.

Y Sawl sy deilwng, gwyn i fy mai,
drwy fadde i gyd ei drofodd :

Ac y cyfodwyd ei holl fai,
a'i bachod, a'i anwiredd.

5 A'r dyn a gwynysyd Dduw a'i llwydd,
ni chyfrir Arglydd iddo.

Mo'i gamweddau i'r hwn ni chad
dim twyll dichell-frad ynddo.

6 Minnau, tra celwn i fy mai,
yn hen yr a'i mhibellion :

A thrwy fy rhud i bob dydd,
cyffordio bydd fy nghalon.

7 By law dithau, y dydd a'r nos,
fydd drom drwy achos arnaf :

Troi i'r ddra sy efigyrn met
fel fychder y gorphenhaf.

8 Yna y'trois innau ar gais,
addeifais fy anwiredd :

Tyfit yn fy erbyn fy hun fum ;
maddeduaisit ym' fy nghamwedd.

9 Amserol weddau, am hyn,
a rydd pob glanddyn arnaf :

Rhag oin, mewn ffrydau dyfroedd maith,
na chair mo'r dath hyd attad.

10 Rhwng loches gadarn wyt i mi,
rhag ing ym' cedwi 'n ffyddlon :

Amgylchyni sy fi ar led
a cherdd ymwarded gylion.

11 Dithau (O ddyfyn) dysg gennys f
y ffordd y thedi'n waftad :

Mi a'th gynghoraf di rhag drwg ;
y mae fy ngolwg arnaf.

12 Fel y march neu y mul na fydd,
y rhai y fydd heb ddirmad :

Mae yn rhaid genfa, neu ffrwyn den,
i ddal eu pen yn waftad.

13 Caiff annuwiolion, a wnat gam,
fawr ofid am eu traha :

A ffyddloniaid Duw, da y gwedd,
trugaredd a'u cylchyn.

14 Chwithau'r cyfion yn dirion ewch,
a llawenwch yn hylwydd,

A phob calon fydd union (yfth
clodforwch syth yr Arglydd).

S A L M XXXIII.

P Arai bynnag, yn Nuw yr Ion,
fy gynon, llawenwchwr :

15 I bawb y fydd yn iawn yn byw,
gweddus yw diolchgarwch.

16 A thannau telym molwch ef ;
rhwch hyd y nef ogoanion :

Ar y nabyl gywair ei thon,
ac ar y gydon ddectant.

17 Cenwch i'r Ion fawl a mawr hâd,
wiw gerdd o ganian newydd :

18 Cenwch iddo yn llas ar glod,
bid parod eich lleferydd.

19 Am mai union ydyw ei air,
ffyddlon y cair ei weithred :

20 Cynflawn a barn ef a'i car,
a'r ddaear llawn o'i noddad.

21 Gair yr Arglydd a wnaeth y nef,
a'i Yllyr ef eu lloedd :

22 Caflai efe ynglyd y môr,
a'i dryfor yw'r dynderoedd.

23 Yr holl ddaear oined ein Duw,
a phob dŷn byw a'i preswyd :

24 Ei arch a fai, a'i air a fydd,
a hynny sydd i'w ddifgwyd.

25 Ef a ddirymodd (fy Nuw Ion)
holl gynghor y cenhedloedd :

26 A thrwy lysiant gwnai yn ddi rym,
amcanion llym y blobloedd.

27 Ond ei gynghor ef oddi fry,
a bery'n dragwyddoliaeth :

28 A'i galon-fryd efe ei hun,
uwch pob rhyw un genhedaeth.

29 A phob cenhedloedd dedwyd ynt,
os Duw iddynt sydd Arglydd :

30 A'i etholion efe a'u gwaeth
yn etifeddiaeth hylwydd.

31 O'r nefoedd fry yr edrych Duw
ar lwybrau pob rhyw ddynion :

32 Ac o'i brefwylfa edrych ar
y ddaear, a'i thrigolion.

33 Yr hwn a luniedd galon dŷn,
a edwyn ei weithredeoedd :

34 Ac ni chedwir un bydol gur
o'i nerth ei hun, ni' luuedd.

35 A pheth palledd ydyw march,
i gael parch ac ymwarded :

36 Ac ni all achub o law'r Ner
mo'i farchog, er ei gryfed.

37 Wele lawn olwg Duw, a'i wawl,
maent ar y fawl a'i hofno :

38 A'i drugaredd ef sydd ar led
i'r fawl a' mddiried ynddo ;

39 Er mwyn gwaredd, pan fo yn rhaid,
rhag angau, enaid adyn :

40 Ac i borthi y tiawd yn glas
rhag eisiau, a rhag newyn.

S A L M XXXIII, XXXIV, XXXV.

1 Ein henaid gan yr Arglywydd hael
2 sy'n disgwyli cael ei bywyd :
3 Efe a byrth ein henaid gwan ;
4 eis yw'f tarian hefyd.
5 Sei yn unig yn Nuw yr Ion
6 mae'n calon yn llawenw :
7 Ac yn ei Enw fanfetaid ef
8 mae hon yn gref yn credu.
9 Duw, dy drugaredd dod i ni,
10 fel ynot ti y credwn :
11 Dy drugaredd a' th nawedd i'n dod ;
12 can's ynod ymddisiedwn.

S A L M XXXIV.

1 Jolchaf fi, & chalon rwydd,
2 i'r Arglywydd bob amserau :
3 Ei foliant ef, a'i wir fawrhâd
4 sy'n waftad yn fy ngenau.
5 Fy enaid sydd yn boffio'n rhwydd
6 o m Harglywydd, ac o'm perchen :
7 A phob dafach hynny a glyw,
8 ac a fydd byw yn llawen.
9 Molwch fy Arglywydd gyd â mi,
10 cyd-folwn ni ei enw ef :
11 Criaus arno yn fy ofn caeth,
12 a gwrando wnaeth fy ynglef.
13 Y fawl a edrych arno ef,
14 a llewyrch nef egluris :
15 Ni w'r adwyddir o honyn neb,
16 a'u hwyned na ch'wilyddir.
17 Wele, y truan a rees let,
18 a Duw o'r nef yn gwrando,
19 A'i gwareddod ef, o'i holl ddrwg,
20 a'i waedd oedd amlwg iddo,
21 Angel ein Duw a dry yn gylch
22 o amgylch pawb a'i hofnant :
23 Ceidw ef hwynt ; a llawer gwell
24 na chafell yw eu gwarant.

25 O profwch, gwelwch, ddaëd yw
26 yr Arglywydd byw i'r eiddo :
27 A gwyn ei fyd pob dŷn a gred,
28 roi ei ymddiried yndde.
29 Ofnwnch Dduw ei holl faint (heb gel)
30 a'i gwnel, ni bydd pall amyn' i
31 Nac esiau dim sydd dda ; er hodd
32 ar g'hawon Newydd newyin.

33 Chwychwi faibion, deuwlw yn mes,
34 gwrandewch hanes ystoriol ;
35 Dowch, a dygaf i chwbi yn rhwydd
36 ofni yr Arglywydd nefol.
37 Y fawl a chwennych fywyd hir,
38 a gweld gwir ddaion ;
39 Cau dy enau rhag drwg di bwyll,
40 a' th fain rhag twyll a gwedi.

41 Gwrthod ddrwg, gwna dda, a chais hedd,
42 hon hyd y diwedd dilyn :
43 A chadw 'r heddwch wedi ei chael y
44 fil dyna ddiwael deflyn.
45 Y mae yr Arglywydd A'i olwg
46 ar y dîn diddrwg cyfon :
47 A'i glustiau ef, o'i lawn wir fodd,
48 egorodd i'r gwas gwirion.

49 Wyneb yr Ion a'i guwch fy dyn
50 yn erbyn gweithwyr diffaith :
51 cofa o honyn ef, a'i tyf
52 ar fyr o'r ddaear ymaith,
53 Hawsyd llef y cynon :
54 A thra buan (o'i rad a'i rodd)
55 y tynnodd o'u traddodiad.

56 Agos iawn yw ein Duw at gwa.
57 galon bur ddrylliadig :

58 A da y ceidw ef bob pryd
59 yr yipryd cyfuddiedig.
60 19 Trwch, is, ac aphiwyddiannus iawn,
61 a fydd gŵr cyhawn weithau ;
62 Bi ddrygau oll, Duw, oddi fwy,
63 a'u tyn, a'i try i'r gorau.
64 20 Ceidw ei efgym ef ei hun,
65 o honyn un ni ddryllir :
66 21 A drwg a laddo y drwg was,
67 a ffrwyth ei gas y lleddir.
68 22 Eithr holl was naethwyr Duw ei hun
69 yr Arglywydd Gun a'u gwaredd :
70 Fawl a'mddiried yaddo ef,
71 ni all llaw gref mo'r niwed.

S A L M XXXV.

72 P leidia (O Arglywydd) yn fy hawl,
73 a'r fawl a deryn a'f erbyn :
74 Lle'r ymryfonant a myfy,
75 ymchwana di a'r gelyn,
76 2 Mae dy gymorth ? O moes ei gael,
77 ymfael yn y tarian :
78 O cyfod, cais dy aifftach gres,
79 a dwg dy wayffion allan.
80 3 Argaua ar y rhai i'ar gan,
81 i'm herlid am fy mywyd :
82 Wrth fy enaid dywaidd fel hyn,
83 Myfy a fyn it' iechyd.
84 4 GwARTH a gw'r adwydd fo, i bob gradd
85 a gefiso ladd fy enaid :
86 A thrwy gwyllydd troed i w ol
87 y ffaol nwyediol gablaid.
88 5 Fel yr us o flaen gwînt y bon',
89 Angel yr Ion i'w chwalu :
90 6 Ar hŷd ffordd dywyll lithrig lein,
91 a hwn wrth gefn i'w gymu.
92 7 Cloddio pwll, a chuddio y rhwyd,
93 a wnaethpwyd im' heb achos :
94 Heb achlysur, maglau a wnaid
95 i'm henaid yn y cyfnos.
96 8 O deued, cwympled yn ei rwyd,
97 yr hon a guddiwyd allan :
98 Sylthied, a glyned i'w delin rwyli,
99 a'i drap o'i dwyll ei hunan.
100 9 Eithr am fy enaid i (Amen)
101 bid llawen yn yr Arglywydd :
102 Fe a fydd hyfryd gantho hyn,
103 lle daw i'r gelyn aifwydd.
104 10 O Arglywydd, dywaidd f' efgyrn i,
105 pwysydd â thi un gyflwr ?
106 Rhag ei drêf yn gwaredd y gwan,
107 a'r truan rhag ei 'loeliwr.
108 11 Tyfision gau a godent yn llym,
109 a holent ym' beth anafad :
110 12 Drwg im' dres dda talent heb raid,
111 a'm henaid braint ymddifad.
112 13 Ond fi, tra fyddent hwy yn glaf,
113 thawn i'm nefaf liein-fach :
114 Drwy hir ymoswng ac ymddydd,
115 cym'rais fy myd yn bruddach.
116 Yr en dosfuriol weddi fau,
117 a ddaeth o'm genau allan.
118 A droës eiwlwaith (er fy lles)
119 i'm mynwas i fy hunan.
120 14 Mi a ymddygais mor brudd dlawd,
121 fel am fy mrawd neu 'nghymmar :
122 Neu fel arwyl dŷn dros ei tam,
123 ni cherddai gam heb alar.
124 15 Hwylhau yn llawen doent ynglyd,
125 pan bwysodd adfyd atfa :
126 Ofer ddynion, ac ebyrys lu,
127 syth yn min-gamnu arnas.

S ALM XXXV, XXXVI, XXXVII.

16 Rhai'n rhagrithwyr, rhai'n watworwyr,
torrent hwy eiriau mwysaidd :
Hwy a'gyrnygent arnaf :
bob daint, a'r rheini'n gwaidd.

17 Arglywydd, edrych : Ow pa ryw hŷd
yw'r pryd y dof o'u harfod ?
Gwared sy enaid rhag y bedd,
fœs o ewinedd llewod.

18 Minnau a ganaf i ti glod,
lle bo cyfarfod lluoedd :
Ac a folaf dy enw a' th ddawn,
wrth lawer iawn o bobloedd.

19 Na fydded lawen fy nghas ddyd
i'm herbyn, heb achosion :
Ac na throed (er bwriadu 'mrad)
mo gwrr ei lygad digllo.

20 Nid ymddiriedant ddim mewn hedd ;
dych'mygant ryfedd gelwydd :
Dirwyn dichell, a gofod cryw,
i'r rhai sy'n hyw yn llonydd.

21 Lledu safnau, taeru yn dyn,
a d'wedyd hyn yn unblaid ?
Ffei, ffei, o honot, hwnt a thi
ni a' th welsom di a'n llygaid.

22 Tithau (O Arglywydd) gweilaist hyn,
mor daer yn f'erb y fuon ?
Ac na ddos oddiwrth ym' mhell,
rhag dichell fy nghafleien.

23 Cyfod, deffro, fy Nuw, i'm barn,
yn gadarn gyd a'm gond :

24 Dydi a fynni'r uniondeb i
ni watwar neb o'm plegid.

25 Na âd i'r gelyn, calon wael,
ddiweddau cael ei wînyd :
Na rhodrefu fy lyngcu'n grwn,
Lyngcasom hwn yn ddybyd.

26 GwARTH a gw'r radwydd iddynt a ddé,
fy'n codi uchel chwerthin :
Gwisper hwynt a mefi, ac a chas,
sydd im' alanas ryfni.

27 Llawen fo'r llaill, a llawn o glod,
fy'n coelio 'mod yn gyfion :
D'wedant, Bid i'n Duw ni farhant,
am roi llwyddiant i'w weffon.

28 Minnau, fy Arglywydd, gyd a'r rhain,
mysyriar arwain beunydd :
Dy gynawnder di, a' th-fawr glod,
a m tafod, yn dragywydd.

S ALM XXXVI.

W RTH gamwedd, dŷn annuwiol fur,
mae'n eglur yn fy nghalon.
Nad oes ofn Duw, na'i farm, na'i ddrwg,
o flaen ci olwg trawfion.

2 Mae yn cyd-ddwyn a'i fai ei hun,
ni wél mo i wrthun drofodd :
Nes cael yn eglur i'r holl fyd
ei gwas wîd, a'i anwiriedd.

3 Os ei ymâdrodd, mae heb wir,
ei enau dihir hydwyll,
Ni tyn wneuthur dim da ychwaith,
yr adyn diffaith dibwyl.

4 Ef yn ei wely ni chais'hûn,
ond gofod llun ar gelwydd :
Os yn effro, neu yn ei waith,
ni ochel daith annedwydd.

5 Dy drugaredd (fy Arglywydd Ion)
sydd hyd eithafon nefoedd :
A' th wirionedd di sydd yn gwau
hyd a cymmlaw dyfroedd.

6 Dy uniondeb fel mynydd mawr,
dy farn fel llawr yr eigion :

Dy nerth fyth felly a barchâ,
i gadw dâ, a dynion.

7 O mor werthfawr (fy Arglywydd Dduw)
i bawb yw dy drugaredd !
I blant dynion da iawn yw bod
ynghyfod dy adanedd.

8 Cyflawn o frauder yw'r tŷ tau,
lle lleniar hwythau hefyd :
Lle y caint ddiod gennyt ion,
o ffasus afon hyfryd.

9 Gyd â thi mae y loyw-firwd hon,
a dardd o ffynnon einioes :
A' th dêg oleuni, a' th ddua, A 2
y cawn oleuad efoes.

10 O estyn etto i barchâ,
dy drugareddau tirion :
Ni a' th adwaenom di a' th ddawn
i'r rhai sydd uniawn galon.

11 O Dduw, i'm herbyn i na ddoed
na ffyrrd na thiroed y balch-fiol :
A llestair attaf, fel na ddaw
na gwaith na llaw'r annuwiol.

12 Felly y fyrthiodd gynt, yn wir,
y rhai enwir a'u drygwaith :
Felly gwthiwyd i lawr hwynt-hwy,
heb godi mwyr yr eiwlaid.

S ALM XXXVII.

N A ddala ddrygdyb, yn dy ben,
nac o gynfigen ronyn :

Er llwyddo'r enwir, a wnae gam,
cai weled llam yn canlyn.

2 Sef hwy a dorri fel gwellt glas,
neu lyfiau diflas gwywon :

3 A hwy a grinant yn ddi-lwydd,
a hynny 'n ebrwydd edigón.

3 Cred yn yr Arglywydd, a gwnaeth,
gobeithia yr hyn gorau :

Bydd ymarhous yng y tir,
ti a borthir yn ddiau.

4 Bydd di gyfusr yn dy Dduw,
di gei bob gwiw ddmuniad :

5 Dy ffyrrd credi addo, yn ddilys
fe rydd d'ewyllys attad.

6 Cred ynddo ef, fo th ddwg i'r lan,
myn allan dy gyflawnder :

Mor oleu a'r haul hammer dydd,
fal hynny bydd d'eglunder.

7 Ymddiried i Dduw, disgwyl, taw,
a heb ymddigiau gronyn :

Er llwyddo i ddryg-dyn eisawfai,
yr hwn a wnae yn gyndyn.

8 Paid â th ddig, na ofidia chwaith i
gâd ymaith wylt gynddaredd :

Rhag i hynny dyu i fod
yn bechyd yn y diweddu.

9 O herwydd hyn disgwyl yr ion,
gwel diweddi dymon diffaith :

A'i disgwyl ef, meddinsa'r tir,
a'r drwg, fo'i torri ymaith.

10 Goddef y dryg-ddyn dros dro bach,
ni welir mwya honaw :

Mi gal'i weled y llê y bu,
heb ddim yn ffynnu ganthaw.

11 Ond y rhai ufudd a hawkddgar
y ddœar a feddianant :

A'r rheini, a thangnafedd hir,
diddinenir yn eu mediant.

12 Bwriad a'r dryg-ddyn, a'i chwesw-ddaint,
ar ddrygu braint cyflawn-ddyn :

13 Duw yn ei watwar yntau fydd,
sy'n gweled dydd ei derfyn.

S A L M X X X V I I , X X X V I I I .

14 Annelu bŵa, tyann oledd,
yw trofedd yr annuwiol,
Er lladd y truan: fel dydd brawd,
i'r clawd a'r defofynol.

15 Ei fŵa torri yn ddeili mân,
a'i gledd a â'n ei galon;
16 Mawr yw golud yr ysgeler,
ond gwell prinder y cyhon.

17 Yr Arglywydd a farm bob rhyw fai,
tyr freichiau'r rhai annuwiol:
Ac es a gynnal yn ddi ddig
y cyfion, ystig, gweledol.

18 Sef edwyn Duw ddyddiau a gwaith
pob rhai a berffaith helynt;
Ac yn dragwydd Duw a wnaeth
dŵr etifeddiaeth iddynt.

19 Efe a'u ceidw hwynt i gyd,
na chânt ar ddrygylod w'radwydd:
Amser newyn hwynt-hwy a gânt
o borthiant ddigonolwydd.

20 Y rhai traws enwir, heb ddim cwyn,
fel brâsfer wŷn a doddant;
Cafeion Duw fydd dynion drwg,
hwy gyd â'r mwâg diflannant.

21 Y gŵr annuwiol a syn ddwyn
yn echwyn, byth m' thalai:
A'r gŵr cyfion trugarog fydd,
ac a rydd, ni's gommiedai.

22 Sawl a fendigo Duw. (yn wir)
y tir a etifeddan:
A'r rhai a felidhio, o'r tir
i gyd a fwir allan.

23 Duw a fforddia, ac a hoffa,
hy-ffordd y gŵr calonmog;
24 Er ei gwymo, efe ni friw;
fo'i del llaw Dduw'n sefydlog.

25 Aethum i bellach ym wr heno
bûm fachgen, rwy'n cydnabod;
Ni welais adu had gŵr da,
na cherfio'u bara'nghardod.

26 Echwyn a benthyg caur bob dydd,
trugarog fydd y cyhon:
A'i had ei drwy u nesol wrth
a gaiff o'i sendith ddigon.

27 Arwydya ddrwg, a gwna di dda,
a chyfannedda rhag llaw:
28 Can's Duw a gâr y farn ddi-dwn,
ninnau a roddwn arnau.
Nid ymedy efe a'i faint,
ceidw heb haint-y rheini:
Ond had yr annuwiolion gau
a ddotn i angau difri.

29 Y ddaear caiff y cyfion gwyl,
lle'preswyl byth mewn iawndeb:
30 A'i enau mynaig wybodaeth,
a'i safod traeth' ddoethineb.
31 Deddf ei Dduw y fydd yn ei fren,
a'i draed (gan hon) ni lîthrant;
32 Dŷn drwg a ddisgwyl ladd y da,
ond ni chaff yna ffynsiant.

33 Ni ad yr Arglywydd (er ei gais,
nac er ei falais lidiog)
Y gwirion yn ei waedlyd law,
i hwn ni ddaw barn euog.
34 Gobeithia yn yr Arglywydd tau,
a chadw ei lwybrau'n gywir:
Cei feddianu, cei uwch o radd,
a gweled lladd yr enwir.

35 Gwelaus enwir yn llym ei big,
a'f frig fel gwyrdd-bren lawri:
36 Chwiliolias a cheisiais yr ail tro,
'r oedd efo wedi solli.

37 Ystyria hefyd y gŵr pur,
ac edrych dŷ'r cyflawnedd:
Di a gei weled cyfryw ddyn,
ma'i derfyn fydd tangnreffed.

38 A gwel y rhai drwy drais sy'n byw,
ynglyd i ddistryw cwympan:
Fe a ddiwreiddir plant y fall
i ddiwedd gwyl, a methiant.

39 Iechyd y cyfion sy o Dduw Ner,
a'i nerth mewn amser cyffro:
40 Cymorth, ceidw, o ddrwg y tyn,
a hyn am gredu ynddo.

S A L M X X X V I I I .

F Y Arglywydd, na cheryda fi
ym mhoethni dy gynddaredd:
Ac na chospa fi yn dy lid,
oblegid fy anwedd.

2 Can's glyn dy saethau ymofn,
a phennau'r rheini'n llymion:
A ddedaif arnaf y llaw dau,
a rhoist ddymodiau trymion.

3 Nid oes mo'r iechyd, gan dy lid,
i'm cnawd, ond gofid treulon:
Ac nid oes (gan sy mhechôd chwyrn)
mor holl i m' hofgynn syfion.

4 Can's fy nghamweddau aent i'r nen,
a thros fy mhen tyfasant:
Un wedd a baich rhŷ drwm o bwys,
fel hyn mor ddwys y'm llethant.

5 Fy nghleisiau sydd fal yn bwdr ddu
yn llygru gan f'ynfydrwydd:
6 Crymماis, a phallais beth bob dydd,
fel galar fydd ac aifwydd.

7 Can's mae fy lwynau'n llawn o wres,
a'm cnawd heb les nac iachyd:
8 Llesg-wan ac ysg yw fy mron,
lle gwaedda calon nychyd.

9 Clyw, Arglywydd, fi; herwydd o'r flas,
yn hollawl mae 'nymuniad':
Ni chuddiwyd mo'm hochennaid i
oddiwrthit di, fy Ngheidiwad.

10 Llammai'nghalon, palla fy nerth,
a'm golwg prydferth tiefyd:
11 Cynefai, cyfaill, car nid gwell,
hwy aent ym mhell i'm hadsyd.

12 A'm cafeion i yn nesau,
a'u maglau ffug a'u dîchell:
Safai fy ngeraint i yn fyn,
i edrych hyn o hirbell.

13 Minnau fel dŷn byddar aawn,
megis pe bawn heb glywed:
Neu fel y mudan (dan driftau)
heb enau yn egored.

14 Yn fud fel hyn y gwn sy mod,
fel un a thaod eirydd:
Heb dd-weddyd unwaith air o'm pes,
i dalu fen a cherydd.

15 Gan im' gredu i ti yn rhwydd,
O Arglywydd Dduw goruchaf:
Rhwydd a hyspys iawn gennys fi
yw, y gwendewi arnaf.

16 Mi a ddymunais arnat hyn,
rhag bod i'm gelyn wawdio:
O llithrai fy nhroed ronyn bach,
fo fydd llawenach gantho.

17 Cloff i yn barod 'rwyf yn wir,
a dolur hir sy'm poen:
18 Addef yr wyl mai iawn im' fod,
sy mhechyd fy'n ei beri.

19 A'm gelynnion i sydd yn fwy
yn am eu rhyw, a chryfion,
B

S A L M X X X V I I I , X X X I X , X L , X L I .

1 Sydd ym dwyn dds i mi ar gam,
sef am fy mod yn gyfion.
20 Y rhai a dalant dolwrg dros ddz,
a'm gwirthwynaeth a'n eirydd:
A hyn am ddilys honof fi
y pur ddaioni beunydd.
21 Duw, nac ymâd, na fydd ym mhell,
pan ddeilo dichell siyrrig:
22 Bryfia, cymorth fâ yn y byd,
fy Nuw, a'm hieshyd anig.

S A L M X X X I X .

A Ddewais gadw 'n genau'n gu,
rhag peculu yn fy ngeiriau.
Y dîn annuwlol lle y bo,
bwriedais siwyno 'n genau.
2 Tewais, tewais fel y dîn mud,
rhag d'wedyd pethauonust:
Pan y cyffroais o hin dda,
ymattal oedd ofidus.
3 Yn fy nghalon y cododd gwres,
a'm mynwes o'm myfyddod,
Fel y tân ennynt a wnaeth hys bao
a rhîedd yr asth fy'n shafod.
4 O dangoes im' (fy Arglywydd Ner)
pa amser y diweddas:
Risedi 'nyddiau: a pha byd
o fewn y byd y byddaf.
5 Rhoddaist fy myddiau fel lled llaw;
i'm heinioes daw byr ddiwedd:
Dian yn d'olwg di (O Dduw)
led pob dîn byw yn wagedd.
6 Sef mewn cyfod y rhodia gwîr,
dan gaiglun pentw'r ofer:
Odid a wyr wrth dyrro dâ,
pwys a'u mwynhâ mewn amser.
7 Beth bellach a obeithiaf fi?
Dyw, thôis i ti fy nghalon:
8 Tyn fi o m camweddau yn rhwydd,
n'âd fi'n w'r radwydd i fflolion,
9 Yn fudan gwael yr aethum i,
a-hyn tydi a'i parodd:
10 O tyn dy gofod oddiwrthys fwrn,
sef pwys dy ddwrr a'm briwedd.
11 Pan gospesch di am bechol wr,
fo wywa'n fwir ei fawredd
Fely'r gwyfyn: gwelech wrth hyn
nad yw pob dyn ond gwagedd.
12 Clyw fy ngwedi, O Dduw o'r nef,
a'm llef; a gwel fy'n nagrau:
Dy was caeth wyl (O clyw fy mloedd)
ac felly'r eodd fy'n nheidian.
13 O paid a mi, gât im' gryfhau
cyn darfod dyddiau 'mywyd:
14 Gwna a mi, fy'n mron fy medd,
drugaredd a lyberwyd.

S A L M X L .

B U M yn dylaf ddisgwyl fy Ner,
ef o'r uchelder clybu:
Clust-ymwrandaodd ef fy llais,
pan lefas ar i fynu.
2 Cododd fyf o'r pydew blin,
a'r pridd tra gerwin tomlod:
A rhoes ar graig ty'nuroed i wau,
a thresfyn fy'n agamtrau hefyd.
3 A newydd gerdd i'm genau rhoes,
clod iddo trog yn hylwyd:
Pawb ofnant pan y gwelant hyn,
a chredant yn yr Arglywydd,
4 Pob gwîr yn ddaieu dedwydd yw
a roddo ar Dduw si helyn:

A'r beilch, a'r ffleis a'r chwedlau tro,
nid edrych efo arnynt,
5 Aml (O Dduw) yw y gwyrthiau tan,
fel dy feddyliau ynnyn:
A heb un dîn yn dyfug i ti,
nac yn blaenor hynny.
Y rhai, pe ceisw'n i drwy gred,
eu rhoi ar led, a'n canu,
Mwy amlach ydynt nag y gall
un dîn heb pali eu traethu.
6 Ni fynnaist offrwm rhodd, na gwerth,
na cŵaith un aberth gennyn:
Er hyn fy nghluftiau i mewn pryd
hwyl a egoryd ymyr.
7 Hyn pan wrthodais, d'wedais,
Dyw, wele fi yn dyfod:
Megis o honof mae gwîr pur
yn dy ysgrythry hynod;
8 Y rhynghwn i dy fodd yn llawn,
(O Dduw) 'rwy'n fodolawn ddigon;
Dy ewyllys di a thîlân ddeddf,
fy'n gredif yn neu'tr a galon.
9 Mi a bregethais dy air cu
ynganol llu mawr anian:
Ac ni thawaf, fy Arglywydd gwîp;
ti wyddost hyn dy hunan.
10 Dy iawnder, iechyd, a'th air gwîr,
ni bûm chwaith hir i'w celu,
Na'th drugaredd, na'th roddion da,
rhag un gyn'leidfa meithliu.
11 Dithau (O Dduw) rhagof na chel
dy dawel drugareddau:
Dy nawdd a'th wir gofod ar led,
bont byth i'm gwaredd innau.
12 Dagrau o'm hamgylch sydd uwch rhif,
a throf o'lif mae pechod:
Amlach ydynt n'a'm gwalti i'm brig,
a'm caion ddig fy'n darfod.
13 Tyred (fy Arglywydd) helpa'n rhodd,
a rhynched bodd it ymyr:
Bryfia i'm gwared, na thrig yn hwyl,
a bydd gynhorthwy ymyr.
14 A chyd-w'r radwydder hwyt ar gais,
a syn drwy drais fy nifa:
A throer i'w hol y rhai a fy
yn chwennych ymyr ddiwdra.
15 Bont hwy annedd-wag, yn lle tâl,
y rhai a dyfal dafod,
Er gw'r radwydd im' a dd'wedant hyn,
flosi, flosi, ar destyn dannod.
16 Y rhai a'th geisiant di bob pryd,
bont lawen hyfryd hylwydd:
A d'wedod a'th gair di (Dduw Ner)
Mawryger Enw'r Arglywydd,
17 Cofia (O Dduw) fy mod yn wan,
ac yn druan, a dyred:
(O Dduw fy nerth) na thrig yn hir,
tyr'd rhag y dir i'm gwared.

S A L M X L I .

G W Y N ei fyd yr ystyrion frawd,
a wnel a'r tlawd lyberwyd:
Yr Arglywydd ystyrion o'r nef
a'i ceidw ef rhag drygfyd.
2 Duw a'i ceidw, a byw a fydd
yn ddedwydd yn ddearol:
O na ddyro efo yn rhodd
wrth foddy y rhai gelynol.
3 Yn ei wely pan fo yn glaf,
rhydd y Goruchaf iechyd:
A Duw a g'weiriau oddi fri
ci wely yn ei glefyd.

SALM XLI, XLII, XLIII, XLIV.

4 Dywedais i'mau yn a'n rhwydd,
Dod, f' Arglywydd, dy drugaredd :
Iachâ d'r dolur sy dan f'ais,
Ile pechais mewn anwired.

5 Traethu y gwaethaf a wnae 'ngas
am danaf, atcas acen :
Pa bryd y bydd siarw y gwar,
a'i anw o dan wrwybren ?

6 Os daw i'm hedrych, dywaidd ffug,
dan gaesglu crug i w galon :
Ac a'i traetha pan ei i ffwrdd
i gyfwrdd, a'i gyfwrdd.

7 Ff y holl gaeleion doent ynglyd,
i'r adu i gyd yn f' erbyn :
Aci ddych mygu i mi ddirwgy,
a minnau' ddiiddrwg iddyn.

8 Yna dywedent hwy yn rhwydd,
Tylwallt ydwydd arno :
 Mae ef yn gerwydd yn ei nyth,
ni chyfyd byth oddiyno.

9 Fanwyl gyfaill rhwym im' wrth gred,
fy mddiariad a'm dewis-ddyn,
A fu yn bwyta' mara eriod,
a godai'i droed yn f' erbyn.

10 Eithyr dy hunan cyfod fi,
o'r ddaioni, Duw o'r nief :
Felly y gallaf fi ar hynt
gael talu iddynt adref.

11 Da gwn fy mod i wrth dy fodd,
with hyn, na chafodd cas-ddyn,
A gwna na chaiff un gelyn glas
ddim urddas yn fy erbyn.

12 Felly y gwn am danaf fi,
di a'm cynheli'n berffaith :
Can fy rhoi i byth gar dy fron
o fyf y dynion diffaith.

13 I Dduw Israëll boed yn fith
y fendiff (Ior goruchaf)
Yn oes oesoedd : a thrwy air lién.
Amen, Amen, a draethaf.

SALM XLII.

YR un wedd ag y bref yr hydd
am yr afonydd dysfroedd :
Felly mae fy hiraeth i
am danaf ti, Duw 'r nefoedd.
5 Fy enaid i fychedig yw
am fy Nuw bwv, a'i gariad :
Lladd y dof fi gar dy iron,
a'm cyho'n Ynad ?

6 Fy dâgrau seddynt ddydd a nos
yn fwyd im', aobos gofyn
Im' am fy Nuw bob gen awr bach,
Pla mac fo bellach ? meddyn'.

7 O gofio hyn wrthys i han,
fel tywalt ffur i'ny cincioes :
Ynghyd â theulu Duw yr awn,
pe cawn fy meddwl cincioes.

Hyd at dî Dduw yn ystig iawn
yr awn, dan ganu cloddyd :
Fel tyrrfa a fai o'cadw gwyli;
hyn bûm i'w ddisgwyli beunydd.

8 Trwm wyd f' enaid o'm mewn : paham
y rhoi brudd lam ochenaid ?
Dîsgwyli wrth Dduw, a doi gar bron
ei wyneb tirion cannaid.

9 Fy enaid o'm mewn pan fo prudd,
a yn rhwydd o'ch gofion :
A chôe yr loreddon iach,
a mynyddoedd bach o' Hermon.
Dyngiar is dyngarion y fydd,
a'r arau gylchedd ymhwyrta.

A dwfr pob ffirwd, pob llif, pob tof,
hwy dros fy mron a aethane.

3 Fy Naf a roes y dydd im' heddf,
a'r nos gyfannedd ganu,
I ganmawli fy Nuw, iwn a roes
im' einioes i'w foliannu.

9 Paham y'm gedyd dros gof cyd ?
Duw, wrthyd yr achwynaf :
Er gorthrymder, y gelyn cam,
mewn galar pa'm y rhodias ?

10 Trwy f' esgyrn taro cleddyf llym
mewn gwatrild ym', oedd edliw
Im' o'm gelynion er fy ngwae,
Dy Dduve p'le mae fo heddiw ?

11 Trwm wyd f' enaid o'm mewn : paham
y rhoi brudd lam ochenaid ?
Dîsgwyli wrth Dduw, a doi gar bron
ei wyneb tirion cannaid.

SALM XLIII.

BARN 6 (O Dduw) a dadleu'n dynn
B yn erbyi pobloedd enwir :
Rhag y gwr twyllgar, gwaredd fi,
a rhag drygioni'r dihir.

2 Can's ti yw Duw fy nerth i gyd;
paham y m' bwryd ymaith ?
A pha'm yr af mor drwm a hyn,
gan bwys y gelyn diffaith ?

3 Gyr dy oleu, a'moes dy wir;
ac felly t'wyfyr finnau :
Arweiniant fi i'th breswylf ydd,
i'th tynnyd, ac i'th demlau.

4 Yna yr af at allor Duw,
fes goruchel Dduw hyfryd :
Ac ar y delyn canaf fawl,
Duw, Duw, fy hawl a'm gwynfyd.

5 Trwm wyd f' enaid o'm mewn : paham
y rhoi brudd lam ochenaid ?
Dîsgwyli wrth Dduw, a doi gar bron
ei wyneb tirion cannaid.

SALM XLIV.

CLYWSOM â'n clustiaw (O Dduw cu)
C a'n tadau fu'n myneg
I ni dy wyrthiaw gynt a oedd
yn yr amferoedd hynny.

2 Sef y cenhedloedd tynnaif hwy,
a'th bobl yn fwyfwy plennai :
Lladd estroniaid heb ado un,
a'th bobl dy hun a gedwaist.

3 Can's nid â'u cledd eu hun, yn wir,
y eawfiant din na thyddyn :
Nid â nerth eu breichiau yn ffwrch
y cadwyd heddwch iddyn'.

4 Ond dy law ddeau, a'th fawr nerth,
a'th olwg prydierth effro,
O herwydd it' su hoffi : hyn
a barodd iddyn' lwyddo.

5 Ti, Dduw, fy Mrenhin ydwyd ; O
Duuw, par i lago lwyddiant :

6 Nid yn fy mwa mae fy ngrym,
na'm cleddyf llym f' ymddyfyn :

7 Ond tydi, Dduw, achubait fi,
a rhoi'r warth fri i'r gelyn.

8 Am hynny molwn di bob dydd ;
cau yn dragwydd fawredd :

9 Canwn i'th enw gerdd gan dant,
o glod a moliant rhyfodd.

10 Ond ti a giliaist ymaith beth,
daeth arnom fet a gw'radwydd :

SALM XLIV, XLV, XLVI.

Nad ait ti allan gyd â'n llu,
cyfagos fu i dramgwydd.

20 Gwnaethost i syni droi, heb drefn,
ein cefn at y gelynion :
Fellyr aeth ein dâ o'n gwlad,
yn 'felyfiad i'n casfion.

21 Rhoiost ni yn fwyd (fel defaid gwâr)
ar wasgar i'r cenhedoedd :

22 A gwerthaifst dy bobl ar bris bach,
nid hytrach dy oludoedd.

23 Rhoiost ni yn watwar (O Dduw Ion)
i'n cymydoglen gwrthym :
A diyffyrwch oll a gwâr,
i bawb o bob-parth ydym.

14 Dodaifst ni yn ddiareb chwth
ym mhlîl yr holl genhedoedd :
Ac yn arwydd i ysgwyd pen,
a choeg gyfagten pobloedd.

15 Fy ngwARTH byth o'm blaen daw yn hawdd,
fy chwys a dawdd fy rhagdal,

16 Gan lais gwarthruddwr, bâbwr cas,
a gwaith galanas diaf.

17 Er dyfod arnom hynny i gyd,
ni throes na'n bryd na'n eotion :
Ac ni buom i'th air (O Ner)
un amfer yn anffyddlon.

18 Ein calon yn ei hol ni throed,
ni lithrai 'n troed o'th lwybrau :

19 Er ein gyrru i ddreigiaid gall
a'n to'i a mantell angau.

20 Os aeth enw ein Duw o'n co,
ac estyn dwylo i arall :

21 Oni wêl Duw y gaugred hon ?
ein calon mae'n ei deall.

22 O herwydd er dy fwyn yn wir,
O Dduw, y'n heddîr bennyyd,
Fal y defaid ymron eu lladd ;
fal dyna radd y llonydd.

23 O deffro, cyfod, Dduw, mewn pryd :
pa'm yr wyd cyd yn gorwedd ?
A dibuna, a chlyw fy nghuri;
a chofia fi o'r diwedd.

24 Paham y cuddi d'wyneb-pryd ?
o darbod hyd ein blinder :
Ein henaid mathrwyd yn y llwch,
gan driftwch a gorthrymder.

25 Wrth y llwch mae ein bol ynglyn ;
fal dyna derfyn gwagedd :

26 Duw, cyfod, cymorth, gwared ni,
o egni dy drugared.

16 Dy lân orsedd-fainge (O Dduw fry)
per y dragwyddoldeb :
Awdur-fainge dy deyrnas y sydd
awdurol, rhydd uniondeb.

7 Ceraifst uniondeb, cafe'ist gam ;
o achos pa'm, Duw Lywydd,
Dy Dduw rhoes arnat ragor fraint,
sef ennaint y llawenydd.

8 Arogau myrr, ac alos da,
a chafia, sy ar dy ddiillad,
Pan ddeiliad dy o'th ifym dai,
lle y'th lawenai'r holl-wlad.

9 Sef merched brenhinoedd yn gwas,
gyd â'th garesau cywir :
O'th du deau 'r frenhines ddoeth,
mewn gwig aur caeth o Ophir.

10 Clyw hyn, O ferch, a hetyd gwell,
ac a chlust ifel gwrando :
Mae'n rhaid iti ollwng pawb o'th wlad,
a thyd dy dad, yn ango'.

11 Yna'i bydd (gan y Brenhin) wych
gael edrych ar dy degwch :
Dy Arglywyd yw, gwyn iddo foes,
i gael i'th oes hyfrydol.

12 Merched Tyrr oedd â rhodd dda,
a'r bobloedd apla o olud.
A ymrysonent gar dy fron,
am roi anrhegion hefyd.

13 Ond merch y Brenhin, glân o fewn,
anrhyydedd llawn sydd iddi :
A gwig a our a gemmau glân
oddiallan sydd am dani.

14 Mewn gwaith gwe-nodwydd y daw hon
yn wych gar bron ei Harglywyd :
Ac â'i gwyryston gyd a hi,
daw attad ti yn ebrwydd.

15 Ac mewn llawenydd mawr a hedd,
ac mewn gorfoledd dibrin,
Hwynt-hwy a deuant, wrth eu gwys,
i gyd i lys y Brenhin.

16 Dy feibion yn attegion tau
yn lle dy dadau syddant :
Tywyfogaethau, drwy fawrhâd,
yn yr holl wlad a feddant.

17 Coffâf dy enw di ym mhob oes,
tra cawwyf einioes imi :
Am hyn y bobloedd a rydd fawl
byth yn dragwyddawl iti.

SALM XLVI.

Traethodd fy ngalon bethau da ;
i'r Brenhin gwna fyfyrdoe :
Fy nhafod fel y pin, y sydd
yn llaw 'fensiennydd parod.

2 Uwch meibion dision tecach wyd,
tywalltwyd rhad i'th enau :
Herwydd i Dduw roi arnat wîch
ei fendith byth, a'i radau.

3 Gwîsg dy gleddau yngwâsg dy glun,
O gadarn Gun gogoneedd :
A hyn fydd weddol, a hardd iawn,
mewn llwydd a llawn orfoedd.

4 Marchog ar air a gwir yn rhwydd,
lledneisfrwydd a chyflawned :
A'th ddeau di a'r drwy
bethau ofnadwy rhyfedd.

5 A thanat ti pobloedd a syrth,
gan wîrth dy saethau llymion :
Briwant hwy, a glynant yn glau
ymronnau dy elynion.

Gobaith a nerth in' yw Duw haed,
mae help i'w gael mewn cyfng :
2 Daear, mynydd, sent hwy i'r môr,
nid ofnaf f' angor deiliwng.

3 Pe ymgymmygai'r tir a'r dwfr,
nid ofnwn gynnwrf rhwad :
Ped a'i'r mynyddoedd i'r môr mawr,
a'r bryniau i lawr y gwaftad.

4 Dinas Duw lle llawen a fydd,
cyfagos glennydd afon :
Cyfsegr prefwylfa y Rhad,
gan ddyfyl rediad Cedron.

5 Duw sydd yn trigo o'i mewn hi,
ni ad hi 'fogigi unwaith :
Dw a'i cymyrrth ar y wawr ddyd
a phrefwylfeidd perffaith.

6 Y cenhedoedd pan fyddent ddig,
a ffyrnig y t'yrnefydd,
Toddaï y ddacar o'i flaen ef,
pan glywid llef Duw Daoiydd.

7 Y mae yr Arglywyd gyd a ni,
Ior aniseiri luoedd :

S A L M X L V I , X L V I I , X L V I I I , X L I X .

Y mae Duw Iago yn ein plaid,
gyr help wrth raid o'r nefoedd.

3 Y wlad, O dowch i gyd yn rhwydd,
a gwaith yr Arglywydd gwelwch,
Y modd y gofododd ef ar
y ddaear anniddanwch.

9 Gwna i ryfeloedd beidio 'n wâr
hyd eitha'r ddaear lychlyd:

Dryllia y bwâr, tyr y ffon,
llyg y cerbydon hefyd.

10 Peidiwch, gwbyddwch mai fi yw
eich unig Dduw a'ch Gwanar:
Ym mysg ceahedloedd mi gaf barch,
a'm cyfarfach ar y ddaear.

11 Y mae yr Arglywydd gyd a ni,
Ior anifeiri luoedd:

Y mae Duw Iago yn ein plaid,
gyr help wrth raid o'r nefoedd.

S A L M X L V I I I .

C enwch, a churwch ddwyllaw 'nghyd,
holl bobl y byd cyfannedd:

A llafar genwch i Dduw nef,
gan leisio a llef gorfoedd.

2 Sef oesni Duw uwch daear gron,
ef sydd dros hon yn Frenhin:

3 Dwg bobloedd danom, a phob gwaed,
a than ein traed fo'u disgyn.

4 Fe a rydd i ni foddiant fiwr,
gwlad lago, gwr a garai:

5 Duw a ddyrchafoedd wrth y faint,
yr utgorn gain pan leisiai.

6 O cewnch, cewnch, glod ein Duw;
ein Brenhin yw, O cewnch:

7 Duw dros y byd fy Frenhin call,
drwy ddeall ymhyfrydwch.

2 Brenhin yw ef, a da y gwnaeth
lywodraeth ar wyr bydol:

Ac y mae'n eistedd yn ei drwn,
gorfoddwa fwn sancteiddiol.

9 Ymgafglan bendefigion byd,
ynglyd â llu Duw Abra'm:

Duw biau tariannau y tir,
drwy foliant hir yn ddinam.

S A L M X L V I I I .

M AWR ei enw'n ninas ein Duw,
a hynod yw yr Arglywydd:

A'i drigfan ef yno y sydd,
ym mynydd ei sancteiddrwydd.

2 Tegwch bro, a llawenydd gwlad,
yw Seion lathriad fynnyd,
Yn ystlyfau y gogledd lawr,
tre'r Brenhia mawr tragicwydd.

3 Adweinir Duw ym mhlafau hon
yn gymmorth digon hynod:

4 Ac wele, nerth brenhinoedd byd
doent yno i gyd-gyfarfod.

5 A phan welfant, rhŷfedd a fu,
ar frys bwydchur rhagor:

6 Dychrynn a dolur ar bob ffaig,
fel dolur gwraig wrth elgor.

7 Ti â dwyreinwŷnt drylli'n frau
eu llongau ar y moroedd:

8 Fel y clywgom y clywgom ni,
yn pinas Rhi y Huoedd.

Set hyn yn ninas ein Duw ni,
sierhâ Duw hi byth bythoedd:

9 Duw, disgwyliafom am dy ras
i'r deml, ac addas ydoedd.

10 Duw, fel yr aeth dy enw o hyd,
felwryd y byd y' th folir:

Dy law ddeau y sydd gyflawn,
a chyflawn y'th adweinir.

11 A bryn Seion a lawenhâ,
a merched Juda hefyd:
A'u llawenydd hwy yn parhau,
o ran dy farnau hyfryd.

12 Ewch, ewch oddianguylch Seion fail,
a'i thryrau adail rhifwch:

13 Ei chadarn fur, a'i phlasau draw,
i'r oes a ddaw myneggwch.

14 Can's ein Duw ni byth yw'r Duw hwnn;
hyd angau oredwn yndos:
A hyd angau hwnnnw a sydd
yn dragwydd i'n t'wyd.

S A L M X L I X .

G Wrandoewchwi y bobloedd i gyd,
trigolion byd deallwch:

2 Gwerin, tiawd, benheddig, a chryf,
cyfoethog hyf, ystyrwch.

3 O'm genau daw doeth air didwylly,
a'm calon pwyl fyfyrifaf:

4 A'm cluft gwrandawaf ddamnesg ddwys,
a'm llais corff fwys a ganaf.

5 Paham yr ofaaf ddrygau'r byd,
yn amser adfyd atcas,

Pan fo anwredd wedi cau
wrth fy fodlau o'm cwmpas?

6 Mae llawer rhai o wyr y byd
mewn golud a 'mddriedant,

A thrwy ffarad am werth, a'r
y rheini y rhodrefant.

7 Ond ni wareda neb anoi frawd,
ni thâl yn ddiplawd drosto:

Ac ni chymmer Duw y fath dâl,
nac iawn mör sal am dano.

8 Sef pryniad enaid dŷn drud sydd,
a hyn byth gorfwyd peidio:

9 Fel y gallo efe syw byth,
heb fyn'd i nyth yr amod.

10 Gwelir mai'r bedd yw Bletty's doeth,
y ffôl a'r annoeth unweddu:

Marw yw'r naili, a marw yw'r llall,
i arall gât ei annedd.

11 Meddwl am eu hadeilad byth,
yn ddilith y parhaant:

Am hyn wrth eu henhau, yn wir,
henhau eu tir a alwant.

12 Ni phery dŷn o gnawdol dras
mewn urddas, er ei adail:

Diâu pob dŷn, pan ddêl ei ddydd,
a dderfydd fal anisail.

13 Dyma eu ffôrdd, ffôrdd ffoledd sydd,
na welant ddydd yn fasiô:

Er hyn eu hil a ddêl i'w hol
sydd yn eu canmol etto.

14 Angau yw terfyn pob dŷn byw,
i hwn nid yw ond tammaid:

Myned sydd raid o'r tŷ i'r bedd,
yn rhwym un wedd a'r defaid.

15 Daw dydd i'r cyfion drannoeth teg,
daw im' o'r bedd godiad i syw,

deheu-law Duw a'm derbyn.

16 Er codi o wr mewn parch, neu ddâ,
nac ofna di un gronyn:

17 Ei olud ef, na'i barch, na'i ddâ,
i'r bedd nid â i'w ddilys.

18 Hwn, tra fu syw yn rhodio llawr,
gwnai'n fawr o hono i hunan,

Gwna 'honori ti dy hun yn syw,
a hwynt-hwy a th ganmolan.

S A L M X L I X , L , L I .

19 At oes ei dadau hwn pan ddél,
A i'r bedd dirgel efrydd :
20 Dŷn mewn anrhyydedd heb ddeall,
(fäl llwdn o wali) a dderfydd.

S A L M L .

D UW y duwiau, yr Arglywydd eu,
gan lafaru, a alwodd :
O godiad haul hyd fachlud hwn,
yr holl-fyd crwn cyffroedd.
2 O fryn Seion y daeth Duw Naf,
hon sydd berlleithiaf ddinas,
Mewn tegwch a goleuni mawr,
a llewyrch gwawr o'i gwmpas.
3 Doed rhagddo'n Duw, na fid fel mud,
o'i flaen flam danillyd yfed,
A mawr dymhefloedd i'w gylch ef,
pan ddél o nef i wared.
4 Geilw ef am y nefoedd fry,
a'r ddaear obry isom,
I gael barnu ei bobloedd ef :
fai hyn rhydd les am danom ;
5 O cefgiwch attaf fi fy saint,
y rhai, drwy rydd-fraint brydferth,
A wnaethant ammod â myf,
a'i rhwymo hi drwy aberth.
6 A phan ddangofo mintai nef
ei farnu ef yn union,
Sef Duw sydd yn barnu ei hun,
yr unig Gun sydd gyfion.
7 Clyw di fy mhobl, traethaf yn ffaeth
dystiolaeth yn dy erbyn,
Dithau Israël : ac iawn yw,
Dyw, sef dy Dduw a'th ofyn.
8 Ni chei di am yr ebyrth tau,
na'n boeth offrymmau gerydd :
Nac am na baent hwy gar fy mron,
y cyfryw reddion beunydd.
9 Ni chymmeraf o'th dŷ un llo,
na hyfr a fo'n dy gorlai ;
10 Mi biau'r dâ 'n y maes fy'n gwau
ar fil o frysiau allan.
11 Pob aderyn erbyn ei ben,
a adw'en ar y mynydd,
Pob dâ maefydd, y lle y maen',
y maent o'm blaen i beunydd.
12 Nid rhaid iñ' ddangos i ti hyn,
pe delai newlyn arnat :
Ac yn eiddof fi yr holl syd,
a i ddâ i gyd yn Hownaf.
13 Ai cig y teirw sydd fy mwyd ?
na thyb ; nid wyd ond angall :
Ai gwaed byfrod sydd fy niad ?
dyg di o newydd ddeall.
14 Dod dy oglud ar Dduw yn drwm,
a thâl yr offrwm pennaf :
Cân ei fawl ef ; a dod ar led
d'addunod i'r Goruchaf.
15 Galw arnaf yn dy ddydd blin ;
yngai fi'n Waredydd ;
Yna y ceni i mi glod,
am drei y rhod mór ddedwydd.
16 Duw wrth yr enwir dywaid hyn ;
Ai 'ti perthyn fy neddfau ?
Paham y cym ri di na'm clod,
na'm hapmod, yn dy enau ?
17 Sef, cas fu gennyt ti iawn ddyfg,
ac addyfg ni chymmerafat :
A'm gerbau i (fel arraith ffol)
i gyd o'th o! a deslaist.
18 A phan weiaist leidr, rhedais,
a rhwydais ran oddiwrtho :

Ac os gordderchwr brwnt afaen,
mynnaist ti gyfran gantho.
19 Gollyngaist di dy safn yn rhŷdd
yn efrydd ar ddrygioni :
A th daiod a lithrai ym mhell
at ddichell, a phob gwegi.

20 Eisteddaist di, d'wedaist ar gam
ar fab dy fam er enlib :
21 Pan wnaethost hyn, ni'th gefpais di,
a thybiaist fi'n gyffelyb.
Ond hwy nâ hyn tesi ni wnaef,
mi a'th geryddaf bellach :
Mi a ddangoaf dy holl ddrwg
o flaen dy olwg hayach.
22 Gwrandêwch ; a pheidiwch tra fo'ch byw
â gollwng Duw yn ango' :
Pan ni bo neb i'ch gwared chwi,
rhag ofn i mi eich rhwygo.
23 Yr hwn 'abertho i mi fawl,
yw'r fawl a'm gogoneeda :
I'r neb a drefno'i ffjordd yn wiw,
gwir iechyd Duw a ddyfaga'.

S A L M L I .

T Rugaredd ddog i mi,
Dyw, o'th ddaioni tyner ;
Ymaith tyn fy anwiredd maw,
o'th drugareddau lawer.
2 A golch fi yn llwyr ddywys
oddiwrth fawr bwys fy meiau :
Fy Arglywydd, gwna'n bur lân fyf
rhag brynti fy nghamweddau.
3 Can's adwaen fy nghamwedd,
a'm brwnt anwiredd ysgf :
Sef beunydd maent gar fy mron i,
4 Yn d'erbyn di yn unig
Y gwneuthum hyn oedd ddrwg,
yn lân olwg distrych :
Fel y'th gyfawner yn ol d'air,
yn burair pan y bernych.
5 Mewn peched lluniwyd fi,
ac mewn drygioni dygas :
Pellyr yr wyl o groth fy mam
yn byw bob cam yn atcas.
6 Ac wele, ceri'r gwir
o fewn y gywir galon :
Am hyn dygfaist ddoethineb iach
im o'th gyfrinach ffyddlon.
7 Ag isop golch fi'n lân ;
ni byddaf afaen mwyach :
Byddaf fi, o'm golchi mal hyn,
fel eira gwyn, neuwynach.
8 Par i mi weled hedd,
gorfoedd, a llawenydd,
I adnewyddu f' efgyrn i,
a ddrillyliaist di a cherydd.
9 O cuddia d'wyneb-pryd
rhag fy mhechedau i gyd :
Fy anwireddau tyn eu lliw,
O Arglywydd, bid wiw gennyd.
10 Duw, crea galon bur,
dod i mi gyfur beunydd :
I fyw yn well tra fwy'n y byd,
dod ynof yspryd newydd.
11 O Dduw, na ddyro chwaith
fi ymaith o'th olygon :
Ac na chymmer dy Yspryd Glân
oddiwrthys, druan gwirion.
12 Gorfoedd dwg i mi,
drwy roddi im dy iechyd :
A chynnal a'th ysprydol ddawn
fi, i fyw'n uniaawn hefyd.

SALM LI, LII, LIII, LIV, LV.

13 A dysgaf dy ffordd wir
i'r enwir, a'th addoliad :
A phob pechadur try i'r lawn,
a chyrch yn uniawn-attad.

14 Rhag gwaed gwaredd fi, Dduw,
fel Duw fy iachawdwriaeth :
A'm tafod o'th gyflawnder di-
a gan gerdd wisi hysiraeth.

15 Duw, egor y mienau,
a'm genu mi a ganaf,
O Arglwydd, gerdd o'th fawr a'th nerth :
fai dyna 'r aberth pennaf.

16 Can's aberth ni's ceifi,
ac ni fynni offrwm poeth :
Pe y mynnafit, ca'f fit hyn ;
nid rhaid it' dderbyn cyfoeth.

17 Aberthau Duw i gyd
yw yspryd par drylliadig :
Ac ni ddi'ityri (O Dduw Ion)
y galon gyfudiedig.

18 Bydd dda wrth Seion fryn,
O Arglwydd, hyn a fynni :
Ac wrth Gaeralem dy dreftad ;
a gwna adeilad arni.

19 Cei aberth iawnedd coeth,
cei offrwm poeth yn rhagor :
Cei aberth llosg, a boddlon fych,
cei fustych ar dy allor.

SALM LII.

PA'M y rhodrefi yn dy frad,
a'th ddrwg fwrriad (O gadarn?)
A maint trigareddu Duw bob dydd,
ac felly bydd hyd dydd-farn.

2 Dychymmyg drwg yw'r fyfyrddawd,
a gwaith syl dafawd 'sgeler :
Hwn sydd fel ellyn llym o ddur,
a'i fydd yw gwneuthur fflidder.

3 Ni hoffaist dda, gwnait ddrwg yn haws,
a'r traws yn fwy nô'r union :

4 Hoffaist eiriau diftryw a bâr,
ti golyn twyllgar, creulon.

5 Duw a'th ddiifrywia dithau byth,
fo dynn dy chwyrh o'th gaban :
Ac a dynn dy wraidd di i gyd
o dir y bywyd allan.

6 Rhai a'i gwelant a arfwydant ;
can's hwy a ydynt gyfion :
A hwy a chwarddant am ei ben,
pan welon' ddiilen greulon.

7 Gwelwch y gŵr ni rodd yn ddiwys
ar Dduw na'i bwyd na'i oglud :
Ond ar ddrygioni yn rhoi nerth,
a rhif, a gwerth ei olud.

8 Minnau, fel olew-wyddon werdd,
yn nhŷ Dduw cerdd a ganaf :
Ymddiriedaf iddo yn hawdd,
byth dan ei nawdd y byddaf.

9 Mi a'th folaf, a gofeithiaf,
byth bythoedd drwy ymddiried :
Da yw dangos gar bron dy faint
dy enw, a maint dy weithred.

SALM LIII.

D Ywedai'r ynfyd wrtho 'i hun,
nad oes un Duw, na diai :
Ei ddrwg ffeidd-dra, a'i drais tyn,
a ddengys hyn yn ddyfai.

2 Edrychodd Duw i lawr o'r nef,
ar ddyniop ef a graffodd :
Oedd neb yn deall, oedd un byw
yn sefiso Duw o'i wirfodd.

3 Ciliasai bawb yn ol ei gefn, *
a hwy drachefn cyd-lygrynt :
Nid oedd neb a wnelai yr lawn,
nac un yn gyflawn 'honynt.

4 Pa'm na 'fryria gweithwyr trahia
eu bod yn bwyta 'mhobloedd,
Fel y bara ? ac heb ddim bri;
ni alwant fi o'r nefoedd.

5 Ofn heb achos arnynt a ddaeth,
a rhai a'ch caeth warchaeodd :
Can's, trwy eu gwaigar i bob part,
mewn gwarth Duw a'u gwaigarodd.

6 Och fi, na roid i Ifraeïl,
o Seion uchel, iechyd :
Pan roddo Duw ei bobl ar led
o drom gaethrwyd adfyd ;

Yna y bydd Iago yn iach,
ac Ifraeïl bach yn hyfryd :
Yna y bydd Iago yn iach,
ac Ifraeïl bach yn hyfryd.

SALM LIV.

D UW, ya d'enw cadw fi'n dda,
a barna i'th gadernid :
2 Duw, clyw fy ngwedi, gwrando 'nghwys,
a'm llef yn achwyn wrthid.

3 Can's codi 'm herbyn i yn chwyrn
mae cedrym ac eftionaid :
Ac heb ofod Duw gar eu bron,
mor greulon ynt i'm henaid.

4 Wels, Duw sydd i'm cymmorth rhag
pwys bynnag a gais ddiol :
Dyw sydd gyd a'r rhai sy ar blaid
fy enaid, er ei gynnal.

5 Efe a dâl, o'r achos hon,
i'm gelynion eu drygedd :
O tor di ymaith hwynt (fy Ion)
yn eigion dy wirionedd.

6 Rhof aberth it', o 'wyllys da,
a chlodfora' dy enw :
Fy Arglwydd, cymmwys ydyw hyn,
fel ti wyl yn fy nghadw.

7 Gwir yw, Duw a'ng gwareddodd i
o'm cyni a'm trallodion :
A'm llygad a gafodd ei fryd
a'i wynfyd o'm caseion.

SALM LV.

O Dduw, gwrando sy ngwedi brudd ;
nac ymgudd rhag fy nghwynfan :

2 Erglyw a' gwel fy ngwael ystâd,
a llais fy nad a'm tuchan.

3 Hyn rhag rhuadaidd lais fy nghas,
a phwys dŷn llym-ias enwir :

Y rhai a daerant arnaf ddrwg,
a'u llid yn amlwg gwellir.

4 Gofid calon sy'n dwyn fy oesig
daeth angau loes hyd attaf :

5 Mae ofn ac arwyd arnaf caeth,
a dychryn daeth ar f'uchaf.

6 O dra ofn d'wedw yn fy nghri,
Gwae fi am esgyll c'ommien :

Yna'r chedwn i le rhŷdd,
i gaei im' lonydd amgen.

7 Wele, awn i grwydro ym'mhell,
lle cawn ystafell fachog :

8 Yna y bryiawn ar fy hynt,
rhag rhuad gwyltymheithlog.

9 Dinyfria di hwynt (Arglwydd da)
gwahana eu tafodau :

Sei yn y ddinas amlwg drais
a welais, a chynhenau.

SALM LV, LVI, LVII, LVIII.

10 Dydd a nos ei chyldu yn dro,
 a rhodio'r hŷd ei chaerau;
 O'i mewn y mae anwedd mawr,
 ac ar ei llawr bechoda'u.
 11 Gan faint ei hanwireddu hi,
 a maint drygioni beunydd,
 Nid ymâd twyll na dichell thwraith
 fyth ymaith o'i heolyydd.
 12 As ni wnact fyngas, y gwaith hyn;
 pe gelyn, goddefawf;
 A phe dŷn atgas yn ei rôch,
 yn hawdd y gochelawf.
 13 Ond tydi, wr, fy nghyfaill gwâr,
 fy nghymmar a'm cynabod,
 14 A fu mewn cyd-gyfrinach ddwys
 yn eglwys Dduwys ar y gwaith.
 15 Terfyg angau arnau y dôl,
 i'r pŵll yr ei yn lledfyw;
 Sef ym mheredd eu cartref cau
 nid oes ond drygau diffrw.
 16 Minnau gweddu a'r Dduw byw,
 yr hwn a'm clyw mewn amfer,
 17 Hwyr, a bore, a chanol dydd;
 a hyn a fydd drwy daerder.
 18 Gwaredodd Duw yr einioes fau
 mewn hedd yn nyddiaw drygnaws;
 Lle i' oedd o'r blaen yn f' erbyn lu,
 sef ar fy nhu troes liaws.
 19 Duw a'u goftwng hwynt, ac a'm clyw,
 sef Brenhin yw er cynnoes;
 Hwythau heb ymado a'u chwnt,
 fy Nuw nid ofnant eisoes.
 20 Ef wedi cymmod, a rhoi llaw,
 drwy godi braw, a frochodd;
 Ef â'r un llaw (yn erbyn hedd)
 yr un gyfareodd torrodd.
 21 Ei einiau fal ymelyn gwŷi,
 a'i fwriad ffyw am ryfel;
 Pan fo oel ar ei dafod doeth,
 tyn gleddyf noeth yn ddirgel.
 22 O bwrw d'ofal ar dy Dduw,
 o mynni fyw heb fyrthio;
 Duw a gediw y cyfion byth,
 a'r drwg fo'i chwth i gwympo.
 23 Sef pob dŷn gwaedlyd bradog dro,
 nid oesfa fo hyd hanner:
 (Fy Arglywydd Dduw) ond ynot ti
 mae 'ngobaith i bob amfer.

SALM LVI.

D UW, dy nawdd im'r hag marwol ddyn,
 hwn yn ei wŷn a'm llyngcái;
 Set ymrysfel a mi bydd,
 a beunydd ym gorthrymmai.
 2 Llyngcaint fi beunydd o dra chas,
 (dy ras, O Dduw goruchaf)
 Rhai beilch rhy dynnion maent yn llu
 yn poeth ryfel arnaf.
 3 Y dydd y bai mwysaf fy ofn,
 rhawn ynot ddosif ymddiried;
 4 Molas, credas, nid ofnaf gnawd,
 doi yn ddiawl i m' gwaredd,
 5 Yn fyymadrodd i fy hun
 y ceifiant lun i'm maglu;
 Ac ar bob meddwl, a phob tro,
 y maent yn ceisio'n rygu.
 6 Ymgasglu, llechu, dirge! hiwyl,
 a difgwyl fy holl gerdded,
 Drwy ymfwiadu i mi loes,
 a dwyn i'm heinioes niwed.
 7 A ddiantang hwy? Duw, tâl y pwyth,
 dod iddynt ffrwyth eu'n wniwedd;
 Disgyn y bobloedd yn dy lid;
 Duw, felly bid eu diweddu.

8 Duw, rhifaist bob tro ar fy rhod;
 fy nagrâu dod i'th gofref;
 On'd yw pob peth i'th lyfrau di
 a wneuthum i yn ddirgel?
 9 Y dydd y llefwys, gwn yn wir,
 dychwelin fy ngelynion;
 Am fod drosôf fy Nuw a'i law,
 mi wn y daw yn union.
 10 Gorfoledaf yngair fy Nuw,
 gair f' Arglywydd byw a folaf;
 11 Yn Nuw y rhos ymddiried iwr
 beth a wnel gŵr, nid ofnaf.
 12 O Dduw, mae arnaf fi yn ddled
 lawer addunned ffyddlon;
 Ac mi a'u talaf hwynt yn rhwydd
 i ti, fy Arglywyd cyfion.
 13 Am it' ludd dwyn fy oes a'm gwaed,
 a llefair i'm traed lithro,
 Fel y rhodiwyf fi gar dy fron
 yngoleu'r bywion ettoto.

SALM LVII.

D Y ras, dy nawdd (fy Nuw) im' dod,
 sef ynod ymddiriedaf;
 Nes myned heibio'r awydd hyn,
 dan d'edyn ymgysodaf.
 2 Ymddiried f' enaid ar Dduw sydd;
 ar Dduw drwy ffydd y galwaf;
 Ac a gwblhaf ei air yn iawn,
 sef cyflawn yw'r Goruchaf.
 3 O'r nef yr enfyn gediwad ym',
 rhag nerth dŷn llym a'm llyngcal;
 Ensyn fy Nuw ei nawdd, a'i hedd,
 a'i lân wirionedd didrai.
 4 Ym mysg y llewod mae fy oes,
 plant dynion poeth-foes eiriau;
 Eu dannedd sydd fel gwyaw neu faeth,
 a'u tafod gwaeth nâ'r cledau.
 5 Ymddyrycha, Dduw, y nef uwchliâw,
 oddiyno daw d'arwyddion;
 A bydded dy ogoniant ar
 y ddaear, a'i thrigolion.
 6 O flaen fy nraed y rhoisant rwyd,
 ac felly'm rhwymwyd weithian:
 Ar fyffordd y cioddialant glawdd,
 i'r hwn yn hawdd fyrthiasan'.

7 Parod yw fy nghalon (O Dduw)

O parod yw fy nghalon :

Canaf it' a datcanaf wawd

o fawl fy nhafawd cyffon.

8 Daffro dafod, a daffro dant,

a chân ogoniant beunydd,

Nabi a thelyn, heb ado un;

deffrîd fy hun ar las-ddydd.

9 Mawl it' (O Arglywyd) pan ddeffrîd,

a rof ym mysg y bobloedd;

A chlodfori dy enw a wnaf

lle amlaf y cenhedloedd.

10 Can's cyraeddyd y mae dy ras

hyd yn nh'yrnas y nefoedd:

A'th wirionedd di hyd at len

yr wybren, a'i th'yrnafoedd.

11 Ymddyrycha (Dduw) y nef uwchliâw,

oddioyno daw d'arwyddion;

A bydded dy ogoniant ar

y ddaear, a'i thrigolion.

SALM LVIII.

A IR uniondeb (O bobloedd wŷch)
 yr ydych yn ei dd'wedyd?
 A ydych chwi, O blant dynion,
 yn barnu'r union hefyd?

VIX SALM LVIII, LIX, LX.

1 Hytrach malais sy yn eich bron,
ac ystryw calon dwyllgar;
A gwaith eich dwyliw trawfwr blin,
tra foch yn trin y ddaear.
3 Y rhai annuviol sent ar gam,
o groth eu man newidient;
Ac ar gyfeiliorn myn d o' bru,
a chelwydd fu a dreacthent.
4 Un wedd a gwenwyn y sarp yw,
y gwenwyn byw fydd ynddyn;
Neu'r neidr fyddar yn trofau
dan gau ei chlustiau syndyn:
5 Yr hon ni wrengy ddim ar lais
na'r wers a gais y rhinwyr;
Nac un gyfaredd a'r a wna
y cyfarwydd a' o fwynwyr.
6 Duw, tor eu dannedd yn eu safn,
diwreiddia'r llafn o datod;
Dyw, dryllia'r bonau, a gwna'n don
bob grudd i'r c'nawon llewod.
7 Todder hwynt fel dwfr ar y tir,
felly diflennir hwythau:
Os mewn bwa rhoisant faeth gron,
boed torri hon yn ddrylliau.
8 Boent hwy mor ddfi'rwyth, ac mor hawdd
a malwen dawdd y todder:
Neu fel rhai bach ni welai'r byd,
o eisiau pryd ac amser.
9 Tâl Duw iddynt ffirwythau eu lliid,
cynt nag y llosgid ffaglaid:
Tyn hwynt-hwy ymaith yn dy ddig
cyn twymnai cig mewn crochan.
10 A phan weler y dial hyn,
fe chwardd y glanddin cyfion:
Pan fo rhwydd iddo olchi 'drael
yngwâed yr annuviolion.
11 Yna dywaid dynion fod iawn
a ffirwyth i gyflawn bobloedd;
A bod ein Duw yn Farnwr ar
y ddaear a'i therfynoedd.

S A L M LIX.

1 Y Nuw, gwareda si rhag brad,
a rhag twyll fwriad gelyn:
Derbyn di drofod, rhag y rhai
a godai yn sy erbyn.
2 Ac ymddiffyn fi yn bybyr
oddwyr wrthredwyr camwedd:
Achub sy'n rhag cas y byd,
a rhag gwyr gwaedlyd hygledd.
3 Ac wele, maent hwy i'm canlyn;
amancant ddwyn sy mywyd:
Nid ar fy mai yr haedais hyn,
ond tynder gelyn gwaedlyd.
4 Duw, rhedent hwy yn barod iawn,
a dim ni wnaeon i'w herbys:
Edrych dithau, sy Arglywydd, rhed,
a thyred i'm hymddiflyn.
5 Ti, Duw y llu, Duw Israël,
O deffro, gwel anwiredd:
cenhediocedd na ad di'n rhad,
llg gwanant trwy frad eu trawfodd.
6 Maent hwy yn arfer, gyd a'r hwyr,
o'ndroi ar wyr o bob part:
thrwy y ddinas clywch eu fwn,
un wedd a'r cwn yn cyfarth.
7 Wele, maent a thaodau rhwydd,
awch cledd a fydd i'w genau:
wy, meddant hwy, all gilywed hyn,
ac a wna i'w herbys ninnau?
8 Ond tydi, sy Arglywydd a'm Duw,
a'u gwell, a'u clyw, a'u gwatwar:
m ben ei gwaith y chwerddi di,
y cenhedaethi twyllgar.

9 Ti a attebi ei nerth ef,
a' th law gref a'm hymddiflyn:
10 Duw a'm rhaghaena innau chwip
caf weled trip i' m gelyn.
11 Na ladd hwynt, rhag i' m pobloedd i
anghofi' dy weithredoedd:
Gwaigar, gofswng hwy yn dy nerth,
Duw darian prydferth lluocedd.
12 Am bechiod eu tafodau hwy,
a'u geiriau, mwyfwy balchedd,
Telir iddynt: ni ront air teg,
ond celwydd, rheg, a choegedd.
13 Duw, difa, difa hwynt i' th lid,
a byth na fid un mwyaoch:
Gwybyddant mai Duw Iago fydd
drwy'r byd yn Llywydd hytrach.
14 Maent hwy yn arfer, gyd a'r hwyr,
o'ndroi yn llwy o bob-part:
A thrwy y ddinas clywch eu fwn,
un wedd a chwn yn cyfarth.
15 I gael ymhort crwydro a whant,
ac oni chânt eu digon,
Nes cael byddant ar hyd y nos
yn aros dan ymryson.
16 Minnau a ganaf o'r nerth tau,
a' th nawdd yn forau molaf:
Nerth im' a nawdd buoet (O Ner)
pan fu gorthrymder arnaf.
17 I ti canaf, O Dduw sy nerth,
a'm hymadferth rymmufof:
Sef tydi yw sy Nuw, sy Naf,
sy Nhwr, sy Noddfa rafel.

S A L M LX.

1 Dduw, dydi a'n gwrthodaift,
ar waesgar gyrraist ymaith:
O forraist wrthym yn ddi-gel;
tro atom, dychwel eilwach.
2 Dychrynaift i' ddaear gron,
a holtaist hon yn ddrylliau:
Can's o' th lid di figlo y mae;
iachâ, a chae ei briwiau.
3 Dangofaift i' th elynion di
o bwys caledi ormod:
A'r ddiôd a roist yn eu min,
oedd megis gwin madronod.
4 Rhoddaift faner, er hyn i gyd,
i bawb o'r byd a' th oinant,
I faneru, drwy dy air gwir,
dros lu eu tir lle trigant.
5 Fel y gwareder, drwy lân hwy,
bob rhai o' th anwyl ddiynion:
O achub hwynt a' th law ddeau,
a gwrandio finnau'n ffyddlon.
6 Yn ei sancteiddrwydd d'wedodd Duw,
Llawen yw sy nghyfannod:
Mi rannaf Sichem rhŷd y glyn;
mesuraf ddyffryn Succod.
7 Myf biau y ddwy dref-tâd,
sef Gilead a Manasse:
Ephraim hefyd yw nerth fy mhen,
a Juda wen f' anneddle.
8 Ym Moab ymolchi a wna,
dros Edom taflaf f' efigid:
A chwarddedd Palestina gaeth,
a'i chwerthin aeth yn rhybrid.
9 Duw, pwys a'm dwg i'r ddinas gref?
pwys a'm dwg i dref Edom?
10 Er it' ein gwrti, pwys ond ti,
O Dduw, a'mleddi drosom?
Ynot yn unig mae'n coel ni,
pe rhon i li ein gwrti.

S A L M LX, LXI, LXII, LXIII, LXIV.

Er nad zethoſt o flaen ein llo,
bydd ar ein tu mewn tralloſ.

- 11 O unig Dduw, bydd di 'ni'n borth;
ofer yw cymorth undyn;
- 12 Yn Nuw y gwnawn wrloeth fawr;
fo fathra i lawr y gelyn.

S A L M LXI.

ERGLIW (O Dduw) fy llefain i,
ac ar fy ngwedi gwraudo:
1 Rhof les o eitha'r ddaear gron,
a'm calon yn llefmeirio.
Dwg fi i dalgraig uwch nā mi,
ac iddi bydd i m derbyn;
2 Can's Craig o obaith, Twr di-ſoft,
im' fuoſt rhag y gelyn.
4 O fewn dy babell-y bydd byth
fy nhrigian diliyth dodwydd:
A'm holl ymddiried a syn fod
ynglysgod dy adenyydd.
5 Sef tydi, Dduw, clywaſt yn glau
fy addunedau puraidd:
Rhoiſt etifeddiaeth i bob rhai
a ofnai d' enw fanētaidd.
6 Rhoi oes i'r Brenhin, niod oes fer;
fo fydd fyw lawer blwyddyn:
7 (Dduw) gar dy fren y trig yn hir;
dod nawdd a gwir i w ganlyn.
8 A thrwy y rhai'n y mofal ſi
dy enw di'n dragwydd:
Ac felly peri i mi gwblhau
fy addunedau beunydd.

S A L M LXII.

FY UNIG Dduw ydyw fy mhlaid;
O mae f' enaid yn ei ddiſgwyli:
O honaw ef, a thrwy ei rym,
daw iechyd ym' o'm hanhwyl.
3 Duw yw fy Nghraig, a'm hunig Nerth,
ac Ymadferth iy einioes:
Ac am hyn, drwy ymddiffyn hir,
mi ni'm ylgoġi eisoes.
3 Ba hŷd y mae'n eich bryd barhau
i fwrv'ch maglau aſtwydd?
Lieðdir chwi oll; gwthir yn llwyr
fel magwyd ar ei gogwyd.
4 Ymgalgent, llunient gelwydd mawr,
i'w roi i lawr o'i-fawredd;
Ar eu tafodau rhoi bendith,
a melldith dan eu dannedd.
5 Fy enaid, dod (er hyn i gyd)
ar Dduw dy fryd yn ddiſyl:
Yn ddo gobeithiaſ fi er hyn;
efo a'm tyn o'm goſal.
6 Sef Craig ymddiffyn yw ef ym',
fy Nhŵr, a Grom fy mywyd:
Am hynny y credaf yn wir
na'm mawr yſgogir ennyd.
7 Yn Nuw yn unig mae i gyd
fy iechyd a'm gogonianit:
Fy Nghraig yw, a'm Cadernid maith,
a'm Gobaith yn ddiſyflant.
8 Gobeithiwrh ynddo, gar ei fren
tyweliwrh galon berfaith:
Ac ymddriedwch tra foch byw,
a d' wedwch, Duw yw'n gobaith.
9 Plant Adda gwagedd ynt i gyd,
plant gwyr fydd hud a gweſi:
Gwaccach nā gwagedd yn eu tawl,
mewn mantawi wrth eu codi.
10 Na rowch eich coel ar gam na thrais,
rhaid yw i falais drwci;

Os cymyddia cyfoeth y byd,
na rowch mo'ch gogiad arno.

- 11 Duw a laſarodd hyn unwaith,
mi glywais ddwywaith-hynny;
Sef, mai Duw biau'r nerth i gyd,
gofstyngiad byd, neu ffynnu.
- 12 O Arglywydd, ti hefyd a ſodd
drugaredd a daioni:
I bawh dan gwmpas wybren faith
yn ol ei waith y tel.

S A L M LXIII.

TYDI, O Dduw, yw y Duw mau,
mi geisia'n forau attad:
Y mae fy enaid yn dra fych,
a'm cnawd mewn nych, a'm danad.
2 Mewn lle heb ddwfr, mewn crinder cras,
eisifais o'th ras dy weled,
Mal y' th welswn yn y deml gynt,
ar helynt nerth gogoned.
3 Can's dy drugaredd (O Dduw byw)
llawer gwell yw nā'r bywyd:
A'm gweſufau y rhof it' fawl,
a cherdd ogoawl hyfryd.
4 Felly tra fwyl fi fyw y gwnaf,
ac felly' th folaf etto:
Ac yn dy erw di, ſydd ge,
y caf dydrachafu'nwylo.
5 Diginir f' enaid, fel a mer,
a chyflawn fraider hefyd:
A'm genau'gān dy foliant tau
a phur wetsfau hyfryd.
6 Tra fwyl fi yn fy ngwely clyd,
caf yn fy myrd dy gefio:
Ac yngwyliau dwriaethau'r nos
caf achos i fyfyrion.
7 Ac am dy fod yn gymmorth ym',
drwy fawr rym dy drugaredd,
Fy holl orfoledd a gais fod
dan gyfodod dy adanedd.
8 Y mae f' enaid withyd ynglŷn;
dy ddeau fy'n fyngynnol:
9 Elont i'r eigion, drwy drom loes,
y rhai a'm rhoes mewn'gofal.

- 10 Srythiant hwynt-hwy ar fin eu harf,
fy noeth er tarf i'r gwirion:
A chwedi eu meirw, hwynt-hwy dod
yn fwyl llwynogod gwyltliion.
11 Ond y Brenhin, yn enw ei Dduw,
boed tra fo byw yn llawn:
A phawh a dyngi i'w Fawredd,
a gaiff orfoledd amgen.
Ond o'r diwedd y daw yn wir,
fe a dyweltir tywod,
I gau ſaſau y rhai y fydd
yn tywallt celwydd parod.

S A L M LXIV.

OArglywydd Dduw, erglyw fy llef,
a chlyw o'r nef fi'n erfyn:
O Duw, cadw fy einioes i,
y fydd yn ofni'r gelyn.
2 A chuddia fi dros ennyd bach
rhag cyfrinach y rhai drwg:
A rhag terfyg y rhai fy'n gwau
i wneuthur cammau amwyd.
3 Hogi tafodau fel y cledd,
a d' wedwyd būſtledd ddiſon:
Saethant ergydion i'm ſarhau,
a'r rhai'n oedd eiriau chwervon.
4 I faethu'n ddirgel bigau dur
yn erbyn pur ei galon,

S A L M LXIV, LXV, LXVI, LXVII.

Yn ddifynnwth heb oſni neb,
a thrwy gasineb creduon.

Ymryshant hwy yngwaith y fall,
gan guddio'n gall eu rhwydau :

Yna y d'wedant, Pwy a'n gweil

yn bwrw dirgel faglau ?

Gan chwilio dyfnder drygau trwch,
o fewn dirgelwch eigion :

A phawb i'w gilydd yn rhoi nôd
o geuedd gwaedol calon.

Ond y mae Duw a'i saeth yngħudd,
rhyyd yn ddi-rybwud ergyd :

Ef a dâl adref yr hawl hon,
yn ddyfi archolion gwaedlyd.

Gwaith y tafodau drwg lle bo,
a fyn lwyf syrthio arnynt :

Pob dŷn a u gweil, a dybia'n well

gilio ym mheli oddiwrthyn.

Yna y dywaid gawb a'i gweil,
Gwaith y Goruchel yw hyn :

Can's felly y deallant hwy

y cospir fwyfwy'r gelyn.

Ond yn yr Arglywydd llawenhâ,

ac y gobeitia'r cyfion :

A gorioledd a ynddo n iawn

pob dŷn ag uniawn galon.

13 Trwy dy fendith y gwaſtad dir
a guddir oll a deſaid :
Crechwennant, canant bawb yngħyd,
a'r wlad ag yd ei llionaid.

S A L M LXVI.

V N Nuw ymlawenħewch i gyd,
yr hollifyd : a datgenwch

2 Ogoniant ei enw hyd y nef,
a'i foliant gref a draethwch.

3 Wrth Dduw d'wedwch, Fo bair dy law
i'th elyn oerfraw anfad :

Rhag amled yw nerth y llaw hon,
a dy gafeion danad.

4 Felly 'r holl fydy i gyd a'u rhi
i ti a ymofyngant:

Canant it' fawl, ac ant hyd lawr,
i'th enw mawr y canant.

5 O dowch, edrychwch, ofnus yw
gweithredoedd sin Duw cyfion :

6 Ond ei weithredoedd a rydd ddyfsg
ym mysg holl feibion dynion.

6 Fo droes y mōr coch yn dir sych,
ai wyr yn droed sych trwyddo,

A thrwy yr afon : llawen fu
eu bod heb wlychu yno.

7 Ef byth bydd Lywydd cadarn gwŷch,
a'i olwg edrych beunydd

Ar y cenhedloedd trwy 'r holl fydy;
ni chyfyd rhai anufudd.

8 O bobloedd, molwch Dduw ar gais,
a moefwch lais ei foliant :

9 Hwn sy'n dal bywyd yn y gwaed,
a ddeil ein traed na lîthrant.

10 O Dduw, proſaift a choethaift ni
un wedd a choethi arian :

11 Yn gaeth y dygaift ni i'th rwyd,
ein cyrph a waſgwyd weithian.

12 Aethom trwy ddwfr a thâñ yn gaeth,
bu rai'n marchogaeth arnom :

13 O peraift hyn ; ni bu chwaith hir,
i ddiwall dir y daethom.

13 Ag offrwm poeth i'th dŷ yr af,
talaf fy addunedaun,

14 Y rhai mewn cyfwng, rhag mwys traſis,
addewais a'm gweſufau.

15 Poeth eþryth breſiion it' a rof,
aroglaeth cos cyfammod :

Ychen, hyrdd, offrymmu a wnaſ,
ac etto rhoddaf sychod.

16 O dowch yn nes, a gwrandewch chwi
sy'a ofni Duw tragyfhoes :

17 Mi a fynegap i chwi'n ffræth
pa les a wnaeth i'm heimioes,

17 Llefaſi a amo a'm genau,
a'r taſod mau a'i molawdd :

18 Pe troiſwn fy'inghalon at fai,
Duw a'm gwrandawſai'n anhawdd.

19 Diau Duw a'm clybu yn hawdd,
gwrandawawdd ar fy ngweddi :

20 Bendigaid yw ; fo a'm clywawdd,
ni throes mo'i nawdd oddiwrthi.

S A L M LXVII.

T Rugaredd Duw i'n plith,
a rhoed ei fendith drosom :

A thywynned ei wyneb-pryd,
a'i nawdd, a'i iechyd, arnom,

2 Fel y gwyper dy ffyrdd
trwy 'r ddaear gyd-wynd gnydoedd:

A'th iachawd yriaeth di (O Dduw)
ym mysg pob rhyw genhedloedd,

SALM LXVII, LXVIII.

3 Duw, moled pobloedd di,

rhont fawl a bri trwy'r holl-fyd :

4 A'r holl genhedioedd is wybren,
byddant lawen a hyfryd.

Can's ti a ferni'n iawn

y bobl trwy lawn wybodaeth :

Ac a roi'r holl genhedioedd ar
y ddaear mewn llywodraeth.

5 Duw, moled pobloedd di,

rhont fawl a bri trwy'r holl-fyd :

6 Yna rhydd y tir ffrwyth i'n plith,
a Duw ei fendiff hefyd.

7 A Duw, sef Duwein Tad,
a roddo i'rad a thysiant,

A therfynau y ddaear gron,
a phawb ar hon a'i hofnant.

SALM LXVIII.

Y Mgyfoded un Duw ein Ner,

gwasgarer ei elynion :
Un drygodyn honynnt na arhôed,

o'i flaen fioed ei gaeion.

2 Os chwalu mwâg mewn gwyt fy hawdd,
os tawdd cwyr wrth eirias-dân :

Fel hynny o flaen Duw (yn wir)
yr enwir a ddisiannan.

3 Ond llawenycher ger bron Duw
y cyfion, i'w orfoedd :

A'u hyfydwrch hwynt-hwy a fydd
yn llawenyyd cyfannedd.

4 Cenwch, a molwch enw Duw,
sef hwn yw uwch y nefoedd

Yn marchogaeth, megis ar farch,
i'w enw rhwng barch byth bythoedd!

5 A gorfoeddwrch gar ei fron,
Duw tirion, Tad ynddifaif :

Ac i'r gweddwrn mae'n Farnwr da
yn ei breswylfa gannaid.

6 Duw a wna rai mewn tŷ'n gyttûn,
ei hun mae'n gollwng gefyn :

Ac yn rhoi trigfan mewn tir cras,
i ddynion atcas cyndyn.

7 Pan aethost (Dduw) o flaen dy lu,
dy daith a fu trwy dd'r ymni :

8 Y ddaear 'crynodd o flaen Duw,
a'r nef rhos amryw ddefni.

Ac felly Siain o flaen Duw,
(sef un-Duw Ifrael hawddgar)

9 Ar d'etifeddiaeth hidlaist wlaw,
i ddislinaw y ddaear.

10 Gwrteithiaif hon, dy bobloedd di
fydd ynddi yn prefwyllo :

O'r rad darperaif (Dduw) i'r tlawd
i gael digondawd yno.

11 Yr Arglywydd Dduw a roddai'r gair,
mawr mintai'r cantoresau :

12 Cilient gedyrn ; gweiniaid arhônt,
yr yspail rhont yn rhannau.

13 Pes ymdroech mewn parddu a llwch,
chwi fyddwrch fel y g'lommen,

A'i phlu yn aur ac arian teg,

yn hedeg is yr wybren;

14 Hon, pan waigarodd Duw yn chwyrn
bob cedym o'i gaeion,

Oedd mor ddisfleirwych, ac mor wen,
ac eira'r ben brym Salmon.

15 Mynnydd Duw (sef Seion) y fydd

fel Bafan fynnyd tirion :

Mynnydd Bafan, uchel ei grib,

cyfelyb yw i Seion.

16 Chwychwi fynnyd doedd cribog, pa'm
ybriwrch lam mewn cyffro ?

Duw ar Seion ei serch a roes,
lle myn ef efoes drigo.

17 Rhif ugain'mil o filoedd yw
anglylion Duw mewn cerbyd i

Ynghysfegr Sinai bu ei wlith ;

bydd Duw i'w plith hwy befyd.

18 I'r uchelder y dyrchfaif,
a chaethgluaidf gaethiwed :

Cym'raist, dodaifff ddoniau, Duw Ion,
i ddynion oedd ddiniwed.

19 Bendigaid-fyf ro'r Arglywydd maw,
am ddoniau ei ddaioni :

A'i iachawdwriaeth i m'n llwyth,
o bêr-ffrwyth ei-haelioni.

20 Efe i hun yw'n Duw ni i gyd,

sef Duw ein hiechyd helaeth :

Trwy'r Arglywydd Dduw cawn, yn ddiswrth,
ddiângc oddiwrth farwolaeth.

21 Duw yn ddiammeu a dyr ben
a thalcen ei elynion :

A'choppa wallog rhai a fo
yn rhodio mewn drwg creulon.

22 Dygaf fy mhobloedd (meddai ef)
hyd adres, fel o Bafan :

A dygaf hwynt i'w hol drachefn,
fel o'r môr don-lefn allan.

23 Fel y gwlychech dithau dy draed

yn llif gwaed dy ddigafau :

Ac a lylo dy gwn, heb gel,
y gwaed a ddêl o'u briwiau.

24 Gwelodd pawb (O Dduw) dy yftâd,

yn dy fynediad sanctaidd,

Mynnediad fy Nuw, Frenhin styr,

fel hyn i'w dî cyfiegraidd.

25 Y cantorion aent hwy o'r blaen,
cerdorion aen'ol yno!

Yna'r gwyrifon, beraidd gân,

a'r tympan, yn y canol.

26 Clodforwrch Dduw, hynny sydd dda

ym mhob cyn lleidia ddiwael:

A chlodforwrch yr Arglywydd Ion,

chwi sydd o fyrnnon Ifrael.

27 Doed Benjamin y llywydd bach,

doed bellach dugiaid Juda :

Doed Neptali, a'Zabulon,

a'u tywyfogion, yna.

28 Dy Dduw a drefnodd iti nerth,

a'i law fydd bryderth geidwad :

Duw, cadarnhâ etto yn faith

arnom ni waith dy gariad.

29 Er mwyn Caerfalem, adai dég,

rhudd cedyrn anrhed yty :

30 Difetha dyrsfa y gwaywifysn,

a'r rhai a fyn ryfely.

Dewr fel teirw, nwylus fel llo'i,

y rheini a roi yr arian :

Delont i'r iawn, tyn nerth a nwy,

a goftwng hwy yn fuan.

31 Y pendefigion o'r Aiph draw

a ddaw, ac Ethioニア,

At Dduw yn brysur, i roi rhedd,

ac aberth gwirfodd, yna.

32 Holl d'yrnafodd y ddaear lawr,

i Dduw mawr cewch foliant :

Cenwch, cewch ei glod yn rhwydd,

sef Arglywydd y gogoniant.

33 Hwn a farchogodd y nef fry,

a hynny o'r dechreuaed :

Wele, daw nerthol fain ei lef

o eitha'r nef i waftad.

34 Rhoddwch gadernid i Dduw Ner,

sef uchder ei ragoriaeth,

S A L M LXVIII, LXIX, LXX, LXXI.

Y sydd ar Israël, a'i nerth
uuch wybrau prydferth gywaeth.
13 Duw, o'th gyflegr y'th ofnir di,
Dyw Israël, dodi nerthoedd:
A chadernid mawr wyd i'th blaidd;
bendigaid fych oes oesoedd.

S A L M LXIX.

A Chub 6, Dduw (yr hwn a'm gwnaeth)
tros f' enaid daeth llif-ddyfrloes:
1 Yr wyf mewn dyfnder tom ynglyn,
heb le i 'mddifynn f' einioes.
2'r dyfnder daethum fel ar fawdd,
a'r ffrwd a lifawdd uchod:
3 Sychodd fy ngheg, blinodd fy llais,
a'm llygaid pallais ganfod.
4 A hyn wrth ddifgwyl Duw a'rras,
wele, fy nghas yn amlach
Na'r gwallt ar ben fy nghoppa fry,
a'r trawfion fy'n gadarnach.
Y rhai celwyddog, taerion ynt,
rhois iddynt beth ni cheisiaf
5 Adwaenost (Dduw) f' ynydwydd maw,
a'm beiau fi ni chuddiaus.

6 O'm plegyd i dim gwarth ni chant,
y rhai a goeliant arnaf:
Na ad (Dduw'r lluoedd) fefi na thras
i'r rhai a ymgais attad.
7 (Duw Israël) sef er dy fwyn,
yr wyf yn dwyn gwarthi'r udd-deb:
A thrwy gywilydd ymarhois,
mewn chwys, y tois fy wyneb, oni ddisi a llled.
8 I bobl dieithir wyf fi (gwn pa'm)
i blant fy mam fel estron:
9 A'm fod fy serch a'm zel i'th dy,
i'm hysy hyd fy nghalon.
Can's cabl y rhai a'th gablant di,
ar f' ucha i mae'n disgyn:
10 Fy nagrau, cystydd, a'm hun-pryd,
ynt warth i gyd i'm herbyn.

11 A phan wisgwn i liain fach,
bûm diifystyrrach lawer:
12 Bûm chweddyl drws i gryf a thlawd,
i'r meddwy yn wawd i'w harfer.
13 Ond, f' Arglwydd Dduw, gwnaf attad ti,
fyngwedi yn amserol:
O gwrando fi, i'th wirlawr hedd,
ac i'th wirionedd grafol.

14 Duw, gwaredd fi, a gwna fi a rhudd
o'r dom y sydd i'm fuddo:
Sef caseion, dyfroedol dyfynion,
a mi nid ofnaf gyffro.
15 Na lifed dwfr drofod yn ffrwd,
na'm llynged amrrwd dyfnder:
Na chaued pydew arnaf chwaith
mo'i safn diffaith yfeler.

16 Gwrando fi bellach, Arglwydd Dduw;
can's da yw dy dragaredd:
Yn amlder dy dosfuri mawr,
edrych i lawr rhag trawfion.
17 O m cyfyngid oddiwrth dy was,
na chudd mo ras dy wyneb:
Rwyf yn gweddio yn fy ngloes;
Dyw, bryfia, moes i'm ateb.

18 Nes i'f enaid, Arglwydd maw,
er fy rhuddhau a'm gwaredd:
Moes ymddifynn, rhag cael o hon
gan fy ngelynion niwed.
19 Duw, di a wel i bob part
fy ngw'r radwydd, gwarth, a'm c'wilydd:
O herwydd rhodio ger dy fren
mae fy ngelynion beunydd.

20 Mewn gothrwym ofid yr wyf fi,
a gwarth yn torri 'nghalon:
Difgwyl cymhorthwyr, ni ddoe neb,
ni chawn gyfurdeb turion.
21 Bufti a rofian' yn fwyd i mi,
finegr i dorri syched:
22 Eu bwrdd boed iddynt fagl afluwydd,
a'u llwydd yn dramwydd bydded.
23 Ar eu llygaid dallineb doed;
i'w llwynau boed crynseydd:
24 Tywalt arnynt dyddig a' th lid;
doed iddynt ofid beunydd.
25 Boed eu palafau 'n wag heb wedd,
ac anghyfannedd iddyn,
Na alle nob na dydd na nos
mo'r aros yn eu tyddyn.
26 Can's yr hwn a darawsfid ti,
mae'r rheini yn ei erlid:
A'r doluriau y sydd o'th friw,
y maent i'w hedliw hefyd.
27 Dod gamdwr ar eu camwedd hwy,
na ddont mwyl i'th gyflawnder:
28 Ymaith o lytr y bywyd llawn,
o fysg y cyfawn, tynter.
29 Finnau pan fwyf ofidus wan,
a phan fwyf druan hefyd,
Dy iachawdwriaeth di (O Dduw)
eilchwyl i fyw a'm cyfyd.
30 Moliannaf d'enw, Dduw, ar gân,
fal dyna f' amcan innau:
31 A hyn sydd gwell gan Dduw Deyrn
nag ych â chynn a charnau.
32 A phob truan, pan wele hyn,
a ennynt o lawenydd:
A'ch calon chwyl sy'n eisio Duw,
cyfyd i fyw o newydd.
33 Duw gwrendy ddawd, ni ddirmyg ief
ei gaethwas ef fy fethiant:
34 Nef, a daear, a môr, a hyn
a ymluig ynddyn, molapt.
35 Can's Duw a gediw Seion dêg,
a threfn a'chwaneg Juda:
Adelada ddinefydd hon
i ddynion yn breswylfa.
36 Ie, ei wespion ef, a'u hil,
a'u heppil, a'i meddiannol:
A'r rhai a hoffa'i enw fo,
yn honno a breswylant.

S A L M LXX.

D U W, prysura i'm gwaredd i;
Ion, bryfia di i'm cymmorth:
2 Gwarth a gw'r radwydd a ddid i'r blaidd
a gais i'm henaid amhorth.
Trwy w'r radwydd troer y rhai a ddwg
i mi ddim drwg ewyllys:
3 Mefi fo'u gwobr, a draeth, Ha, ha,
am, dana' yn ddirmygus.
4 Y fawl a'th gais, calonog fydd,
o dra llawenydd ynod:
D'wedol' fawl a'th gâr bob amser,
Mawryger ein Duw hynod.
5 Minnau'n ddawd, ar yn druan sydd i
Dyw, bryfia, bydd yn agos:
Fy mhorh a'm ceidwad wyt yn wir,
(O Arglwydd) na hir aros.

S A L M LXXI.

M I a 'mddriedais yned, Ner;
na'm gw'r radwydder byth bythoedd s
2 Duw, o'th gyflawnder gwaredd fi,
a chlyw fy nghri hyd nesoedd.

S A L M LXXI, LXXII, LXXIII.

3 Duw, bydd yn graig o nerth i mi
i gyrchu atti'n waftad:
A phar fy nghadw i yn well;
ti yw fy nghastell cacad.

4 Duw, gwarded fi o law'r trahâus,
a'r gŵr trofiaus, a'r trawfddyn:

5 Ynot ti, Dduw, bu 'ngoglu maith,
a'm gobaith, er yn grynddyn.

6 O groth fy mam y tymaist fi,
rhoiost ynof egni etto:

I titau fyth, am hyn o hawl,
y canaf fawl heb beidio.

7 I lawer dŷn bûm anferth iawn,
ti yw fy nerthlawn Lywyd:

8 Fy safn bydd lawn o'r fawl gan dant,
ac o'r ogontian beunydd.

9 Nac esgelua fi na'm braint
yn amfer henaint truan:

Er pallu'r nerth, na wrthod fi;
Dduw, edrych di ar f' oedran.

10 Medd fy nghafeision r' wyl yn wan,
hwy a ddisewylian' f' anaf:

Ymgynghorolant yn ddi-syn,
gan dd'wedyd hyn am danaf;

11 Duw a'i gwrthododd (meddant hwy)
eridiwch fwyfwy bellach.

A deliwrch ef: nid oes trwy'r byd
yr un a'i gweryd hayach.

12 Er hyn o frad (Dduw) bydd di well,
na ddos ym mhell oddiwrthy,

Fy Nuw, prifura er fy morth,
ac anfon gymmorth ymy.

13 Angau gwarthus pob rhai a gânt,
a wrthwynebant f' einioes:

Gw'r adwydd a gwarth iddynt a drig,
a gynng i mi ddrygloes.

14 Fy ngobaith innau a saif byth
yn ddilith a safadwy:

Yn addilied ynot (Dduw) a wnaaf,
ac a'th foliannaaf fwyfwy.

15 Dy iachawdwraeth s' i'm genau,
yr hwn ni thaw funudyd,

A'th gyflawnder: ac ni wn i
ddim o'r rhifedi arny'n.

16 Yngladernid yr Arglwydd Dduw,
tra fwy fi byw, y credaf:

A'th gynawnder di hyd y brig,
yn unig hyn a gofiaf.

17 Dduw, di a ddysgaist i mi hyn,
do, er yn blentyn bychan:

A hyd ya hyn'rwyf yn parhâu
i osod d'wyrthian allan.

18 O Dduw, na wrthod fi yn hen,
a'm pen a'm gân yn llwydo,
Nes i'm ddangos i'r rhai fy'n ol
dy wyrthian nerthol eto.

19 Dy gyflawnder yn uchel aeth,
yr hwn a wnaeth bob mawredd:
Dyw, pwy y fedd dybyg i ti?
nid ydym ni ond gwagedd.

20 Duw, gwnaethoft di im' fyw yn brudd,
a gweled cyffudd mlynch:

Troist fi i fyw, dychwelaist fi,
trwy 'nghodi o'r feddrod-rych.

21 Mwy fy mawredd nag a fu,
troi i'm diddanu innau:

22 Yna y molat d' air am hyn,
ar nabi offeryn dannau.

23 Sanct Israël, canaf hyn
ar delyn, ac a'm genau:

24 Am i ti wared f' enaid i,
gwnaf iti hyfryd leisiau.

24 Canaf it' hesyd gyfion glod
a'm tafod: wyt i'w haeddu,
Am it' warthâu a gwarthruddiaw
fy nghas fy'n ceifiau 'nrygu.

S A L M LXXII.

D U W, dod i'r Brenhin farn o'r nef,
dod i'w Fab ef gyflawnded:

2 Yna y rhydd rhwng pobl iawn frawd,
ac i'r dŷn tlawd uniondeb.

3 Hedd a chyflawnder, ar ol hyn,
cair ym mhob bryn a mynydd:

4 Y gwan a'r llesg a chub a wna,
fe ddrylliau y gorthrymmydd.

5 Hwy a'th ofnant byth ar bob tro,
tra treiglo haul a lleuad:

6 Fo ddiogyn fel gwlaw ar wellt glas,
neu gawod fras ar waftad.

7 I'w adyddiau ef cerir yr iawn,
a'r cyflawn a flodeus:

Ac aml fydd heodd ar ddaear gron,
tra fo'r lloer hon yn para.

8 Llwydd a efe o for hyd for,
o'r ffrwd hyd oror tiredd:

9 Ei gas ymgrymiant, llyfiant lwc'h,
hyd yr anialwch cyrredd.

10 Ceddyn o Tarsus frenhinoedd,
ac o'r ynysoedd canol,

O Seba ac Arabia dêg,
doe pawb a'i anhreg reiol.

11 Yr holl frenhinoedd doent yn llu,
a than ymgrymmu, ato:

A'r holl genhedaedd, fel yn gaeth,
a wnat wasanaeth iddo.

12 Can's y dŷn rheidus, a'r gŵr gwan,
fo'i gweryd pan weddio:

Bydd i bob dŷn yn nerthol dŵr,
a'r ni bo pleidiwr gantho.

13 Ef a erbyd y tlawd mewn rhaid,
fo achub enaid glanddyn:

14 Fo a'u gweryd rhag twyll a drwg,
gwerthfawr i'w olwg ydny'n:

15 Felly bydd byw; rhoir iddo ddâ,
fes aur o Seba ddedwydd:

Hwy a weddiant arno fo,
gao ei fendithio beunydd.

16 'Rhŷd pen y mynydd yd a gân,
fel brig coed Liban' siglant:

A'r plant, cyn amled a'r gweilt glas,
o'r ddinas a flagurant.

17 Os haul cylch wybren byth a dry,
byth pery enw iddaw:

Pawb a'i bendithiaf ef yn wir,
pawb a fendithir ynddaw.

18 Bendigaid fo yr Arglwydd Dduw,
(fef Duw yr Ifrael dirion)

Efe 'n unig byth sy'n parhâu
i wneuthur gwyrtiau mawrion.

19 Bendigaid fyddo 'i enw byth,
gogoneidd diliyth iddo:

A'i glod llenwir y ddaearen.
Amen, Amen, hyn fyddo.

S A L M LXXIII.

Y S da yw Duw i Israël,
wrth bawb a wnel yn union:

2 Minnau llithrais, braidd na syrtiaisiau;
fwrth-wael fu fy amcanion.

3 Can's cynfigennais wrth y ffol,
a'r dŷn annwylol dihir:

Braidd na chwympais pan y gwelais
eu hedd a'u golud enwir.

4 Gan nad oedd arnynt rwymanu caeth, i gael marwolaeth ddynol: a'nd y gwyf ymddyngodd a'nd
Lle maent yn byw yn heini hyf, yn ialedd grif ddogonol.
5 Ac ni ddoe, arnynt lafur blins, hyd y bawn i'n eu deall: Na dim dialedd, na dim gwyn, fel y doe ar ddyrn arall.

6 Am hymny fwyf mment yn ynddwyd fel o fewn cadwyn balchder: a gwifagant am danynt yn dynn (megis dilledyn) strawidet.
7 A'u hygaid hwyn-t-hwy wrth dewhau, doent yn folgymmau drofodd: A'u golud hwy, er hyn o wlyn, uwch meddwl dýn a dyfodd.

8 Traethu eu trawsfer, bod yn dynn, a bofio hyn ar wasgar: Egori faint ar wybren fry, a thaod cry'r trwy'r ddaear.
9 Am hyn rhai o'i bobl ef, a chwant a ynddychwelant yma, Yn gwaled y dwfr yn leyw lân, a thybio y cân' eu gwala.

10 Can's ymrefyfhamant hyn yn fyw, Pa'm? ydyw Duw yn cantod? Pwy fydd yn ddrwg, a phwy fy'n dda? ydyw'r Gorucha'n gwybed?
11 Wele, y drygddyn mwy'a i chwant caiff fwyafl llwyddiant gwastad; Yn caeflu golud a mawr dda, hwnnw fydd fwya'i godiad.

12 Ofer iawn fu i mi warhau, a llwyr lanhau fy nghalon: Golchi fy nwylaw, caru gwir, a bod yn hir yn gyfion:
13 Cael fy mæddu ar hŷd y dydd; ond trwfan fydd uniondeb: Os y bore, ac os yryd nawn, myfi a gawn wrthwyneb.

14 Hyn os d'wedwn, a fellyliwn, o tyw feddalaidd ammau: Wele, a' th blant di y gwnawn gam, i ddwun un llam a minnau.
15 Pan geisiwn ddeall hyn yn llwyr, o nerth fy synwyr ddynol: Hynny i'm golwg i oedd flin, nes cael rhyw'r rin ysprydol.

16 Ond pan euthum i gyslegr Dduw, lle cefas amryw olau: Yn daellais i pa wedd y bydd eu diwedd hwythau.
17 Gwybùm i ti eu golod hwy, lle caent lam mwy'n y diwedd: Sef mewn lle llithrig rhwydd-gwymp trwch, anialwch anghyfannedd.

18 Ond gwedi dodaif iddynt wrth, difymwth y pallafant: Mynd o'r byd heb na llawn, o'u hofn eu hun darfyddant.
19 Fel breuddwyd pan ddiuhuai'un, y gwnai di iddyn, f' Arglywydd: O'r newid hon y caiff fy nghas, trwy yr holl ddinas wradwydd.

20 Bum i ddig wrthyf fi fy hun, ac oerni fu'n fy nghalon: Na's deallaswn hyn yn gynt, bûm ffol un hynt ag eidion.
21 Er hyn etto bûm gyd a thi, lle y'm t'wysif'n ddilysiant
22 Wrth fy llaw ddeau: wedi hyn fy nerbyn i ogoiant.

23 Pa'm? pwy (O Dduw) sydd genyf? ond tydi yn y nefoedd? Dim ni ddymunwn gyd a thi, wrth weini daear leoedd.
24 Fy nghalon i, a'm nerth, a'm cnaud, y fydd mewn pallaod beunydd: Ond tydi, Dduw, sydd ar fy rhau, a'm tarian yn dragwydd.
25 A elo 'mhell oddiwrthyd ti, y rheini gwnaent yn ddiiffaith? Ac a butteiniant rhagof ti, y rheini torri ymaith.
26 Ond mi ddf nosfes at fy Nuw; fy ngobaith yw i'm calon: Y traethaf fi ei nerth, a'i wyrth, o fewn dy byrth, merch Seion.

S A L M LXXIV

27 Paham (O Dduw) oddiwrthyd ni y cill yn dragwydd? Paham y digi mor danbaid wrth ddefaid dy borsfeydd?
28 Cofia y bobl a brynsi gynt, rhoiost iddynt etifedlaeth, Mynydd Seion, dy brefwylfa, i'r rhai'n yn drigfa heleth.

29 Ymddyrycha (Arglywyd) taro'n drwm, pob gelya gothwrwm diafa yn dragwydd, a wnaeth na thras na dylais i'r gyffegrif. 30 Dy clynion daethant i'n mysg, rhwngant derfysg greslon: A gofodasant, dan gryfau, tanerau yn arwyddon.

31 I'w cherfio'r faeri goreu gynt a roefan' wynt i'w bwyllyd: 32 Drylliant i'r llawr gerfiadau hon ag eirif, gyfeillion erchyll. 33 Llosgafant oll dy eglwys lân, a'i phryth a thân yn ulwch. 34 A halogafant, mewn dull dig, y noddfa lle trig d' enw.

35 Awn, gwnawn gyd-artaith, meddant hwy, a dinifir trwy yr holl-wlad: Llosgafant holl domlau y tir, gwnaethant yn wir eu bwriad. 36 Nid oes un arwydd in'w gael, na phrophwyd diwael destyn: Na gwybeddyd, a wyr pa hŷd y peryr byd i'n herbyn.

37 Dywaid di, pa hŷd (O Dduw Ion) y gwna d'elynnion warthradd? A rydd dy gas ei gabledd fri arnat ti yn dragwydd?
38 Paham y tynni'n ol dy law, (sef dy ddeheulaw berfffaith, Hon fydd i'r synwes) allan tyn, a diaf d'elyn diffaith.

39 Can's o'r dechreuaed, Duw ei hun ydyw fy Nghun a'm Brenhin? Fe a wna iachawdwriath hir i bawb trwy'r tir a'i dilyn. 40 Parthu a wnaethost di, a' th nerth, y môr, a'i anferth donnau: Gwahenais, torraist, uwch y don, bennau y blinion dderiegiau.

41 Drylliaist di ben (nid gorchwyl gwan) y Lefiathan anferth: I'r bobl yn fwyd dodaif esô, wrth dreiglo yn y ddifeth. 42 Holltaist y graig, tarddod ffynnon, ac aeth yn aion trwod-chwyrn i.

S A L M. LXXIV, LXXV, LXXVI, LXXVII.

A diysbyddiast yn dda llych
afonydd dyfr-grych cedym.
16 Ti biau'r dydd, ti biau'r nos,
goleu a haul-elos geirwedd:
17 Seiliaist y ddæar, fluniaist has,
a gauaf, o'th ogonedd.
18 Fy Arglywydd, bellach cofia hyn,
i'r gelyn gynt dy gabhu:
Ac i'r ynfydion roi drwg fri,
a'th enw di dirmygu.
19 Oes dy durtur na ddod ar gawdd
dan nawdd anfaif creulon:
Na ad o'th gof (O Arglywydd da)
dy dyrfa, y rhai tloction.
20 Duw, edrych ar dy gyfammod,
a gwel y gwledydd:
Mae ym mhob man driegfa dyn traws,
mae honyn liawi ecydd.

21 Na ddychweler y truan tlawd
mewn difrawd, ac mewn gwyladwydd:
Y dyn anghenius, llesg, a gwan,
a ddatcan dy enw, Arglywydd.
22 Cyfod, dadleu dy ddadl (O Dduw),
dy enw yw'n dragwydd:
Coffa gabledd, yr hon trwy'r byd
a gait gan ynyd beunydd.

23 Duw, nac anghofia lais a foo
d'elynion y cenhedioedd:
Eu swn, a'u rhodres, a'u dadwrdd,
a ddring i g'wrid a'r nesedd.

S A L M. LXXV.

C Lodforwn di (dragwyddol Dduw),
a'th enw yw yn agos:
Maint yw dy enw a'th north i'th hynt,
dy wyrthiaw ynt i'w ddangos.
2 D'wedaist, Panaderbyniwyf y llo,
mi rof farn gu ac union:
3 Fel y nerthais sylfeini'r byd,
oedd rydd, a'i gyd-drigoneg.
4 Minnau a dd'weda'i hyn o'm byrd,
wrth y rhai ynyd, Peidiwch:
Wrth anuwiolion poethion chwyrn,
Eich mebcynn na ddyrchebwch.
5 Och, na ddyrchebwch chwi mo'ch cyrr,
na figlwm rychwyrn ragdal:
Ac na dd'wedwch chwi yn war-syfth,
Nid rhaid in'f yth mo'r gofia.
6 O herwydd nid o'r dwyrain draw
i ddyn y daw dyrchafiad:
Nid o'r gorllewin, na'r deau,
y daw i chwthau godiad.
7 Can's ar law Duw y mae y farn;
na fid gwr cadarn rygry:
Goflwng heddyw y naill heb ball,
a chodi'r llall y fory.
8 Can's yn llaw'r Arglywydd phiol sydd,
cymysg-win hyd wýdd ynddi:
Tywalltodd hwn; drwg ddynion byd,
yfant i gyd o honi.
9 Mynegaf finnau, ac i'm cof,
ei gerdd (Duw lagof) canaf:
20 Torraf gynn yr anuwiolawn,
a phen y cyfawn codaf.

S A L M. LXXVI.

Y N Juda ac Israëli dir
adweinir ein Duw cyfion:
2 El babell ef yn Salem fydd,
a'i breswyl fydd yn Seion.
3 Yno drylliodd y bwa a'r faeth,
a'r frwydr a wnaeth yn ddarnau:

A thorrodd ef yn chwiliwrw mân
bob tarian, a phob cleddan,
4 Trawfion fu cedym mlynnydd gynt,
mewn yspail helynt uchel:
Uwch a chryfach wyt nâ hwynt-hwy,
nid rhaid byth mwyl mo'u gochel.
5 Pob cadarn galon a ymrôes,
ac ni ddeffrôes o'i gyntyn:
Pawb a ddiwrywthodd pan ddaeth haww,
ni chai un llaw ei dderbyn,
6 O'th waith (Dw fago) a'th ammarch,
cerbyd a'r march rho'n hune:
7 Ofnadvy wyt, pwyl i'th lid wg
a saif i'th olwg effro?
8 Pan ddaeth o'r nesedd dy farn dî,
yr wyt yn peri i chym'r ryd:
Y ddæar o'r oddi, a'i holl lu
rhoist i ostegu ennyd.
9 I farnu pan gyfododd Duw,
i gadw yn fyw y gwirion,
A'r rhai oedd lonydd ym' y tir,
yr oeddyn' gywir galon.
10 Can's poethder dyn yw dy fawd i g
felly gostegi drallod:
Eu gwres, i'r da a fag gref fydd,
i'r drwg, a fydd yn ddymod.
11 Eich rhodd i'r Arglywydd Dduw i ddâr,
a llawn gwblhêwch eich gobrwyd,
Pawb fydd o amgylch Seion deg,
rhowch anhreg i'r Ofnadvy.
12 Ef a ostyngodd uchel sryd,
ac yspryd, gwyr rhyfesgar:
Fo a yr oefn ynganholf heddf,
ar holl frenhinedd ddæar.

S A L M. LXXVII.

F Y llais at Dduw, pan roddai le,
Y llais o'r nef to'i cybun: bbyl nafnwr hew
A'm llais gwediadair ar Dduw Nor, so, so, so,
pan oedd blinder yn thraddu,
2 Y dydd y rhedai 'mrw, a'r nos
ni pheidiad achos Hafur:
Mewn blin gyfyngder gwn fy modu,
a'm hoes yn gwirthod cyfur.
3 Yna y cofiwa Dduw a'i glod,
pan syrthiaw drallod enbyd:
Yna gwediad dros fy mai,
pan derfysgai fy yspryd.
4 Tra fawn yn effro, ac mewn san,
heb allel-allan dd'wedyd:
5 Ystyriais yna'r dyddiau gynn,
ar helynt hen o'r cynyfud.
6 Cofiw yngherdd y nos fy hunig, i mudiwyd
heb gael ambrant-hun, chwiliwrw mudiwrw
A chalon effro, genau mud,
a'm hyfryd ymddiddanwn.
7 Ai'n dragwydd y cilia'r Ion?
a fydd ef boddon mwylach?
8 A ddarfu byth ei nawdd a'i aif?
a gair ei addaw bellach?
9 A anghofiod Duw drugarhau?
a ddarfu cay ei galon?
A baid efe byth (meddwn i)
fal hyn a forri'n ddiglon?
10 Marwolaeth im' yw'r meddwl hwn;
a throis yn grwn i gofio
Ei fawr nerth gynt: cofio a wnaef
waith y Goruchaf etto.
11 Cofias dy weithredoedd (f' Arglywydd)
a'th wyrthiaw hylwydd cofias:
12 Am bob rhyfeddod, a phob gwraith,
a myfyr maith y traethas.

SALM LXXVII, LXXVIII.

11 O Dduw, pa dduw sydd fal ti, Dduw?
dy ffordd di yw 'n sancteiddiol:
12 Dy waith dengys dy nerth i'r byd;
par in' i gyd dy gannol.

13 Dy nerth fawr hon a ro'ist ar led,
wth wared yr hen bobloedd,
Iago a Joseph, a fu gaeth,
i'oll hiliogaeth luodd.
14 Y deirf gwelfant, ofnafant hyn,
a dychryn cyn eu symmod:
15 Cymyliau dwfr cylch wybr yn gwat,
a melit fal saethau enbyd.

16 Dy daran rhoedd fry'n y nen,
dy felt gwnaent wybren olau:
Yddaear ifod a gyffrodd,
ac a ddychrynnod hitbau.
17 Yn eigion mör mae y ffordd dau,
a th lwybrau mewn deisr fugnedd:
Ac ni adweinir byth mo' th ôl
yn dy anfeidrol Fawredd.

18 Dy bobloedd a dywyfaist di
trwy-anial dd'ryfni efryd,
Gan law Moses, a'i frawd Aron,
fel defaid gwirion llynydd.

SALM LXXVIII.

19 Y mhob i gyd, gwrandewch fy neddf,
a boed fy ngredd i'ch calon:
Clust-ymostryngwch â'm genau,
i'f y geiriau ffyddlon.
20 Mewn diarhebion, i barhau,
fy genau a egoraf:
A hen ddamhegion, oedd ar hŷd
y cynydd, a ddangosaf;
21 Y rhai a glywsmom gynt eu bod,
ac ym yn gwybod hefyd,
Ac a fyngodd yn ddiadu
ein tadau er y cynydd.
22 Heb gel mynegwn ninnau'n ffaeth
'hyn i'w hiliogaeth hwythau:
Canmolwn Dduw i'r oes a ddêl,
ei nerth, a'i uchel wyrthiaw.
23 Felly gorchymnydd ef fod cof
yn lagof: ac i'r hynaf
Yn Israël ddyfgu i'w blant
ogoniant y Goruchaf.
24 Fel y gwypid, o oes i oes,
y rhoes ef ei dystiolaeth,
O dad i fab, o fab i wyr,
i gadw llwyd wybodaeth.
25 Gobeithio'n Nuw, cofio ei waith,
y sydd mal rhaith encidiol:
1 gaelf cadw ei orchymyn,
rhoes Duw'r wers hyn yn rheidiol.
26 Rhag ofn myn'd o'r genhedaeth hyn
yn gyndyn ac anufudd:
A cholyn wan, ac yspryd gwael,
heb afael gyd a'u Llywydd.
27 Eu tadau, fel plant Ephraim,
yn arfog lym er faethu,
Troisant eu cefnau yn y gâd,
ymroi a dad-anneli.
28 Cyfammod Duw a wrthodent;
ni rodiente yn ei gyfraith:
29 Anghofio i wyrth a welsent gynt,
a'i ddeddfau oeddyn berffathi.

30 Eu nhrir yr Aipht, ym mae Soan,
gwnaeth Duw gyfllafan fwyfwy:
31 Rhoi dwfr y mör yn ddau dwr crych,
a'r llawr yn llych i dramwy.
32 Y dydd mewn niwl, y nos a thân,
tywyfai'n lân ei bobloedd;

33 Holti'r creigiau, a'u troi'n llynniau,
a llenwi ei lu â dyfroedd.
34 Er tynnu dwfr o'r garreg las,
er llithro'n loyw fras ffrydau:
35 Yn yr anialwch digient Dduw,
chwanegent amryw fieu.
36 Yn y diffeithwch profent Dduw,
Oes fwyd i fyw? meddylient:
37 A all Duw gael in' yma fwyd
mewn cyfryw lochwyd? d'wedent.
38 Er taro'r graig, a rhedeg dw'r
yn ffrydau, cyflwr diball:
39 A eill ef roi in' fara a chig,
i'n cadw yn ddiddig ddwall?
40 Pan glybu Duw yr arraith hon,
fel tân yn wrechion 'nynnodd:
Yn Iago ac yn Israël,
gan lid, yn uchel digiodd.
41 A'i ddig oedd, am na chredent hwy
i Dduw, a'i fwyfwy Fawredd:
Ac na welent pa iechyd oedd
yn ei weithredoedd rhyfedd.
42 Gorchymyn wybren, a'i gwarhau;
egor yd dryfau'r nefoedd:
43 A manna'n fwyd, fel gwenith nef,
a wlwiodd ef i'w luoedd.
44 Rhoi i ddyn gael rhyw luniaeth da,
sef bara yr angylion:
45 Gyrru'r hŷd wybren ddwyrein-wynt,
gyd â'r deheu-wynt nerthlon.
46 Fel y llwch y rhoes gig i'w hel,
ac adar fel y tywod:
47 Ynghylch eu gwersyll a'u trigfyydd
y gwlwaiaw beunydd gawod.
48 Bwyta digon o wledd ddiwael,
a chael eu bwyd dynunol:
49 Ac heb ommedd dim ar eu blys,
nac mo'u hewyllys cnawdol.
50 A'u tammeidau hwy i'w safnau
(ys ofnwn y Goruchaf):
Yn Israël lladdodd i'w ddig
wyr etholedig brasaf.
51 Er hyn pechent, ac ni chredent
hwy i'w iach radau rhyfedd:
52 Treuliodd Duw eu hoes hwy, am hys,
mewn dychryn ac oferedd.
53 Tra fyddai Duw yn eu lladd hwy,
os ceisient dramwy atto:
Os doent trwy hiraeth at ei ras,
yn fore glas i'w geifio.
54 Os cofient fod Duw i'w holl hynt
Graig iddynt a Gwaredydd:
55 (Er ceisio siommi Duw 'n y daith
â'gweniaith, ac â'u selwydd);
56 Er nad oedd eu calon yn iawn,
na ffyddlawn i'w gysammod:)
57 Er hyn trugarhâi Duw o'r nef,
a'i nodded ef oedd barod.
58 Rhag eu difa, o'i lid y troes,
ac ni chyffroes i'w hartaith:
59 Cofiodd ddyn, os marw a wnael,
na's gallai ddychwel elwaith.
60 Pa fawl gwaith y cyffroisant hwy
wrth fyned trwy'r anialwch,
Gan ddigio Duw, a'i lwyd drisiau,
yngreigiau y diffeithwch?
61 Troisant, profasant Dduw â'u chwant,
gan demtio Sant yr Israël:
62 Anghofio eu cadw hwynt fal hyn,
rhag cael o'u casddyn afael.
63 Rhofai'n yr Aipht arwydd o'i ras,
a'i wyrth yn ninas Soan:

S A L M LXXVIII, LXXIX.

44 Y modd y troes eu dwfr yn waed,
ni chaed dim glân-ddwfr allan.

45 Rhoes Duw yngwlâd yr Aipht, i'w plau,
waed, gwybed, llau, a llyfaint :

46 Lindys, locuft, i ddifâ'u ffirwyth,
a chenlysg lwyth, a mall-haint.

47 Diftrywiodd Duw eu hyd, gwellt, gwŷdd

48 Eu coedyd, a'u han' feiliaid :
A chenlysg, ceflair, mellet a roes,
bu wrth eu heinioes danbaid.

49 Rhoes arnynt bwys ei lid, a'i fâr,
ac ing angh'reugar digllo :
Pfrwyth ei lidiowgrwydd ef, a'i wg,
anionodd ddrwg angylion.

50 Rhyw ffordd a hon i'w lid a droes,
heb ludd, i'w heinioes angau :
Ond dwyn eu bywyd hwy trwy haint,
yn ei ddigofaint yntau.

51 Yna tarawodd un Duw Naf
y plant cyntaf-anedig,
Yn nhir yr Aipht, a phebyll Cam,
fef am ei fod yn llawndig.

52 Ond (gan droi at ei bobl yn hawdd)
fo'u t'wylfaidd trwy'r anial-fan,
Fel arwain defaid lwybrau pell
yn wael ddiadell fechan.

53 Arweiniodd hwynt-hwy yn ddiofn
trwy'r môr (ffordd ddofn) heb wlychu :
A'i holl elynion, heb fwy 'stor,
fe wnaeth i'r môr eu llyngcu.

54 Rhoes hwy i etifeddu'n rhudd
ym mynydd ei sansteiddwydd,
Yr hwn a ddarfu ei warhâu
â llaw ddehau yr Arglwydd.

55 Rhoes ef y wlad i ddwyn pob ffrwyth,
rhoes i bob llwyth ei gyfran
O Ifraël, ac yn eu plaid
rholi'r hen drigolaiad allan.

56 Er hyn temtient a digient Dduw,
hwn unig yw sansteiddiol :
Ac ni fynnyt mo'r usfudhâu
i'w dystiolaethau nefol.

57 Ond myn'd ar gil, ac ymlaccâu,
fel eu holl dadau twyll-news :
Megis bŵa a fai mewn cad,
ac ynddo dafliad gŵydraws.

58 Hwynt-hwy yn fynych a'i cyffroent,
mewn camwedd troent oddiwrtho,
At wylfa nos, a delw o bren ;
fal hyn y digien' efo.

59 Ond y Gorucha'n gweled hyn,
a ddigiodd wrthyn' hwythau :
Felly dirmygodd Ifraël,
a gad'el ei ammodau.

60 Yna'r ymadawodd efô
a chyffegr Silo dirion :
Ei babbell a'r brif ysgol ddyfsg,
lle b'afai 'mysg ei ddyfion.

61 Eu nerth a roes i garchar caeth ;
dan elyn daeth eu mawredd :
62 Ei bobl ei hun i'r cleddau llym,
(fal dyna rym-ei 'ddigedd.)

63 Ei wyr ieuauing Rau rhoes i'r tân,
gwyrifon glân rhoes heibio :
64 Ei offeiriaid i'r cleddyf glas,
a'i weddw ni chafas wylo.

65 Yr Arglwydd gwedi hyn deffroc,
fal un a ddoe o gyfgru :
Neu fel gŵr cadarn wedi gwin,
yn erwin i'w dychrynu.

66 Taflodd y gelyn yn ei of,
rhoes mewn trac'wyddol w'radwydd :

67 Rhoes wyrion Joseph dan un pwyth,
ac Ephraim lwyth i dramgydd.

68 Gwedi chwilio y rhai'n i gyd,
fo roes ei fryd ar Juda :
Ar fynydd Seion (ei dreftâd)
o gariad i'w breswylfa.

69 Yna yr adeiladodd ef
adeilad gref a hawddgar,
Yn gyfflegr-lys byth i barhâu,
fel hen feiliadau'r ddaear.

70 Etholodd ef Ddafydd ei was,
yr hwn oedd ddifas fugail :
Ac a'i dug ef i'r maes yn lân
o'i gorlan a'i ddefeaid gail ;

71 O borthi defaid mammau wŷn,
i'w ddwlyn i borthi dynion :
Iago, ac Ifraël, a'u plant ;
dyna ei feddiant ffyddion.

72 Yntau a'u porthodd hwynt, yn ol
ei berfaith reiol galon :
Ac a'u trinodd hwy yn bryderth,
o nerth ei ddwylaw cyfion.

S A L M LXXIX.

L Lawer cenedl (O Dduw) a ddaeth
i'th etifeddiaeth unig :
Rhoed Caersalem a'i chyfflegr hi
yn garneddi o gerrig.

2 Rhoi cyrph dy weision, wrth eu rhaid,
i'chediad y ffurfaen :
I'n feiliaid maes rhoi cig dy saint ;
fel dyma faint a flapen.

3 Fel ffrydiau dwfr tywallt a wnaed
eu gwaed o amgylch dinas
Caerfalem, heb roi corph mewn bedd ;
fel dyna ddiwedd atgas.

4 Yn ddirmyg, gw'r adwydd, ac yn warth,
i bawb o'n pob parth, ydym :
5 O Dduw, pa hŷd ? wyt byth yn ddig ?
ai fel tân ffyrnig poethlym ?

6 Tywallt dy lid ar bobl efron,
rhai nid adwaenon' m' onot :
Ac ar d'yrnafoedd ni eilw
(Dduw) ar dy enw hynod.

7 Can's wyrion Iago (bobl oedd gu)
y maent i'w hybu'n rhyfedd :
Ac a wnaethant i'r rheil ni fod
preswylfod anghyfannedd.

8 Na chofia'n camwedd gynt i'n hoes ;
Dduw, bryfia, moes drudaredd :
Dy noddod a'n rhagfaeno ni,
sy mewn trueni'n gorwedd.

9 O Dduw ein hiechyd, cymorth ni,
er mwyn dy fri gogonol :
A gwared, er mwyn dy enw di,
ni rhag pechdau marwol.

10 Pan y gofynant, P'le mae'n Dduw ?
dod arnynt amryw ffonnod :

11 Ddial gwaed dy ddwyfol blant ;
ac yno cân hwy wybod.

11 Duw, doed ochenaid ger dy fron
dy garcharorion rhygaeth :
Ac, yn dy ddifawr ogoiant,
ymddifynn blant marwolaeth.

12 Ein cym'dogion a'th gabloddi ;
tâl i'r rheil ni yn gwblol

Eu cabledd i'w mynwefau'i hun,
O Arglwydd Gun gorchesol.

13 Ninnau, dy bobl a'th ddefaid mân,
a wnaŵn it' gan ogoawl,
O oes i oes byth i barhâu,
ac i'th fawrhau'n drag'wyddawl.

SALM LXXX, LXXXI, LXXXII, LXXXIII.

SALM LXXX.

CLYW di, Fugail i Israël,
 cy'n arwain fel y defaod
 Hl lago, a llewyrcha di,
 a'feddi ar gerubiaid.
 1 Fel y gweilo Ephraim hyn,
 Benjamin a Manassef :
 Cyfod, cymorth a gwared ni,
 o'r fawr ddaioni cynnes.
 2 Llewyrcha d'wyned, dychwel ni,
 Duw, di a'n cedwi'n gyflym :
 4 Duw y lluoedd, clyw ein gweddi ;
 pa hyd y forri wrthym ?
 5 Llews u bara, trwy wylo 'n doft,
 a waethoſt di i'r eiddod :
 A rhoi iddynt ddagau bob awr,
 trwy fesur mawr, yn ddiod.
 6 Duw, i'n gelynion o bob part
 rhoiſt ni yn warth i'n gwatwar :
 7 Llewyrcha d'wyned, dychwel ni ;
 felly y'n cedwi'n gynnar.
 8 Dygauſt o'r Aiphit winwŷdden Ir,
 rhoiſt iddi dir i dyfu :
 A'r holl genhedloedd o bob man
 troiſt allan cyn ei phlannu.
 9 Arloesfaſt y tir o'i blaen hi,
 a pheraifit iddi wreiddio :
 10 Llanwodd, cudiſſodd bob bryn a llawr,
 fel cedwŷdd mawr yn brigo.
 11 A'i hiraidd frig estyn yr oedd
 hyd foroedd ac afonydd :
 12 Pa'm y rhwygaſt gae'r fath bêr lwyn,
 i bawb i ddwyn ei ffrwythhyd ?
 Pawb ai heibio 'n tynnu ei grawn,
 pan oedd hi'n llawn ffrwyth arni :
 13 A'r baedd o'r coed yn turio'r llawr,
 a'r bwyſfil mawr i'w phori.
 14 O Dduw y lluoedd, edrych, gwel,
 a dychwel, i ymg'leddu
 Y wnlilan hon, a blennaifit di
 a'th law, a'i rhoddi dyfu.
 15 Lie cadarnhê'ift i ti dy hun
 dy brif blanhigyn dedwyd :
 16 Llygrwyd a'r cledd, a'r tan yn faith,
 a hyn o waith dy gerydd :
 17 I gryfhau gŵr dy ddehau-law,
 boed droſtaw dy fraich nerthol :
 Hwn a sicrhê'ift i ti dy hun,
 sef dros fab dŷn dewiſol.
 18 Tros hwn tra' rhoddydch di dy law,
 oddiwrthaw ni ddydychwelwn :
 0 Dduw, dadebra, bywhâ ni ;
 ar d'enw di y galwn.
 19 A dadymchwel nyni i fyw,
 O Arglywyd Dduw y lluoedd :
 Twynna arnom d'wyned pryd,
 ni a gawn iechyd bythoedd.

SALM LXXXI.

OCenwch fawl i Dduw ein nerth,
 cerdd brydferth cewch iddo :
 A llaſt lais, a genau ffaeth,
 gerddwriaeth i Dduw lago.
 2 Cymmerwch gathl y fallwyr lân,
 a moefwch dympas heſyf :
 A cheifwch ganu, gyd a hyn,
 y nabi a'r delyn hyfryd.
 3 Cenwch udcyrn ar loer newydd,
 y pryd sydd nodol iddo :
 4 Sef deddf yw hon ar wyl uchel
 Duw Israël a lago.

5 Yn Joseph c'lymmodd hyn yn ddyig,
 pan ddaeth o fyfig yr Aiphthŵr :
 Lle clywais iaith oedd ddeileithr im',
 heb ddeall dim o'i hyfyr.
 6 D'wedodd fy Nuw, Trwy nerth fy mraich
 tynnais faich eich ysgwyddau :
 Ac felly tynnais eich dwy law,
 i'madaw a'r ffwrneſſiau.
 7 I'r flinder gelwaſt arnaf fi,
 gwaredais di ſur yma :
 Wrth lais taran fy mhraſiad oedd,
 ynglân dyfroedd Meriba.
 8 Fy mhobl Israël, gwrando fi,
 os yſtyri yn ffyddlon :
 9 Na fid ynot arall yn Dduw,
 na chrymma i gaudduw eſtron.
 10 Myfi, yr Arglywyd Dduw, a'th ddug
 o'r Aiphth-dir caddug allan :
 Llanwaf dy fol heb ddiſſyg daſn,
 lleda dy ſafn yn llydan.
 11 Ni choelaiſ Israël fy rhybudd,
 ni fyddent ufudd ymy :
 12 Gollyngais hwynt i w ffyrdd eu hun,
 i'w cyngor cyndyn hyunny.
 13 Och na wrandawſai Israël,
 gan rodio 'n ffel fy llwybrau :
 14 A phwys fy llaw i lethafawn fron
 eu holl elynion hwythau.
 15 Caseion ein Duw, yn ei lid,
 a oſtynged iddaw :
 Ac ef a roſai yn y tir
 ammodau hir i'r eiddaw.
 16 Ein Duw a roſai iddynt borth,
 trwy fraſder cymorth rhadol :
 Rhoi mel o'r graig, rhoi llaeth yn fith,
 a gwenith yn ddigonol.

SALM LXXXII.

HOLL farmwŷr byd mae Duw'n eu myſg,
 pe cym'rent addysg gantho :
 Duw yw ym myſg y duwiau mân,
 a'i farn sy lân heb wyr.
 2 Pa hyd y rhoddwch farn ar dro,
 gan bleidio gyd a'r trawfion ?
 3 I'r tlawd, ymddifad, rheidus trwch,
 paham na fernwch union ?

4 Gwrandêwch chwi ar y gwan a'r gwael,
 a'r tlawd heb gael mo'i gyfraid,
 (Pan ddêl y rheini gar eich bron)
 o ddwylaw'r trawfion diriaid.
 5 Gwŷr heb wybod, heb ddeall chwaith,
 sy'n rhodio taith tywyllni :
 Ni syfeng hwy, pe figlai 'nghyd
 yr hollfyd a'i syfleini.

6 D'wedais mai duwiau ſch yn ſiwr,
 a phlant i'r Gŵr goruchaf :
 7 Er hyn mal dŷn marw a wnewch,
 un gwymp a gewch a'ch hynaf.
 8 Duw, cyfod, a dyro farn ar
 y ddaear a'i th'yrnaſoedd :
 Can's mawr yw d'etifeddiaeth, ti
 a feddi'r holl genhedloedd.

SALM LXXXIII.

NA oſtega, na thaw, na fydd
 di lonydd, Duw y lluoedd :
 2 Wele, d'elynion yn cryfhau,
 gan godi 'pennau i'r nesoedd.
 3 Ymgyfrinachu dichell yn',
 y lle mae ganthyn' fwriad :
 A dychymgu diben brudd
 ni, fy'n ymgudd danad.

C 2

4 D'wed-

S A L M LXXXIII, LXXXIV, LXXXV, LXXXVI.

4 D'wedafant, Dewch, difethwn hwynt,
na byddo honynt genedi :
At na byddo byth (meddant hwy)
am Israelf mwy mo'r chwedl,
5 Ymgynghoraiant bawb ynglyd,
ac yn un fryd i'th erbyn :
6 Edom, Ismael, Moab blaidd,
a'r holl Hagariaid cyndyn.
7 Gebal, Ammon, Amaleciaid,
Philistiaid, a gwyr Tyrus :
8 Affur, yn gyd-fraich a phlant Lot,
fel dyna gnot malefus.
9 Tâl dithau adref yn y man,
megis i Madian greulon :
10 Sisera, ne'i Jabin fwth,
a laddwyd wrth lan Cisfon.
11 Yn Endor gynt bu laddfa fawr,
ar hîd y llawr ar waesgar :
Gwna honynt hwythau laddfa ail,
a'u cyrph yn dail i'r ddacar.
12 Gofod eu bonedd hwy fel Zeb,
ac Oreb yr un diwedd :
A'u tywyflogion fel Zeba,
a Salmunna, i orwedd.
13 D'wedent y mynnent yn eu byw
gyflegrfa Duw i'w meddiant :
14 Fei troad rhod, neu welt mewn gwylnt,
dyna yr hynt a gaffant.
15 Fal y llyg y tân bob pren crin,
a'r ffiam yr eithin mynydd :
16 Felly â'th 'storm ymlid hwy'n gynt
nâ dychryn corwyt efryd.
17 Llanw eu tâl o warth a chwŷs ;
ceisiant ar frys yr Arglywydd :
18 Ac yn drag wyddol liddyt bydd
gywilydd, mefi, a gw'radywyd.
19 Difether hwynt ; gwyped dyn byw
mai d'enw di yw Jehofa :
Ac mai ti unig Dduw sydd ar
y ddacar yn Orucha'.

S A L M LXXXIV.

D Y babell di mor hyfryd yw
(O Arglywydd byw y lluoedd)
2 Mynych chwennychais weled hon,
rhag mor dra-thirion ydoedd.
Mae f' enaid i (fy Ion) mewn blys
i'th gyflegr lys dueddu ;
Fy nghanol i, a'm holl gnawd, yw
yn Nuw byw'n gorfoeddu.
3 Aderyn y to casodd dî,
a'r wennol fry i'w chwyion :
Le wrth dy allor di i'w trin,
fy Nuw a'm Brenhin tirion.
4 Gwîn ei syd a drig yn dy dî,
caiff dy folianiaid ddogon :
5 Ac ynot ti sy'n cadarnhau,
a'th hwybrau yn eu calon.
6 Pe rhwng a gorffod ar y-rhai'n
rhîd glyn wylofain dramwy :
Gofodant ffynnon iddyn' nhw,
a'r gwlaw a leinw fwyfwy.
7 Ant rhagddynt bawb, o nerth i nerth,
nes cael yr ybrydferth ddyfod
I'mddangos i Dduw, gar ei fron,
yn Seion ei brefwylfod.
8 Arglywydd Dduw y lluoedd, clyw fi,
a'm gweddi, O Dduw Jagof :
9 Gweli wyneb d'Enneiniog, a'i stad ;
Dew'n tarian, n'ad fi'n anghof.
10 Gweli yw nâ mil, un dydd i'th dî ;
an hynny mwy dewisol

Im' fod ar riniog y drws tau,
nâ phlaefau yr annuwiol.
11 Sef, haul a tharian yw Duw mad,
a rydd rad a gogoniant :
Ni lefairy ef ddaioni maith,
i'r rhai a berfaith rodiant.
12 O Arglywydd Dduw y lluoedd mawr,
anfon i lawr dy gymmod :
Dedwydd yw'r dyn a rotho'i gred,
a'i holl ymddined, ynod.

S A L M LXXXV.

D A wyt i'th dir (Jehofa Ner)
dychwelaist gaethder lago :
2 Maddeuaist drawsedd dy bobl di,
mae'u camwedd wedi 'guddio.
3 Tynnaist dy lid oddiarnom ni ;
troifid dy ddiglloai a'i dedd.
4 O Dduw ein nerth, ninnau'n well,
a'th lid bid bell oddiwrthym.
5 Ai byth y digi wrthym ni ?
a forri dî hyd ddiwedd ?
A saif dy lid oes oes ?
Dyw, gwrando, mœs drugaredd.
6 Pa'm ? oni throi di a'n bywhâu,
a llawenâu yr eiddod ?
7 O dangos in' dy nawdd mewn pryd ;
felly cawn iechyd ynod.
8 Beth a ddywaid Duw am danaf,
mi a wrandawaf hynny :
Fe draetha hedd i'w bobl, a'i faint,
rhag troi ym mraint ynsfyd.
9 I'r rhai a ofnant Arglywydd nef,
mae 'i iechyd ef yn agos :
Felly y caiff gogoniant hir
o fewn ein ti nî aros.
10 Ei drugaredd, a'i wirionedd,
ar unwaith cyfaruant :
Ei uniondeb, a'i hedd ynglyd,
trwy'r tir a 'mgyd-gusant.
11 Gwirionedd o'r ddaear a dardd,
uniondeb chwardd o'r nefoedd :
12 Duw a ddenfyn in' ddaioni,
a'n tir i roddi cnydoedd.
13 Uniondeb oedd o flaen Duw nef,
a'r cyfion ef aed rhagddo :
A Duw a rodia yn ei waith,
fel i'r un daith ag efo.

S A L M LXXXVI.

G Ostwng, O Arglywydd, y glust dau,
clyw fy ngwedi iau trymion :
Gwrando fi, fy druan a thlawd,
o'th barawd drugareddion.
2 Cadw fy oes, gŵr cynnwys wy',
ac iti i'r ydwy'n credu :
Duw, bydd Achubwr da i'th was,
o'th ras tyr'd i'm gwaredu.
3 Trugarhâ wrthyf, Arglywydd mad ;
can's arnad llefa'n ddiwbaid :
4 Einioes dy was, Duw, llawenâu ;
can's attad coda' f' enaid.
5 Can's ti, O Arglywydd, ydwyt dda
i'th bobloedd, a thrugarog :
I'r rhai a alwant arnat ti,
mae dy ddaioni'n bleidiog.
6 O Arglywydd, clyw fy llais mor llym,
a'm gweddi y'm myfyrod :
7 Clywi fy llais, gweli fy nghiwys,
y dydd y bwyf i'm trallod :

S A L M LXXXVI, LXXXVII, LXXXVIII, LXXXIX.

1 Ym mysg y duwiau nid oes un
fel dydi, Gun gogoned :
Ym mysg gweithreodd cymmain un,
nid oes yr un un weithred.

2 Y bobloedd oll a wnaethost (Ion)
o'th flaen don' ac addolant :
A pha le bynnag a'r bont,
i'th enw rhont ogoianc.

3 Can's tydi ydwyt fawr a phur,
yn gwneuthur rhyfeddodau :
A thdyd 'n unig wyt yn Dduw ;
ni cheisfwn amryw dduwiau.

4 Difg i mi dy ffordd (O' Arglywydd)
caf yn rhwydd dy wirionedd :
Gwna fy ngħalón yn un a thi,
ac ofnaf fi dy Fawredd.

5 Fy Arglywydd Dduw, molianasf di
a holl egn fyn
Ac i'th fawr enw byth, dant,
y rhof ogoianc cyffon.

6 Can's mawr yw dy drugaredd di,
tu ag attaf fi yn barod :
Gwaredaift f' enaid i o'r bedd,
ac o'r gorddymnedd isod.

7 Dduw, daethant arnaf fi wyr beilch,
fel lu o weilch ewin-ddrud :
Caisient ddwyr f' einioes o'r byd hwn,
i'w golwg gwn nad oedd yd.

8 Ond tydi'n unig wyt hawddgar,
a chlaiar dy drugaredd :
Hwyr i'th lie, ac i gymmod hawdd,
llawn o nawdd a gwirionedd.

9 O edrych arnaf, moes dy ras
i'th was, y sydd i'th orllwyn :
Dod im' dy nerth, cadw fal hyn
fi, plentyn dy law-forwyn.

10 O Dduw, dod, o'th ferch, im' arwydd,
er gw'r adwydd i'm cafeion :
Pan welant dy fod yn rhoi nerth
im', ac ymadferth ddigon.

11 S A L M LXXXVII.

12 Eilfeini hon (sef Seion) sydd
ar gyssegr fynydd ucho' :
Ac ar dy byrth rhoes Duw ei ferch,
uwch pob trig-lannerch Iago.

13 O ddilas Duw, preswylfa' Ion,
mawr ydyw'r son am danad :
A gogoneddus air it' sydd
uwch trigfennyd yr holl-wlad.

14 Rahab, Babel, a Phalestin,
a Thyrus flin, a'r Mwriaid,
A fu i'th-blant elynion gynt :
mae rhai o honyn unblaid.

15 Ond d'wedir hyn am Seion bēr,
Fo anwyd llawer ynddi,
Nid ymbell un : can's fwccwr da
yw Duw gorucha' iddi.

16 Fe rydd yr Arglywydd yn ei rif
y neb fo cyfrif' hono :
Efe a esyd hyn ar led,
sef, Hwn a aned yno.

17 Cantor tafod, a cherddor tant,
pob rhai it' canant fawrglod :
A thrwy lawenydd mae'n parhau
fy holl ffynhonnau ynod.

18 S A L M LXXXVIII.

19 Dduw fy iechyd, nos a dydd
mae 'ngwedi 'n usudd arnaf :
Gostwng dy glust, O Arglywydd nef,
a doed fy llef hyd attad.

20 3 Can's mae fy enaid mewn dull caeth,
a'm heiniocs aeth i'r beddrod :
4 Fel gŵr marw y thifwyd fi,
a'm neith oedd wedi darfod.

5 Mor farw a thai wedi eu lladd,
a'u tafu'nghladd mewn anghof,
A laddit di mor siwr a hyn,
na bai byth hony'n atgo.

6 Gofodaift fi mewn dynder trwch,
ac mewn tywyllfwrch eithaf :

7 Rhoift bwys dy ddig ar y corph mau,
a'th holl for-donnat arnaf.

8 Pellhē'ift fy holl gydnabod da;
'rwyf yn friedd-dra iddyn' :
Ni chat fi fyned at un cār,
yr wyf mewn carchar rhy-dyn.

9 Y mae fy ngolwg (gan dy lid)
mewn gofid o fawr gyfudd :
Dw, llefais arnaf yn fy mraw,
gan godi 'nwylaw beunydd.

10 Ai i'r meirw 'dangosi wyrth ?
a ddiol i'th byrth i'th foli ?
11 A draethir dy fawl yn y bedd,
a'th lân wirionedd heini ?

12 Ai mewn twyll y mae dy rad ?
a'th iowndeb yngwlād angho ?

13 Fal hyn (Dduw) llefais arnat ti,
O clyw fy ngweddil etto.

14 Pa'm (O f' Arglywydd a'm Duw) i'm rhaid
y rhoi f' enaid ar wrthod ?
Ac y cuddi dy wyneb-pryd ?
fy nghoel i gyd sydd ynod.

15 Truan ymron marwolaeth wyr,
mewn trymglwyf o'm hieuengyd :
A'th ofni būm yn nych-beth gwael,
gan ammeu cael mo'r iechyd.

16 Dy ddig a lifodd drof ofi,
d'ofn sydd i'm torri'n efryd :
17 Fel deisr y daethant yn fy nghylch,
do, do, o'm hamgylch beunydd.

18 Ym mhell oddiwrthys rhoift bob cār,
pob cyfaill hygar heibio :
A m holl gydnabod a fu gynt,
yr ydnt yn ymguddio.

S A L M LXXXIX.

1 M Yfyriaf gerdd, byth i barhau,
o drugareddau'r Arglywydd :
A'i wirionedd i'm genau sydd,
hyd dragwydd, yn ebrwydd.

2 Sef, d'wediad hyn ; Cair byth yn wir,
adeiledir trugaredd :
I barhau byth cair yn y nef
dy gardarn gref wirionedd.

3 Fal hyn (O Dduw) atebait ym',
Mi wneuthym rwym, gan dyngu
I Ddasydd, f' etholedig was,
a'r gair o'm gras yn tarddu.

4 Fal hyn sicrhaf dy had di byth,
a gwnaf wehelyth drefniad :
I'th gadarn faingc, o oed i oed,
mi rof bob troed yn waftad.

5 Am hyn y sicrwyd trag'wyddaw :
y nef a fawl dy wyrthiaw
Yngorfedd saint, ynghyrchfa hedd,
am bur wirionedd d'euriau.

6 Pwy sydd cystal a'n Harglywydd cu,
pe chwiliid llu'r wybrenau ?
Ym mysg angylion pwy mal Ion,
sef ym mhliith metiion duwiau ?

7 Trwy gynnulleidfa ei faint ef
Dw o'r nef sydd osnadwy :

S A L M LXXXIX.

A thrwy'r holl syd o'n hamgylch ni,
 ei ofni sydd ddyladwy :
 8 Pwy sydd debyg i ti, Dduw byw,
 O Arglywydd Dduw y lluoedd ?
 Yn gadarn Ior, a'th wir i'th gylch,
 o amgylch yr holl nefoedd.
 9 Ti a oftyngi y môr mawr,
 a'r don hyd lawr yn ystig :
 10 A nerth dy fraich curi dy gas,
 yr Aipht, fal gwas llueddig.
 11 Eiddot nef a daear i gyd ;
 feliaiast y byd a'i lanw :
 12 Gogledd, deau, Tabor, Hermon,
 fy dirion yn dy enw.
 13 I'th fraich mae grym, mae nerth i'th law,
 a'th gref ddeheu-law codi :
 14 Nawdd a barn yw dy orsedd hir,
 a nawdd a gwir a geri.
 15 Eu gwînyfyd i'r holl bobl a fydd,
 a fo'u llawenyyd ynod :
 Ac yn llewyrch dy wyneb glân
 y rhodian' i gyfarfod.
 16 Yn d' unig enw di y caint
 fawl a gogoniant beunydd :
 Yn dy gyflawnder codi 'wnant,
 ac felly byddant ddedwyd.
 17 Can's ti wyt gryfder eu nerth hwy,
 lle caffent fwy o dyciant :
 Tydi a ddyrcheffu eu cyrn,
 ac felly cedyn fyddant.
 18 Can's o'r Arglywydd, a'i ddaioni,
 y daw i ni ymddiffin :
 O Sanct Israël trwy ei law,
 oddiyno daw ein Brenhin.
 19 I'th Sanct y rhoiost gynt wybodaeth,
 trwy weledigaeth nefol :
 Gofodais gymmorth ar gryf Gun ;
 dyrchafais un dewisol.
 20 Cefais (enneiniainas ef yn ol)
 fy ngwas dewisol Dafydd
 21 Ag olew sanct : braich a llaw gref
 rhoiost gyd ag ef yn llywydd.
 22 Ni chaff gelyn ei orthrymmu,
 na'i ddrygu un mab enwir :
 23 O'i flaen y coetha'i elynion,
 a'i holl gafeion dihir.
 24 Fy ngwirionedd, a'm trugaredd,
 rhoi fi trwy gariad iddo :
 Ac yn fy enw i yn ddiorn
 dyrcheffir ei gorn eso.
 25 Gofodaf ei law ar y môr,
 ac o'r goror bwyllyd :
 A gofodaf ei law ddeau
 hyd derfynau'r afonydd.
 26 Ef a weddia, arnas fi
 i'w galedi, gan dd'wedyd,
 Ti yw fy Nhad, fy Nuw, fy Ngharn,
 yn gadarn o'm hieuengydyd.
 27 Minnau gwnaf, yntau im' yn Fab,
 yn Gynfab ac Etifedd,
 Ar frenhinoedd y ddaear las,
 yn uwch ei ras a'i fawredd.
 28 A chadwaf iddo (yr un wedd)
 drugaredd yn dragwyddol :
 A'm cyfamod iddo yn llawn,
 yn trydllawn, ac yn nerthol.
 29 Gofodaf hefyd byth i'w had
 nerth a mawrhâd uwch bydoedd :
 A'i orsedd-faingc ef i barhâu
 un wedd a dyddiau'r nefoedd.
 30 Ond os ei blant ef (trwy a'r ôl)
 nid ant yn ol fy nghyfraith,
 c.

Os hwy ni rodiant, gan barhâu,
 i'm beirn a'm llwybrau perffaith ;
 31 Os fy neddfau a halogant,
 ni chadwant fy holl eirchion :
 32 Yna ymwelaf a'u cam gwrs,
 a gwial fcwrs, neu goedfion.
 33 Ond ni thorraf ag ef un nôd
 o'm hammod a'm trugaredd :
 Ac ni byddaf fi ddim yn ol
 o'm hystyriol wirionedd.
 34 Ni thorraf fy nghyfammod glân,
 a ddaeth allan o m genau :
 Ac ni newidias air o'm llw ;
 mi a rois hwnnw'n ddiau.
 35 Yn fy sancteiddrwydd tyngais im',
 na phallwn ddim i Ddafydd :
 36 Bydd ei had a'i drwn, yn ddi draul,
 o'm blaen fel haul tragywydd.
 37 Yn dragwydd y sicrheir ef,
 fel cwrs (is nef) planedau
 Haul neu leuad, felly y bydd
 ei gwrs tragywydd yntau.
 38 Ond ti a'n ffeiddiaist ar fyr,
 ac yn ddiyfyr lidio :
 Ti a gyffroaist yn dra blin
 wrth dy Frenhin enneiniog.
 39 Diddymanaist di dy air i'th was,
 a'th ras, a'th addewidion :
 Ac a'i halogaist ef yn fawr,
 gan dafu i lawr ei goron.
 40 A drylliaist ei fagwyrydd ef,
 a'i gaer gref rhoiost yn adwy :
 41 Yn egored felly y mae
 yn brae i bawb sy'n tramwy.
 42 I'w gym'dogion gwarthridd yw ef,
 a than law gref ei elyn :
 A llawen iawn y codent floedd,
 bob rhai a oedd i'w erbyn.
 43 Troist hefyd fin eu gleddau ef,
 a'i law oedd gref, a blygfaif :
 44 Darfu ei lendid ef, a'i wawr,
 a'i drwn i'r llawr a fwriaist.
 45 Pryd ei ieuengetyd heibio'r aeth,
 a thi a'i gwnaeth cyn fyrred :
 A bwriaist drosto w'r adwydd mawr,
 o nen hyd lawr y torred.
 46 Pa hŷd, fy Nuw, y byddi 'nghudd ?
 ai byth, fy Llywydd nefol ?
 A lyfg dy lid di fel y tân
 yn gyfan yn dragwyddol ?
 47 O cofia f' oes ei bod yn fer :
 ai'n ofer gynt y gwnaethost
 Holl blant dynion ? O dal dy law,
 ac in' ni ddaw yn rhodfost.
 48 Pa wr y sydd a'i oes dan fel,
 na ddêl marwolaeth atto ?
 Pwy a all ddiangc, ac ni ddaw
 y gaib a'r rhaw i'w guddio ?
 49 O mae dy nodded, Arglywydd gynt ?
 mae helynt dy drugared ?
 Mae dy lw, o ystyriol ffydd,
 i Ddafydd i'th wirionedd ?
 50 Cofia, Arglywydd, yn w'r adwydd llym
 lle'r ydym ni, dy weision :
 Yr hwn a dawdd i'm mynwas i,
 gan ffrost y cawri mawrion.
 51 Yr hwn warth'r oedd d'elynion di
 it' yn ei roddi 'n lliodig :
 (Fy Arglywydd Dduw) a'r un farhâd
 i droediad dy Enneiniog.
 52 Moler yr Arglywydd byth, Amen ;
 a byth Amen, hyn syddo :

SALM XC, XCI, XCII.

Moler yr Arglywydd byth, Amen;
a byth Amen, hyn fyddo.

SALM XC.

D UW! boofit in' yn Arglywydd da,
ac yn brefwylfa i drigo:
0 bryd i bryd, felly yr aeth
pob rhwng genhedaeth heibio.
1 Er cyn rhoi fail un mynydd mawr,
cyn llunio llawr cwmpas-fydd,
Dw i! o drag'wyddol wyt cyn neb,
hyd drag'wyddoldeb hefyd.
2 Weithiau i ddilysyfr y troi ni;
troi dithau wedi'n rhyddha:
A d'wedi, cyn ein myn' i'r llwch,
Dychwelwch, meibion Adda.
4 Can's deg can mlynedd fel doe ynt,
pan elo i helynt heibio,
0'th flaen di megis gwylfa nos,
ni chaiff ymddangos etto.
5 Nid yw dŷn onid fel hŷn, neu ail
i addai, neu lifeiriant:
Neu megis glas lyfeuyn gwan;
mor fuan y newidant.
6 Yr hwn y bore gwyrddlas fydd,
a gwawr o newydd arno:
Ond pan y torer ef brydnawn,
yn fuan iawn mae'n gwywo.
7 Can's yn dy lid difethwyd ni,
gan oini dy ddigofaint:
8 Rhoift di ein beiau gar dy fron,
a'n holl ddirgelion dryg-haint.
9 Can's trwy dy ddig mae'n ydiddiau ni
a'n tegwch gwedi darfod:
A'n holl flynyddoedd ynt ar ben,
fel gorphen hen chwedi gorfod.
10 Ein holl flynyddoedd yw faith ddeg;
dau bump 'chwæneg, os bydd grym:
Yna ein nerth a'i'n boen blin iawn,
i ffordd yr awn yn gyflym.
11 Ond pwys a edwyn nerth dy lid?
mawr osid fydd o'th forri:
Sef, fel y mae dy ofn di'n fawr,
dy ddig fydd ddirfawr ini.
12 Dysg felly 'n rifo'n dyddiau gwael,
i'n calon gael deethineb:
13 Duw, pa hŷd? tyr'd, a dod yn hawdd
i'th weision nawdd ac undeb.
14 Yn fore iawn diwalla ni
a'th fawr ddaioni eisoes:
Fel y caffom ni llawen syd
yn hyfryd dros e'n henioes.
15 Gwna ni y'n llawen; buom brudd,
pan oedd in' gyfludd dybryd:
A chwedi llawer blwyddyn a'r ôl,
y hawt a gawfom a'dyf.
16 O Dduw, gwna weled dy fawr waith,
a'th wyrthiau math i'th weision:
A'th odidowgrwydd, a'th ffyniant,
ym myf eu plant a'u hwyrion.
17 Arnom ni doed rhad Duw, a'i nerth,
ei allu prydferth weithiau:
Dw, dod ein gwaith mewn trefnid dda;
Dw, trefna waith ein dwylaw.

SALM XCI.

Y Sawl a drigo, doed yn nes,
yn lloches y Goruchaf:
Ef a ymerys i gael bod
ynglysgod hwn fydd bennaf.
2 Fy holl ymddifynn wyt, a'm llwydd,
wrth fy Arglywydd y d'wedaf:

A'm holl ymddiried, tra fwy fyw,
fydd yn fy Nuw Goruchaf.
3 Can's ef a weryd yr oes dau,
oddiwrth flaglau yr heliwr:
Ac hefyd oddiwrth bla, a haint,
echrys-haint, ac anghyflwr.
4 Ei efigyll drofot ef a' rydd,
dan ei adenyyd byddi
Yn dliogel: a'i wiredd gred
fydd gylch a bwclled iti.
5 Ni ddychryni er twrf y nos,
na'r dydd o achos hed-saeth:
6 Er haint, neu bla, mewn tywyll sydd,
neu hanner dydd, marwolaeth.
7 Wrth dy ystlys y cwypma mil,
a dengmil o'th law ideau:
Ac ni ddaw drwg yn dy gyfyl;
a thi a'i gwyl yn ddiau.
8 A'th lygaid y gweli di dâl
i'r enwir gwammal anian:
9 Sef fy holl obaith wyt (O Dduw)
ac uchel yw dy drigran.
10 Ni ddigwydd niweid it', ond da,
na phyl, na dim echryslion,
I'th eglwys a'th gynheidfa nawdd:
11 Can's archawdd i'w angylion,
I'th ffyrrd dy gadw, a'th gynllwyn,
a'th ddwyn a'u dwylaw hardd-deg:
12 Rhag digwydd it' ddrwg (hyd yn oed)
taro dy droed with garreg.
13 Dy sangfa fydd ar y hew dig,
a'r asp wenwynig fethri:
Ar greulon genau'r llew o'r graig,
ac ar y ddraig, y fengi.
14 Mi a'i gwaredaf ef rhag brad,
am roi ei gariad arnaf:
Am adnabod fy enw maw,
yn ddirau y dyrchafaf.
15 Geilw arnaf, m'a'i gwrandawaf,
mewn ing y byddaf barod:
Gwaredaf hefyd rhag ei gas,
a chaiff trwy urddas fawglod.
16 Fo gaiff fyw yn ddigon o hŷd;
caiff yn y byd hir ddyddiau:
Dangosaf iddo radiawn faeth,
a'm hiachawdwraeth innau.

SALM XCII.

M Oliannu'r Arglywydd da iawn yw,
a chyfarth Duw yn bennaf:
A chanu i'th enw di fawl,
a'th ganmawl (y Goruchaf)
2 Y bore am dy drugaredd,
a'th wirionedd fon y nos:
3 Ar ddestant, nabyl, a thelyn,
myfyrio hyn, a'i ddangos.
4 Sef, trwy dy weithred llawen wy',
ennyn o nwyr 'n fy Nuw Naf:
Yngwaith dy ddwylaw, fy Nuw Icr,
beunydd y gorfoeddaf.
5 Dy weithredoedd, ond mawrion ynt?
6 Dy helynt ni's gŵyr anghall:
Dy feddyliau o ddwfn iawn fryd,
hyn ni's gŵyr ymfyd ddeall.
7 Pan flobetno yr enwir d'ym
megis llyseuyn iraidd:
Pan fo drygwelich yn gref eu plaid;
Dw, yno rhaid eu diwrtaidd.
Y drwg flagur uchel yr ant,
a hwy a fyrtiant beunydd:
8 Tithau, yr Arglywydd, yn ddigol,
wyt uchel yn dragwydd.

S A L M XCI, XCII, XCIII, XCIV, XCV.

9 O Arglywydd, wele d'elynnion,
dy gafelion difethir :
A holl weithredwyr traes a cham,
yn ddinam, a wasgerir.
10 Tydi a ddyrchedd fy nghorn
fel yr unicorn perffaith :
Hefyd â gwerthiawr olew ir
y m taenellir i cilwaith.
11 Fy llygaid a welant hefyd
fy ngwynfyd o'm gelynion :
A'm clustiau a glywant ar frys
f' ewyllys am ddirwg ddymin.
12 Y cyfion blodeus i'r nen,
fel y balmwydden union :
Cynnyddu yn iraidd y bydd,
fel cedrwydd yn Libanon.
13 Y rhai a blannwyd yn nhî Dduw,
yn goedwydd bwyl y tyfant :
Ac ynghynteddu ein Duw ni
y rheini a flodeuant.
14 A dwyn eu firwyth a wnant o faint,
yn amser henaint etto :
Tirfion, iraidd, a phrofadwy,
a fyddant hwy yn hilio.
15 I ddangos nad traws, ac nad cam,
yw f' Arglywydd a'm cadernyd :
Ac nad oes ynddo na chamwedd,
na dim anwredd hefyd.

S A L M XCIII.

T Eyrnasu y mae yr Arglywydd,
mewn ardderchowgrwydd gwisgoddas
Ymwisgodd f' Arglywydd yn bryderth,
â nerth yr ymwrregyfodd.
2 Fe a sicraodd fail y byd
heb syfyd, yn ddihareb :
Dy faingc erioed a ddarparwyd ;
ti wyd er tragwyddoldeb.
3 Y llifeiriaint (fy Arglywydd) faint
y llifeiriaint yn codi :
Tyrfau a llif yn rhwygo'r llawr,
a thonau mawr yn coethi.
4 Cadarn yw tonnau y moreodd,
gan dyrfau dyfroedd laver :
Cadarnach yw yr Arglywydd maw
yn nhryau yr uchelder.
5 Dy dystiolaethau ynt siwr iawn ;
sef cyflawn yw sancteiddrwydd :
6 gweddus yn dy dî di fydd
byth yn dragwydd, f' Arglywydd.

S A L M XCIV.

O Arglywydd Dduw, Duw mawr ei rym,
Dialwr llym pob traha :
O Dduw y nerth, ti biau'r tâl,
a'r dial, ymddisgleiria.
2 Ymddyrrcha di, Farnwr y byd,
a thâl i gyd eu gofrwy :
Tr beilchion a'r trahâs dod
y tâl a fo dyladwy.
3 Pa hîd (O Arglywydd) O pa hîd
y chwardd gwyr byd drygionus ?
4 Yr ymfalchiani yn eu drwg,
gan fygwth amlwg ffrofus ?
5 A'th bobl di, Arglywydd, a faeddant,
a chyftuddiant dy dreftâd :
6 Y weddw a'r dieithr a laddant,
lliasant yr amddifad.
7 D'wedasant hyn heb geisio cel ;
Ein gwaith ni wel yr Arglywydd :
Ac ni ddeall Duw Iago hyn ;
i ni ni ddisgyn aifwydd,

8 Ym mysg y bobloedd disraw dôn,
ystyriwch ddynion anghall :
Chwithau ynydion, O pa bryd
y rhwch eich bryd ar ddeall ?
9 Hwn a wnaeth y glust i bob byw,
oni chlyw ef yn amlwg ?
Ac oni wel hwnnw yn hawdd,
a luniau ddi i ni ollwg ?
10 Oni cheryddau hwnnw chwi,
fy'n cospi pob cenhedlaeth ?
Ac oni wyr hwnnw y fy'n
dysgu i ddyn wybodaeth ?
11 Gŵyr yr Arglywydd feddyliau dîn,
mai gwagedd yd yn, diffaith :
12 Duw, dedwydd yw a gospach di,
a'i fforddi yn dy gyfraith.
13 Yr hon a ddyfog i ddyn warhâu,
i fwrrw dyddiau dahir,
Tra foer yn darparu y clawdd,
y fan y bawdd yr enwir.
14 Can's ein Ior ni ei bobl ni ad,
a'i wir dreftâd ni wrthyd :
15 Ef at farn iawn a gadarnhâu
a phob dîn da a'i dilyd.
16 Pwy a gyfyd gyd â myf
yn erbyn egni trawfodd ?
Pa rai a safant ar fy nhu
yn erbyn llu anwredd ?
17 Oni bai fod Duw imi'n borth,
ac estyn cymorth imi,
Braidd fu na ddaethai im' y loes
a roifai f' oes i dewi.
18 Pan fawn yn cwyno, dan drymhâu,
rhag bod i'm camrau lithro :
Fy Arglywydd, o'th drugaredd drud,
di a'm cynhelyd yno.
19 Pan fo ynof amlaf yn gwau
bob rhyw feddyliau trymion ;
Doe dy ddiddanwch di ar dro,
i gyfuro fy nghalon.
20 A oes gyfeillach i ti, Dduw,
â maint yr annwilion,
Hwn a luniau anwredd maith
yn lle y gyfraith union ?
21 Y rhai sy'n ymddyrru yngîyd,
ar fryd, dwyn oes y cyfion :
Ac yn en cyngor yr ymwnâed
i geisio gwaed y gwirion ?
22 Ond yr unig lor sydd, er hyn,
yn llwyr ymddifynn f' enaid :
Ef yw fy nerth o'm hol a'm blaen,
a sylfaen fy ymddiriaid.
23 Efe a dâl i bob dîn drwg
yn amlwg am ei gamwedd :
Y maleisus tyn Duw o'r byd,
am ei chwŷd o anwredd.
S A L M XCIV.

O Dowch, a chanwn i'r Arglywydd,
efe yw llwydd ein bywyd :
Ac ymlawenhâwn yn ei nerth,
ef yw ein prydferth iechyd.
2 O down yn unfryd ger ei fron
â chalon bur ddiolchgar :
Brysiau at Dduw, dan lawenhâu,
a chanwn salmau 'n llafar.
3 Herwydd yr Arglywydd nef a llawr
y sy Dduw mawr yn ddiâu :
Twyflog mawr yw ef mewn trin,
a Brenhin yr holl dduwiau.
4 Efe biau'r holl ddaear gron,
a'r dysnder eigion danaw ;

SALM XCV, XCVI, XCVII, XCVIII.

Uchelder hefyd, ethafoedd,
mynyddoedd sydd yn eiddaw.
5 Ef biau'r moroedd uwch pob traeth,
ac ef a' gwnaeth i ruo:
Ei ddwylaw ffurfaifant yn wir
y sychdir, ac sydd ynddo.
6 Dowch, addolwn, cyd-ymgrymmwn,
ac ymofnygwn iddaw:
Ef yw ein Harglwydd unben Rhi,
ef a' gwnaeth ni a'i ddwylaw.
7 Can's ef i ni y sydd Dduw da,
a phobl ei borfa ydym:
A'i ddefaid ym, os chwi a glyw
ei ar effed ydwy'n gyflym.
8 Meddyliwch fod eich bai ar led;
na fyddwch galed galon:
Fel yn nydd prawf, mewn anial dir,
lle'c cosir bod ymryson.
9 Y lle temtiodd eich tadau fi,
a'm profi i'm hadnabod:
Faint ydoedd y gweithredoedd maw,
yn ddiua cawfiant wybod.
10 Dros ddeugan mlynedd a'r llin hon,
trwy fawr ymryson, d'wedais,
Pobledd ynt cyfeiliorus iawn,
a'u calon yn llawn malais.

Can's nad awdaement y ffyrdd maw,
onid amliâu eu tuchan:
11 Wrthynt i'm lli'd y tyngais hyn,
na delyn' i'm gorhwyfan.

SALM XCVI.

O Cenwch glod i'r Arglwydd mad,
a moefwch ganiad newydd:
Yr holl ddaear, datgenwch fawl
yr Arglwydd nefawl beunydd.
2 Cenwch chwi glod i'r Arglwydd nef,
a'i enw ef bendigwch,
A'i iachawdwriaeth, trwy grefydd,
o ddydd i ddydd cyhoeddwr.
3 Datgenwch byth ei glod a'i rad
yngwlâd y cenhedlaethoedd,
A'i ryfeddodau ef ym mhlith
pob amryw, amrith bobloedd.
4 Can'sein Harglwydd ni sydd Dduw mawr,
a rhagawr cammoladwy:
Uwch yr holl dduwiau y mae ef
yn Frenhin nef ofnadwy.
5 Duwiau y bobl eulynod ynt;
ni ellint mwyl nã chyfod:
A'n Duw ni a wnaeth nef a llawr;
fel dyna ragawr gormod.
6 Can's mawr ydyw gogoniant nef,
ac o'i flaen ef mae harddwch:
Yn ei gysfegr ef y mae nerth,
a phrydferth yw'r hyfrydwch.
7 Chwi dylwythau y bobloedd, trowch,
yn llawen rhowch i'r Arglwydd,
I'r Arglwydd rhowch ogoedd fry,
a nerth; a hynny 'n ebrwydd.
8 Rhowch ogoiant i'w enw ef,
yr Arglwydd nef byth bythoedd:
A bwyd offrwm iddo a rowch,
a chwi dowch i'w gynteddoedd.
9 Addolwch f' Arglwydd ger ei fron
i'w gysfegr, digon gweddol:
A'r ddaear rhagddo, hŷd a lled,
dychrynnad yn aruthrol.
10 I'r holl ddyffledioedd d'wedwch hyn;
Yr Arglwydd fy'n teyrnafu:
Nid yngog y bobl, fy'n flic iawn;
ei a mae unig ym farnu.

11 O llawenhaed nefolaiadd do,
i'r ddaear bo gorfoedd:
Rhued y môr a i donnau llawn,
a'r pyg sy' mewn ei annedd.
12 A gorfoeddod y maes glas,
ei dwf, a'i addas ffyniant:
A phob pren gwyrdd sydd yn y coed,
i'r Arglwydd rhoed ogoiant.
13 Am ei ddyfod, am ei ddyfod,
a'i farn sydd hynod iawnwedd:
Barna yn gyflawn yr holl fyd,
a'r bobl, a'i gyd-wirionedd.

SALM XCVII.

Y Arglwydd ydyw ein pen rhaith,
bo perffaith y ddaearan:
Ynysfaedd cedyrn yr holl fyd,
bont hwyl i gyd yn llawen.
2 Niwl a thwyllwch s' i'w gylch ef,
hyfrydwch nef gyfannedd:
Iawnder a barn ydnt yn fail
ac adail mainge ei orsedd.
3 Tân a o'i flaen ef, ac a lyfg
ym mysg ei holl elynion:
4 A'i felit yn ffiamio trwy'r holl fyd,
oedd olwg enbyd ddigon.
5 O flaen Duw, fel y tawdd y cwyry,
y bryniau 'n llwyr a doddent:
O flaen hwn (feyr Arglwydd) ar
y ddaear y distannent.

6 Yr holl nefoedd, dra hyfrys
a ddengys ei gyflawnedd:
A'r holl genhediodeedd a welfant
ei fawr ogoiant rhyfodd.
7 Gw'r adwydd i'r rhai a was'naethan
y delwau mân cerfiedig:
Addolwch ef (nid eilun gau)
holl dduwiau darfodiedig.
8 Dy farnedigaeth (O Dduw Ion)
a glybu Seion ddedwydd:
Merched Juda (o herwydd hyn)
fy'n enny'n o lawenydd.
9 Can's ti (O Arglwydd) wyt, fy Naf,
Oruchaf dros y ddaear:
Rhagorol yw'r dyrchafiad tau
uwchlâw'r holl dduwiau twylgar.
10 Pob drygioni chwi a gasewch,
cart a wnewch yr Arglwydd:
Hwn sydd yn cadw oes ei faint,
i'w dwyn o ddrwgaint aifrywydd.
11 Mewn daear yr egina 'i had,
goleuad daw i'r cyhon:
Ar ol tritwch, fo dry y rhod
i lân gydwybod union.
12 Yn yr Arglwydd, o'r achos hon,
chwi gyflawn, llawenychwch:
Trwy goffa ei sancteiddrwydd ef,
a llais hyd nef molienwch.

SALM XCVIII.

C Enwch i'r Arglwydd newydd gan;
ei waith fu lân ryfedod:
Ei law ddehau a'i fraich a wnaeth
in' iachawdwriaeth parod.
2 Yr Arglwydd hyfrys in' y gwnaeth
ei iachawdwriaeth gyhoedd:
A'i gyflawnder ef yn dra hawdd
datguddiawdd i'r cenhedloedd,
3 Fe gofiodd ei drugaredd hir,
a'i wir, i dŷ Ifraël:
Fel y gweodd terfynau'r byd
ei iechyd yn ddiymgeli.

S A L M XCVIII, XCIX, C, CI, CI.

4 Fr Arglywydd a chaniad llafar,
chwi, yr holl ddaear, cewch:
A llafar lais, ac eglur lef,
fry hyd y nef y lleiswch.

5 Cewch i'r Arglywydd Dduw fel hyn,
a'r delyn, a chywirdd:
A chyd a'r delyn, lais a thon,
rhowch iddo gyffon foliant.

6 Canu yn llafar ac yn rhwydd,
o flaen yr Arglywydd Frenhin,
Ar yr udgynn, a'r chwthgynn pres;
fel dyna gyffes ddibrin.

7 A rhued y môr mawr i gyd,
a'r byd, ac oll fydd ynddynt:
8 Y llif-ddyfroedd, a'r mynyddoedd,
y mae yn addas iddynt.

9 Curant, canant, o flaen Duw cu,
yr hwn sy'n barnu'r byddoedd:
Fr byd y rhydd ei farn yn iawn,
ac yn uniawn i'r bobloedd.

S A L M . XCIX.

Y R Arglywydd Dduw yw ein Brenhin,
er maint yw trfn y bobloedd:
Mae'n eistedd rhwng dau gerubyn;
fe glyn pob daear-leoedd.

2 Canys Brenhin mawr ydyw 'r Ion
yn Seion, o'i ddyrchai:
Ac uwchlaw pobloedd yr holl fyd,
y fydd o ryddyd uchel.

3 Cyd-foliannant, o'r nef i'r wr,
dy enw mawr rhagorol:
Ofnadwy, fanctaidd, yw i'w drin.
4 Tithau (O Frenhin nerthol)
A geri farn, darperi iawn,
yn gyfawnh heb draws-osgo:
A barnedigaeth bur ddiidol
a wnaethost di yn Iago.

5 Dyrchefwch yr Arglywydd ein Duw;
sef fanctaidd yw i'w fawredd:
Ymgrymmwch o flaen ei stol-draed;
felly parhaed ei fawledd.

6 Moses ac Aron, fanctaidd blaidd,
ym mhlith offeiriad gyrrodd:
Samuel galwai ei enw ef;
yntau o'r nef atlebodd.

Mewn colofn o niwl y bu wiw
gan Dduw lafar wrthyst,
Tra fuant hwy yn cadw ei fodd,
a'r ddeddf a roddodd iddynt.

8 Gwrandewaist arnynt, dodai'f ged,
a'u harbed, gan ymattal:
Dw i'n Naf, dy nawdd parod fu,
a hwythau 'n haeddû dial.

9 Dyrchefwch ein Duw ior am hyn,
yn Seion fryn cyflegraidd:
Ymgrymmwch iddo yn eich byw;
sef unig Dduw sydd fanctaidd.

S A L M . C.

I'R Arglywydd cewch lafar glod,
a gwnewch wifudd-dod llawen fryd:
2 Dowch o flaen Duw a pheraidd dôn,
trigolion y dddear i gyd.

3 Gwybyddwch mai'r Arglywydd sydd Dduw,
a'n gwnaeth nî'n fyw fel hyn i fod,
Nid ni'n hunain: ei bohl ym ni,
a defaid rhî' ei borsa a'i nod.

4 O ewch i'w byrth a diolch brau;
yn ei gynteddau molwch ei:
Bendithiweh enw Duw hynod;
rhowch iddo glod trwy lafar lef.

5 Can's da yw'r Arglywydd, Awdur hedd;
da ei drugaredd, a dilyth:
A'i wirionedd i ni a roes,
o oes i oes, a bery byth.

S A L M . CI.

D Atganaf drugaredd a barn,
i'r Arglywydd cadarn canaf:
2 Byddaf ddeallus mewn ffordd wych,
hyd oni ddelyleh attaf.

A rhodaf yn fy nhî yn rhwydd,
a thrwy berfffeithrwydd calon:
3 Pob peth drwg fydd gennfyd yn gas,
a childyn ddiras ddynion.

4 Calon gyndyn ynof ni bydd;
drwg weithydd ni 'dnabyddaf:
5 'Sglandwrw dirgel, a'r balch uchel,
o'r achos ni oddef.
6 Ar ffyddloniaid mae 'ngolwg i;
fe lîn y rheini wrth i:
A'r hwn a rodio mewn ffordd dda,
hwn a was'naetha inni.

7 Ni chaiff aros o fewn fy nhî
un dîn ag fy dwyllodrus:
Yn fy ngolwg un dîn ni bydd
a lunio gelwydd trefnus.
8 Holl annwylion fy ngwlad faith
yn fore ymaith torraf:
Fel na ddelont i ddinas Dduw,
y cyfryw a ddiwreiddiaf.

S A L M . CII.

O Arglywydd, erglyw fy ngweddi,
a doed fy nghri hyd attad:
2 Na chudd d'wyneb mewn ing tra fwys;
clyw, clyw, pan alwyf arnaf.
3 Fy nyddiau aethant fel y mwg,
sef cynddrwg y'm cyffuddiwyd:
Fy esgyrn poethant achos hyn,
fel 'tewyn ar yr aelwyd.

4 Fy nighalon trawyd a chrynn ias,
ac fel y gwellt-glas gwylwod:
Fel yr anghofiais fwyta 'mwyd;
dirmgywyd fi yn ormodd.

5 Glynnodd fy esgyrn wrth fy nghreen,
gan faint ty mhoen a'm tuchan;
6 Fel un o'r anialwch, lle trig
y pelig, neu'r dilluan;

7 Neu fel un o'adur y tî,
a fai yn gwyllo 'i fywyd,
Yn rhodio 'n unig ben y tî,
wyf anhy, ac anhyfryd.

8 Fy ngelynion, a thafoed rhî dd,
hwy beunydd a'm disenwant:
A than ynfdu yn eu gwîn,
i'm herbyn y tyngalant.

9 Fel llwch a lludw yn fy mhlâ,
fu'r bara a fwytteais:
Yr un wedd yn y ddiolau
fel nagrau a gymmygais.

10 A hyn fu o'th ddigofiant di,
am it' fy nghodi unwaith:
Ac herwydd bod dy ddig yn fawr,
i'r llawr y'm teflaist ellwaith.

11 Fy nyddiau trofiant ar y rhod,
ac fel y cysgod ciliant:
Minnau a wywais, achos hyn,
fel y glafsweltlyn methiant.

12 Ond tydi, Dduw, fy Arglywydd da,
a barhei yn dragwyddol:
O oes i oes dy Enw a aeth
mewn eiddadwriaeth grasol.

S A L M CII, CIII, CIV.

13 O cyfod bellach, trugarhā,
 O Dduw, bydd dda wrth Seion:
 Mae'n fadws iddi drugarhā,
 fel dyma'r nodau 'n-union.
 14 Can's hoff iawn gan dy weision di
 ei mein i a'i magwyrau:
 Maent yn tosturi wrth ei llwch,
 a'i thristwch, a'i thrallodau.
 15 Yno yr holl genhedloedd byw
 yr Arglywydd Dduw a ofnant:
 A'r holl frenhinoedd trwy y byd
 a ront it' gyd-ogoniant.
 16 Pan adeilader Seion wych,
 a hon yn ddrych i'r gwledydd:
 Pan weler gwaith yr Arglywydd ne',
 y molar e'n dragwywyd.
 17 Edrychodd hwn ar weddi'r gwael;
 rhos iddynt gael eu-harchau:
 18 'Sgrifénir hyn, a'r oes yn ol
 a gaiff ei gannol yntau.
 19 Can'du wael edrychodd o'r nef fry
 ar ei gyffegf-dy, Seion:
 20 Clybu ei griddfan, er rhyddhāu
 plant angau i garcharorion.
 21 Fel y cyd-leisiant hwy ar gân,
 yn Seion lân, ei foliant:
 Ac yng Nghaerfalem, yr un wedd,
 ei fawredd a'i ogoniant.
 22 Hyn fydd pan gafglo pawb yngŷd
 yn unfryd i'w foliannu:
 A'r holl deyrnafodd dont yngŷwyd
 yr Arglywydd, i'w was'naethu.
 23 Duw ar y ffordd lleiha'dd fy nerth,
 byrha'dd fy mhrydferth dyddiau:
 A mi'n disgwyl rhyddhāu ar gais,
 yna y d'wedais innau,
 24 O Dduw, na thor fy oes yn frau
 ynganol dyddiau f' oedran:
 Dy flynyddoedd di fydd eriôd,
 o oed i oed y byddan'.
 25 Di yn y dechreu dodaist fail
 odd' ifod adail daear:
 Archwmpas wybren uwch ein llaw
 yw gwaith dy ddwylaw hawddgar,
 26 Darfyyddant hwy, parhēi di byth,
 Treuliant fel llyth drwsiadau:
 27 Troi hwynt fel gwisg, llygru a wnant;
 felly newidiant hwythau.
 Tithau, Arglywydd, yr un wyt ti,
 a' th flywyddau ni ddarfyddant:
 28 Holl blant dy weision ger dy fron,
 a'u hwyriion, a breswyliant.

S A L M CIII.

F Y enaid, mawl Sanct Duw yr Ion,
 a chwbl o'm heigion ynof:
 2 Fy enaid, n'ad fawl f' Arglywydd nef,
 na'i ddoniau ef, yn anghof.
 3 Yr hwn sy'n maddeu dy holl ddrwg,
 yr hwn a th' ddwrg o'th lefgedd:
 4 Yr hwn a weryd d'oes yn lloion,
 drwy goron o'i drugaredd,
 5 Hwn a ddiwalla d'enau di
 a'i lawn ddaioni pybyr:
 Trwy adnewyddu it' dy nerth
 mor brydferth a'r hen eryr.
 6 Yr Ion cyflawnder, barn a wnai
 i'r rhai sydd orthrymmedig:
 7 Dangos a wnaeth ei brif fwydd hen
 i Ffesien yn nodegig;
 Ac i Israël ei holl ddawn.
 8 Duw, llawn yw o drugaredd:

Hwyr yw ei lid, pârod ei rad;
 fel dyna gariad rhyfedd.
 9 Nid ymryson ef a ni byth;
 nid beunydd chwŷth digofaint:
 10 Nid yn ol ein drygau y gwnai
 a ni; ni'n cospal cymaint.
 11 Cyhyd ag yw'r ffurfaen fawr
 oddiar y llawr o uchder:
 Cymaint, i'r rhai a'i hofnant ef,
 fydd nawdd Duw neb bob amser.
 12 Os pell yw'r dwyrrain oleu hin
 oddiwrth orllewin faclud:
 Cyn belled ein holl bechod liym
 oddiwrthym ef a'i symmud.
 13 Ac fel y bydd nawdd, ferch, a chwant,
 tad da i'w blant naturiol:
 Felly cawn ferch ein Tad o'r nef,
 os ofnwn ef yn dduwiol.
 14 Efe a'n hedwyn ni yn llwyr;
 fe wyr mai llwch yw'n defnydd:
 15 Oes dŷn fel gwelw-glas fy'n tegiâu,
 neu ddail, neu fiodau maeisydd.
 16 Yr hwn, cyn gynted ag y dâl
 y gwŷnt a'i avel drosodd,
 A chwythir ymaith felly o'le,
 na wyydys p'le y tyfod.
 17 Ond graflawn drugaredd a fydd
 yn lân dragwydd feddiant,
 O oes i oes, heb drang, heb drai,
 gan Dduw i'r rhai a'i hofnant.
 18 A'i gyflawnder i blant y plant
 a gadwant ei gyfammod:
 O chofiant ei orch'mynion ef,
 mae teyrnas nef yn barod.
 19 Yno mae ei orseddwa ef,
 sef yn y nef trag'wyddol:
 A llywio y mae et bob peth
 drwy ei frenhini'eth nefol.
 20 Bendithiwr chwi yr Arglywydd Ion,
 anglylion, a'i holl gedyn:
 Ei lân orch'mynion ef a wnewch,
 a'i lais gwrandewch yn drachwyrn.
 21 Bendithiwr chwi yr Arglywydd Ner,
 ei luoedd tyner tirion:
 Ei 'wyllys gwnewch, canlynwch wir,
 chwchwr ei gywir weision.
 22 Bendithiwr chwi yr Arglywydd nef;
 ei holl waith ef fy hylwydd:
 Yn mhab man oll o'i drefn a'i hawl,
 O f' enaid, mawl di'r Arglywydd.

S A L M CIV.

F Y enaid, mola'r Arglywydd Dduw,
 O f' Arglywydd, Dduw y mawredd:
 Mawr wyt, gogoniant a gai di;
 ymwiag ag anrhyydedd.
 2 Megis ei ddillad, y gwisg fo
 am dano y goleuad:
 Rhydd yn ei gylch yr wybîr ar dâl,
 yn llydan, fel llen waftad.
 3 Ar ddei'r rhos fail ei 'stefyll cau;
 gwnaeth y cymyliau iddo
 Yn drwn olwynog: mae ei hynt
 uwch esgyll gwŷnt yn rhodio.
 4 Gwnaeth bob chwythad iddo'n gennad,
 gogoneidd y ffurfaen:
 A'i weinidogion o ffi am dâl
 a wibian 'rhŷd yr wybren.
 5 Cref y rhos fail y ddaear gron,
 fel na fyf hon oddiyno:
 Ar hon a bery, fel y rhos,
 o oes i oes heb figlo.

S A L M C I V . C V .

6 Tydi (Dduw) a ddilledaist hon
 â'r eigion yn fantellau;
Ac onl bai dy ddeheu-law,
 ai'r deisir uwchlaw y bryniau.

7 Gan dy gerydd maent hwy yn ffo,
 fel pan y synio taran:
Trwy fraw a brys ar hŷd y ddol
 y deisir i'w hol â lithran.

8 Weithiau y codai'r deisir yn fryn,
 weithiau fel glyn pannylent;
Lle' trefnaist iddynt bannwl cau;
 ac weithiau y gorhwyfent.

9 Gofodaist derfyn lle'r arhönt,
 ac fel nad elont drosto:
Ac na ddelont hwy fyth ar lawr
 y ddear fawr, i'w chuddio.

10 Rhoes Duw ffynnon i bob afon,
 a phawb a yfant beunydd;
A rhed y ffrydau'r rhŷd y glyn,
 a rhwng pob brynn a'i glydd.

11 Yfant yno'nifeiliaid mae,
 a synnod myng-laes gwyltiau;
Heb ymadael â llawr y nant,
 hyd onid yfant ddigon.

12 Ac adar awyr dont ger llaw,
 i leisflaw rhwng y coeddyd;
Yn canu 'fawli o bren i bren,
 cethlyddiaeth lawen ufudd.

13 Dwfr ar fynyddoedd lle ni ddaw,
 fo wlych â gwlaw oddiarno;
A'r gwaftad dir efe a'i gwylch,
 bob grwn a rhych i ffirwtho.

14 Parodd i'g gwelti dyfu, wrth raid
 anifeiliaid: a'r llyflau,
Er da i ddyn: lle rhoes, o'r llawr,
 ymborthiant mawr rhag ângau.

15 A gwin llawena calon dŷn,
 ag olew tywyn wyneb:
A bara nerthir calon gŵr,
 mewn cyflwr digonoldeb.

16 Preiniu'r Arglywydd, o fugh llawn,
 o'i unig ddawn y tyfan':
Sefy coed cedrwydd brigog mawr,
 a roes e'n llawr y Liban.

17 Lle mae nythod yr adar mân
 mewn prenau glân cadeirir:
Lle, mewn ffynnidwŷdd gwylfŵydd glyn,
 mae tŷ'r aderyn trwynhir.

18 Y mynydd uchel, a'r bryn glas,
 yw llwybr y danas fychod:
Ogof y dollgraig a wnales,
 yn lloches i'r cwningod.

19 Fe roes i'r lleuad ei chwrs clau,
 a'i chyflnewid iau hefyd:
A'r haul o amgylch y byd crwn,
 fo edwyn hwn ei fachlud.

20 Tywylwch nos a roed, wrth raid,
 i fwytifiliaid y coeddyd;

21 Y llewod rhuant am gael maeth
 gan Dduw, y glynfaeth beunydd.

22 A chwedi cael yr ymborth hyn,
 pan ddêl haul atyn' unwaith,
Ymgasglant hwy i fyn d'i'w fflau,
 ac i'w llochesau, eilwaith.

23 Y pryd hwn cyfyd dŷn i'w waith,
 ac i'w orchwyliaeth efgud:
Ac felly'r erys dan yr hwy,
 lle' caiff yn llwyr ei fywyd.

24 O Dduw, mor rhyfedd yw dy waith,
 o'r synwyr berffaith dradoeth!
Gwnaeth oedd bob peth â doethder dawn,
 a'r tir sy lawn o'r gyfoeth,

25 A'r llydan for, y deisir ym mysg,
 lle aml yw pyfsg yn llemannau:
Lle yr ymlusgant, rif yr ôd,
 bwytiflod mawr a bychain.

26 Yno yr â y llongau glân
 dros y Lefiathan heibio,
Yr hwy'n osodaist di, lle mae
 yn cael ei chwarae ynddo.

27 Hwylt oll disgwyliant, yn ei byryd,
 am gael oddiwrthyd borthiant:
I gael dy rodd, ymgasglu 'nghyd,
 ie am eu bywyd, byddant.

28 Duw, pan agorech di dy law,
 oddiyno daw daioni:
Pob anifail, a phob rhyw beth,
 a ddaw yn ddifeth ini.

29 Pan gudiech di dy wyneb-pryd,
 a chaigl d'yfryd allan:
Crynant, trengant, ac ant i'w llwch,
 mewn diwedd trwch a thwristan.

30 Duw, pan olynygoch di dy rad,
 fel rhoddi cread newydd,
Y modd hyn wynyb yr holl dir
 a adnewyddir beunydd.

31 Yr Arglywydd gogoneiddus fydd,
 trwy fawr lawenydd, bythoedd:
Yr Arglywydd yn ddiau a fedd
 orfoedd yn y nefoedd.

32 Ein Duw or nef a edrych ar
 y ddeacr, a hi 'ddychrynn:
Os cyffwrdd â'r mynyddoedd draw,
 y mwg a ddaw'o honyn.

33 Canaf i'r Arglywydd yn fy myw;
 canaf i'm Duw tra fyddwyf:

34 Mi a lawenhaf yn fy Ion;
 bydd ffyddlon hyn a wnelwyf.

35 Y trawfion oll o'r tir ant hwy;
 ni bydd mwy annuviolion:
Fy enaid, mola Dduw yn rhodd;
 mae hyn wrth foddy fy nghalon.

S A L M C V .

C Llodfored pawb yr Arglywydd nef,
 ar ei enw ef y gelwch:
A'i weithredoedd ym mysg pobloedd
 yn gyhoedd a fynewch.

2 Cenwch ei gerdd, clodforwch hwn,
 a'i ddiidw ryfeddodau:

3 Y rhai a gais ei enw (y Sant)
 llawenant â'u calonau.

4 Ceiswch yr Arglywydd, a'i nerth mawr,
 a'i foddy bob awr yn rhadion:

5 Cofiwch ei holl ryfeddodau,
 a barn ei enau cyfion.

6 O had Abraham ei was fo,
 o feibion Iago'r ethol:

7 Ef yw ein Duw, a'i farn ef aeth
 dros holl diriogaeth sydol.

8 Bob amser cofiodd ei gyngrair,
 ei air, a'i rwym ammodau,

9 Ag Abraham, Ifac, a'i hil,
 a mil o genhedaethau.

10 Fe roes i Iago hyn yn ddeddf,
 ac yn rwym graddi dragwyddol:

11 Ac i Israël y rhoes lân
 wlad Canan yn gartrelol.

12 Pan oedd yn anaml iawn eu plaid,
 a hwy'n ddieithriaid ynddi:

13 Ac yn rhodio o'r wlad i'r llall,
 yn dioddef gwali a chynig;

14 Llesteiriodd iddynt gam yn dynn:
 o'r achos hyn, brenhunoedd

S A L M C V, C V I.

A geryddodd ef yn eu plaid ;
a'i air a gaid yn gyhoedd.

5 A'm Henneiniog na chyffyrddwch ;

na ddrygwch fy mhrophwydi :

6 Galwodd am newyn ar y tir ;

yn wir dug fara ' honi.

7 O flaen ei blant y gyrrodd ras ;

Joseph yn was a werthwyd :

8 Ar ei draed y rhoed hiaian tyn ;

mewn gesyn y cystuddiwyd.

9 Gwifgodd y gefyn hyd y bys ;

nes i air Duw anafseru :

Trwy Dduw y casaf ef ryddhâd,

a phrifiad, er ei garu.

10 Yna 'gyrrwyd i'w gyrchu fo

ger bron hen Pharo frenhin :

Ac y gollyngwyd ef ar led

o'i gam gaethiwed ryflin.

11 O hyn ei osod ef a wnaeth

yn bennaeth ar ei deulu,

Ac o'i holl gyfoeth ef, a'i wlad,

ys da fawrhâd oedd hynny ;

12 I ddysgu rheolwyr ei lys

ei 'wyllys a'i foddoldeb :

I ffordio henuariaid y wlad

yn waftad mewn doethineb.

13 Daeth Ifraël i'r Aipht, tir Cam,

lle'r oedd yn ddinam eftion :

14 Lle llwyddodd Duw hil Iago bach

ynamlach nâu'u caseion.

15 Yna y troes eu calon gau

i lwyd gasâu ei bobloedd :

I'w weision ef i wneuthur twyll,

a llid (nid ammhwyll) ydoedd.

16 Duw gyrrodd Foesen, ei was hen,

ac Aron llên dewisol,

17 Yn nîr Ham i arwyddocâu

ei nerth a'i wyrthiaw nodol.

18 Rhoes Duw dywyllwch dros y wlad ;

er hyn ni chad ufudd-dod :

19 Eu dyfroedd oll a droed yn waed,

a llaed a wnaed eu pysgod.

20 I'w tir rhoes lyffaint, heidau hyll

yn 'stefyl eu brenhinoedd :

21 Daeth ar ei air wybed, a llau,

yn holl fannau eu tiroedd.

22 Fo wlawiodd arnynt genllysg mân,

a'u tir a thân a yfodd :

23 Eu gwinwîudd a'u ffugywîudd mad,

a choed y wlad, a ddrylliodd.

24 Ceiliog rhedyn, a lindys brwd,

yn difa cnwd eu meufydd :

25 Uwchlaw rhif, trwy yd, gwellt, a gwair ;

a hyn trwy air Duw Ddofydd.

26 Cyntaf-anedig pob pen llwyth,

a'u blaenffrwyth, ef a d'rawodd,

Ym mhob man trwy holl dir ei gas ;

a'i bobl o'i ras a gadwodd :

27 Ac a'u dug hwynt yn rhîudd mewn hedd,

o'winedd eu caseion,

Heb fod o honyt un yn wan,

ag aur ac arian ddigon.

28 A llawen fu gan wîr y wlad,

o'r Aipht pan gad eu gwaredd :

Daeth arnynt arwyd y llaw gref

a ddaeth o'r nef i'wared.

29 Rhoes Duw y dydd gwmmwl uwch ben ;

fel mantell wen y toodd :

A'r nos goleodd hwynt a thân ;

fel hyn yn lân y twyfodd.

30 Fe a roes iddynt, ar y gair,

big soft-iair i'w boddioni :

A bara, o'i orchymyn ef,
a ddaeth o'r nef i'w porthi.

41 Holltodd y graig, dâeth deifr yn llif,
fel pe baent brif afonydd :

Cerddodd yr hedif, a rhoes wlych
'rhîd pob lle fych o'r gwledydd.

42 Cofio a wlaeth ei air a'i ras
i Abram ei was ffyddlon :

43 A thrwy fawr nerth, yn rhîudd o gaeth
y gwnaeth ei ddewifolion.

44 Tir y cenhedloedd iddynt rhoes,
a'u llafur troes i'w meddiant :

45 Er cadw ei air a'i gyfraith ef,
rhôwch hyd y nef ei foliant.

S A L M C V I.

M Olwch yr Arglywydd, can's de yw ;
moliennwch Dduw y Llywydd :

Oblegyd ei drugaredd fry

a bery yn dragywydd.

2 'R Arglywydd pwy all draethu ei nerth,
a'i holl dirion-ferth foliant ?

3 A wnel gyflawnnder gwyn eu byd,
ci farw i gyd a gadwant.

4 O Arglywydd, cofio fi dy was,
yn ol dy ras i'r eiddod :

Ymwel â mi, i'm cyffudd caeth,
â th iachawdwriaeth barod.

5 Fel y gwelwyf, ac y chwarddwys,

wych urddas d'etifeddiaeth :

Ac y cyd-ganwyf fawl un dôn

a' th ddewifolion odiath.

6 Pechod, camwedd, ac annoethedd,

a wnaethom gyd â'n tadau :

Ef a gaed arnom ormod gwall,

heb ddeall dy fawr wyrthiaw.

7 Yngwlâd yr Aipht, wrth y mor coch,

yn gyndyn groch anufudd :

Heb gofio amled fu dy ras,

haeddasom atgas gerydd.

8 Etto, er mwyn ei enw ei hun,

Duw Cun a ddaeth i'n gwaredd :

1 Iber i'r byd gydnabod hyn,

ei fod ef cyn gadarned.

9 Y dyfnor coch, a'i ddyfrllyd wlych,

a wnaeth e'n fych a'i gerydd :

Trwy ddyfnder eigion aent ar frys,

fel myn'd 'rhîd ystlys mynydd.

10 Fel hyn y dug hwynt trwodd draw

o ddyllaw eu caseion :

Ac y tywyfodd ef ei blant

o feiddiant eu gelynion.

11 Y deifr a guddiob yr Aipht ryw ;

nid oedd un byw heb foddi :

12 Yna y credent i'w air ef,

a'i gerdd hyd nef ae'n wisgi.

13 Er hyn, dros gof, mewn amser byr,

y rhoent ei bybyr wyrthiaw :

Heb sefyll wrth air un Duw Ior,

na'i gyngor, na'i ammodau.

14 Ond cododd arnynt chwant a blys

yn nyrys yr anialwch :

Gan demtio Duw â rheibus fol

ynghanol y diffeithwch.

15 Rhoes iddynt Jenwi eu holl frys ;

rhoes annhyccianus astwydd :

16 Lle digient Moes wrth eu chwant,

ac Aron, fant yr Arglywydd.

17 Egorai i'r ddaear yn y man,

a llyngai Ddathan ddybryd :

Ac a gynhuliodd i'r un llam

holl lu Abiram hefyd.

SALM CVI, CVII.

18 Ac yn ei ddig ennynodd tân
 yn fuan yn eu canol :
 Llofgi y rhain, eu terfyn fu,
 yn uw, y llu annuwiol.
 19 Yn Horeb gwnaethant dawdd-lun llo,
 ac iddo ymgrymmafant :
 20 I lun llo, a borai wellt mân,
 y trofan' eu gogoniant.
 21 Anghofient wyrthiau Duw ar hynt,
 (a f'afai gynt Achubwr)
 22 Yngwiâd yr Aipht, mor coch, tir Ham)
 heb feddwl am eu cyflwr.
 23 D'wedodd mai eu difetha 'wnai,
 oni bai i'w was. Moesef,
 Trwy sefyl o'i flaen i'w lid maith,
 droi ymaith eu drwg ddiilen.
 24 Dirmygent hwy y prydferth dir,
 ac i'w air gwir ni chredent :
 25 Ond yn eu peblyll grwgach tro,
 ac arno ni wrandawent.
 26 Yno dyrchafodd Duw ei law,
 i'w cwypaw trwy'r anialwch :
 27 'Rhŷd tiroedd, a phobloedd anghû,
 i'w tanu mewn di'fyrwch.
 28 A Baal-peor aent yngŷd,
 ymgredu i gyd ag elo :
 Ebyrrth y meirwon a fwytt'ent,
 a Duw a rodrent heibio.
 29 Fal hyn digafant f' Arglywydd Dduw
 a chyfryw goeg ddych'myigion :
 Yntau anfonodd bla'n eu mysg ;
 fal dyna dersyf greulon.
 30 Yna cyfododd Phinehes,
 mewn cyflawn wres i ddifl :
 A phan roes hwn ei farn yn dda,
 Duw ar y bla roes attal.
 31 A chyfrifwyd y weithred hon
 yn weithred gyfion ynddo,
 O oes i oes (trwy air Duw Ion)
 pan ddelai son am dano.
 32 Ac wrth lan dwfr Meriba gynt,
 yno cyffroint gynnen :
 Lle digient Dduw a'u craider ffaeth ;
 am hyn bu'n waeth i Foesen.
 33 Wrth gythrudo yspryd y fant,
 hwyl a barafant heiyd
 I'w enau draethu gair ar fai,
 a'r mapherthynai i' dd'wedyd.
 34 Ni laddent chwaith bobloedd y wlad,
 wrth archiad Dew y lluoedd :
 35 Ond ymgymmygu a hwynt yn gu,
 a dyfgu eu gweithredoedd.
 36 Gwafanaethu eu dawiau gau,
 y rhai fu faglau iddyn' :
 37 Aberthu eu plant, yn fab, yn ferch,
 o ferch i'r cythraul eilun.
 38 A thywalltasant wirion waed
 dan draed gau-dduwiaw Canan :
 Y tir (wrth aberthu eu plant)
 a gwaed llygrasant weithian.
 39 Felly o'u gweithredoedd eu hun
 yn un ymhalogasant :
 Putteinio wrth eu cwrs a'u bryd,
 ac felly cyd-lygrasant.
 40 Wrthynt ennynodd Duw mewn dig,
 am hyn, a ffyrnig gyffro :
 Cas a mhaidd felly yr aeth
 ei Elineddaeth gando.
 41 O'r achos hwn eu rhoddi a wnaeth
 dan bob cenhedlaeth gyndyn,
 Mewa cyflwr cas dan eisuron blaidd,
 a'u cas yn seiftraid arnynt.

42 Eu gelynion aethant yn ffrom,
 a'u llaw fu drom a ffyrnig :
 Felly y darostyngwyd hwy,
 a mwyfwy fu eu dirmyg.
 43 Mynych-wareddodd Duw ei blant,
 hwy a'i digafant yntau
 A'u cwrs eu hun : daeth cystudhir
 am waith eu 'henwir feiau.
 44 Pan welai aryn' ing na thras,
 fo glywai lais eu gwedi :
 45 Gan gofio'i air, rhoi nawdd a wnaeth,
 o'i helaelt fawr ddaioni.
 46 A throi yn drugarog a wnaeth
 y gwyr yn gaeth a'u cludynt :
 Y rhai y b'alai 'n fawr eu cas,
 cael mwy cymmwynas ganddynt.
 47 Achub ninnau o blith y rhain,
 i arwain d'enw hyglod :
 O Arglywydd Dduw, cymhell ni'n gu
 i orfoleddu ynod.
 48 Duw Israël bendigaid fydd,
 yn dragwydd Jehoфа :
 A d'wedded yr holl bobl, Amen ;
 molwch Dduw llên Gorucha'.

SALM CVII.

M Olwch yr Arglywydd, can's da yw ;
 moliennwch Dduw ein Llywydd :
 Oblegyd ei drugaredd fry
 a bery yn dragwydd.
 2 Y gwaredigion canent fawl
 i Dduw, gerdd nodawl gyfon :
 Y fawl 'achubwyd, caned hyn,
 o law y gelyn creulon.

3 A gasglodd o bedwar-ban byd,
 dowch chwi i gyd ganeuau :
 O dir y dwyraint dowch mewn hedd,
 gorllewin, gogledd, deau.
 4 Trwy yr anialwch, wyrdraws hynt,
 y b'afent gynt yn crwydro
 Allan o'r ffordd : heb dref na llan,
 lle caent hwy fan i drigo.
 5 Trwy newyn, syched, bu'r daith hon,
 a'u calon ar lewygu :
 6 Ar Dduw y galwent y pryd hyn,
 pan oeddyn' ymron trengu.
 Yna eu gwared hwynt a wnaeth
 o'u holl orthrymgaeath foddion :
 7 'Rhŷd yr iawn ffordd fe'u dug mewn hedd
 i dref gyfannedd dirion.

8 Addefant hwythau ger ei fron
 ei fwynion drwgareddau :
 Ac er plant dynion fel y gwnaeth
 yn helaelth ryfeddodau.
 9 Ddiwallu honaw einioes dŷn
 rhag newyn, a rhag syched :
 Ac o'i fawr ras eu cadw i gyd,
 pan oedd y byd yn galed ;
 10 Y rhai mewn tywyllwch a drig,
 ynghyf god llewyg angau,
 Yn rhwym mewn nychdod, ac mewn bâr,
 a heiyrn ar eu fodlau.
 11 A hyn o herwydd iddynt fod
 mewn anufudd-dod eithaf,
 A llwyr ddirmyg gair Duw Ior,
 a chyngor y Goruchaf.
 12 A thrymder calon cwymppwyd hwy ;
 nid oedd neb mwy a'u codod :
 13 Ar Dduw mewa ing y rhoilan' lef,
 ac yntef a'u gwareddodd.
 14 Ef a'u gwareddodd hwynt o'u drwg,
 sef o dywyllwg caethglud :

SALM CVII, CVIII, CIX.

0 gyf god angau eu rhyddhau,
a thorrif rhwymau hefyd.
11 Addefant hwythau ger ei fron
ei fwynion drugareddau :
Ac i blant dynion fel y gwnaeth
yn helaeth ryfeddodau.
16 Can's y pyrth pres torrodd yn chwyrn,
a'rbarrau heiyrn hefyd :
17 Am eu bai a'u camwedd, yn wir,
y poenir y rhai ynsfyd.
18 A hwynt yn 'laru ar bob bwyd,
fe'u dygwyd at byrth angau.
19 Ar Dduw mewn ing y rhoifant lef;
achubodd ef hwynt hwythau :
20 Gan yrru ei air i'w hiachau,
ac i'w rhyddhau yn fuan :
A hwynt a'i air tynnau a wnaeth
o'u methedigaeth allan.
21 Addefant hwythau ger ei fron
ei fwynion drugareddau :
Ac i blant dynion fel y gwnaeth
yn helaeth ryfeddodau.
22 Aberthant hefyd aberth mawil
i'w ogoneddaw! Fawredd :
A mynegant ei waith a'i wyrth,
yn ei byrth, mewn gorfoedd.
23 Y rhai ant mewn llongau i'r don,
a'u taith uwch mawrion ddyfroedd,
24 A welant ryfeddodau'r Ion,
a hyn mewn eigion moroedd.
25 A'i air cyffrof dymhefstoedd gwŷnt,
y rhain a godynt donnau
26 Hyd awyr fry, hyd eigion llawr,
ac ofn bob awr rhag angau.
27 Gan ysgwyd a phendroi, fel hyn,
dull meddwyd, synnai arnynt :
28 Ar Dduw mewn ing y rhoifant lef;
daeth ef a chymorth iddynt.
29 Gwnaeth e'r ystorf yn dawel dêg,
a'r tonnau 'n osteg gwaastad :
30 Yn llawen ddifftawr doc'n i'r lan,
i'r man y bai 'dymuniad.
31 Cyffesent hwythau ger ei fron
ei fwynion drugareddau :
Ac i blant dynion fel y gwnaeth
yn helaeth ryfeddodau.
32 Holl gynnulleidfa ei bobl ef
cioed Duw hyd nef dyrchafant :
Holl eisteddfod ydd pennathiaid hen
yn llawen a'i molianant.
33 Y ffrydau'n ddyrys dir a wnaï;
fe sychai ddwfr lle tardd :
34 A thir ffrywthlawn a wnaï'n ddi-ffrywth,
lle trig drwg dylwyth ynddo.
35 Troes yr anialwch yn llyn glas,
a'r tir cras yn ffynhonnwyd :
36 Lle gwyn ef drigfan i'r gwael ddyn,
i dorri 'newyn beunydd.
37 Lle yr hauasant faesfudd glân,
a llawer gwinllan dyner;
Y rhai a roddant lawnder ffrywth,
a chnydwyth, yn ei amser.
38 Can's cynnydasant hwy gan wth
grafol fendifith un Duw Cun:
A'u hanifeiliaid, hyfis a blith,
rhoes yn un fendifith arny'n.
39 Daeth cæthder gwedi hyn i gyd,
a drygysyd, er eu goftwng :
Gadawodd eu gorthrymnu a'u plau,
cawfiant fñdherau teilwng.
40 Eu dirmyg ar y beilchion troes,
a ef a'u rhoes i grwydro

Mewn d'rysni, heb lun'ffordd i'w chad,
lle buant wael eu gortho.

- 41 Yna rhoes y tlawd i well fri;
dug o'r trueni allan :
Gan lwyddo 'i deulu, a'i holl blaïd,
fel defaid wrth y gorlan.
- 42 Y rhai cyfawn a welant hyn,
a chanddyn' bydd yn hyfryd :
A'r enwir ceuir ei ddwyd yn
ar ei gynfigen fawlyd.
- 43 Pa rai sy ddoeth i ddeall hyn,
fe roddir iddyn' wybod
Faint yw daioni f' Arglywyd yn :
wrth hyn y can' gydnabod.

SALM CVIII.

PArrod yw fy nghalon (O Dduw)
O parod yw fy nghalon :
Canaf it, a datganaf wawd
o fawf fy nhafawd ffyddlon.
2 Daffro dafod, a daffro dant,
a chân ogoniant beunydd :
Y nabl a'r delyn yn gytûn ;
deffrôf sy hun ar las-dydd.

- 3 Mawl iti, f' Arglywyd, pan ddeffrôf,
a rof ym mysg y bobloedd :
A chlodfori dy enw a wnaï
lle amlaf y cenhedloedd.
- 4 Can's cyrhaeddyd y mae dy ras
hyd yn rheyrnas y nefoedd :
A'th wirionedd di hyd at len
yr wybren, a'i therfynoedd.
- 5 Ymddyrycha, Dduw, y nef uwchlaw,
oddiyno daw d'arwyddion :
A bydded y gongan ar
y ddaear a'i thrigolion.
- 6 Fal y gwareder, trwy hon hwyl,
bob rhai o'th anwyl ddyrion :
O achub hwynt a'th law ddehau,
a gwrando fennau'n ffyddlon.

- 7 Yn ei sancteiddrwydd d'wedodd Duw,
Llawen yw fy nghyfammod :
Mi rannaf Sichem 'rhŷd y glyn ;
mesuraf ddyffryn Succod.
- 8 Myf iâu y ddwy drestâd,
sef Gilead a Manasse :
Ac Ephraim yw nerth fy mhen,
a Juda wen f' anneddle.
- 9 Ym Moab ymolchi a wnaï;
dros Edom taflaf f' esgid :
A chwardded Palestina gaeth,
ei chwerthi aeth yn rhybrid.
- 10 Duw, pwys a'm dwg i'r ddinas gref,
pwys a'm dwg i dref Edom.
- 11 Er it' ein gwrthod, pwys ond ti,
O Dduw, a mieddi drosom ?
- 12 O unig Dduw, bydd in' yn borth,
mae 'n ofer cymorth undyn :
- 13 Yn Nuw y gwnawn wrolaeth fawr,
fe fathr i lawr ein gelyn.

SALM CIX.

QDduw, fy moliant i na thau :
2 Can's genau'r annwylion,
A'u tasod twyllgar, a'u fasn rhwth,
arnaf sy'n byggwth digon.
3 Daethant i'm vlych a geiriau cas,
rhonent ddisfias sen anynad :
4 Fal hyn ym' talent ddrwg dros dda :
5 A chas a ga' am gariad.

SALM CIX, CX, CXI.

Ac fel yr oedd ynt hwy fel hyn
 i'm herbyn wedi codi,
 Fy wyneb attad ti a drois,
 ac arnat rhois fy ngweddli.
 6 Bid Satan ar ei ddchau-law,
 i'r fwydd y daw yn barod:
 7 A phan roer barn, yn enog boed,
 a'i weddi troed yn bechodi.
 8 Bo'i oes yn fer, ac yn ddilwydd,
 a'i fwydd arall i'w chym'ryd:
 9 Poed yn amddifaid y bo'i blant,
 a'i weddw yn fethiant hefyd.
 10 A boed ei blant yn crwydro byd,
 i gym'ryd mân gardodau:
 A cheifaint hyn 'rhŷd dyrys dir,
 lle byddo hir eu prydiau.
 11 Yn rhwyd y ceisiad ei ddâ fyrth,
 a'i lafur pyrth ddeithriaid:
 12 Na ddêl iddo nawdd am ei fai,
 na chwaith i'w rai amddifaid.
 13 Doed distryw dial ar ei hil,
 a'i eppil a ddileir:
 14 Am bechodau ei dad a'i fam,
 y caiff ei lam ryw amfer.
 15 A bydded hyn i gyd ger bron
 yr Arglywydd gyfion farnwr,
 Yr hwn a'i torro, fel na bo
 mwy gofio ei anghyflwr.
 16 Eriôed ni cheifiodd wneuthur hedd,
 na thrugared i ddyn gwan:
 Ond erlid tlawd a'r isel radd,
 a cheifio lladd y truan.
 17 Hoffodd felldith, a hi a ddaeth;
 ac fel y gwnaeth, bid iddo:
 Cafaodd fendith, ac ni chai,
 ond pell yr ai oddiwrtho.
 18 Gwifodd felldith fel dillad gŵr,
 a daw fel dw'r i'w galon:
 Fel olew doed i'w esgyn fo,
 hyd oni chaffo ddigon.
 19 A'r felldith bid i'w gyleh yn dynn,
 fel yn ddilodyn iddo:
 A'i gwifgo hi bid iddo'n dafg,
 fel gwregys gwasg am dano.
 20 A hyn gan Dduw a gaf yn dâl,
 i'r gelyn gwammal enbyd,
 A dd'wet o neu a wnelo gam,
 neu niweid am fy mywyd.
 21 Dithau, Dduw, er mwyn-d'enw, gwna;
 herwydd mai da yngarwed:
 Gwna dy drugaredd a myfi,
 a bryia di'm gwared.
 22 O herwydd tlawd a rheidus wylf,
 a dirfaŵr glwyf i'm calon:
 23 Symmudiad cyfod a fa'n ffo,
 hyn er na velo dynion.
 Mor ansefydlog yw fy 'stad
 a'r studiad geiliog rhedyn:
 24 Fy nghnawd yn gul, fy ngliniâu'n wan
 a ffigan', a dra newyn.
 25 Gwâr wylf i'm cas yn fy ngwael ddrych;
 a hwyn, wrth edrych arnat,
 A'm diystrent, dan droi tro,
 a than benfiglo attraf.
 26 Cymorth di fi, Arglywydd fy Nuw;
 cadw fi'n fyw a th'noddedd:
 27 Fel y gwyper mai gwaith dy law
 yw'r lies a ddaw i'm gwared.
 28 Melldithiant, nac ei riachant hwy;
 dod fendith fwy i minnau:
 Bid gwâr i'm gwyrhwynebwyt cas,
 gerfoledd i'th was dithau.

29 A gwarth a gw'radwydd gwisger hwy,
 ac fwyfwy y dêl attynt:
 A manteil laes, o g'wilydd mawr,
 gwisg di hyd lawr amr danynt.
 30 Ond fi, gan ddiolch i'm for maw,
 a'm genau mawl a ganaf:
 Ac a rof glod i'w enw cu,
 lle bytho'r llu yn amlaf.
 31 O herwydd ar ddeheulaw'r tlawd
 y saif ddydd bwawd yn gefnog,
 I gadw ei enaid ef yn gu,
 rhag ei farnu yn euog.

SALM CX.

D'Wedai'r Arglywydd wrth f' Arglywydd maw,
 Ar fy llaw ddehau eistedd,
 Nes rhoddi 'r rhai a gais dy waed,
 yn faingc draed it, i orwedd.
 2 'R Arglywydd denfyn ffrewyll dy nerth
 o ddinas tawrwer Seion:
 Pan lywodraethch yn eu myf,
 gwna derfysg ar d' elynion.
 3 Yn nydd dy nerth dy bobl a ddaw
 ag aberth llaw'n 'wyllyfigar:
 Yn ianfaidd hardd daw'r cynnyrch tau
 o wlith y borau hawddgar.
 4 Yr Arglywydd tynogodd, ac ni wad,
 Ti sy'n Offeiriad bythol,
 Wrth urdd Melcifedec odd' fry,
 a bery yn drag'wyddol.
 5 Yr Arglywydd ar dy ddehau law
 brenhinoedd draw a friwa:
 Yn nydd ei ddig gwna'n archollion
 frenhinoedd cryfion, medda'.
 6 Ar y cenhedoedd rhudd farn iawn,
 a'u gwlad gwna'n llawn celanedd:
 A llawer pen, dros wledydd mawr,
 a dyr i lawr yn unwedd.
 7 O wir frys i'r gyflafan hon,
 fe yf o'r afon nefa'
 A gaffo ar ei ffordd yn rhwydd;
 a'r Arglywydd a'i dyrchafa.

SALM CXL.

C' Lodforaf fi fy Arglywydd Ion,
 o 'wyllys calon-hollol,
 Mewn cynnuliofa gér eu bron,
 mewn tyria gyfion rasol.
 2 Mawr iawn yw gwyrthiau'n Harglywydd ni,
 hyspys i bawb a'i hoffant:
 3 Ei waith a'i iawnder pery byth,
 a'i wehelyth ogoniant.
 4 Yr Arglywydd a wnaeth ei goffau,
 am ryfeddodau nerthol:
 Can's Arglywydd noddawr yw i ni,
 llawn o dosfuri grafol.
 5 Ef i bob rhai a'i hofnant ef
 rhudd gyfran gref at fywyd:
 Ac yn dragwydd y myn fod
 cof o'i gyfammod hefyd.
 6 Mynegodd ef i'w bobl i gyd
 gadernyd ei weithredoedd:
 A rhoddi iddynt hwy a wnaeth
 'tifiediaeth y cenhedoedd.
 7 Gwirionedd a barn ydyw gwaith
 ei ddwy law berfaith efo:
 A'i orchymynion sy ffyddlon iawn;
 a da y gwnawn eu gwrando.
 8 Y rhai'n sy gwedi eu ffrâhu
 dros byth yn ddeddfau cyfion:
 Gwedi eu gwneuthur hwy mewn hedd,
 a thrwy wledydd union.

S A L M C X I , C X I I , C X I I I , C X I V , C X V .

9 Anfonodd gymmorth i'w bob i ef,
cylmmod gref fasafwyd:
Archodd hyn; bo i'w enw fawd;
fancfeiddiawl ac ofnafdyd.

10 Dechreuaed pob doethineb ddofn
i bawb, yw ofn yr Arglywydd:
Da yw deall y fawd a'i gwnai,
a'i ofn a fai'n dragywydd.

S A L M C X I I .

D Edwyddol yw, mewn buchedd dda,
y fawd a ofnai'r Arglywydd:
A'i orchymynion anwyl ynt;
hyd iddo helynt hylwydd:

1 Ei had fydd nerthol yn y tir;
bendithir hil rhai union:
3 Golud a chyfoeth yn ei ddy,
dros byth, y pery'n gyfion.

4 Yr union, yn y tywyll cau,
caiff fod i olau weled:
Ytyriol, a thosturiol iawn,
a chyfawn, fydd ei weithred.

5 Gwr da a fydd trugarog fwy;
rhudd echwyn a chyminwynas:
A'i air mewn pwylly a barn a rydd,
a'i weithred fydd yn addas.

6 Ni 'sgogir byth y cyfawn; gwna
ei goffa yn dragywydd:
A chalon ddisgl, ddwys, ddiolyn,
a fail ddofn yn yr Arglywydd.

7 Hwn yn nerth Duw diofnog fydd,
ac ateg fydd i'w galon:
Hyd oni chaffo, trwy lawn wŷs,
ei 'wyllys o'i elynion.

9 Rhannodd a rhoes i'r tlawd yn hŷ;
byth pery ei gyflawnedd:
A chrydier ei goron, yn wir,
dychrefft mewn gogoneedd.

10 Yr anwir edrych; ffironma o ddig,
trwy ffyrnig ylgyrnygiad:
Yr annuwiol a dawd; fal hyn
fydd terfyn eu dynuniaid.

S A L M C X I I I .

C HWI weision Duw, molwch yr Ion,
Molwch ei enw a llafar dôn:
2 Bendigaid fyddo ei enw ef.
3 O godiad haul hyd faslud dydd
Mawr enw yr Ion moliannus fydd,
yn y byd hwn, ac yn y nef.

4 Dyrchafodd Duw uwch yr holl fyd,
A'i foliant aeth uwch nef i gyd.
5 Pwy sy gyffelyb i'n Duw ni?
Yr hwn a breswyl yn y nef,
6 I'r ddaear hon daro twng ef,
gwel ef ein cam, glyw ef ein cri.

7 Yr hwn sy'n codi'r tlawd o'r llwch,
A'r rheidus o'i ddiyfyrwch,
8 I'w godod uwch pennaethiaid byd,
9 I'r ammhlantadwy mae'n rhoi plant,
Hil teg, a thylwyth, a llwyddiant:
am hyn moliennwch Dduw i gyd.

S A L M C X I V .

P AN ddaeth Israël o'r Aifft faith,
A thŷ Iago o efron iaih,
2 Juda oedd ei sancteiddrywydd ef,
Israël oedd bennaethiaeth Ior.
3 Gwelodd hyn, a chilioed y mōr,
a throes i'w hol Iorddonen gref,

4 Neidai'r mynyddoedd inegis hyrdd,
A'r bryniau fel wyn llament ffyrdd;
cawiant waftad megis llawr dôl.
5 Ciliaist (O for) dywaid paham?
Tithau, Iorddonen iathraid lam,
pa'm y dadredaist dithau'n d'ol?

6 Chwychwi fynyddoedd, pa'm y ffœsch
Fel hyrddod? a pha'm nad arhoech,
a chwithau, ffyniau, fel wyn mân?
7 Am mai rhaid ofni Duw Iago,
8 Yr hwn sy'n troi'r graig yn llyn tro,
a'r callestr yn ffynnon ddwfr glân.

S A L M C X V .

N ID i ni, Arglywydd, niid i ni,
y dodi y gogoneedd:
Ond i'th enw dy hun yn hawdd,
er mwyn dy nawdd a'th wiredd.
2 Pa'm y d'wedant a'm danat ti
y cenhedlaethi effron:
A thrwy edliw hynny yn fwy,
P'le mae eu Duw hwy'r awrion?

3 Sef ein Duw ni mae yn y nef,
lle y gwnaeth ef a fynodd:
4 Eu delwau hwy, aur, arian, yñ,
a dwylaw dŷn a'u lluniodd.
5 Safn heb draethu, llun llygaid glân
y rhai'n ni welan' ronyn:
6 Trwyn heb arogl, clustiau ar lled
heb glywed, y fydd ganddyn'.

7 Ac i bob delw y mas dwy law
heb deimlaw, traed heb fymmod:
Mae mwnwg iddynt heb roi llais;
fal dyna ddyfais ynfyd.
8 Fel hwynt-hwy ydyw'r rhai a'u gwnant,
a'r rhai a gredant iddynt:
Am hyn ni dylai neb trwy gred
roi mo'r ymddiried arnynt.

9 O Israël, dod ti yn rhwydd
ar yr Arglywydd dy holl-fryd:
Ef yw eu nerth a'u dwg i'r lan,
eu porth a'u tarian hefyd.
10 O' ty Aron, dod dithau'n rhwydd
ar yr Arglywydd dy holl-fryd:
Ef yw eu nerth a'u dwg i'r lan,
eu porth a'u tarian hefyd.

11 'Rhai a ofnach yr Arglywydd Ion,
rhowch arno'ch union holl-fryd:
Efe yw' neb a'ch dwg i'r lan,
eich porth a'ch tarian hefyd.
12 Duw Naf a'n cofiodd, ac i'n plith
fo roes ei fendift rhadlon:
I dŷ Israël rhudd ei hedd,
ac unweddi i dŷ Aron.

13 'Sawl a'i hofnant, bendithiant ef;
yr Arglywydd nef canmolau'n:
A'i enw sanct, o'r nef i'r llawr,
bendithied mawr a bychan.
14 Yr Arglywydd arnoch, arnoch chwi,
a wta ddaioni amlach:
Ac a chwanega ar eich plant
ei fwyniant yn rymmusach.

15 Y mae iwch' fandith, a mawr lwydd,
gan y gwir Arglywydd cyfawn:
Yr hwn a wnaeth y nefoedd fry,
a'r ddaear obry'n gyflawn.
16 Y nef, ie'r nefoedd uwchlawn,
sy yn eiddaw Duw yr Ion:
A'r ddaear, lle y preswyliant,
a roes ef i blant dynion.

D

87 Pwy

S A L M C X V , C X V I , C X V I I , C X V I I I .

17 Pwy a folant yr Arglwydd ? pwy ?
gwn nad hwylt-hwy y meirwon :
Na'r rhai a'nt i'r bedd yn rhwydd,
lle 'mae ddfawrwydd ddigon.

18 O d'nyrn, daithwn yn ein co'
syth fwy fendiffio'r Arglwydd :
Molwch yr Arglwydd, yn un wedd,
a mawl gyfannedd ebrwydd.

S A L M C X V I .

D A gennyd wrando'r Arglwydd nef
ar lais fy llef a'm gweiddi :
2 Am iddo fy nghlywed i'n hawdd,
byth archaf ei nawdd imi.

3 Mae maglau angau i'm cynllwyn,
ym mron fy nwyn i'm beddrod :
4 Cefais ing ; ond galwaf fy Ner,
i'm hoes moes dyner gymmod.

5 Cyfion yw'r Ion, trugarog iawn ;
ein Duw sy lawn o noddod :
6 Duw a gediw'r gwirion ; bûm i
mewn cyni, daeth i'm gwared.
7 O f' enaid, dadymchwei o'r llwch,
tyr'd i'th lonyddwch bellach :
Am i'r Arglwydd fod iti'n dda,
sef i'th orphwysfa hayach.

8 O herwydd i Dduw wared f'oes,
a'm cadw rhag gloes angau,
Fy nhraed rhag lithro i lam drwg,
a'm golwg i rhag dagrâu ;
9 Yn y ffydd hon, o flaen fy Nuw,
ym myig gwyr byw y rhodia' :
10 Fel y credais, felly tythuis
i ar y testyn yma.

11 Yn fy ffrifft d'wedais i fel hyn ;
Mae pob dŷn yn gelwyddog :
12 Ond, O Dduw, beth a wnaef i ti,
am dy ddaioni cefnog ?
13 Mi a gymmeraf, gan roi mawl,
y phiaawi iachawdwriaeth :
Ac a alawf, er mwyn fy llwydd,
ar enw yr Arglwydd Benpaeth.

14 I'r Arglwydd talaf yn forau
fy addunedau ffyddlon :
Y pryd hwn, o flaen ei holli,
y modd y bu'n fy nghalon.
15 Marwolaeth ei faint gwerthfawr yw
yngolwg Duw ; O cenydd :
16 Dy was, dy was wyl, mewn dirmyg,
mab dy forwynig uiudd.

17 Dattodaith fy rhwymau yn rhŷdd ;
fy offiawn fydd dy foliant :
Enw'r Arglwydd nid a' o m' co' ;
i hwnnw bo gogoniant.
18 I'r Arglwydd bellach tala'n frau
fy addunedau cyfion :
19 Yng Nghaer-Salem, dy sanctaidd dŷ,
o flaen dy deulu ffyddlon.

S A L M C X V I I .

O Cenwch fawl i'r Arglwydd nef,
molienhwch ef, genhedloedd :
Molwch ei enw ef trwy'r byd,
chwthau i gyd y bobloedd.
2 Am ei fod in i yn dda iawn,
yr Arglwydd llawn trugaredd :
A'i air ef fydd yn parhâu byth ;
sef ei ddilithwirionedd.

S A L M C X V I I I .

M Olwch yr Arglwydd ; can's da yw
molianu Duw y Llwydd :

O herwydd ei drugareddat
fydd yn parhâu'n dragwydd.
2 D'weded Israël, Da yw ef,
a'i nawdd o net ni dderfydd t.
3 D'weded tŷ Aron, mai da yw
trugaredd Duw 'n dragwydd.

4 Y rhai a'i hofnant ef yn lân,
a ganan' yr un cywydd :
Rhon' i'w dragaredd yr un glod ;
sef ei bod yn dragwydd.
5 I'm hing gelwais ar f' Arglwydd
hawdd gâddo fu fy nghlywed :
Ef a'm gollyngodd i yn rhŷdd,
o'i lân dragwydd noddod.

6 Yr Arglwydd fydd im' gyd â mi ;
nid rhaid im' ofni dynion :
7 Yr Arglwydd fydd yngŷd â mi,
er cospi fy nelyniion.
8 Gwell yw gobeithio yn Nuw Con,
nag mewn un dŷn o'r aplaf :
9 Gwell yw gobeithio yn yr Ion,
nâ'r tywyfogion pennaf.

10 Doed y cenhedloedd arna' i gyd,
a'u brîd ar wneuthur artaith :
Ond, yn enw y gwir Arglwydd Naf,
myfi a'u torraf ymaith.
11 Daethant i'm cylch ogylch, i'm cau,
ac ar berwylau diffaith :
Ond, yn enw yr Arglwydd Naf,
myfi a'u torraf ymaith.

12 Daethant i'm cylch fel gwenyn mân,
fel diffodd tân mewn goddaith :
Yn enw yr Arglwydd, yr wyl fi.
yn eu diffoddi ymaith.
13 Fy nghasddyn, gwthiaist atta'n grif,
i geisio gennyd lythie :
14 Duw a'm cadwod, sef Ion fy ngrym,
fy iechyd ym', ac eto.

15 Am orfoledd Duw y bydd son
yn nhai rhai cyfion dwyfol :
Mai'r Arglwydd Dduw, a'i law ddehau,
a wnaeth y gwyrthiau nerthol.
16 Deheulaw'r Arglwydd, trwy ei nawdd,
ef a'i dyrchafawdd arnom :
A dehau law yr Arglwydd Ner
a wnaeth rymmauder drosom.

17 Nid marw, onid byw a wnaef,
mynegaf waith yr Arglwydd :
18 Hwn a'm cosodd, ond ni'm lladdodd
yn hytrach lluddiodd aifwydd.
19 Agorwch im' byrth cyflawnder ;
o'u mewn Duw Ner a folaf :
20 Porth yr Arglwydd, fel dyma fo,
ant iddo'r rhai cyflawner.

21 Minnau a'th folaf yn dy dŷ,
o herwydd yty 'nghlywed :
Yno y canaf nefol gload
it', am dy fod i'm gwared.
22 Y maen sy ben congol-faen i ni,
a ddariu'r feiri' wrthod :
23 O'r Arglwydd Dduw y tyfodd hyn,
fy gan ddyn yn rhymedol.

24 Yr Arglwydd a'i gwnaeth, dymia'r dydd,
er mawr lawenydd yny :
Ynddo cym'rwn orfoledd llawn,
ymlawenhâwn am hynny.
25 Attolwg, Arglwydd, y pryd hyn
yr ym yn erfyn feibiant :
Attolwg, Arglwydd Dduw, par yn'
y pryd hyn gaffael llwyddiant.

SALM CXVII, CXIX.

26 Bendigaid yw y fawr a ddol
yn enw yr uchel Arglywydd :
0 ddy Dduw bendithialom chwi,
trwy weddi a fanteiddrwydd.
27 Yr Arglywydd fydd yn Dduwi ni;
rhos in' oleuni ragor :
Deliwch yr oen, a rhwng yn chwyrn
yn rhwym wrth gynn yr allor.
28 Tydi, O Dduw, wyt Dduw i mi;
am hyn tydi a lolaf :
(Da gwedd it' fawl, fy Nuw mawr fi)
a thydi a ddyrcharaf.
29 Molwch yr Arglywydd; can's da yw
moliannu Duw y Llywydd:
0 herwydd ei drugaredd fry
a bery yn dragwydd.

SALM CXIX.

ALEPH. Rhan 1.

POB cyfryw ddyn y fydd a'i daith
yn berffaith, mae fe'n ddeddwydd:
Y rhai 'n fuchedol a rodian'
ynghyfraith lân yr Arglywydd.
2 Y rhai i gyd gwyn fyd a gân,
a gadwant ei orchymynion:
Ac a'u ceisiant hwy yn ddilys
a holl ewyllys calon.

3 Diau yw nad a' y rhai hyn
i ganlyn llwybrau gwammal:
4 Ond cadw dy air (a' erchafit yn')
a dilym hyn yn ddyfak
5 Och fi, na chawn unioni 'n glau
fy llwybrau at dy ddeddfod:
6 Byth n'm gw'radwyddil y modd hwn,
tra cadwn dy gyfammod.
7 Mi a' th glodforaf di er neb,
ac mewn uniondeb calon:
Pan ddyfgyf adnabod dy farn,
fy gadarn, ac sy gyfion.
8 Am dy farn mae fy holl amcan;
dy ddeddfau glân a gadwaf:
Na âd syth fyfth fi yn fy nîch;
O tro, i edrych arnaf.

BETH. Rhan 2.

9 Pa fodd (O Dduw) y cewid llange,
fydd ieuangc, ei holl llwybrau ?
Wrth ymgadw, yn ol dy air,
pob llwybr a gair yn olau.
10 Dy orchymynion a'm holl galon,
a'u dirgelwch, ceisias oll:
O lludias fi, ar ofer hynt,
oddiwrthnt ar gyfgyrall.
11 I'm calon cuddiais dy air cu,
rhag imi bechu 'n d'erbyn :
12 O Arglywydd, bendigaid wyt ti;
O dyfyg i mi d orchymyn,
13 Dy gyfiau feirn, a'r gwir air tau,
a mawl gwefusau traethas:
14 A'th dyfioelaethau di i gyd
uwch holl dda'r byd a hoffais.
15 Dy ddeddf sy myfyr yw, a'm drych;
dy ffyrd 'rwy'n edrych arnyn :
16 Mor ddigrif imi yw dy air,
o'm cof n'm cair un gronyn.

GIMEL. Rhan 3.

17 Bydd dda i'th was, a byw a wna,
a' th air a gadwa'n berffaith :
18 A'm llygaid egor di ar hled,
i weled rhin dy gyfraith.

19 Dicethi ydwyf fi yn y tir,
dy ddeddf wir na chudd rhagor:
20 O wir awydd i'r gyfraith hon,
mae'n don fy enaid ymof.

21 Curaift felich; daw dy felich di
i'r rhai sy'n torri d' eirchion :
22 Tro oddiwrthyf fi fel ar gas,
can's cedwais dy orchymynion.
23 Er i swyddogion roi barn gas,
rhos yw was ei ffyrdod
24 Yn dy ddeddf : hon fydd im i gyd
yn gyngor hyfryd ynod.

DAETH. Rhan 4.

25 F' enaid ym enron llwch y bedd yw,
o' th air gwna'i'n fyw eilwraith :
26 Mynegais fy fyndd, clywaist fi;
O dysg i mi dy gyfraith,
27 Par i mi ddeall ffordd dy air;
ar hwnnw cair fy myfyr:
28 Gan ofid, f' enaid fu ar dawdd;
a' th air gwnai'n hawdd fi'n hybryr.
29 O' th nawdd, oddiwrthyf tyn ffyrdod gas,
a dyfyg im' ddeddfau crefydd :
30 Dewisais ffordd gwirionedd; hon
fydd ger fy mron i beunydd.
31 Glynais wrth dy air, O Arglywydd;
O lludd im' w'radwydd diglon :
32 Yn dy ddeddfau fy rhodiad fydd,
pan wne'y ch yn rhudd fy nghalon.

H. E. Rhan 5.

33 Duw, ffordd dy ddeddfau dysg i mi;
dros f' einioes hi a gadwaf :
34 O par im' ddeall y ddeddf hon;
o'm calon mi a'i cyflawnaf.
35 Par im' fyn'd lwybr dy ddeddf ar fryb;
hyn yw fy 'wyllys deilwng :
36 A'm calon at dyfioelaeth dda,
nid at gybydd-dra, goftwng.
37 Tro fi rhag gweled gwagedd gwas:
bywhâ fi' gael dy ffordd di :
38 Cyflawnia d' air a'mi dy was;
yna caf ras i'th ofni.
39 Ofnais warth; O tro heibio hon;
da yw d'orchymynion tyner:
40 Wele, f' awydd i'th gyfraith yw
gwna im' fyw, o' th gyflawnder.

FAU. Rhan 6.

41 Arglywydd, dod dy drugaredd ym' :
a hyn o rym d' addewid :
42 Trwy gredun d'air, rhof ateb crwn
i'm cablwr hwn a'm diliid.
43 O'm genau na ddwg dy air gwir;
i'th farnau hir yw 'ngobaith :
44 Minnau'n waftadol cadwaf byth
dy lân wehelyth gyfraith.
45 Mewn rhuddid mawr rhodio a wna,
a cheisiaf dy orchymynion :
46 A'th dyfioelaethau rhof ar g'oeedd
o flaen brenhinoedd cryfion.
47 Heb w'radwydd, llawen iawn ym' cair
yn d'air, yr hwn a hoffais :
48 Codaf fy nwyllaw at dy ddeddf,
trwy ffyf, greddf a gerais.

ZAIN. Rhan 7.

49 Cofia i'th was dy air a' thraith,
lle rhois fy ngobaith arno :
50 Yn d'air mae 'nghysur, Ior, i gyd;
yr hwn mae 'mywyd ynddo.

S A L M C X I X .

51 Er gwtwar beilch, ni throis ychwaith
oddiwrth dy gyfraith hoyw-bur :
52 Cofnais (O Dduw) dy ddeddf eriöed ;
yn honno rhoed im gyfur.

53 Y trawfion a ofnais yn faith,
sy'n torri'r gyfraith eiddod :
54 O'th ddeddf i'w cenas gerdd yn hŷ
yn nhŷ fy mhererindod.
55 Cofnais dy enw (fy Ion) bob nos,
o serch i'th ddiddos gyfraith :
56 Cefais bwnny, am gadw o'm brot
dy ddeddf ; ief hon sydd berffaith.

C H E T H . Rhan 8 .

57 Ti, Arglywydd, wyt i mi yn rhan ;
ar d'air mae f' amcan innau :
58 Gweddialis am iawndd ger dy fron,
o'm calon, yn ol d'euriau.
59 Meddylialis am fflrdd dy ddeddfau,
a throis fy nghamrau attyn :
60 Dy eirchion ar frys a gedwais ;
nid oedais ddim o honyn.

61 Er i draws dorff fy 'speilio i,
dy gyfraith ni anghofnais :
62 Gan godi ganolnos yn frau,
dy farnau a gyffesais.
63 Cyfaill wylf i'r rhai a'th ofnant,
ac a gadwant dy eiriau :
64 Dy nawdd trwy'r tir sy lawn i'n myfys ;
Dw, dyfng i mi dy ddeddfau.

T E T H . Rhan 9 .

65 Arglywyddi gwnaethost yn dda a'th was,
yn ol dy ras yn addo :
66 Dyfng im' ddeall dy air yn iawn,
'rwy'n credu'n gyflawn ynddo.
67 Cyn fy ngofstwng, aethum ar gam ;
yn awr wylf ddinam eilwaith :
68 Da iawn a gralawn ddywyt ti ;
O dyfng i mi dy gyfraith !

69 Dy air, er beilch yn clytio ffug,
a'm calon orug cadwaf :
70 Breision ynt hwy ; er hyn myf
dy gyfraith di a hoffiaf,
71 Fy mlindeir maith da iawn im' fu
i ddyfngu dy 'statuodeod :
72 Gwell fu im' gyfraith d'enau glân,
nag aur ac arian filoedd.

J O D . Rhan 10 .

73 A'th ddywylaw gwnaethost fi dy hun,
a rhoiost im' lun yn berffaith :
O par im' ddeall dy air di,
a dyfngaf fi dy gyfraith.
74 Y fawl a'th ofnant, gwellant hyn ;
bydd llawen ganddyn' weled :
Am fod fy ngobaith yn dy air,
yr hwn a gair ei glywed.

75 Dw, gwn fod dy farnau 'n deilwng,
a'm goftwng i yn ffyddlon :
76 Dod nawdd, er cysur im' dy was,
o'th ras a'th addewidion.
77 Dod im' dy nawdd, a byddaf byw ;
dy gyfraith yw yn felys :
78 Gw'r adwydder beilch a'm plyg ar gam ;
myfyrif am d'ewyllys.

79 Y rhai, O Dduw, a'th ofnant di,
troer y rheini attaf :
A'r rhai 'adwaenant, er eu maeth,
dystiolaeth y Goruchaf.

80 Bydded sy nghalen yn berffaith
yn dy lân gyfraith, Arglywydd :
Fei na's gorchuddier yn y byd
fy wyneb-pryd a gw'r adwydd.

C A P H . Rhan 11 .

81 Gan ddisgwyl am dy iechyd,
mae f' enaid i mewn diffyg :
Yn gwylled bounydd wrth dy air,
O Arglywydd cair fi'n ddiddig.
82 Y mae fy llygaid, mewn pall ddrych,
yn edrych am d'adewid :
Pa bryd (O Arglywydd, d'wedais i)
y m' diddeni a'th iechyd ?

83 Can's wyf fel eostrel mewn mwng eau ;
cofnais dy eiriau cyfion :
84 Pa hŷd yw amser dy was di ?
pa bryd y berni'r trawfion ?
85 Cloddiau'r beilchion im' byllau ; hyn
fy'n erbyn dy gyfreithiau :
86 Gwirionedd yw d'orch'mynion di ;
cymmorth fi rhag cam faglau.

87 Braidd na'm difent o'r tir ar gais ;
ond glynais wrth d'orch'mynion :
88 Bywñâ fi, Dduw, i gadw'n glaw
dystiolaeth d'enau ffyddlon.

L A M E D . Rhan 12 .

89 Byth yn y nef y pery d'air,
go O Dduw. Cair dy wironedd :
O oes i oes : sicrhe'ift y tir,
na figlir mo'i amgychedd.
91 Safant byth wrth dy farnau di ;
maent iti'n weision usudd :
92 Oni bai'fod dy ddeddf yn dda,
i'm difa b'afai gyfudd.

93 A'th orch'mynion y bywhe'ift fi ;
am hyn y rheini a gofniar :
94 Eiddot ti wylf, Duw, achub fi ;
dy ddeddfau di a geisiaf.
95 Difgwyl fy lladd mae'r anwir fur ;
'rwy'n ystyr dy dystiolaeth :
96 Ar bob perffeithrwydd mae terfyn,
ond ar d'orchymyn helaeth.

M E M . Rhan 13 .

97 Mor gu (O Arglywydd) gennys fi
dy ddeddf di a'th gy'ammrod !
Ac ar y rhain, o ddydd i ddydd,
y bydd fy holl ffyrdod.
98 Gwnaethost fi, a'th orch'mynion iach,
yn ddoethach nâ'm gelynion :
Can's gyd a mi yn dragywydd
y bydd dy holl orch'mynion.

99 Gwnaethost fi'n ddoethach (O Dduw Ion) *
nâ'r athrawon a'm dysgynt :
Oblegyd fy myfyrdod mau
dy dystiolaethau oeddyn.
100 Am gadw o honof dy ddeddf di,
mwy nâ'm rhieni de'lldais :
101 Rhag dryglwybr, fel y cadwn d'air,
fy nhraed yn ddiwair cedwais.

102 Rhag dy farnau ni chiliais i ;
can's ti a'm dysgai'f ynddynt :
103 Mor beraidd gennys d'eiriau iach !
nâ'r mel melysach ydint.
104 O Arglywydd, a'th orch'mynion di
y gwnaethost fi yn bwylawg :
Am hynny 'r ydwyf yn casâu
pob cyfryw lwybrau geuawg.

S A L M C X I X .

N U N . Rhan 14.

103 Dy air i'm traed i llusfern yw,
a llewrych gwiw i'm llwybrau:
105 Tyngais, a-ohyflawni a wnaf,
y cadwaf dy lân ddeddfau.
107 Cyfuddiwyd fi'n awr, Arglwydd da;
bywhâ fi'n ol d'addewid:
109 Boddloner di, O Arglwydd mau,
ag offrwm genau diwyd;

A dysg im' dy holl farnau draw.
109 F' enaid sy'm llaw'n waftadol:
Am hynny nid anghofiais chwaias
dy lân gyfraith faneiddio.
110 Yr annuwionlion i'r ffordd faw
rhoddfasant faglau geirwon:
Ni chyfeiliornais i, er hyn,
ond dilyn dy orch'mynion.

111 Cym'rais yn etifeddiaeth lân
byth weithian dy orch'mynion:
0 herwydd mai hwynt-hwy y sydd
lawenydd mawr i'm calon.
112 Goflyngais i fy nghalon bur,
i wneuthur, trwy orfoedd,
Dy ddeddfau di tra f'wy'n y byd,
a hynny hyd y diwedd.

S A M E C H . Rhan 15.

113 Dych'myigion ofer cafeis i,
a' th gyfraith dî a hoffais:
114 Lloches a tharian im' y'th gair;
wrth dy air y digwyliai.
115 Ciliwch, rai drwg, oddiwrthys fi;
fy Nuw cadwaf ei gyfraith:
116 Cynnal fi a' th air, a byw a wnaf;
ni wrifaf am fy ngobaith.
117 O cynnal fi, fy Arglwydd Naf,
a byddaf iach drag'wyddol:
Ac yn dy ddeddfau iach y bydd
fy llawenydd gwaftadol.
118 Sethraif, O Arglwydd, yr holl rai
a ai oddiwrthys dy ddeddfau:
Am mai oferedd ger dy fron
oedd eu dych'myigion hwythau.
119 Difethaif holl rai drwg y tir,
fel y difethir fothach:
Am hyn dy dystiolaethau di
a gerais i' n anwylach.
120 O Arglwydd Dduw, rhag ofn dy ddig,
fy nghnawd a'm cig a synnodd:
Rhag dy farnedigaethau di
fy yspryd i a oinodd,

A I N . Rhan 16.

121 Batn a thrugaredd a wneuthym;
na ddod fi y'm caeleion:
122 O Arglwydd, dysg ddaioni i'th wasg
achub rhag cas y beilchion.
123 Pallai 'ngolwg, yn diigwyl llawn
iechyd o'th gyflawni einau:
124 Yn ol truganedd a' th was gwna,
dysg imi'n dda dy ddeddfau.
125 Dy was wylfi, deall im' dod
i wybod dy ammodau:
126 Madwys it' (Arglwydd) roddi barns
torrywd dy gadarn ddeddfau.
127 Mwy nag yr hoffais dy ddeddfi,
pe rhon' a'i goethi'n berffaith:
128 Yn uniawn oll y cyfrifais;
gyflawni lwybrau diffaith.

P . E . Rhan 17.

129 Rhyfedd yw dy dystiolaethau;
f' enaid innau a'u cadwod:
130 Egoriad d'air yn olen caid;
i weiniaid pwyll a ddyf godd.
132 Dyheais gan chwant (O Dduw Ion)
i'th lân orch'mynion croyw:
133 Edrych di arnaf megis ar
y rhai a gâr dy enw.
133 Yn ol d'air cyfarwydd a'nhroed;
anwiredd na ddoed arnaf:
134 O gwared fi rhag trawfodd dŷn,
a' th orchymyn a gadwaf.
135 Llewyrch d' wyneb ar dy was,
dysg imi flas dy ddeddfau:
136 Dagrau o'm golwg llofo'wnant,
na's cadwant dy gyfreithiau.

T S A D I . Rhan 18.

137 Cyflawn ydwyd (O Arglwydd Dduw)
ac uniawn yw dy farnau:
138 Dy dystiolaethau, yr un wedd,
ynt mewn gwirionedd hwythau.
139 Fy serch i'th air a'm disaodd,
pan anghofiodd y gelyn:
140 D' ymadrod pûrwyd trwy fawr ras;
hoffodd dy was d'orchymyn.

141 Nid anghofiais dy gyfraith lân,
er bod yn fychan f'agwedd:
142 Dy gyflawnder di cyflawn fydd,
a' th ddeddfi di sydd wirionedd.
143 Adfyd cefais, a chyftudd maith;
dy gyfraith yw 'nigrifwch:
144 Gwna im ddeall cyflawnder gwiw,
a byddaf syw mewh heddwch.

C O P H . Rhan 19.

145 Llefais a' m holl galon; O clyw,
a' th ddeddfau, Duw, a gadwai:
146 Arnat ti llefais; achub fi,
a' th lwybrau di a rodiaf.
147 Gwaeddais, achubais flaen y dydd,
wrth d'air yn usudd gwyliais:
148 Daffroi fy llygaid ganol nos,
o achos d'air a hoffais.
149 Clyw fi'n ol dy drugaredd dda;
bywhâ fi'n ol dy farnau:
150 Arnaf rhai f'geler a nesât;
troeddant dy gyfreithiau.
151 Tithau bydd agos, Arglwydd Dduw;
gwirionedd yw dy orch'mynion:
152 Gwyddwn fod dy dystiolaethau
gweidi f'icrhau yn gyhon.

R E S H . Rhan 20.

153 Gwel fy nghystudd, gwared ar gais;
can's cofais dy gyfreithiau:
154 Dadieu fy nadol, rhuddhâ fi'n rhodd,
yn ol ymadrod d'enau.
155 Ffordd iachawdwniaeth sydd bell iawn
oddiwrth anghyflawn ddynion:
Am nad ydnt yn ceffio'n glau
mo lwybr dy ddeddfau union.
156 Dy drugaredd, Arglwydd, aml yw;
gwna im'f yw'n ol dy farnau:
157 Llawer sy'm herlid; 'r wylf, er hyn,
yn dilyn dy lân ddeddfau.
158 Gwelais lwytrws, a grefyn iu
iddynt addismygu d' eiriau;

S A L M C X I X , C X X , C X X I , C X X I I , C X X I I I , C X X I V .

159 Hoffais dy ddeddf; bywhâ ſi, Arglywydd,
herwydd dy drugareddau.
160 Dechreu dy air gwrionedd yw,
O Arglywydd Dduw y Llywydd;
A' th gyflawn farnedigaethau
sydd yn parhau 'n dragwydd.

S C H I N . Rhan 21.

161 Y cryf ar gam f' erliid a wnaï;
rhag d' ofn y cymnai 'nghalon:
162 Obligyd d' air wyl lawen iawn,
fel pe cawn dlysiaw mawrion.
163 Celwydd ffieidd-dra a gas'ais,
a hoffais dy gyfreithiau:
164 Saith waith bob dydd y rhof it' glod,
am fod yn dda dy farnau.
165 Y fawr a gâr dy air, cânt heodd;
drwg ni's goddiwedd mo 'nyn':
166 Gwyliais, Arglywydd, wrth dy ieched,
gan wneuthud dy orchymyn.
167 Dy ddeddfi cadwedd sy enaid i,
a hi yn fawr a hoffais:
168 Am fod fy llwybrau ger dy feon,
d' orchymion nîd anghofais.

T A U . Rhan 21.

169 O' th flaen, Arglywydd, nesaed sy nghri;
dysg imi ddeall d' eiriau:
170 Gwared fi'n ol d' ymadrodd rhad;
dêl attad fy ngweddian.
171 Dy fawr a draetha 'ngennau 'n wych,
pan ddyfych im' dy ddeddfau:
172 Datgan fy nhafod d'air yn rhwydd,
herwydd dy gyflawn eiriau.
173 Cymhorthed dy law fi ar gais;
dewlais dy orchymion:
174 Cerais dy ieched, a' th ddeddf sydd
lawenydd mawr i'm calon.
175 Bo f' enaid byw, a mawl it' rhoed;
dy farn boed i'm hymddifyn:
176 Crwydras fel oen, dy was O cais;
can's cofais dy orchymyn.

S A L M C X X .

I 'M hing y gelwais ar f' Arglywydd,
ac ef yn rhwydd a'm clybu:
2 Duw, gwared fi rhag tafod gau,
a genau yn bradychu.
3 Dywaid i mi, oes les neu fael
i'w gael, O dafod distryw?
4 Geiriau fel llymion saethau cawr,
yngîd â marwawr meryw.
5 Gwae fi, aros 'honof yn llech
yngîd â Mesech dwylgar;
A chyfanneddu 'm gwerfyll
yn nhrawfion bebyll Cedar.
6 Hir y bu f' enaid, y fut hon,
ym mysg casefin heddwch:
7 Os son am lonydd a wnauni,
rhyfelaï'r rheini 'n rhyfiliwch.

S A L M C X X I .

D Ifrwylias o'r mynyddoedd draw,
lle daw im' help 'wyllysgar:
2 Yr Arglywydd rhudd im' gymmorth gref,
hwn a wnaeth nef a dacar.
3 Dy droed i lithro ef ni's gad,
a' th Geidwad fydd heb huno;
4 Wele, Ceidwad Israël lân
heb hûn na hepiant arno.

5 Ar dy law ddeau mae dy Dduw,
yr Arglywydd yw dy Geldwad:
6 Dy lygru ni chaff haul y dydd,
a'r nos' nid rhudd i'r lleuad.
7 Yr Ion a' th geidw rhag pob drwg,
a rhag pob cilwg anfad:
8 Cai fyn'd a dyfod byth yn rhwydd;
yr Arglywydd fydd dy Geidwad.

S A L M C X X I I .

I Dŷ'r Arglywydd pan dd'wedent, Awn,
im' llawen iawn oedd gwrando:
2 Sai'n traed o fewn Caerâlem byrth,
yr un ni syrth oddiyno.
3 Caerâlem lân, ein dinas ni,
ei sail sydd ynddi 'i hunan:
A'i phobl sydd ynddi yn gytûn,
a Duw ei hun â' drigfan.
4 Can's yno y daw y llwythau 'nghyd,
yn unfryd, llwythau'r Arglywydd:
Tystiolaeth Israël a' drig-fod,
a chlod i'w fawr sancteiddrwydd.
5 Can's yno cadair y farn sydd;
eisteddfod Dafydd yno:
6 Erchwch i'r ddinas heodd a mawl,
a llwydd i'r sawl a' th garo.
7 O fewn dy gaerau heddwch boed,
i' th lysoedd doed yr hawddfyd:
8 Er mwyn fy mrodr y mae'r arch hon,
a'm cymydogion hefyd.
9 Ac er mwyn ty'r Arglywydd ein Duw,
hwn ynot yw'n rhagorol:
O achos hyn yr archaf fi
i ti ddaioni rhadol.

S A L M C X X I I I .

T Uedda 'ngolwg at y ne',
(sy Nuw) dy le trigiannol:
2 Fel y try gweision eu llygaid
at ddwylo u meifraid byadol.
Llygaid llaw-forwyn, ar bob tro,
a ddilys ddwylo 'i meistres:
Disgwyliarnat (Dduw) 'r un wedd
am dy drugaredd gynnes.
3 Dy nawdd, Arglywydd, dy uawdd yn rhoddyd
dysgafom ormodd dirmyg:
4 Gan watwar y tyn a'r balch iawn,
yr ym yn llawn boenedig.

S A L M C X X I V .

D Y M A'r amser, yn ddi ymgâl,
gall Israël synegi:
Yr Arglywydd nef oni bai fod,
â' i arfod gyd â nyni;
2 Gyd â ni oni bai ei fod,
pan ddæth gwrtch-drafod dynion:
3 Pan gododd eu lliid i'n poenî,
llyngcafent ni yn fywion.
4 Y dyfroedd a'n boddafent ni,
a'n hoes dan gefnili' buan:
5 Chwyddafen droforn, fel chwydd dw'r;
fel dyna gyflwr truan.
6 Bendigaid Ior ei law a droes;
ac ef ni roes mo honom
Yn ysglyfaeth, i'n rhwygo'n frau,
i'w gwag eftifau llymion.
7 Ein henaid aeth yn rhudd o llyn,
fel yr aderyn gwrion:
Rhwyd yr adarwr torri 'wnaeth,
a pinnau aeth yn rhuddion.

S A L M CXXIV, CXXV, CXXVI, CXXVII, CXXVIII, CXXIX, CXXX.

Ein holl gynhorthwy ni, a'n llwydd,
sy'n nerth yr Arglywydd hawddgar:
Yr hwn, trwy waith ei ddwylaw ef,
a grawdd nef a daear.

S A L M CXXV.

S A W L a 'mddiriedant yn Nuw Ion,
byddant fel Seion fynydd,

Yr hwn ni syf: a'i fylwedd fry
a bery yn dragwyd.

Fel oaf sail Caersalem fry,
a'i chylchu mae mynyddoedd:

Felly yr Arglywydd yn gaer fydd
dragwyd cylch ei bobloedd.

3 Er na orphywys rhwyf cledd hir
yr enwir ar gyfawniaid:

Rhag i'r hawl cyfawn estyn llaw,
i deimawr campau diriaid:

4 O Arglywydd Dduw, yn brysur gwna
i bob dŷn da ddaiochi:

Sef union attat ti yn glau
y bydd calonau'r rheini.

5 Onid y drygddyn, Duw a'i gyr
gyd â gweithwyr anwired:

Mewn drwg ymddrœs, felly ymddrœd;
ar Ifael boed tangnafedd.

S A L M CXXVI.

P A N ddychwelodd ein gwir Dduw Ion
gaethi wed Seion sanctaidd:

Mor hyfryd gennym hyn bob un,
a rhai mewn hŷn nefolaidd.

6 Nyni a'n genau yn dda'n gwedd,
gorfoedd ar ein tafod,

Ym mhliath cenhedloedd d'wedynt hyn;
Fe wnaeth Duw drostyn' ystod.

3 Ystod fawr a wnaeth Duw yn wir,
ein dwyn i'n tir cynnefin:

O gaethi wed y gelyn llym;
am hyn yr ym yn chwerthia.

4 O cynull ein gweddillion ni;
tro adre'r rheini eilwaith:

Gan dy lif-ddyfroedd fel y gwlych
y dehau sych a diffaith.

5 Y rhai sy'n hau mewn dagrau blin,
hwyt-hwy dan chwirthin medant:

Felly, f' Arglywydd, dan droi y byd,
dwg ni i gyd i'r mediant.

6 Y rhai dan, wylo aeth o'r wlad,
fel tafu had 'rhyd grymau:

Trwy lawenydd y dont ynglyd,
fel casglu yd yn dyrrau.

S A L M CXXVII.

Y Tŷ ni adeidado'r Ner,
a'i n ofer gwaith y feiri:

A'r ddinas hon ni's cedw ef,
ni thycia gwylio ynddi.

2 Os bore godi, os hŷn hwyr,
a bwy trwy lwyf ofisio;

Ofer i gyd: Duw a'rydd hŷn
i bob rhyw un a'i caro.

3 Wele, y plant a roir i ddyn,
hiliogaeth yn i'r Arglywydd:

Ac o'i rodd ef daw ffrwyth y bw,
i'w magu mewn sancteiddriwydd.

4 Fel gŵr cryf, p'le bynnag y daw,
ac yn ei law ei saethau:

Plant yr ieuengctyd felly 'maen'
yn bagch o flaen y tadau.

5 Sawl' honynyt fydd a'i wif yn llawn,
mae'n ddedwyd iawn ei fodion:
Hwy ni's gw'radwyddir, pan ddel man
i' mddiddan a'u gelynion.

S A L M CXXVIII.

A Gfno'r Arglywydd, gwyn ei fyd,
a rhodio'r hŷd ei lwybrau:

2 Bwyttai o ynnill gwaith dy law,
a blith y daw i thau.

3 Dy wraig ar du dy dŷ is new,
fel per winwydden ffrwythion:
Dy blant ynglych dy fwredd, a fydd
fel oiew-wydd blanhigion.

4 Wele, fel dyma'r modd; yn wir,
bendithir y gŵr cyfion:

A osno'r Arglywydd Dduw yn ddwys,
rhydd arno bwys ei galon.

5 Cei gyflawn fendith gan Dduw Ion,
bydd dithau, Seion, ddedwydd:
Fel y gwelch, a goleu drem,
Gaersalem mewn llawenydd,

6 Holl ddyddiau d'einioes. Plant dy blant,
cei weled llwyddiant iddynt:
Ac ar holl deulu Ifraël,
daw hedd diogel arnynt.

S A L M CXXIX.

L Lawer gwaith cefais gyfudd mawr,
Ifraël yn awr dywed:

2 O'm ieuengctyd hyd yr awr hon,
fe wyr fy mron eu trymmed,

3 A llawer gwaith y cefais lid,
o'm gwan ieuengctyd allan,
A blin gyfudd ar lawer tro:
ac etto ni'm gorfuan'.

3 Yr arddwyr arddent y cefn mawr,
trwy rwygo cwysau hirion:

4 Y cyfion Ner torrodd yn frau
bleth-didau'r anntwiolion.

5 Pa rai bynnag a roisant gas
ar degwch dinas Seion,
Gw'radwydder hwynt, cilient i'w hol,
y rhai annuwiol creulon.

6 Byddant fel y glas wellt a fai
ar bennau tâi yn tyfu:

7 Yr hwn sydd, 'cyn y tyner, fo,
yn gwywo, ac yn methu.

7 Ni leinw'r medelwr ei law;
ui chair o honaw ronynt,
Tr casglwr ni's tâl ddim mo'i droi,
na'i drin, na'i roi mewn rhwymyn.

8 Fel na bai byth gwiw gan y rhai
na'r a dramwyai heibio,
Dd'wedyd unwaith, Duw a ro llwydd:
neu, 'R Arglywydd a'ch bendithio.

S A L M CXXX.

O'R dyfnder gelwais arnat, Ion:

2 O Arglywydd tirion, gofswng
Dy glust, ystyria y llais mawr,
cwyf fy ngweddiall teiwnng.

3 Duw, pwys a saif yn d'wyneb-di,
os crefft ar anwired:

4 Ond, fel y'th ofser di yn iawn,
yr wyt yn llawn trugareid.

5 Disgwyliais f' Arglywydd, wrth fy rhaid:
disgwyliodd f' enaid arno:

6 Rhosys fy holl obaith yn ei air;
F' enaid a gair yn effro.

S A L M CXXX, CXXXI, CXXXII, CXXXIII, CXXXIV, CXXXV.

Ac am yr Arglywydd gwylio y bydd
fwy nā gwylied ydd diſtri,
A edrych blygai bob pen awr,
a welo'r wawr yn codi.
7 Un wedd disgwylied Israēl
yn ddirgel am yr Arglywydd :
Can's mae nawdd gyd a'r Arglywydd nef ;
mae ynddo ef rywiowgrwydd.
Ei drugareddau ans ar led,
fe rydd ymwardi ini :
8 Fe weryd Israēl ; fel hyn
fo'i tyd o'i holl ddrigioni.

S A L M CXXXI.

Y N fy nghalon ni bu falch chwydd,
O Arglywydd, na dim tynder :
Ni chodais chwajth drahäus wg
i'm golwg, o dra uchder.
Ac ni rodias yma a thraw,
i dreiglaw petthau mawrion :
Ni fanwl chwiliais amwybod
rhymedod a dirgelion.
2 Gofstyngais i f' enaid mewn pryd,
fel pan ddiddynfyd herlod :
Fy enaid sydd fel un a fu
gweidi 'ddiddynfu'n bared.
3 Ond disgwylied ty Israēl
wrth wr Imanuel beunydd :
Sef wrth yr Arglywydd o'r pryd hyn,
heb deriyn, yn dragwydd.

S A L M CXXXII.

O Cofia Ddafydd, fy Nuw Ner,
a'i holl wrth-flinder hfyd :
2 Pa l'w adduned a roes fo
i Dduw Iago, gan dd'wedyd,
3 Nid a'f o fewn pabell fy nhŷ,
a'm gwely mwyn ni's dringaf :
4 Ni roddaf i'm dau lygad hŷn,
amrantu'n chwaih m'chysgaf ;
5 Nes caffwyf gyfle, yn ddi rus,
i Arglywydd grymmus Iago :
6 Wele'n Ephista clywgom fod
lle o breswylfod iddo.
Cawfom hi ym mewsydd y coed.
7 Pawb doed i'w bebyl tirion :
Awn, ymgrymmwn, pawb usuddhaed,
wrth ei faingc draed yn union.
8 F' Arglywydd, cyfod i'th esmwylh lys,
a'th arch o rymmus fawredd :
9 Gwifged d'offeiriad gyfion faint,
gwifged dy faint wirionedd.
10 Ef mwyn Dafydd, dy fwydion was,
na thyn dy ras yn llidiog :
Ac na wrth neba di, er neb,
mo wyneb'dy Enneiniog.
11 I Ddafydd rhoes yr Ion l'w gwir ;
a chedwir hwn heb wyradd :
O ffrywth dy gorff rhof ar dy faingc
it'ir aqdd gaingc i eistedd.
12 Fy neddu a'm cyfammod i
dy feibion di os cadwant :
O blaen i blan, o gainge i gainge,
hwy ar dy faingc a farnant.
13 Can's fy Arglywydd, o serch a bodd,
a rag-dewiwl Seion :
I drigo ynddi rhches ei fryd,
gan dd'wedyd geiriau tirion ;
14 Hon syth fydd fy ngorphwysfa i ;
o hoffder ynddi triga'.

15 Bendithiaf hi a' bwyd di ball,
a'i thlawd diwall o fara.
16 A iachawdwriath, medd Duw Naf,
y gwifgaf ei heglwyfswyr :
A rhoddaf yngennau pob fant,
o'i mewn, ogoniant fallwyd.
17 Paraf hyn oll, ac felly bydd
corn Dafydd yn goronog :
Felly darperais, gan fy mhwyll,
brif ganwyll i m Henneiniog.
18 Am ei elynion, o bob part,
y gwifgaf warth a gw'r radwydd :
Paraf hfyd i'w goron fo
fioleuo, medd yr Arglywydd.

S A L M CXXXIII.

W E L E, fod brodyr yn byw 'nghyd,
mor dda, mor hyfryd, ydoedd !
2 Tebyg i olew o fawr werth
mor brydferth ar y gwifgoedd :
Fel pe disgynai draw o'r men,
'r hŷd barf a phen offeiriad :
Sef barf Aron, a'i wifg i gyd,
yn hyfryd ei arogliaid :
3 Fel pe disgynai gwylith Hermon
yn dô dros Seion fynydd :
Lie rhwymodd Duw fywyd, a gwylith
ei fenthith, yn dragwydd.

S A L M CXXXIV.

W E L E, holl weision Arglywydd nef,
bendithiwr ef, lle'r ydych
Yn sefyl yn nhŷ Dduw y nos,
a'i gyntedd diddos trefn-wŷch.
2 Dyrchefwch chwi eich dwylaw glân
yn ei gysfegr-lân annedd :
A bendithiwr, a' chalon rwydd,
yr Arglywydd yn gyttannedd.
3 Yr Arglywydd, a'i ddeheulaw gref
hwn a wnaeth nef a daear,
A roddo ei fenthith, a'i ras,
i Seion, ddinas hawddgar.

S A L M CXXXV.

O Molwch enw'r Arglywydd nef,
ei weision ef moliennwch :
2 Y rhai a saif i'w dŷ a'i byrth,
i'n Duw, a'i fawrwrth, cenvch.
3 Molwch yr Arglywydd, can's da yw ;
clod i'r Ior byw a berthyn :
Cenwch ei glod dros yr holl fyd ;
a hyfryd yw y teityn.
4 Obleggod yr Arglywydd a'i nawdd
ef a etholawdd Iago :
Ac Israēl, i'w mysg y trig,
yn deulu unig iddo.
5 Can's mawr yw'r Arglywydd yn ei lys ;
mi wn yn hyspys hynny :
Ym mhell uwch law'r holl dduwiau mân
mae'r Arglywydd glân, a'i allu.
6 Hyn oll a synnod a wnaeth ef,
yn uchder nef eithafon :
A'r ddaear, ac yn y môr cau,
a holl ddyfnderau 'r eigion.
7 O eithaf daear cyfyd tarth ;
daw'r mellt o bob part hwythau
Ac oer dymhefslloedd, gwiaw, a gwynnt
a godyn, o'i dryserau.
8 Yn nhir yr Aipht, dynion, a dâ,
a llawer pla, y'rawodd ;

Cynll.

S A L M CXXXV, CXXXVI, CXXXVII.

Cyntaf-anedig o bob un,
 i law ei hun, a laddodd.
 i th ganol di, O Aiph gréulon,
 rhos Dduw arwyddion rhyfeud :
 Ar Pharo a'i holl weision i gyd ;
 dug trwy'r holl fyd' orfoledd.

10 O nerth ei fraich efo a wnaeth
 lawer cenhedlaeth feirwon :
 A laddodd lawer, yr un wedd,
 o ben brenhin'edd cryfion.
 11 Sef o'r Amoriaid Sehon fawr,
 ac Og y cawr o Basan ;
 A'r un ddinnyfriad arnynt aeth,
 a holl frenhiniad Canan.

12 A'u holl diroedd hwynt-hwy i gyd,
 gyd a'u holl fywyd bydol,
 I Israël ei rei a wnaeth,
 yn etifeddaeth nerthol.
 13 Dy enw (O Arglywydd) a' th nerth' cry',
 a bery yn dragwywyd :
 Ac o genedl i genhedaeth,
 'dy goffadwraeth, Lywydd.

14 Can's ar ei bobl y rhydd ef farn,
 yr Arglywydd cadarn cyfon :
 Ac yn ei holl lywodraeth bur,
 bydd doftur wrth ei weision.
 15 Y delwau oll, gwaith dwylaw 9u',
 a dafais dyn anffuddion :
 O aur ac arian, dyn a'u gwnaeth,
 o hil cenhedlaeth weigion.

16 O waith dyn, gwasu rhwth y sydd,
 heb ddim lleferydd iddyn :
 Ac mae llun llygaid mawr ar lled,
 a'r rhai'n heb weled gronyn.
 17 Dwy glurf dynion sydd i bob un,
 heb glywed mymrun etto :
 Tu safn yn ehang, ac ni chaid
 na chwyt' nat enaid ynddo.

18 Un fodd a'r delwau, sydd y rhai
 a'u gwnelai hwynt a'u dwylo :
 Ac nid yw well nã'r rhai'n yr un
 ynddyn' a ymddiriedio.
 19 Ty Israël, na choeliwch chwi,
 ty Aron, Lefi usfudd,
 20 I'r rhai'n ddim, ond i'r Arglywydd ne' :
 bendithiwrch e'n dragwywyd.

21 Bendithier fyth mawr Enw'r Ion,
 o! Seion hen, a barchem :
 Bendithier, moler ei enw fo,
 sy'n trigo yng Nghaer-Salem.

S A L M CXXXVI.

M Olwch yr Arglywydd, can's da yw ;
 moliennwch Dduw y Llywydd :
 Can's ei drugaredd oddi fry
 a bery yn dragwywyd.
 2 Molwch chwi Dduw y duwiau'n rhwydd,
 3 Ac Arglywydd yr arglywydd :
 4 Hwn unig a wnaeth wyrthiau mawr,
 trwy ei ddirfawr ddaioni.

5 Gwnaeth, a'i ddoethineb, nef uwch ben,
 6 A'r ddaearen, a'r dyfr'edd ;
 Y rhai yw prif sylwedd y byd,
 a'i gyd o'i drugaredd.
 7 'R hwn a wnaeth oleuaduan mawr,
 o'r nef hyd lawr, a'i fawredd :
 8, 9 Haul y dydd, a'r lleuad y nos,
 i ddangos ei drugaredd.

10 'R hwn a d'rawodd yr Aiph i'w ddig,
 a'i blaen-anedig ynddi :

11 Ac a ddug Israël i'r daith,
 ac ymaith o'u holl gyni.
 12 A hyn trwy law gref, a braich hir,
 o rym ei wir ogoneedd :
 13 A holiti'r môr coch yn ddwy ran,
 o anian ei drugaredd.

14 Dug Israël i'r lan yn wŷch ;
 fel dyna ddrych gorfoledd :
 15 Ysgyddio Pharo, a'i holl lu ;
 a hyn fu ei drugaredd.
 16 A dwys ei bobloedd, yn ddi-chwŷs,
 trwy wleidydd dyrys anian :
 17 Taro brenhinoedd er eu mwyn,
 ac felly 'dwyn hwy allan.

18 Lladd llawer brenhin cadarn llen ;
 19 Sef Sehon yr Amoriaid :
 20 Ac Og o Basan, yn un wedd,
 o'i fawr drugaredd dibad.
 21 A'u holl diroedd hwynt-hwy i gyd
 eu rhoi yn fywyd bydol
 22 I Israël ei was, a wnaeth,
 yn etifeddaeth nerthol.

23 Hwn i'n cystudd a'n cofioedd ni,
 o'i fawr ddaioni tirion :
 24 Ac a'n hachubod ym ddifwrth
 oddiwrth ein holl elynion.
 25 Yr hwn a ymbyrth bob rhyw gnawd,
 yn ddiolawd o'i drugaredd :
 26 Clodforwch Dduw, Brenhin y nef ;
 rhwch iddo ef egoneedd.

Molwch Arglywydd yr arglywydd,
 uwch ben pob rbi o fawredd :
 Dduw'r duwiau, Ior uwch ben pob ion,
 a ffynnon y drugaredd.

S A L M CXXXVII.

P A N oeddym gaeth yn Babilon,
 ar lan prif afon groyw,
 Mewn coffadwriaeth am Seion,
 hidlafon ddagau'n loyw.
 2 Rhoddfaon ein telynau 'nghroog
 ar goed canghennog iron,
 Lle yr oedd prenian hely plan
 o ddeutu glan yr afon.

3 Y rhai a'n dug i garchar caeth,
 i ni yn ffaeth gofynen' :
 A ni'n bruddion, gerddi Seion :
 ysywaeth peth ni's gallen.
 4 O Dduw, pa fodd y canai neb
 (rhoem ateb yn ystyrion)
 I chwi o gerdd ein Marglywydd Dad,
 a ni mewn gwlad eisronol ?

5 Os a Caeralem o'r cof mau,
 anghofied deliau ganu :
 6 Na threod fy nifao, oni bydd
 hi'n-ben llawenydd am i.
 7 Cofia di, Dduw, blant Edom lem,
 yn nydd Caersalem-hawddgar :
 Noethwch, dynoethwch (meddei rhai'n)
 ei mur a'i main i'r ddear.
 8 Bydd gwŷn eu byd i'r sawl a wnet
 i ti, merch Babel rydost,
 Yr umrhyw fesur, gan dy blaen,
 i ninnau fel y gwnaethost.
 9 Y sawl a gym'r dy blant di,
 bo'r rheini fendigedig,
 Ac a darawo'r eppil tau
 a'u pennau wrth y cerrig.

SALM CXXXVIII, CXXXIX, CXL.

SALM CXXXVIII.

RHOF fawrglod iti, fy Nuw Ion;
o ddyfnder calon canaf:

Yngwydd holl ainglion y nef,
a'm hoslef, y'th foliannaf.

2 Yngrymmaaf tu a' th sanctaidd dŷ,
dan ganu o'th drugaredd:
A'th enw mawr, uwch-law pob peth,
a'th air dîfeth wirionedd.

3 Y dydd y gewlais arnat ti,
gwendewaist fi yn fuan:
Yno y nerhaist, a'chref blaid,
fy enaid i, oedd egwan.

4 Doed brenhinoedd y ddæar hon,
a rhoen' it' union foliant:
Addolent oll ein gwir-Dduw ni;
can's d'euriau ei a glywiant.

5 Yn ffyrdd yr Arglywydd, yr un wedd,
ac am ei Fawredd, canant:

Gan ddangos trwy'r holl fydd ei faint,
a maint yw ei egoriant.

6 Uchel yw'r Ion, etio fe wel
yr ufuod isel dynion:

A gweil o hirbell, er eu plan,
y beilch a'r gwarrau sylhion.

7 Pe bai yn gyfng arnai'r byd,
ti a'm byhwed y eilwaith:

Gan estyn llaw, i dæwyn dy was
oddiwrth rai atcas ymaith.

8 Yr Arglywydd a gyfawna a mi,
Dew, dy ddaioni rhag llaw,
Ac yn dragwydd i mi dod:
na wrthod waith dy ddwylsw.

SALM CXXXIX.

Arglywydd, manwl y chwiliaist fi;
a day'm hadwaen i hefyd:

1 Eisteddiad, codiad, gwydiodd hyn,
a'm meddw! cyn ei dd'wedyd.

2 Yr wyd ynglych fy lloches i,
a'm ffyrdd fydd a'i'n hysys:

4 Nid oes air na's gwyddost ei fod
ar flaen fy nhafod olinus.

5 O'm hol ac o'm blaen y'm lluniaist;
dy law a ddodaiast arnaf:

6 Gwybodaeth ddileithr yw i mi,
a'i deall hi ni's medras.

7 I ba le'r saf i roi tro,
i'nguddio rhag d'y prysod?

1 I ba le'fosa rhag dy wydd,
trwy gael fforderwydd i lathlyd?

8 Os dringaf tu a'r nefoedd fry,
wyt yno i'th dŷ perffaith:

9 Os tu a'r dyfndwr gof twng tro,
yr wyt ti yno elwraith.

9 Pe cawn adenyyd bore wawr,
a myn'd i for mawr anial:

10 Yno bydd dy ddeheu law di,
i'm tywys, a'm cynnal.

11 A phe meddyllwn, yr ail dro,
ymguddio mewn tywylwg:
Canol y nos fel hanner dydd,
mor oleu fydd yn d'olwg.

12 Nid dim tywylach nos i ti,
nag yw goleuni hafoddydd:

13 A'r ddau i ti maent yr un dduell,
y tywyl a'r goleuddydd.

14 Da' gwyddost y dirgelwch maw;
E'rrenau a fediennait:

Ynghrôth fy mam pan oeddwn i,
yno tydi a'm cuddiait.

14 Can's rhyfedd iawn y gwnaethpwyd fi,
a'th waith di sy rhyfeddod:
A'm henaid a wyr hyunny'n dda,
a hon a wna it' fawrglod.

15 Ni chuddiwyd fy ngrym rhagot ti,
pan wnaethost fi yn ddirgel,
Fel llunio dŷn o'r ddaear hon,
o fewn pridd eigion isel.

16 Dy lygaid gwelsant fy nhreifn wael,
cyn i mi gael perffeithlon;
*R oedd pob peth yn dy lyfr yn llawn,
cyn bod yn iawn un gronyn.

17 Mor anwyf dy feddyliant ym' i
mor fawr yw ium y rheini!

18 Wrth fwrr, amlach gwn yw bod
nâ'r tywod o risedi.

Myfyrion pan ddeffrowyf fi,
trwyf gyd â thi yn gwblod.

19 O Dduw, pa achos, yn dy lis,
na leiddid yr annuviol?

O Dduw, pe copid rhai o'r rhain
y sydd yn arwain traha:

Wrth y gwaedlyd fo gaid d'wedyd,
Dydi dos oddi yma.

20 Yr hali am danad, f' Arglywydd on,
sy'n traethu petheu figeler:
A'th elynion, dibris eu llw,
cym'rasant d'enw'n ofer.

21 On'd cas yw gennys, O Dduw Ion,
dy holl gafeion gwædlyd?

On'd ffiadid gennys fi bob dŷn
a ai yn d'erbym hafyd?

22 A llawn gas y caeafis hwynyt:
ŷnt fel ar bwyt gelyniol.

23 O chwiliai fi, O Dduw, yn hŷ:
cei hynny yn fy nghalon.

(Dyw) prawf fy meddwl i'n fy mof.

24 'Oes ffordd annuviol gennys?
Gwel fi, tywys, dwg fi yn f'ol;
ded ffond dragwyddol ymy.

SALM CXL.

RHAG y gŵr drwg gwared fi (Ner)
rhag gŵr y trawdider efridd:

2 'Rhai sy'n bradychu yn ddirgel,
a chafglu rhyfel beunydd,

3 Fel colyn farph yn llithrig wau,
yw eu tafodau llymion:

Gwenwyn yr asp sydd yn parhau
dan eu gwefiau creulon.

4 Rhag y dŷn drwg, rhag y gŵr traws,
sy'n myfyr lliaws faglau:

Duw, gwared fi, rhag gofod brad
ynglych fy ngwaffad lwybrau.

5 Y beilch cuddiaisant fagl a rhwyd;
wrth hon gofodwyd tannu:

Ar draws fy ffyrdd, i ddal fy nistroed,
yng'hudd y rhoed llinnau.

6 D'wedais wrth f' Arglywydd, Fy Nuw wyd;
tyn fi o'u rhwyd a'u maglau:

7 O gwrando'n fuan, f' Arglywydd nef,
ar brutid lef fy ngweddiau.

7 Fy Arglywydd yw fy nerth i gyd,
a'm coel, a'm hiéchyd calon:

Ti a roist gudd dros fy mhen maw
yn nydd yr arfa gleywon.

8 F'r dŷn annuviol, Duw, na ad
eddymunjad drwg ei 'wyllys;

S A L M CXL, CXLJ, CXLII, CXLIII.

1 Rhag ei wneuthur *cio yn gry'*,
a'f yfn'd yn rhŷ drahaus.
2 A'u holl ddymuniad *drwg i mi*,
a'u rhegain weddi greulon:
3 Y rhai 'n yn llwyr a ddont ym mhen
y capten o'm caselion.

4 Syrthied arnynt *y marwyr tân*,
ac felly lllofan' ymaith:

5 Bwrier hwy mewn *cauofydd nant*,
fel na chyfodant eilwaith.

6 Dŷn llawn siarad fydd anwaithaf;
ni eistedd ef yn gryno:

7 A drwg a ymlid y gwr traws;
o hyn mae'n haws ei *gwympo*.

8 Da gwn y rhydd yr *Arglwydd dâl*,
i ddial cam y truan:

9 Ac y iawn farna y dŷn llawd,
fy'n byw ar gardawd fechan.

10 Y rhai cyflawn, trwy yr holl fydd,
dy enw a gyd foliannapt:

11 A'r holl rai union, heb ofn neb,
o flaen dy wyneb trigast.

12 Ond pan fynegais it' *fy nghfur*,
a'm dolor o'm *meddyliau*:
13 Da gwyddit ti bob fforsd, a'r man,
y rhoisan' i mi faglau.

14 O'r tu deau nid oesid im' neb,
trown f' *wyneb*, a'm hadwaenai:
15 Na nawdd, na neb, o dy'n y byd,
fy mywyd a' *mgeleddai*.

16 Arnad llesfa, wrthyt d' *wedais*,
Duw, ti a *ydwyd union*:
17 Fy nghwbl obaith wyt ti yn wir,
a'm rhan yn nhir y bywion.

18 O ystyr, *Arglwydd*, faint fy eglwys:
wyl mewn trueni diglon:

19 Rhag fy erlidwyr *gwared fi*;
mae'r rheini yn rhŷ gryfion.

20 O garchar caeth fy enaid tyn,
dy enw am hyn a folaf:
21 Pan weler dy fod ar fy rhan,
y cyfion twyfan attaf.

S A L M CXLIII.

Erglyw fy arch, O *Arglwydd mab*,
wyl arned yn gweiddio:

22 O'th wirionedd, a'th gyflawnedd,
gofynaf it' fy ngwrando:

23 Ac na ddos i'r farn, a'th was *gwad*,
(pa les im' gael cyflawnder?)

24 Am nad oes dyn byw ger dyfron

yn gyfion, pan ei teimler.

25 Y gelyn a erlioddi f' oes,
mewn llwch y'm rhoes i orwedd:

26 Fel y rhai meirwon, a fai'n hir
is tywll dir a'u hannedd.

27 Yna fy yspryd, mewn blin ing:

28 Ac ar fy nghadon drom daeth braw.
Ond wrth i yfyriaw rhagor,

29 Mi a gofais a dyddiau gynt,
a helynt gwaith dy ddwylod:

30 Am hyn myfyrfais, fy Nuw Naf,
am hyn myfyrfa etto.

31 Fy nwylaw attat rhois ar led,

llc 'mae f' ymddiried unig:

32 Am danad f' enaid fydd, yn wir,
un wedd a'r tir sychedig.

33 Yn ebrwydd gwrandi fi yn rhodd,
O *Arglwydd*, pallodd f' yspryd:

34 Rhag i mi fyned i'r pwll du,
fel rhai a ddarfu 'bywyd.

35 Par im' ar frys glywed dy nawdd:

36 Can's ynot hawdd y credais:

37 A dyg im' rodio dy ffyrdd rhad;

38 can's f' enaid attad codals.

39 A gwared fi, fy Nuw a'm Hidion,

rhag fy ngelynion astrus:

40 Am fod fy lloches gyd a thi.

41 O dysg i mi d'ewyllys:

42 Can's tydi ydwyd y Duw maw:

43 boed d' Yspryd tau i'm tywys

44 Ar yr uniondeb yn y tir:

45 dyna dy wir ewyllys.

46 Duw, er mwyn d' enw, fi bywta:

47 a helpa f' enaid tyner:

48 Allan o ing, Duw, cais ei ddwyn,

ac er mwyn dy gyflawnder.

49 A gwna ar yr elynol blajd,

caselion f' enaid, gerydd:

50 Difetha hwynt, er mwyn dy ras:

51 can's mi wyl dy was uſudd.

S A L M

S A L M CXLIV.

Rois weddi ar yr *Arglwydd nef*,
yn llym fy llef ymbiliais:

2 A'm holl fyfyrdod ger ei fron,

3 a'm calon, y tywlltrais.

S A L M . C X L I V . C X L V . C X L V I .

S A L M . C X L I V .

B Endigaid fo'r Arglywydd fy nerth ;
mor brydferth yr aethrawa
Fy nwylo ymladd, a'r un wedd
fy myfedd i ryfela !

2 Fy nawdd, fy nerth, fy nwy, fy nghred,
fy nhw'r, fy ymwared unig ;
Can's trwyddio fy mholb a gaf
danaf yn ostyngedig.

3 Pa beth yw dŷn, dywaid, O Dduw,
pan fyddit i'w gydnabod ?
A mab dŷn pa beth ydyw fo,
pan fych o hono'n darbod ?

4 Pa beth yw dŷn ? peth yr un wedd
A gwagedd heb ddim 'hono :
A'i dyddiau'n cerdded ar y rhod,
fel cyfod yn myn'd heibio.

5 Gofwng y nefoedd, Arglywydd da,
ac edrych draha dionys :
Duw, cyffwrdd â'r mynyddoedd fry ;
gwna iddynt fygw digon.

6 I'w gwaigar hwynt, gyr felti i wau ;
i'w lladd, gyr faethau tanbaid :
7 Disgyn, tyn fi o'r dyroedd mawr ;
hyn yw, o law o'r etroniaid.

8 Duw, gwared fi ; genenau'r rhai
a fydd yn arwain gwegi ;
A'u deheu-law fy, yr un-bwylly,
ddeheulaw twyll a choegni.

9 I ti, Dduw, canaf, o fawrhâd,
yn llafar, ganiad newydd :
Ar nabyl, ac ar y deg-tant,
cei gerdd o foliant beunydd.

10 Duw i frenhinoedd rhoi a wnaeth
ei fwraeth at iawn-reol :
Dan ymwared Dafydd ei was
rhag cleddyf cas niwediol.

11 Duw, gwared, achub fi wrth raid,
rhag plant etroniaid digus :
A'u safn yn llawn o ffalder gau,
a'u dehau yn dwyllodrus.

12 Bydd ein meibion, fel planwydd cu,
o'r bôn yn tyfu'n traidd :
A'n merched ni fel cerrig nadd
mewn conglau neuadd sanctaidd :

13 A'n conglau llawnion o bob peth ;
a'n defaid, difeth gynnydd,
Yn floedd (mawr yw'r llwyddiant hwn)
a myrddiwn i'n heolydd :

14 A'n hychen cryfion dan y wêdd,
yn hywydd, ac yn llonydd :
Heb dor na forriant i'n mysg ni,
na gwaeddi i'n heolydd.

15 Dedwydd ydyw y bobl y fy
a phob peth felly ganddynt :
Bendigaid yw'r bobl by'r rhai'n sydd
â'r Arglywydd yn Dduw iddynt.

S A L M . C X L V .

M I a'th fawrygaf di, fy Nuw ;
can's tydi yw fy Llywydd :
Bendithio dy enw byth a wnaf ;
mi a'i molaf yn dragwydd.

2 Dy enw a folaf fi bob dydd,
a'th glod a fydd heb orphen :
3 Yr Arglywydd fydd glodfawr heb wêdd,
a'i fawredd sydd heb daibien.

4 Cenedl wrth genedl a ront fawr
i'th ogoneddawr wyrthau :
Gan danu dy nerth 'rhîd y byd,
a d'wedyd dy gynheddau.

5 Am dy ogoriedd mawr, fy Na'r
mynegaf, a'th gadernid :
6 Son am dy bethau ofnadwy,
gwnant hwy a minnau hefyd.

7 Llwyd geffadwriaeth 'honot ti,
a'th fawr ddaioni, 'draethant :
Ac o'th gyflawnder, fy Nuw Ion,
â llafar dôn, y canant.

8 Sef gradlawn yw ein Harglywydd mî,
ac o dosfuri rhyfedd :
Hwy ac anniben yw i ddig ;
llawnfrydig i drugaredd.

9 Da yw yr Arglywydd i bob dŷn,
a'i noddedd fy'n dyciannol :
Ac ar ei holl waithredoedd ef
daw nawdd o'nef yn rasol.

10 Dy holl weithredoedd di i' th lwydd,
O Arglywydd, a'th glodforas :
Dy wyrth pan welo dy saint di,
y rheini a'th fendifithiant ;

11 Gan son am drugaredd a gras
dy d'yrnas, a'i chadernid :
Fel dyna'r gerdd sydd yn parchâu
yn eu geneuau hyfryd.

12 Fel y paront, trwy hyfryd glod,
gydnabod â'th deyrnafiad,
A'th nerth ym myig holl ddynol blant,
a'th lawn ogoiant gwaftad.

13 Brenhiniath dy d'yrnas di fry
a bery yn waftadol :
A'th lywodraeth o oed i oed,
hon a roed yn drag'wyddol.

14 Yr Arglywydd cynnal ef yn lloa,
y rhai fy'mron eu cwympod :
Ac ef a gyfyd bawb, yn wir,
a'r a ostyngir isod.

15 Wele, mae llygaid yr holl fyd
yn disgwyl wrthyd, Arglywydd :
Tithau a'u porti hwynt i gyd,
bawb yn ei bryd, yn ebrwydd.

16 A phan agorech di dy law,
o honi daw diwall-faeth :
D'ewyllys da yw ymborth byw,
a hynny yw eu lluniaeth.

17 Holl ffyrdd yr Arglywydd cyfion ynt,
a'i wyrthiau ydnt sanctaidd :

18 Agos iawn i bawb ydyw fo
a cill arno'n buraid.

19 Sef at y gwyr a'i hofnant ef,
fo glynw eu llef, i'w gwared :
Fo rydd eu h'wyllys hwynt, a'u harch,
o'i wir barch, ion gogoned.

20 Pob dŷn a garo'r Arglywydd nef,
caiff gando ef ei 'mddifyn :
A chan ddfetha, rhyyd oes fer
i bob yfgele'r cyndyn.

21 Fy enaid traethed fendifth rwydd,
a mawl yr Arglywydd nefol :
A phob cnawd rhoed i'w enw (y Sant)
ogoniant yn drag'wyddol.

S A L M . C X L V I .

F Y enaid, mola'r Arglywydd nef ;
2 Mi a'i molaf ef i'm bywyd :
Dangosaf glod i'm Harglywydd Dduw,
tra gallwyf fyw, neu symmod.

3 Na wnewch hyder ar d'wyfogion,
nac ar blant dynion bydol :
Am nad oes ynddynt hwy i gyd
ga help nac iechyd nerthol.

S A L M CXLVI, CXLVII, CXLVIII.

4 Pan el y ffyn o'r genau gwael,
a'r corph i gael daearlan :
Felly dychwel ; fel dyna'r dydd
y derfydd ei holl amcan.

5 Y pryd hwn gwyn ei fyd efa
a roddo ei holl obaith
Ar Dduw Iago, yn gymmorth da,
pan el oddiyma ymaith.

6 Hwn Dduw a wnaeth nef, daear, mör,
a'r holl ystör fydd ynddynt :
Hwn a saif yn ei wir ei hun,
pryd na bo un o honynt.

7 Yr hwn i'r gwael a rydd farn dda,
a bara i'r newynlyd :
Fe ollwng Duw y rheidus gwár
o'i garchar ac o'i gaethfyd.

8 Yr Arglywydd egr y lygaid dali
ef a dyr wall gwael ddyntion :
Yng leddu'r gwan mae'n Harglywydd ni,
a hoffi y rhai cyfion.

9 Dieithraidd, a'r ymddifad gwan,
a'r weddw druan unig,
Dw a'u pyrth : ond dyryfu wnaï
holl syrdd pob rhai cythreulig.

10 Yr Arglywydd yn teyrnasu a fydd,
dy Dduw tragywydd, Seion :
O es i oes pery dy lwydd.
Molwch yr Arglywydd tirion.

S A L M CXLVII.

M Olwch yr Arglywydd ; can's da yw
canu i Dduw yn llafar :
O herwydd hyfryd yw ei glod,
a da yw bod yn ddiochgar.

2 Caerfalem dinas gyflawn fydd ;
yr Arglywydd fydd i'w darpar :
Gan galglu Israël ynghyd,
a fu trwy'r byd ar wasgar.

3 Yr unig Arglywydd sy'n iachâu
yn rhudd o friwiau'r galon :
Yr Arglywydd rhwym eu briwiau'n lawn,
y rhai dolur-lawn cleifion.

4 Yr Arglywydd sydd yn rhiso'r fer,
a phob rhyw nifer o honynt :
Ef a'u geiyl hwynt oll yn glau
wrth briod enwau eiddynt.

5 Mawr yw ein Harglywydd ni o nerth,
a phrydferth o rafoldeb :
Ac mae'n bell iawn uwch ben pob rhif,
son am ei brif ddoethineb.

6 Yr Arglywydd unig sydd yn dal
i gynnal y rhai gweiniaid :
Ac ef a ostwng hyd y llawr
y dorf fawr annwilioiaid.

7 Cenwch i'r Arglywydd mal y gwedd,
clodforedd iddo 'berthyn :
O cenwch, cenwch gerdd i'n Duw,
da ydyw, gyd a'r delyn.

8 Hwn a chymyngau toes y nen,
a gwlaw'r ddaearan gwlychodd :
I wellt gwaeth dyfu ar y fron,
a llyfiau i ddynion parodd.

9 Hwn i'r anifail ar y brynn
a rydd yr hyn a'i portho :
Fe bortha gywion y cigfrain,
pan fo'n yn llefain arno.

10 Nid oes ganddo mewn grym un march
na serch, na pharch, na phleiser :
Nac mewn esgair, neu forddwyd gŵr ;
fel dyna gyflwr ofer.

11 Yr Arglywydd rhoes ei serch ar ddyw
yr hwn y fy'n ei hoffi :
Ac sydd yn disgwyl cael ei nawdd,
caiff hwn yn hawdd ddaioni.

12 O Caersalem, gyflawn o lwydd,
molianna'r Arglywydd eiddod :
O Seion sanctaidd, dod, un wedd,
i'th Dduw glodforedd barod.

13 Herwydd yr Arglywydd, a'i fawr wyrth,
a wnaeth dy byrth yn gryfion :
A rhoes ei fendith, a thyciant,
ym mhliith dy blant a thwyrion.

14 Hwn a roes heddwch yn dy fro,
fel y cynnyddo llwyddiant :
Ac a ddiwallodd yn esch plith,
o frasder gwenith, borthiant.

15 Ei orchymyn ef a ddawnfyn,
o'i ddawnfawr, air cymhesur :
Hwn ar y ddacar a ar led,
ac yno rhed yn bryfur.

16 Eirch i'r eira ddifgyn fel gwlan ;
eirch rew, fe'i tan fel lluudw :
17 Eirch iâ, fe ddaw yn defyll cri ;
pwy 'crys oerni hwnnw?

18 Wrth ei air eilwaith, ar ei hynt,
fe bair i'r gwyt och neidio,
I dodd i'r hali'n : ac felly bydd
i'r holl afonydd lifo.

19 Grym ei air, a'i ddeheudaw gref,
a ddengys ei i lago :
A'i ffyrdd a'i farm i Israël,
a'r rhai a ddêl o hono.

20 Ni wnaeth efe yn y dull hwn
â neb rhyw natiwn arall :
Ni wyddent farnau'r Arglywydd nef ;
O molwch ef yn ddiball.

S A L M CXLVIII.

O Molwch yr Arglywydd o'r nef,
rhewch lef i'r uchel leodd :
2 Molwch hwn holl angylion nef,
molwch ef ei holl luoedd.

3 Yr haul, a'r lleuad, a'r holl fer,
y gloywder, a'r goleuni :
4 Nef y nefoedd, a'r ffurrafen,
a'r deisr uwch ben y rheini ;

5 Meliannaft enw'r Arglywydd nef ;
hwynt a'i air ef a wnaethwyd :
D'wedodd y gair, a hwy, fel hyn,
ar ei orchymyn, crewyd.

6 Rhoea real iddynt i barhau,
fel deddfau byth i'w dilyn :
Rhoea bob peth yn ei le'n adi os,
nad elo dros ei derfyn.

7 Molwch yr Arglywydd o'r ddaear,
chwythwyl ystrywgar ddrwgiau :
8 Y tân, a'r cenfylig, eira, a tharth,
a'r gwyt o bob part yntau ;
9 Mynyddoedd, bryniau, ffwrwythlon wjdd,
a'r tirion gedrwydd brigog :
10 Ap'feiliaid, ac ymluigiaid maes,
ac adar llaes afgellog.

11 Brenhinoedd daear, barnwyr byd,
fwyddwyr ynglyd a'r bobloedd :
12 Gwyr ieuang, gwyrifon, gwyr hen,
pob bachgen ym mhob oefoedd ;
13 Molant ei enw ef ynglyd
uchel a hyfryd ydodeodd :
Ef enw ef fydd uchel ar
y ddaear oll, a'r nefoedd.

S A L M C X L V I I I , C X L I X , C L .

14 Can's corn si bobl a' ddychafawdd,
yn fawl a nawdd i'r eiddo:

1 Israel, ei etholedig,
a drig yn agos ator.

S A L M C X L I X .

C Enwch i'r Arglywydd, ac iawn fydd,
ryw ganiad newydd rhyfudd:
A chlywer ynglyn lleidfa'r saint
ei fawr faint, a'i orfoledd.
2 Boed Israël lawen a ffaeth
yn Nuw, a'i gwnaeth yn ddibrins:
A byddant hyfryd blant Seion
yn Nuw, eu trion Frenhin.
3 Molant ei enw ar y bibell,
a thympanell, a thelyn:
4 Can's boddlon yw i'w bobl i gyd;
rhyfudd iechyd i'r lledneis-dodyn.
5 I'w saint ef doed gorfoedd iawn,
a hon yn llawn gogoniant:
Yn eu gwellau (yn llawn ddull)
ac yn eu 'stefyll, canant.

6 Yn eu genau bydd cerdd bob awr
ein Duw, a'i fawr ryseddod:
Ac yn eu dwylaw bydd i'w drin
y cleddyf deufin pared:
7 Ar estroniaid i'n dial ni,
ac i gosp-boeni'r bobloedd:

8 I roi mewn caethder cadwyn dro,
i rwymo eu brenhisaedd;

I roi eu pendefigion chwyrn
mewn gesyn heiym ffyrnig:

9 I wneuthur arnynt union farn,
yn gadarn 'sgrifenedig.

Dyma'r glân ardderchowgrwydd fydd
i'w faint y sydd yn credu:
Clodforwch off yr Arglywydd nef,
O molwch ef, am hynny.

S A L M C L .

M Glwch Dduw yn ei gyfsegr len,
sef ei ffurfaen nerthol:
2 Molwch ef i'w gadernid llym,
ac amlder grym rhagorol.
3 Ar lais udgorn fhowch y mawr hym,
ar nably, telyn, tympan:
4 Molwch chwi ef a llawn glod glau,
a thannau, pibell, organ.

5 Ar y symbalaau molwch ef,
a'r rhai'n a'u llef yn sein-gar:
O molwch ef a moliant clau
ar y symbalaau llafar.

6 Holl bethau molent un Duw byth,
sydd ynddynt chwyrn y bywyd:
Rhoent gyd-gerdd foliant i barhau,
clodforwn ninnau hefyd.

T E R F Y N S A L M A U D A F Y D D .

E M Y N A U .

E M Y N A U.

Veni Creator.

TYR'D, Yspryd Glân, i'n c'lonnau ni,
a dod d'oleuni nefol:
Tydi wyt Yspryd Crist, dy ddaw,
fy fawr iawn a rhagor.

Llawenydd, bywyd, cariad pur,
ydyn dy eglur ddoniau:
Dod eli n' llygaid, fel i'th faint,
ac ennaint i'n hwynebau.

Gwafara di 'n gelynion trwch,
a heddwch dyro ini:
Os T'wyfog i ni fydd Duw Ner,
pob peth fydd er daioni.

Dyfog in' adenabod y Duw Tad,
y gwir Fab rhad, a Thithau:
Yn un trag'wyddol Dduw i fod,
yr hynod dri Pherionau.

Fel y molianner, ym mhob oes,
y Duw a roes drugaredd:
Y Tad, y Mab, a'r Yspryd Glân;
da datgan ei anrhwydd.

Neu fel byn.

TYR'D, Yspryd Glân, trag'wyddol Dduw,
yr unrhyw â'r Tad nefol:
Yr unrhyw hefyd a'r Mab rhad,
Duw cariad tangnafedol.

Llewyrrcha 'n c'lonnau ni â't ras,
fel byddo gas in' bechu:
Ac i ni, mewn fanfeiddrwydd rhwydd,
bob dydd dy wafanaethu.

Y Diddanydd wyt ti yn wir
ym mhob rhyw hir orthrymder:
Dy holl ddaioni di, a'th glod,
â thafod ni adrodder.

Y Ffynnon i'r llawenydd glân,
y gloywlwys Dân cariadol:
Ac i'r Enneiniad, mawr ei les,
sy 'n rhoddi gwres yfprydol.

Dy ddoniau di ynt aml a dwys,
y rhai i'th eglwys rhoddi:
Yngh'lonnau pur, dy ddeddf ddilys
tydi â'th fys 'fgrifeni.

Tydi addewaist ddysgu, Ion,
dy weiglon i lfasaru:

Fei ym mhob man y caffo 'n rhwydd
yr Arglywydd ei foliannu.

O Yspryd Glân, i'n c'lonnau ni
y gwir oleuni danfon:
A hefyd zel, tra fom ni byw,
i garu Duw yn ffyddlon.

Ein gwendid nertha di, O Dduw,
(mawr ydwy ein breuolder)
I ddiawl, i'r byd, na chwaith i'r cmawd,
na syddom wawd un amser.

Gyr ein gelynion yn eu hol;
bydd di heddychol â ni:
Gwna i bob dîn ein caru 'n bur,
(mael eglur a fydd hynny.)

Ein T'wyfog wyt, O Arglywydd maw,
rhag maglau pob rhyw bechod:

A rhag llithro oddiwrhyt mwy,
cynorthwy bydd in' parod.
Dod sesur mawr o'r ras yn rhwydd,
O Arglywydd Dduw goruchaf:
Diddanwyd i ni felly bydd
yn y brawd-dydd diweddaf.

I ffoi ymbleidiadau cecreth cas,
dod i ni ras, Dduw nefol:
Dod gariad, a thangnafedol mad,
ym mhob rhwy wlad Crist'nogol.

Attolwg i ti, dyro rad,
y Tad i ni adenabod:
A'r Arglywydd Iesu, ei Fab haed;
ac yn y nef cael canfod.

A chyffesu, â pherffaith ffydd,
Dydi bob dydd yn ddiâu:
Yspryd y Tad a'r Mab wyt ti,
un Duw, ond tri Pherionau.

I'r Tad, i'r Mab, i'r Yspryd Da,
un gogyd a gogyfuwch,
Bid moliant: hwn yw'r gwir Dduw nef;
ei enw ef bendithiwrh.

A bid i'n hunig Arglywydd Dduw
fod gwiw ganddo roi 'n hyiwydd,
I bob rhyw Cristion yn y byd,
ei Yspryd yn dragwydd.

Cân Sant Ambros, neu Te Deum.

TYDI (O Dduw) a folwn ni;
addefwn di yn Arglywydd:
Y ddaear oll (drag'wyddol Dad)
gwna it' addoliad hylwydd.
Arnat ti holl angylion nef
a ront eu Hef heb dewi:
Y nefoedd hefyd oddiar hyn,
a'r nerthoedd sy 'n y rheini.

Cerub a seraphin a fydd
yn llefain beunydd attat:
Sanct, Sanct, Sanct, Arglywydd faboth glân,
fel hyn y galwan' arnat.
Nefoedd a daear sydd yn llawn
o'th wirddawn, a'th ogoniant:
Yr apostolion, hyfryd gôr,
a ron' it' ragor foliant.

Moliannus rif y prophwydd
fy' th foli o'r dechreuaed:
A'r merthyrion, ardderchog lu,
fydd i'th foliannu'n waftad.
Dy eglwys wir gatholig lân,
(hon sydd ar dan trwy'r hollfyd)
O Arglywydd, a'th addola di,
yn Un ac yn Dri hefyd.

Y Tad o anfeidrol Fawredd,
gwir Fab gogonedd unig:
A hefyd y Glân Yspryd pur,
fydd i ni 'n gysur diddig.
Ti wyt (O Crist, yr unig Sant)
Frenhin gogoniant grasol:
Wyt hefyd i'r trag'wyddol Dad
yn wir-Fab rhad trag'wyddol.

Pan gym'raist arnat wared dŷn
o ieddiant gelyn anfwyn:

Difysy.

E M Y N A U.

Diyftryr gennyt ti n̄ bu
dy eni o fru y forwyn.
Pan fethraist angau, teyrnas nef,
i bob ffydd gref, agoraiſt:
Yangogoniant yr hael-Dad byw,
ar ddeau Duw, eisteddaſt.

Credu yr ȳm, a diſigl ffydd,
mai ti fydd Barnwr arnom:
Am hyn, er ein cynorthwyaw,
bid dy ddeheulaw drofom.
Dy bobl di ȳm (O Dduw ein nerth)
prid werth dy waed faneſſeſſiol:
Par gael ein cyfris gyd a' th saint
mewn gogoniaint tragwyddol.

Cadw dy bobl (O Arglywydd da)
bendithia d'etifeddiaeth:
Dyrcha hwynt byth, gwna iddynt fod
dan gyfod dy lywodraeth.
O ddydd i ddydd y'th glodforwn;
mawrygwn dy enw bythoedd:
Teilyng ein cadw ni heddyw
rhag pechu (O Dduw'r lloedd.)

O Arglywydd, wrthym trugarhā;
trugaredd gwna a'r eiddod:
Dy ferch di arnom tywynned;
bydd ein hymddiried yn nod.
Mewn dim nid ymddinedais i,
ond ynot ti (O Arglywydd)
N'ad byth im' g'wilydd achos hyn,
O Dduw, na derbyn gw'radwydd.

Cân y tri Llango, neu Benedictus opera omnia.

CHWI holl weithredoedd Arglywydd nef,
bendithiwrh ef, ein Llywydd:
Gogoneddwch, a chlodforwch,
mawrygwnh yn dragywydd.
Chwi yr angylion glân o'r nef,
moliennwch ef yn hyfryd:
Chwirthau nerthoedd, a fflurfaen,
a'r dyfroedd uwch ben hefyd.

Chwirthau nefoedd mawr, haul, a lloer,
cawdau oer, a gwyrtoedd:
Chwi dâr a gwres, gauaf a haf,
a gwylt araf o'r nefoedd.
Chwirthau oerfel, noethni, ac iâ,
a rheu, ac eira tewdrwch:
Chwi nefweithiau a dyddiau, chwi
oleuni a thywylwch.

Mellt, cymmylau, a daear gron,
ac fydd ar hon yn tyfu:
Mynddoedd uchel, a'r bryniau,
a'r gloyw ffynhonnau obru.
Y moroedd, a'r llifeiriaint mawr,
'r hŷd eigion llawr, a'u helynt:
Morfflod braifg, a physgod mân,
y rhai a nofian' ynddyst.

Holl adar is yr awyr len,
a phob perchen adenydig:
An'feiliaid maes, bwyllfilod coed,
i'r Arglywydd doed a'i gywydd.
Chwi holl ddynion, eu plant, a'u hil,
a'u heppil darbodedig:
Tŷ Israel yn anad un,
ei bobl ei hun enwedig.

Chwi offeiriad fydd i'w deml wen,
a'i hollawl lawen weifion:
Chwi 's spraydoedd ac eneidiau glân,
a phawb fydd burlan galon.

Ananias, Azarias,
y fy a'r awen dduwioſt:
Tithau yn drydydd Milad,
o Israel ddewisiſt.

Cân Zacarias, neu Benedictus.

HWN fydd dros Israel, Arglywydd Dduw,
bendigaid yw uwch oesoeedd:

Am ymweled a ni mor gu,
ac am brynu ei bobloedd.

69 Yr hwn a roes gorn, a nerth faeth,
yn iachawdwriaeth ddedwydd:
A'i godi i ni, o'i aſr a'i ras,
o deulu ei was Dafydd.

70 Yr hwn addewid nid oedd gau
o enau y prophydyd:

Y rhai oedd o ddechreu y byd;
wele, ei gyd-gyflawni.

71 Sef, rhoe i ni'r ymwared hon,
rhag ein gelynnion hynny:
A'n gwared o ddywylaw 'n holl gas;
wel dyna'i ras yn flynnu.

72 Y rhoe nawdd i'n tadau nyni,
a chofio'i fanet ddygymmod:

73 A'i lw i Abraham ein tad,
yn rhwymiad o'r cyfammod.

74 Sef, gwedi 'n rhoddi ni ar led
oddiwrth gaethiwed gelyn,
Cael heb ofn ei was'naethu ef,
heb un llaw gref i'n herbys,

75 Holl ddyddiau'n heinioes ger ei fron,
yn union, ac yn fanctaidd:
Holl ddyddiau'n heinioes ger ei fron,
yn union, ac yn fanctaidd.

76 Tithau, fab bychan, fo'th elwir
yn Brophwyd i'r Gorucha:

Can's a'i o'i flaen, i barottöi
ei ffyrrd, a'n troi i'w noddfa;

77 I roi gwylodaeth i'w bobl ef,
ddyfod o'r nef ag iechyd:
Trwy ei faddeuant i'n rhyddhau
oddiwrth bechodaun enbyd.

78 O ferion trugaredd Duw Dad,
a'i ymwelediad tyner,
Tywynnodd arnom, ym mhab man,
yr Haulgan o'r uchelder;

79 I roddi llewyrch disglair glod
i rai sy 'nghyfod angau,
A chyfeirio ein traed i'w ol
ar hŷd heddychol lwybrau.

Cân Mair Fortwyn, neu Magnificat.

46 **F**Y enaid a fawrhā'r Arglywydd;
yr unswydd gwna fy yſpryd:

47 Yr hwn ynof si hyfryd yw,
trwyagredu'n Nuw fy iechyd.

48 Can's edrychodd ar ifel wedd,
a gwaeledd, ei law-forwyn:

49 A dedwydd fyth y gelwir fi
gan bob rhieni addwyv.

50 Can's hwn sydd alluog Bennaeth,
a'm gynaeth i yn fawr hygar:
Bendigaid fyddo ei enaw ef,
yr Arglywydd nef a daear.

51 A'i drugaredd ef byth a fai'
dros bob rhai a'r a'i hofnant:

52 A'r beilch gwasgarodd ef, a'i nerth;
mae'n brydferth ei ogoniant.

EMYNAU.

32 Fe dynnodd y rhai cedyrn mawr
i lawr o'u holl gadernid :
Fe a gododd ac a fawrha' dd
y rhai isel-radd hefyd.

33 A phethau da y llanwodd raff
a fydai yn newynog :
Ac ei a anfonodd yn wag,
trwy nág, y rhai goludog.
34 Fe helpiodd Israél ei was,
gan gofio i ras a'i ammod :
35 I'n tadau (Abraham a'i had)
hyd byth, a'i rad gyfammod.

Cân Simeon a'r Iesu yn ei frisiau, a dwir
Nunc dimittis.

36 A Rglwydd, bellach gollwng dy was
mewn heddwch, addas ymyr :
Yn ol dy air, hwn oedd ynghyd
a'm hyspryd i'm diddanu.
30 Can's gwelais i a'r golwg hyn
y Crist a brynn ein hiechyd :
31 Hwn a roist ini yn Arglwydd,
a hyn yngwyddiwr hollfyd.
32 Hwn a osodaist di yn ddrwyd,
i lewch i'r Cenhedloedd :
Hefyd i Israél dy blant
yn ogonian byth bythoedd.

Nes fel cyn.

39 W RTH d'air caf bellach, Arglwydd cu,
ymadu yn heddychion :
30 Canys i'm golwg i y daeth
iachawdwriaeth dirion.
31 Hon a ddarperaist yn ddi-ddrwg,
yngolwg pawb o'r hollfyd :
32 Yn oleu i'r byd, i Israel blant
yn fawr ogonian hyfryd.

Gweddi'r Arglwydd, neu Pater noster.

41 EIN Tad o'r nef, ein Duw a'n Rhi,
dy Enw di sancteiddier :
Dy deyrnas hylwydd doed i'n plith,
trwy rad y fenthid dyner.
Bid d'wyllys ar y ddae'r yn gref
fel mae'n y nef heb ballu :
I ni rho heddyw fara i'n bol,
beuyddio i'n diwallu.
Ein holl ddyledion maddeu di,
fel yr ym ni yn erfyn :
Gan roi maddeuant i bob rhai
a wnel ar fai i'n herbyn.
I Brofedigaeth byth na'n dwg,
ond rhag pob drwg gwna'n gwaread :
Can's ti biau'r deyrnas, nerth, a'r mawr,
byth yn dragwyddawl drwydded. *Amen.*

Credo a'r Apostolion.

42 V Nuw Dad, Creuwr dae'r a. nef,
a gwir ffydd gref y credaf :
Ac yn ei Fab ef, Crist ein mŷd,
a gaed o'r Yspryd glanaf.
O'r Wyryf Fair y ganed hwn ;
dan Bilat trwm ddioddefodd :
Marw, claddwyd, bu'n uffern gaeth ;
dydd trwydd aeth i'r nesodd.

43 Lle ar ddineu-law Dduw ei Dad,
mae ei disteidiad cyson :
Oddiyno daw, yn niwedd byd,
i'n barnu gyd yn gyfion.
Yn'r Yspryd Glan mae 'nghred a'm ffydd,
a'r Eglwys sydd Gatholig.

Cyfundeb Saint wy'n greded fod,
maddeuant pechyd ystig.

44 Cwir adgyfodiad bydd i'n cnaud
pan ddei dydd-brawd i'n barnu :
A bywyd perffaith hir di-dawl
tragwyddawl i'w feddianu.

Y Dengair Ddeddf.

45 D UW a lafarodd y ddeddf hon
ar g'oeedd ger bron y dyfria :
Gan dd'weyd, Myfi yw'r Dduw, dy Tor,
a'th dynnodd o'r cysyngdra.
Dwiau eraill ger fy mron :
na fid i ti eu gwneuthur :
Cerfiedd ddelw i ti yd hyn :
na wna, na llun creادر.

46 Na llun dim arall a'r y sy
'n y nesoedd fry, i'w ddoli :
Nac yn y ddæar ifod faid,
na'r dw'r, na'r gwaith sydd ynddi :
Nid ynt ond petau dileasad ;
na wna ymgrymmiad iddynr :
Ac na addola'r fath heth gwaed :
'does borth i'w gael oddiwrthyst.

47 Can's mi yw'r Arglwydd Naf, dy Bor,
a'th gadarn for haelionus :
A myfi hefyd (cofa, clyw)
yw d'Arglwydd Dduw eiddigus.
Wys yn ymwell d' a phêchyd cant
o dadau'r plant anyn nad,
I'r drydedd a'r bedwaredd oes
o'r rhai nad oes diwygiad.

48 Yn trugarhau wrth blant a hil,
hyd fil o genhedaethau,
Y rhai a'm carant i yn gu,
a gadwant fy nghyfreithiau,
Na chymmer Enw Duw yn swrth,
yn ofer wrth ymbryngio :
Can's nid dieuog gan Dduw Ner
yn ofer a'i cymmero.

49 Sancteiddia byth y Sabbath maith :
gwnai dy holl waith priodol
O fewn chwe dydd ; a'r seithfed yw
Sabbath o Dduw n' bennodol.
Na wna'r dydd hwnnw waith trwy ferch,
na'th fab, na'th ferch, na'th weision,
Na'th forwyn, na'r anifail syrth
o fewn dy byrth yn gydon.

50 Can's mewn chwe dydd y gwnaeth Duw Ior
nef, daear, môr, ac s' ynddynt :
Sancteiddiodd ef y seithfed dydd,
a'i fenthid sydd i'r eiddyn.
Rho barch anrhyydedd ar bob cam
i'th dad a'th fam yn berffaith :
Fel y bo iti einioes hir
i tyw ar dir dy ymdaith.

51 Na ladd, Na wna' odineb clwith.
Na lladradd byth anfesdog.
Na ddwg gam dyf, er bár na brŷn,
yn erbyn dy gymddydog.
Ac na chwennych byth mo ei dŷ,
na'i wraig sy'n gu i'w synwes,
Na'i was, na'i ych, na'i forwyn wen,
na'i aisen fy'n ei loches.

52 O Arglwydd, wrthym trugarhau,
a gwna i'ngadw i'b ddauol.
Ac ysgrefena i'r ddeddf hon
yn eigion ein calonau.

EMYNIAU.

Galarnaf Reshature.

Fw ganu fel y cwrwbed Salm.

NA thro dy wyneb, Arglwydd glân,
Y oddiwrth un truan agwedd,
Y sydd o flaen dy borth yn awr,
mewn cystudd mawr yn gorwedd.
Yr wyl yn gorwedd wrth dy dder,
atolwg egor imi:
Er bod fy muchedd yn ddi-rôl,
'rwy'n edifeiriol, gweli.

Na alw mo'n nos fî ger bron,
i roddi union gyfrif:
Yr wy 'n cyniabod, fy Nuw haef,
y bywyd gwael oedd gennif.
Nid rhaid i mi addef ychwaith
bob enwir waith fu rydost:
Y sut a'r modd yr oedd fy nghlywyd,
ac fel yr wyl, ti wydost.

Ti wyddost sydd yn awr, Dduw cu,
a'r hyn a fu yn fanwl:
Ti wyddost hefyd beth a ddaw;
mae ar dy law di 'r ewrhwl.
Ti wnaethost nefodd yn un man,
a daear dan wyhrennau:
Ti wyddost beth sydd wedi hyn,
a pheth oedd cyn y dechrau.

Ac felly fy holl feiau i
byth rhagot ti ni chuddiwyd:
O ti a'u gwyddost hwynt i gyd,
y lle a'r pryd y gwnaethwyd.
Trwy ddeigr halft y dorf si, am hyn,
i erfyn a dymuno:
Megis y bachgen a wnae ddrwg,
yn ofni gwg i'w gure.

Felly y deuaf at dy borth,
i ddfiwyd cymorth, ddigon:
Sef dy drugaredd, i lanllau.
fy holl weliau budron.
Y peth a geisfa sy rodd wych,
nid rhaid mo'i mynch henwi:
Tydi a'i gwyddost, fy Nuw gwyn,
cyn darfod gofya iu.

Trugaredd, f Arglwydd, heb ddim mywyd,
yw'r cwbwl 'rwy, 'n ei geisio:
Trugaredd yw fy newis hwydd;
trugaredd, f Arglwydd, dyro.

Yr Emyn o fodedig gan yr Eglwys i'w chanu ar ol y Cymru.

IDduw gogonian yw a fo,
fy fry'n y goruchaf:
Bid ar y ddaear tangnafedd rhad,
ewyllys mad i ddiynion.
Tydi, O Dduw, a folwn ni,
bendithiwn di 'n dragwyd:
Addolwn, gogoneiddwn byth,
dy Enw diliyth dedwyd.

I ti diolchwn, Dduw, bob awr,
am dan dy fawr ogoaniant:
O nefol Dad, Ior Frenhin cu,
Dduw, Hollalluog feddiant.
Dduw, Arglwydd Iesu Christy Fab rhad
unig y Tad, aedig:
Oen Dduw, Fab Ner, fy'n tynnu i gyd
bechdau'r byd yn diddig.

Ti fy'n dilêu pechdau'r byd,
maddeu i ni 'n gyd ein beiau:

Dilêu pechdau'r wyt, Dduw Rhi;

Christ, derbyn di 'n gweddau.

Ti'r hwn wyt ar ddeheu-fawr'r Tad,

gwir Fab i had sancteiddio.

Ti'r hwn wyt unig Arglwydd Dduw,
ein gweddi clyw a dofurio.

Ti'n unig, sanctaidd Christ, bob pryd,

gyd a'r Glân Yspryd haefas.

Wyt yngogonian y Duw Tad,

yn waftad, y Goruchaf. *Ames.*

Emyn i'w chanu mewn Cymbeirwng, neu Wylion.

MYFI yw'r Adgyfodiad mawr;
Mys yw'r Gwawr y bywyd:
Caiff pawb a'm cred, medd i'r Arglwydd Dduw,
er trengu, fyw mewn usudd gred.
A'r sawl fy'n bywyd mewn usudd gred,
i mi, caiff drwydded nefol,
Na allo'r angau, brenhin draw,
ddrwg iddaw yn dragwydol.

Yn wir, yn wir, medd G.W.I.R ei hun,
pob cyfryw ddyn sy'n gwirando.

Fy Ngair, gan gred u'r Tad a'm rhos,
mae didranc einioes ganddo.

A wnel ei oreu'r ufuddhâu,
trwy ffydd i'm geiriau hyfryd,
Ni ddaw i farn, ond trwedd i'w asth
o angau caeth i fywyd.

Mi wn, medd Job, o'n cynydd caddu,
mai byw'm Gwarededd hawddgar i.

Mi wn, ydaw fy Mhrynnwr drud-

ar, ddiwedd byd i'r ddaear.

Ac er fy mod i'n awr mewn poen,
ac wedi 'nghroen, i'r pryd

Ddifetha hefyd fy nghorff hwn,

er hynny gwn caf weled.

Y Dow anfeidrol, yn fy nghnawd,
a'r ddydd gollyngdawd leintiau:

A'm llygaidd fy hun a'i gwell,

a'r dirion uchelderau.

Ac medd Sant Ioan, a fu'n nes

a'i ben ar Fynwes I E S U,

O wylfyddeg entrych nef

mi 'gwyais lef yn traethu,

*Sgrifena, O hyn allan mai

gwyn fyd y rhai fu feirw.

Yn ffydd yr Arglwydd, gwyn eu byd,

o'r glân ddiwedd-bryd hwnnw.

Felly dywaid yr Yspryd Glân;

Can's maent yn diddan orffwys.

Oddiwrth eu llafur, mewn rhwyddhâd

dedwydol 'stad Paradwys.

Na fyddwn anobethiol drift
am neb yng Nghrist a hunant,

Medd Paul: o'r corff maent gyd, ag ef,
ynghartref y gogonian.

Os mynnwn, fel na ddug ond hûn

yspryd ein dyn at seintiau:

Mewn ennyd bach cawn ninnau hûn.

a'n dwg i'r un trigfannau.

Gloria Patri.

Gogonian yw a fo i'r Tad,
i'r Mab rhad, a'r Glân Yspryd.
Fely bu, y mae, ac y bydd,
un Duw dragwyd hyfryd.

Ac fel byn ar ol Salmo li, a lavir,

Gogonian fo i'r Tad,
i'r Mab rhad, a'r Glân Yspryd.

G W E D D I A U

Ffurf Gweddi i w harfer meum Teulu, Fore a Hwyr,

Boreusol Weddi.

Holl-alluocaf. Dduw a thrugarocaf Dad, nid ydym ni yn ymgynnyrcholi yma ger bron dy Fawredd di, gan ymddiried yn ein haeddiant a'rnal ielyngod ei hunain, eithr yn dy am Drugaredd di, yr hwn a addewaist wrando ein gweddiau, a chaniaitâu ein gofynion a gyfeirion atta yn Enw dy anwyd Fab Iesu Crist i Har-gwydd, yr hwn hefyd a orchymynodd i ni ymgnnull yn ei Enw ef, mewn gwir-ddiogel sicrwydd y bydd efe nid yn unig yn ein canol ni, eithr hefyd yn Gyfrangwyr a Dadleuwr drosom at dy Fawredd di, modd y castom bob peth a welo'th lendifigedig. Ewyllys di fod yn fuddiol i'n hangenrheidiau ni. Ni a attolygwn i ti gan blynnyd, drugarocaf Dad, droi dy Wyneb caredig tu ag atom, ac na chyfrifach i ni ein haml bechdau a'n han-wredd, herwydd pa rai yr ym o wir gyflawnnder yn haeddu dy ddigofaint a'th dofflym gofpedigaeth, eithr yn hytrach derbyn ni i'r Drugaredd, er mwyn Iesu Crist, yn yr hwn yn unig y'th fodloniwr; gan gymmeryd ei Angau a'i Ddioddefaist ei, trwy ba un ni elli fod yn ddig wthrym, megis tynhawd daledigaeth am ein holl anwiredau ni. A chan ddefarod i ni, trwy dy ddirfawr Drugaredd di, dreulio'r nos hon mewn llonyddwch a diogelwch, caniatâ, O nefol Dad, fod i ni rof allan y dydd hwn yn holol yn dy Wafanach di; fel y bo ein holl feddyliau ni, a'n geirian, a'n gweithredoedd, er Gogoniant dy Enw mawr di, ac yn enampl dda i bob dyn, y rhai, a hwy yn gweled ein gweithredoedd da ni, a'i ogoneddant di ein Tad neilo.

A chan ddarford i ti, o'th wir Ffraf'r a'th Gariad, nid yn unig ein creu ni ar dy Lun a'th Ddelw dy hun, eithr hefyd ein dewisi i fod yn Gyd-esteddion a'th anwyl Feb Iesu Grift, o'r Deymas dragwyddol a baroatoedd ti i ni er dechreud y byd; na a tto lygwn a i ti ychwanegu ein ffydd, a'n gwylbodaeth ni, a goleu'n calonau ni a'th Lân Ypiryd, fel yn y cyfamfer y byddom byw mewn pob duwiol ymarsweddiaid a glendid buchedd; gan wybod na chaffi elun-addolwyr, godinebwyr, cybyddion, ymrysonwyr, meddwen, glythion, a'r cyffleib, eisteddu Teymas Dduw.

A chan i ti orchymyn i ni weddio dros ein gilydd, ni a alwn arnat, Arglwydd, nid yn unig drosom ein hunajn, a'r fawl a elwaist ti eisoes iawn wybod-ath o'r Ewyllys nefol, eithr dros holl bobloedd a chenheldoedd y byd; y rhai, megis y maent yn gwybod wrth dy Weithredoedd rhyfeddol mai 'ti fydd Dduy uwch law pawb, felly a allant gael eu dysgu gan dy Lân Yspryd i gredu ynot ti eu hunig Lachawdwr a'u Prynwr. Ond gan na allant gredu oddieithr iddynt glywed, ac na allant glywed ond trwy bregethu, ac na ddychon neb bregethu oni anfonir hwynyt; cyfod gan hynny, O Arglwydd, Wŷr a gyfranno dy Dirgeledigaethau di yn hyddlon, gan iwrw heibio bob amcanion bydol, a cheisio dy Ogor, iant di yn unig, yn eu buchedd a'u hathrathwlaeth. Gwaraddyf Satan ac Anghrist, a phob gwr gof a gwerth, a roddaisf a fynu yn barod i

feddwli anghymmeradwy, fel na "anonyddont dy
braidd bychan di a' sedd, fismat, heredau, ac am-
ryfuseddau. Ac o herwydd ein bod ni. O Ar-
glwydd, wedi syrthio i'w dyddau diweddar, ac i
ameroedd peryglus, ym mba rai y mae anwybod-
aeth wedi cael i llaw drefnol, i Satan a'i weini-
doriion yp cerio trwy bod moed ddiroddi llewyrch
dy Efengyl di; ni a attolygwn i d gynnal dy Achos
yn erbyn y bleiddiaid rheibus hynny, a perthu dy
holl Weinon ymaent yn eu cawd mewn caetnol-
a charchar. Na fd y Hir-ymaros di yn achos nac
i ychwanegu eu creulonedd hwy, mwyl nag i oddi-
galonni dy Blant di; ac na fd ein pechodaun i'n
drygioni ni chwaith yn rhwylir i'w Drugeddau
di, eithr yn ddiatreg, O Arglwydd, yflynna'r tru-
eni dirfawr yma. Canys dy bobl Israel a'r deig-
iafant di lawer gwaith a'u pechodaun, a thi a'u co-
aist hwynt a'w gyflawn Farnedigethau; eto, er
dyn-flled fai eu pechodaun, os hwynt-hwy a
droent yn amser oddi wrth eu hanwiredd, ti a'u
derbynt i drugaredd. Nyni gan hynny, bechadur-
iaid truain, ydym yn wyllo herwydd ein haml bech-
odaun, ac yn ddirfolf edifarol ian ein drygioni
gynt, a'n hymddygiad annwylol tu ag attar ti. A
chan na allwn o honom ein hunain brynu dy Bar-
dwn di; eto yn olytngedig i'w attolygwn i ti, er
mwyn Iesu Grist, ddangos dy Drugaredd arnom,
a'n derbyn drachefn i'w Ffalf. Caniatta i ni, an-
wyl Dad, ein herfynion hyn, a phob pent arall a
fo angenhediol i ni ac i'w Eglwys oll, yn ol dy
Addewid yn Iesu Grist ein Harglywydd; yn Eow
pa un y galwn arnat megis y dylgodd efe ni, gan
ddywedys,

Ein Tad, yr benn wyt yn y nesfoedd, &c.

Prydnabonal Weddi.

O Argwydd Dduw, Dad tragywyddol a llawn o ddoturi, ni a addewfn ac a gyfflefn, nad ydwm deiliwng i ddyrchafu ein gelygon is a'r nef, chwaethach i ymddangos ger bron dw Ffwrdd di, trwy hyder arnat wrando ein gweddiau, a chan-iattau ein herfynion, os ystyriwn ein haeddiant eis hunain a canys ein cydwybodau a'n cyhuddant ei, a'n pechodaun a dysfiolaethant i'n herbyn, ac ni, a wyddom mai Barnwr cyflawn wyt ti, yr hwn ni chyflawnhâi bechaduriaid a dynion drygionus, eithr a gofis felai pawb a'r a drofeseddant dy Or-chymynion. Etto, drugaroedd Dad, gan deiliyngu o honot erchi i ni alw arnat yn ein holl drallod a'n blinsyd, gan addaw ein cyninotff, pan glywom ein hunain megis wedi ein llyngau gan anearu ac anobaith; nynt i lwyf ymwybodwn â phob byddol hyder, ac a redwn at dy dramawr Ddaioni di, megis em hunig ateg a'n noddfa; gan attylgu i ti, na alwech i'r gof ein hamryw bechodaun a'n han-wiredd, trwy ba rai yr ydwm yn waltadol yd an-nog dy ddiogaith a'r far i'n herbyn; na chwaith ein heseuliudra a'n haeniolchgarwch ni, y rhai ni wnaethom na chyfrif yn delwng, na dangos yn ddigonol yn ein bucheddau felus gyfor dy Elefnyd di a ddatguddiwyd i ni; eithr yn hytrach derbyn Ufudd-dod a Marwolaeth dy Fab Iesu Crist, yr hawl

G W E D D I A U.

trwy offrwm ei Gorph yn aberth unwaith dros bawb, a wnaeth iawn alegol drow ein holl sefodau ni. Trugarhâ wrth ym gan hymny, O Arglywydd, a maddou i ni ein baswirgddau. Dyig hi trwy dy Lân Yspryd i'w hiawn ystyried hwynt, ac edifârhau yn ddisrifol am danynt. A hymny yn hytrach, O Arglywydd, am na ddichon yr anghymmeradwy, a'r cyfryw ag a wrthodait ti, dy foliannu di, na galw ar dy bawb; eithr i'w galon eddîfri, y meddwl trist, y gydwybod orthymmedig yn newynt ac yn lyched am dy Ras di, a ddatgan dy Fawl a' th Ogoniant di yn waftadol. Ac er nad ydym ni ond pryfed a lwyd, etto ni un Creawdwr ni wyt ti, a ninnau ym Waith dy Ddwylaw; ie, ein Tad ni wyt ti, a ninnau ym dy blant di; ein Bagail ni wyt ti, a ninnau ym dy braidd di; ein Dwyr ni wyt ti, a ninnau ym dy etifeddiaeth. Na chofia ni gan hymny, O Arglywydd, yn dy lid, ac na chwydwa ni yn ol ein haeddiant; eithr copfa ni yn drugarog a thadol Gariad, fel y gwypôr holl syd, pan edifârhau pechadur o eigion ei galon am ei bechdau, yr anghofi di ei hell anwreiddi ei, fel yr addewaith trwy dy Brobwyd fawtaid.

Yn odiweddau; Gan deilyngu o honon wneuthur y nos i ddyn i orphwys yndd, ac ordeinio i dydd iddo i fynd allan i waith; caniatâr, O anwyl Dad, fod i ni felly gommeryd ein gorphwyliau corphorol, fel y bo i'n heneidau wylled yn waftadol am yr amser yr ymddangolo ein. Harglywydd lefu Grist i'n gwaerd ni o'r iuched farwolion; ac yn y cyfamer fod i ni, heb gael ein gorchfygu gan unrhyw weledigaethau, breuddwydion, na phrofedaigaethau eraill, oled ein meddyliau yn gyflawn armat ti, dy garu, dy ofni, a gor-pwyd ynot. Ac am hen hyn, na bo i'r wylwyr ni na rhwby na gormod, yn ol awyddus chwariant i'r cnewd, eithr yn unig yn gymhefur i ddiwallu ein natur egwan ni, fel y cylwom arnom yn well twy mewn pob duwiof ymarweddiaid, er gogoniad dy Enw faneiddiaid di, a lles ein bodyn.

End fawys.

Gweddi i'w dyweddu cyn i Ddyn ddechreu ei Orebwy.

O Arglywydd Dduw, drugarocaf Dad ac Iach-awdwr, gan deilyngu o honon orchymyn i ni weithio er diwallu 'n hangen, ni a attolygwn i ti o'r Ras felly fendifith cion llafur ni; fel yr eftyned dy Fendifith aton, heb ba un ni allwn ni barhau; ac fel y bo i'r hafr mawr yma yn dyff i ni o'r thidolion di a' th Gymmorth, modd trwy hymny y gwyrom ym dafol ymgeledd di drofom ni. Ni a attolygwn i ti hefyd, Arelwydd, ein nerthu ni a' th Yspryd Olân, fel y cymmerom boen yn ffyddlon yn em byddad a'n galwedigaeth, heb na rhwyl na hoccoed; ac fel y gweolom ein gored ar ddilys ym ddiwallu 'n hangen, heb ba un ni allwn ni barhau; ac fel y bo i'r hafr mawr yma yn dyff i ni o'r thidolion di a' th Gymmorth, modd trwy hymny y gwyrom ym dafol ymgeledd di drofom ni. A chan wybod o honon fod pob peth da yn dyfod oddi wrthyt ti, caniatâr fod i ni ymddyw yn ofstyngedig i'n cymydogion, ac nid mewn un modd ymddyrfachaf grorch y lawl ni dderbyniasant ogymaint cyfran ag a roddai ti o'r thidolion di a' th drugaredd i ni. Ac os yd i a fynni ein profi ni a mwyn y dloidi ac angen nag a chwernychan ein cnewd ni; erto dyro i ni ras, O Arglywydd, i wybod y porti di ni yn waftadol trwy dy raggerol haelioni; fel na 'n temtir i syrthio i Anymddiried, eithr disgwyd o honon yn amyneddgas hyd na ddiwallch di ni, nid yd unig a rhadau a doli-

ian corphorol, ond yn unig wedig a' th dryforau nefol ac ylbyrdo, fel y bo i ni achos mwyn bob amser i ddiolch i ti, ac fel y lfwrrw ein gwyd yn heloli ar dy drugareddau. Gwyd ni, O Arglywydd trugarog, er Iesu Grist dy fab em Harglywydd a'n lachawdwr. Amen.

Gweddi Feunyddiol.

A Nrhwyddedd a mawl a rodde i ti, O Arglywydd Dduw Holl-alluog, anwylaf Dad nefol, am dy holl drugareddau a' th gariadus fwynder a ddangofais i ni; gan i th rafol ddaioni wled yn tida, yn rhad ac o'r ddaioni ywys dy hun, ein hethol a'n deulys ni; iachawdwrwisiai, cyn dechrau y byd. Ac hefyd byddod yr unrhyw ddibaid diolch i ti, am ein erlwm yn ol dy Ddelw dy hen i am ein prymu a gwertwafawr waed dy anwyl Fab, pan oeddym yn llwyr golledig; am ein faneiddio a' th Yspryd Olân yn natguddiad a gwybodaeth dy tir; am ein cymroth a' th cydnol yn ein holl cinnu a'nganenheidiau; am ein hachub oddi wrth holl heryglon corphi ac erai; am ein cyfuro mor ddiawl yn ein holl gystuddiau ac erlidiau; am ein harbed cyhyd, a rhoddi i ni gymaint amser i'f deileirwch. Y trugareddau hyn, O drugarocaf Dad, fel yr ym yn addes eu derbyn o'r thidolion, felly yr attolygwn i ti, en mwyn dy anwyl Fab Iesu Grist, caniatâr i ni'n oeslad dy Lân Yspryd; mali y cymyddom yn ddibaid mewn diolchion wech tu ag attad ti, i'n twylo i bob gwirionedd, a'n cyfuro yn ein holl flinderau. O Arglywydd, cryfiai ein ffydd, ennynt hi mewn megwres a chariad tu ag attad ti, a'n cymyddion er dy fwyn di. Na ad i ni, anwylaf Dad, dderbyn dy ni di mwych ym oes, ond caniatâr i ni yn waftad gymmorth dy ras a' th Lân Yspryd, mali y faneiddiom ac yr addolom dy Enw mewn meddwl, gair, a gweithred; gymmorth i helacti a chynnyddu dy deymas, a pha-beth bynnag a ddnafonych y byddom ni yn llwyr foddion i' th blefeda a' th ewyllys. Na fydded arnom eisau, O Dad, y peth heb ba un ni allwn dy waflaethu di, ond bendithiau di felly holl weithrededd ein dywylau, fel y caffom ddigonedd, ac na byddom yn bwys, ond yn hytrach yn gymmorth i eraill. Bydd drugarocaf O Arglywydd, wrth ein camweddau; a chan wedi mai mawr ein dyled yr hon a faddetau i ni ym Nyrist lefu, gwna i ni o hymny yn llwyd dy gair di a'n cymyddion. Bydd di ein Tad, ein cadpen, a'n hymddiffynwyr ym mhob profedaigaethau, cynnal ni a' th law drugarog, mali y'n gwardi oddi wrth bob anghlyfeuldr, ac y diweddom en hoes yn faneiddio ac anrhwyddedd y Enw bendigedig, trwy Iesu Grist ein Harglywydd a'n hunig lachawdwr.

Bydded dy gadarn law a' th eftynedig trach, O Arglywydd, byth ein hymddiffyn, dy drugarocaf a' th gariadus fwynder yn Iesu Grist dy anwyl Fab, ein iachawdwrwisiaeth, dy wir a' th faneiddio Aif en hethawriaeth, dy ras a' th Lân Yspryd ein cyd a'n diddanwch, hyd y diwedd, ac yn y diwedd, Poc gair.

Cyffes i bob Cyflwr ac Amserau.

O Drwywyddol Dduw a thrugarocaf Dad, ym yn cyffelu ac yn addes yma o flaen o dduwiof Fawrhyd, mali pechaduriaid trwm a ydym, wedi ein cenhedu a'n geni mewn pechad a dryloni, fal nad oes daioni ynom: oblegyd y cnewd fy bob amser yn gwthryfela yn erbyn yr Yspryd, mali yr ym yn oeslad yn troeddu dy athrawiaeth a' th orchymynion; ac felly yn ynnill i ni ein hunain, trwy dy gynfawr farn o'i, angau a cholledigeth.

TABL y SALMAU.

Fy bu, ymec, ac y bytid,
Un-Duw tragywyd y byryd.

Ac fel byn ar of Salma.

G Ogoniant, moliant, parch, a bri,
i'r Un a Thri, trug wyddol syth:
Y Tad, y Mab, a'r Ypwyd-Glan,
tal gynt, tra bo na chan na chwylth.

Ac fel byn ar of Salma xxii, & xxiv.

G Ogoniant syth a sydd o'r Tad:
A bid gogoniant i'r Mab rhed,
i'r Ypwyd-Glan, gogoniantio:
Megis gyn y dechre a'r oedd,
Ac y bydd byth yn oes oesoedd.
D wedwn, Amen, poed felly bo.

TABL i ddangos pa le y ceir pob un o'r SALMAU,
wrth eu Dechreuad a'u Rhifedi.

		Salm
A	Chub fi, Dduw, yr hwn a'm gwnaeth	69
	Addewais gadw' ngenau'n gu	39
Al	i'r unioedd, 'O bobloedd wych'	38
A	o'fno'r Arglwydd, gwyn ei fyf	128
Arglwydd,	clyw' n'gwreddi yn ddiball	5
Arglwydd,	mawr y chwifiait n	139
Attad	(Ion sy nerth) y rhof lef	28
B		
Barn fi, O Dduw, a chyw' fy Häis	26	
Barn fi, O Dduw, a dadiod 'n dynn	43	
Bendigaid fo'r Arglwydd fy nerth	144	
Bum yn dyfal ddifgwyli fy Ner	40	

	C
Cadw fi, Dduw; can's rhois fy mawys	16
Cenwch, a churwch ddwylaw 'nghyd	47
Cenwch i'r Arglwydd, ac iawn fydd	149
Cenwch i'r Arglwydd newydd gan	98
Clodforaf fi fy Arglwydd Ion	9, 111
Clodforaf pawb yr Arglwydd nef	105
Clodforwn di, drag'wyddol Dduw	75
Clyw, di Fugail i Israël	80
Clywgom â'n clustiau, O Dduw cu	44
Credaf i'r Arglwydd yn ddi nam	11
Chwi weision Duw, molwch yr Ion	113

	D
Da gennyp wrando o'r Arglwydd nef	
Dangos, fy Nuw, fy Nuw a'm grym	
Datganaf drugaredd a barn	
Datgan y nefoedd fawredd Duw	
Da wyt i 'th dir, Jehofa Ner	
Dedwyddol yw mewn buchedd dda	
Diolchaf fi â chalon rwydd	
Disgwyliaf o'r mynnyddedd draw	
Duw, buost in' yn Arglwydd da	
Duw, dod i'r Brenhin farn o'r nef	
Duw, dy nawdd im' rhag marwol ddy	
Duw fy nghyflawnader, clywaist fi	
Duw, prysura i'm gwared i	
Duw y duwiau, yr Arglwydd cu	
Duw, yn d' enw cadw n'n dda	
D wedai'r Arglwydd wrth f' Arglwydd maw	

	D
D'wedai'r ynyfod wrtho ei hun	
Dy babell di mor hyfryd yw	
Dyma'r amser yn ddi ymgel	
Dyras, dy nawdd, fy Nuw, im' dod	
Dywaid i mi, pa ddyn a drig	

	E
Erglyw fy arch, O Arglwydd mad	
Erglyw, O Dduw, fy liefain i	

	Salm
F'Arglwydd, dyrcheffais' emaid i	45
F'Arglwydd, mi a' th fawrygaf di	50
Fy Arglwydd, ha cheryddaf i	55
Fudd'wedi'r ynyd, nad o'm Duw	52
Fy enaid mawr Sant Duw yr Ion	103
Fy enaid, mola'r Arglwydd byw	104
Fy enaid, mola'r Arglwydd nef	105
Fy llais at Dduw, pan roddais lef	77
Fy mholb i gyd, gwrandéwch fy neddif	78
Fy Nuw, gwateda fi rhag brad	59
Fy unig Dduw ydyw fy miliad	62

	G
Gobaith a nerth in' yw Duw hael	45
Goftwng, O Arglwydd, y gwest-dau	56
Gwrandawed di yr Arglwydd Ner	20
Gwrandéwch chwi y bobloedd i gyd	49
Gwyn ei fyd yr ystyriol frawd	45

	H
Holl farmwyr byd mae Duw'n eu mysg	22
I	
I dy'r Arglwydd pan dd'wediad, Awa	112
I'm hing y gelwais ar f' Arglwydd	110
I'r Arglwydd cenwch lafar glod	100
I ti, O Dduw, y gweddiad mawr	55

	Ll
Llawer cenedl, O Dduw, a ddaeth	79
Llawer gwaith cefais gyffudd mawr	119
M	
Mawr ei enw'n ninas ein Duw	48
Mi a' mddiriedais ynod, Ner	31, 71
Mi a' th fawrygaf di, fy Nuw	145
Moliannu'r Arglwydd, da iawn yw	92
Molwch Dduw ynei gyffegr len	150
Molwch yr Arglwydd; cans da yw 106, 107,	118, 136, 147
Myfyriaf gerdd byth i barhâu	89

	N
Na ddala ddrygdyb yn dy ben	97
Na ostega, na thaw, na fydd	83
Nid in, Arglwydd, nid i ni	215

	O
O achub bellach, Arglwydd cu	12
O achub fi, fy Nuw, fy Ner	7
O Arglwydd, amled ydyw'r gwyr	3
O Arglwydd Dduw, Duw mawr ei rym	94
O Arglwydd Dduw, erglyw fy llef	64
O Arglwydd, ein lor ni a'n nerth	8

B 2 O Ar-

TABLE SALMAU.

O Arglywydd, erglyw fy ngweddii	102	Rhois weddi ar yr Arglywydd nef	142
O Arglywydd, na cherydya fi	6	Rhawch i'r Arglywydd, a rhawch yn chwŷn	129
O Arghwydd, pa'm y fefi di	10		
O Arglywydd, yn dy nerth a' thrin	21		
O bryfia, Arglywydd, clyw fy llais	141	Sawl a 'mddiriedant yn Nuw Ion	115
O cewnchw fawsl Dduw ein nerth	18	Seilfeini hon, 'Iesu Scion, sydd	87
O cewnchw fawsl i'r Arglywydd nef	117		
O cewnchw glod i'r Arglywydd mad	96		
O clyw eynhawder, Arglywydd mad	17	T	
O cofia Ddaryddi fy Nuw-Ner	132	Teyrnas u-mae yr Arglywydd	93
O dowch a chanwun i'r Arglywydd	95	Traethod fy nghalon bethau da	45
O Dduw, tydi a'n gwirthrofaid	60	Trugaredd dod i mi	51
O Dduw fy iechyd, nos a dydd	88	Trugaredd Dduw i'n plith	67
O Dduw fy mohant i, na thau	109	Tuedda 'ngolwg at y nef	123
O Dduw, gwrandio fy ngweddii brudd	55	Tydi, O Dduw, yw y Duw mao	63
O lor fy ngrym, caraf di'n fawr	18		
O molwch enw'r Arglywydd nef	135		
O molwch yr Arglywydd o'r nef	148		
O'r dyfnder gelwais arnat, Ion	130		
Paham, O Dduw, oddiwrthym ni	74	W	
Paham y terfyg gwyr y byd	2	Wele, fod brodyr yn byw 'nghyd	733
Pa hŷd, fy Arglywydd Dduw dilŷth	13	Wele, holl weision Arglywydd nef	734
Pa'm y rhodrefi yn dy frad	52	Wrth gamwedd dŷn annwylol sur	36
Pan ddaeth Israël o'r Aipht faith	114		
Pan ddychwelod ein gwir Dduw Ion	126		
Pan oeddym gaeth yn Babilon	137		
Pa rai bynnag, yn Nuw yr Ion	33		
Parod yw fy nghalon, O Dduw	108		
Pleidia, O Arghwydd, yn-y hawl	35		
Pob cyfriw ddyn, y sydd a'i daithi	119		
Rhag y gwyrdrwg gwared fi, Ner	140	Y	
Rhod fawrglodi iti, fy Nuw Ion	138	Ymgyfod un Duw-ein Ner	68
		Yn fy nghalon ni bu falch chwŷdd	131
		Yn Juda ac Israël dir	76
		Yn Nuw ymlawenhwêch i gyd	66
		Y ty i ni aedolado'r Ner	177
		Yr Arglywydd Dduw yw ein Brenhin	99
		Yr Arglywydd piâu'r ddaear lawr	24
		Yr Arglywydd ydyw ein pen rhaith	44
		Yr Arglywydd yw fy Mugal clau	97
		Yr Arglywydd yw fy ngolwg i gyd	23
		Yr unwedd ag y bref yr hydd	27
		Y fawl a drigo, doed yn nes	42
		Y fawl ni rodia, dedwyd yw	90
		Y fawl sy diliwng, gwyn ei fyd	32
		Ys da yw Duw i Israël	73

TABLE OF THE EMINENT

28, F.W.I. Celester

Can. Sanc. Ambress. ecu. Te Deum.

Cant. Santi Ambros, nra Te Deum.
Cant. y res. Llanc, res. Benedictice opera on

Côn Zacarias, new Benedictus

Cân Mai'r Forwyn, neu Magnificat

Cantus Simeon, seu Nunc dimittis

Gweddi'r Arglwydd, neu Pater

— 1.1 —

Greco's Apollonian

Credo & Apologia.
Y Dangair Deddf.

Galarnad Peckadur

Emyn i'w chani ar ol y Cymru.

Emyn i'w clānu mewn Cynbebrwng, neu Wylnos.

Gloria Patri

G WEDDIAU.

G W E D D I A U.

gath. Eithi, O Dad nefol, yn gymaint a'n bod yn anfodolhau wrthym ein hunain am y bechdau a wnaethom yn dy erbyndi, a'n bod yn edifathau yn ddiuant o'r unrhyw, 'rwm yn llwyr oftyngedig yn atgwylg i ti, er mwyn Crist iefu, ddangos dy drugareid arnom; hauledu i ni ein holl bechdau, a chynnyddo dy Llo. Yspryd ynom, fel, a ni yn cyfaddef o wraid o'r calonnau ein hanghyflawnder ein hunain, y gallon o hyn allan nid yn unig farwthau ein tuodiadau a'n gwyniau pechadurus, ond hefyd ddwyn allan y gyfryw ffrwythau ag a fyddo gysfaddas i'r fendifedicaf ewyllys; nid o ran eu teilyngdod, ond eran rhylgyddiant anwyl garedig Fab Iesu Crist, ein hunig Iachawdwr, yr hwn a roddais eisoes yn offrwm ac yn aberth dros ein pechdau, ac er mwyn pa un yr ym yn ffyddlon gredu na ommedi i ni ddil i a ofynom yn ei Enw ef yn ol dy ewyllys di: canys mae dy Yspryd yn sicrhau ein cydwyboda, mai ti yw ein Tad trugarog, a'r fod yn ein caru ni dy blant felly drwyddo ef, nad eill dim droi yr iuth dy ras a'r ffafr oddi wrthym. I ti gan hynny, O Dad, gyd a'r Fab di, a'r Yspryd Glân, y byddo'r holl anrhydedd a'r gogoniant, byth bythoedd. *Amen.*

Gwedi dros boll Yllad Eglwys Crist.

HOLL-alluog Dduw a thrugaroccaf Dad, yr ym yn ufud ddaorlwg ein hunain, ac yn cymysg i lawr o flaen dy dduwiol Fawrhyd, gan ddeifyfu arnat, o waelod ein calonnau, fod i had dy air a hauwyd yn ein plith, gymmeryd gwraidd mor ddyfn, fel na allo gwres llosgadwy erlynedigaeth ei wywo, na gofalon dyrys y bywyd hwn ei dagu; ond megis had a hauwyd mewn tir da, y dycco ffrwyth ar ei ddegfed ar hugain, ei dri-ugeinid, ac ar ei ganfed, fel yr ordeiniodd dy ddoethineb nefol. Ac o herwydd bod i ni achos yn oefstad i erfyn amryw bethau ar dy law di, ni a attolygwn i ti'n oftyngedig, O Dad nefol, roddi i ni dy Sanctaidd Yspryd i gyfarwyddo ein hylmiliau, fel y tardont o'r cyfrwy feddwl gwrefog ag a fyddo gymmeradwy i'r fendifedicaf ewyllys. A chan weled na all ein hangyfnerth wneuthur dim heb dy gymmorth di, ac nad wyt ti'n anwybodus o'r amryw a'r mawr brodigaethau yr ydym ni drueinaiad gwael o bob tu wedi ein hamgylchynu ganthyst; bydded i'r gadernid, O Dduw, gynnal ein gwendid, fal, wedi ein hynmdiffyn â nerth dy ras di, y'n hachuber yn ddiogel rhag holl ruthrau Satan, yr hwn fydd, megis llew rhwadwy, yn rhodio oddi amgylch gan geinio ein disa. Cynnyddo ein ffydd, O Dad trugarog, fel na wyr om amfer oddi wrth dy nefol Air; ond ychwanega ynom obaith a chariad, a gofalus gadwedigaeth dyl holl Orchymynion, fel na bo i ddil caledrwydd calon, rhagrith, trachwant llygaid, neu hudiadau bydol, ein denu ymaith i anufudd-dod. A, chan ein bod yn byw yn yr amseroedd perycclaf hyn, bydded i'r dadol Rag-

luniaeth ein hymddiffyn rhag matur ein gelynion, y rhai drwy bob modd a ymgoiant i orthrymmu dy wirionedd.

Ym mhellach; Yn gymaint ag y'n dysgir drwy dy fanfaidd Apostol i wneuthur ein gweddau a'n herfyniau dros bob dŷn; ni a weddiwn nid yn unig drosom ein hunain yma'n gydychiol, ond deisifwyr arnat hefyd droi pawb a'r y sydd eto yn anneallgar, o'r truenus gaethiawd o ddall-ineb a chafmyniad, i wir ddealltwriaeth a gwybodaeth o'r wrionedd nefol, fal y byddo i ni oll, yn gyrru ag undeb meddwl, dy addoli di ein huning Dduw a'n Hiachawdwr; ac y caffer yn ffyddlon, yn eu buchedd a'u hathrawiath, bob Ceidwaid, Bugeiliaid, a Gweinidigion, i ba rai y gorchymyniaid oruchwyliaeth dy fanfaidd Air, a gofal am dy ddewistedig bobl, yn gofod o flaen eu llygaid dy egoniant di yn urig; ac y caigler, drwyddyd hwy, i'r gorlan yr holl ddefaid truain fy'n crwydro ac yn myned ar gyfrgoll. Heblaw hynny, o herwydd fod calonnau pob rheolwr yn dy ddwylaw di, ni a attolygwn i ti hyfforddi a llywio calonnau pob Brenhinoedd, Tywyligion, a Swyddigion, i ba rai y gorchymyniaid ofal y cleddyf; yn enwedig, O Argiwydd, yn ol ein rhwymedig ddyled, ni a attolygwn i ti ymddiffyn a chynnyddu anrhydeddus ystâd Mawrhydi'r Brenhin, a'i holl ardderchocaf Gynghorwyr a Swyddigion, a'r holl Fugeiliaid ysprydol a Gweinidigion, a holl gorph y Wladwraeth hon: bydded i'r dadol ffafr felly eu cadw, a'r sanctaidd Yspryd reoli eu calonnau, fel y cwlhaont eu swyddau yn y cyfryw fodd ag y cedwir yn bur dy Grefydd, yr adgyweirier moefau, ac y cosper peched, yn ol perffaith reol dy Air sanctaidd. A chan ein bod i gyd yn aelodau o ddirgeledig Gorph Crist Iesu, yr ym yn gwneud ein herfyniau i ti, O Dad nefol, dros bawb fy'n gystudiedig gan un math o wrthwyneb neu drallod, megis rhyiel, pla, newyn, clefyd, tloidi, carchar, erlid, alltadaeth, neu yr un o'r wial eraill, pa un bynnag a fyddont ai adfyd corph, a'i blinder meddwl; y rhyngo bodd i ti roddi iddynt amynedd a dioddefgarwch, hyd na anfonwyd iddynt llwyr ymwared o'u holl fianderau. Dadwreiddia oddi yma, O Argiwydd, bob bleiddiaid rheibus, y rhai, i lenwi eu boliau, a geisiant ddistrywio dy ddiadiell. A dangos dy fawr drudareddau i'n brodyr hynny mewn gwledydd eraill, y rhai a erlidir, a fwrir i garcharau, ac a gondemniar beunydd am dystiolaeth dy wirionedd: ac er eu bod llwy mewn llwyr eisiau cymorth dŷn, eto na fydded i'r felys gyfur byth ynaudo â hwynt; ond gwrefoga eu calon felly â'r Lân Yspryd, fel y diodderont y fath brofiad yn hŷ ac yn galonnog, mal yr ordeinio dy wir ddoethineb di; fel yn y diwedd, yn gystal drwy eu hangau a'u heinioedd, y bo i deyrnas dy anwyl Fab Iesu Crist gynnyddu a thywynnu drwy'r holl fyd; yn enw pa un yr ym yn gwneuthur ein gosfingedig erfyniau attad ti, megis y dysgodd efe ni.

Eis Tad, yr bun wyt yn y nefodd, &c.

D I W E D D.

Griffith G. E. D. D. I. A. U.

Jane Kowlan

10 J.

Jane Cleveland

D I M E B D

Methodists

John Rowlands his Book

In the year of our Lord god

1766

Griffith Rowlands his book
and given 1766

Jane Ainsworth her hands

Griffith Rowland his Book
in the year of our ^{anno} 1600

1764 ^{has been} Jane Howland her Book
and ~~now~~ ^{is} in the ^{year} of our Lord

April 17. 1866. Jane Rowles
Edgar Rowles

June 1770

Her C. 3 a.m.

Anne Howlands her Book

Howlands Howlands her Book

God give them grace herein to do

In the Year Our Lord

1770 Anne